

100 SORUDA

BEDİÜZZAMAN

SAİD NURSİ

RİSALE-İ NUR KÜLLİYATI VE

RİSALE-İ NUR TALEBELERİ

HEKİMOĞLU İSMAİL

TİCARET

**1000 SO RU DA
NAMA S AID NU RSİ
BEDİÜ Z ZAN SAID NU RSİ**

**HEKİM OĞLU
UTOMİSİS MAIL**

100 Soruda Bediüzzaman

TİMAŞ YAYINLARI ■ 210
UNUTULMAYAN MEŞHURLAR DİZİSİ ■ 5

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Yayınları'na aittir. İzinsiz basılamaz
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir

TİMAŞ
BASIM TİCARET VE SANAYİ
ANONİM ŞİRKETİ

Bu Kitabın Serüveni :

100 Soruda Bediüzzaman adlı bu kitap,
TİM Tanıtım tarafından baskıya hazırlandı.
Kitabın kapak tasarımı Kenan Özcan'a ait.
Baskı ve cilt takibi Ekrem Çalış tarafından yapıldı.
Kitabın kapak baskısı Ziya Ofset'te, iç baskısı Çalış Ofset'te,
çilt işlemleri ise Sistem Mücellithanesinde gerçekleştirildi.
100 Soruda Bediüzzaman adlı bu kitap,
8 Baskı olarak 1998 Şubat ayında yayımlandı
Kitabın Uluslararası Seri Numarası (ISBN) : 975-362-128-0

Londra Asfaltı No: 40
34520 Şirinevler / İstanbul
Tel: (0.212) 451 08 04 - 05 Fax: (0.212) 664 77 97 - 451 11 76

İnternet : www.timas.com.tr
e-mail : timas@timas.com.tr

100
Soruda
Bediüzzaman

HEKİMOĞLU İSMAİL

TİMAŞ YAYINLARI
İstanbul
1998

Hekimoğlu İSMAİL

1932 yılında Erzincan'da doğdu. Asıl adı, Ömer Okçu'dur. Dedesinin ismi olan Hekimoğlu İsmail imzasıyla yazılarını yazdı, böyle tanındı.

Babası, İstaklâl Savaşı sırasında Kazım Karabekir Paşa'nın emrinde 4 yıl askerlik yaptıktan sonra, memleketine döndüğünde İstiklal Madalyası'nı satıp, viran olan evini yaptırdı.

Savaşlar içinde büyüyen Hekimoğlu İsmail'in anesi ve babası ümmi idi. Dolayısıyla yazarımız kitap bulunmayan evde doğdu, büyüdü.

Lise tahsilinden sonra Amerika'da elektronik üzerine ihtisas yaptı. 1967'de meşhur Minyeli Abdullah romanını yazdı. O günden bu yana pek çok dergi ve gazetede yazılar yazan Hekimoğlu'nun,

20'den fazla eseri vardır. Yurt içi, yurt dışı konferansları da yüzlercedir.

Halen Zaman Gazetesinde makaleleri yayınlanan Hekimoğlu İsmail'e, Haran Üniversitesi tarafından Edebiyat Doktoru ünvanı verilmiştir.

1950'li yıllardan bu yana Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesi gereğince hakkında onbir defa soruşturma açılmıştır. İmam-Hatip mezunlarının Harp Okulu'na alınmasıyla ilgili yazısı sebebiyle de 1 yıl hapse mahkum olmuştur.

Hekimoğlu 1953'den beri sigara parasını kitaba verip, bir ömür boyu talebe gibi çalışmıştır.

Eserleri:

■ Minyeli Abdullah	■ Maznun
■ Müslüman ve Para	■ 100 Soruda Bediüzzaman
■ Menan Cinleri	■ Sonsuza Yürüyüş
■ Bir Millet Uyanıyor	■ Düşünceler
■ İlimler ve Yorumlar	■ Neye Nasıl İnanırım?
■ Yokuş	■ Derdimi Seviyorum (5 Cilt)
■ Yapraklar	■ Ölüm Yokluk mudur?
■ Mum	■ İnsan Bu
■ Sevdalı Şiirler 1-2	■ Güneşi Arayan Adam
■ İvilğin Kaynağı	

İÇİNDEKİLER

İçindekiler.....	5
Kısaltmalar.....	10
Bu eser hakkında.....	11

Sorular

1 : Bediüzzaman Said Nursî'yi kısaca tanıtır mısınız?.....	13
2 : Ona Said-i Kürdî diyenler de var. Neden?.....	15
3 : Kürt Devleti kurmak istemiş midir?.....	16
4 : Said Nursî'nin Türklere hizmeti nasıl olmuştur?.....	17
5 : Reçete tâbirini açar mısınız?.....	18
6 : Taklidî iman, tahkikî iman ne demektir?.....	20
7 : Risale-i Nur isbat yolunu seçmiş. Şüpheniz var mı ki isbat ediyoruz?.....	21
8 : Risale-i Nurlar bu vazifeyi yapacak güçte midir?.....	23
9 : Said Nursî'yi biraz fazla büyütüyor musunuz?.....	25
10 : Vahiy, ilham, kesbî ilim, vehbî ilim ve sünuhat tâbirlerini açıklar mısınız?.....	27
11 : Dar'ül Hikmet-i İslâmiye'yi anlatır mısınız?.....	28
12 : Said Nursî'nin Sultan Abdülhamid Han'a karşı çıktığı söylenmekte. Ne dersiniz?.....	30
13 : Bediüzzaman'ın 31 Mart olayındaki rolü neydi?.....	31
14 : Teşkilat-ı Mahsusa nedir? Said Nursî'nin bununla ilgisi var mıdır?.....	33

15 : İttihad ve Terakki ile Said Nursî'nin ilişkisini anlatır mısınız?.....	36
16 : İttihad-ı Muhammedî nedir?.....	38
17 : Said Nursî'nin Sultan Reşad'la seyahat ettiği söyleniyor, nasıl olmuş?.....	40
18 : Said Nursî'nin kumandanlığı pek bilinmiyor. Bu hususta ne diyebilirsiniz?.....	42
19 : İşgal altındaki İstanbul'da Said Nursî.....	44
20 : Said Nursî'nin Ankara'ya gidişini ve oradaki hayatını anlatır mısınız?.....	47
21 : Said Nursî'nin heykeller hakkında fikri ne idi?.....	49
22 : Lozan Andlaşması 1923'de oluyor, Said Nursî aynı yıl Ankara'dan ayrılıyor. Bu bir tesadüf müdür?.....	51
23 : Sürgün olayından bahseder misiniz?.....	53
24 : Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nu açıklar mısınız?.....	55
25 : Siyaseti bırakmasına ne dersiniz?.....	57
26 : İslâm'da siyaset var mı?.....	59
27 : Particiliğin Avrupa'dan geldiğini söylediniz, peki cemaat hakkında ne dersiniz?.....	61
28 : Deccal ve Mehdi'ye Risale-i Nurlar'da epeyce yer verilmiş, anlatır mısınız?.....	64
29 : Deccal'ın dört, Mehdi'nin üç devresinden bahsediliyor, bunlar nedir?.....	68
30 : Müceddit nedir?.....	75
31 : Eski Said, Yeni Said ne demek?.....	76
32 : Risale-i Nur cemaati hakkında bilgi verir misiniz?.....	80
33 : Said Nursî'nin hediye kabul etmediği, istighnaya riayet ettiği bilinmektedir, bunun sebebi nedir?.....	85
34 : Said Nursî sakal bırakmamış ve evlenmemiş, bunun sebebi nedir?.....	88
35 : İman nedir?.....	90
36 : Gelelim, herşeyin başı ve esası olan Allah anlayışına. Bu hususta ne söyleyeceksiniz?.....	94

37 : Faaliyet-i Rububiyet ne demektir?.....	107
38 : Kurbiyet nedir?.....	111
39 : Adetullah nedir?.....	114
40 : Melekler hakkında ne dersiniz?.....	118
41 : Kur'an nedir?.....	122
42 : Şariat nedir?.....	132
43 : Kur'an-ı Kerim'de tevafuk nedir?.....	138
44 : "İslâmiyet nakildir" deniyor, Said Nursî'nin akla ve felsefeye bakışı nasıldır?.....	140
45 : Said Nursî'ye göre içtihad kapısı kapalı mı, açık mı?.....	143
46 : Risale-i Nur nübüvvet makamına nasıl bakmıştır?.....	145
47 : Asr-ı Saadet nedir, neden Asr-ı Saadet denmiş?.....	153
48 : Ashab-ı Suffa nedir?.....	158
49 : Gayb nedir, bilinir mi, bilinirse ne kadar ve nasıl bilinir?.....	160
50 : Müslüman zaten İslâmiyet'i yaşayacak, bir de âmâl-i salihâ'dan söz ediliyor, bu nedir?.....	165
51 : Madem Bediüzzaman Said Nursi iman-ı tahkikîyi teminle vazifeli idi, kıyameti, öldükten sonra dirilmeyi, Risale'lerde nasıl anlatıyor veya siz nasıl anladınız?.....	168
52 : Dua hakkında ne söyleyebilir misiniz?.....	173
53 : Cehennem ve cennet nedir?.....	177
54 : İnsanı fırına atsak yanar, biter. Nasıl olur da cehennem ateşinde yanıp bitmiyor, ebedî azap çekiyor?.....	180
55 : Kaderi anlatabilir misiniz?.....	184
56 : İnsan için ne dersiniz?.....	190
57 : Bugünkü insan için ne dersiniz?.....	195
58 : Nefsin kademeleri var mıdır?.....	200
59 : Risale-i Nur'da geçen mânâ-yı harfî ve mânâ-yı ismi anlatır mısınız?.....	206
60 : Risale-i Nur'da insanın aciz ve fakir olduğu çok işlenmiş. Halbuki ilim, mevki, makam, servet sahibi olanlar var, bunlar yine aciz ve fakir mi?.....	209

61 : Cemiyet için ferdin feda edilmesini Bediüzzaman gaddarlık olarak vasıflandırıyor, bu ne demektir?.....	213
62 : Emanet bahsi çok önemli görülüyor, fakat üzerinde fazla durulmuyor, bu hususta ne dersiniz?.....	215
63 : Enaniyet nedir?.....	219
64 : Bediüzzaman, Risale-i Nur'ların pekçok yerinde anarşiden bahsetmiş, daha sonraki yıllarda bu hususta bir kitap da çıkarılmış, bunun aslı, esası nedir?.....	222
65 : Küfür, kâfir ne demektir, açıklar mısınız?.....	225
66 : Münafıklar hakkında ne dersiniz?.....	232
67 : Düşman meselesini biraz açar mısınız?.....	239
68 : Cihad nedir, nasıl olmalıdır?.....	241
69 : Emr-i bil maruf, nehy-i anil münker ne demek?.....	244
70 : Said Nursî: "Otuz seneden beri iki tağut ile mücadele var, biri insanda diğeri âlemedir. Biri ene, diğeri tabiattır." diyor, bunu açıklar mısınız?.....	248
71 : Bid'atlar ve hurafeler nedir, bunların bizimle ne ilgisi olabilir?.....	251
72 : İsrailiyat ne demektir?.....	254
73 : Kemiyet ve keyfiyet kelimeleri üzerinde durur musunuz?.....	257
74 : Ahlâk konusunda ne dersiniz?.....	259
75 : Bilginin İslâmîleştirilmesi ne demek?.....	263
76 : Yani Said Nursî mevcut eğitimin dışında bir eğitim mi getiriyor?.....	269
77 : Kültür mü yoksa zihniyet değişikliği mi?.....	273
78 : Madde nedir?.....	277
79 : Medeniyeti tarif eder misiniz?.....	281
80 : Avrupalılaşma ne demektir, müslümanlar böyle bir şeye neden ihtiyaç duydu? Sonuç ne oldu?.....	286
81 : Devlet felsefesi veya resmî ideoloji olmalı mıdır?.....	290
82 : Kapitalizm, sosyalizm adına ne dersiniz?.....	295
83 : Öyle ise, bankaya ve faize karşı idi.....	299

84 : Fundemantalizm gibi yabancı kelimelerle, İslâmî gerçekler anlatılabilir mi?.....	300
85 : Eskiler "Bir lokma bir hırka" demişler, adeta fakirliği yüceltmişler, sanki dünyayı terk etmişler. Bunların esası, aslı nedir?.....	304
86 : Said Nursî, Osmanlı devrini, Birinci Dünya Savaşı'nı ve Cumhuriyet devrini yaşamış bir kimse, bunları nasıl değerlendiriyor?.....	309
87 : İttihad-ı İslâm nedir, gerçekleşebilir mi?.....	312
88 : Said Nursî zamanında sağcılık, solculuk çok yaygındı. Nurcular'a sağcı diyebilir miyiz?.....	316
89 : Alevilik hakkında görüşleriniz nelerdir, bu husuta Risale-i Nur ne diyor?.....	317
90 : Ebced, cifir ve hurufilik hakkında bilgi verir misiniz?...	320
91 : Bî-taraf ne demek ve müslüman tarafsız olur mu?.....	322
92 : Peki "Belâgat" kelimesini açar mısınız?.....	323
93 : Vel'asr Suresi'nde, Allah sabretmeye çok önem veriyor. Bediüzzaman, Risale-i Nurlar'da bu konuya nasıl bakıyor?.....	325
94 : Hepimiz az-çok vesveseliyiz, bundan zarar da görüyoruz. Bu derdin dermanı nedir?.....	328
95 : Bugünkü Risale-i Nur talebelirinin durumu nasıl?.....	331
96 : İslâmiyet 1400 senedir devam ediyor, fakat asırdan asıra, devletten devlete, muhitten muhite hizmet şekli değişmiş. Bediüzzaman nasıl bir hizmet şekli getirdi?.,	336
97 : Said Nursî'nin özel hayatından söz edebilir misiniz?.....	342
98 : İhlâs nedir, neden bu kadar önem veriliyor?.....	352
99 : Yeni dünya nizamından bahsedilmeye başlandı, bu nedir ve müslümanların bu düzende yeri ne olabilir?.....	355
100 : Yarınlar ne olabilir?.....	364

KISALTMALAR

A.B. : **Abdülkadir Badıllı**'nın 1990'da yayınlanan *Bediüzzaman Said Nursi* isimli eseri.

N.Ş. **Necmeddin Şahiner**'in 1979'da yayınlanan *Bediüzzaman Said Nursi* isimli eseri.

Y.A. Heyet tarafından hazırlanıp 1991'de Timaş tarafından yayınlanan 4 ciltlik *Yeni Ansiklopedi*.

Âsâr-ı Bediyye, Barla Lahikası, Emirdağ Lahikası, Hakikat Nurları, Hanımlar Rehberi, Hutbe-i Şâmiye, İşârâtül İ'caz, Kastamonu Lahikası, Lem'alar, Mektûbat, Mesnevi-i Nuriye, Muhâkemât, Münazarât, Nur Aleminin Bir Anahtarı, Nurun İlk Kapısı, Sözler, Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sünûhat, Şuâlar, Tarihçe-i Hayat. (Bunların hepsi Bediüzzaman Said Nursî'nin eserleridir.)

Eserin baskı tarihi belirtilmemişse, Envar Neşriyat'ın risaleleri mehzaz olarak alınmıştır.

Bu Eser Hakkında

Bediüzzaman Said Nursi hakkında ciltler dolusu kitaplar yazılmıştır. Ben bunları özetleyip kısa yoldan tanıtmaya çalıştım.

Bazı gerçek dışı isnadlara da cevap verdim.

Hemen şunu da söyleyeyim ki: Said Nursi'yi anlamak için İslâmiyet'i anlamak lazım. Çünkü O, sadece İslâm'ı yaşamıştı.

Bir damlaydı amma okyanusa ulaşmıştı. Okyanusu anlamayan, damlayı anlayamaz.

Bunca imkânsızlıklar içinde nasıl yaşadı? Hücre hapsinde aylarca, yıllarca nasıl kaldı? Yalnızlığa nasıl sabretti? Bitmez tükenmez ümitle nasıl çalıştı? Nasıl matbaalara meydan okurcasına, Risale-i Nurları elle yazdırdı, çoğalttı, dağıttı?

Mıknatısıyeti nasıl elde etti, hapiste iken dışarıdakilere nasıl tesir etti? Nasıl onbinlerce insan hapse girmeye razı oldu?

Peygamberler ve onların ümmeti, Adem aleyhisselam devrin-den kıyamete kadar bir Nur kervanı halinde gidecek.

İslâm'ı öğrenen ve yaşayan... İslâm'ın dertlerini kendine dert edinen herkes bu kervanda yerini alacak, o zaman Said Nursi'yi daha iyi anlayacak.

Bu öyle bir hayat ki, ancak yaşayan bilir..

Risale-i Nurlarda ana hatlarıyla 600'den fazla soruya isbatlı cevaplar verildiği halde, biz 100 soruda kaldık.

Bütün soruları cevaplarıyla aktarma yerine, Said Nursi'yi ve eserlerini tanıtmaya çalıştık.

Eğer Risale-i Nurlar bir bahçe ise, biz elimizin yettiği kadar meyva toplayıp sizlere takdim ettik.

Risale-i Nurların el attığı konuları yazdık, onların dışındaki soruları bu kitaba almadık.

Soruların sonuna Üstad'dan bir iki parça koyarak, okuyucuyla kaynağı bütünleştirdik.

Mesela:

"Kur'an nedir?" sorusuna elbette çok kısa cevap verdik. İsteyen Risale-i Nur fihristine bakarak veya Yeni Ansiklopedi'den faydalanarak bu hususta geniş çalışmalar yapabilir.

Abdülkadir Badıllı, Bediüzzaman Said Nursi'nin hayatını 3 cilt halinde, 1850 sahife yazmış. Bir kısım soruların daha geniş cevabını orada da bulmanız mümkün.

Evet, bu eser 3 türlü okunabilir: Birincisi benim yazılarımı iki saatte bitirebilirsiniz.

İkincisi, yazılarımla beraber, iktibasları da okuyabilirsiniz.

Üçüncüsü, Risale-i Nurlar'la bunları bütünleştirip, uzun ve ciddi ilmi bir çalışmaya girebilirsiniz.

İstedim ki, akşam evine yorgun dönen bir kimse, çayını içerken bu eseri okuyup bitirsin ve "faydalı oldu" diyebilsin.

Sizleri eserle başbaşa bırakır, saygılar sunarım.

Hekimoğlu İsmail

Soru: 1

—*Bediüzzaman Said Nursî'yi kısaca tanıtır mısınız?*

1873'de Bitlis'in Hizan kazasının Nurs köyünde doğmuş.

1822'de başlayan Hicrî 14. asrın mühim şahsiyetlerinden olacak bu çocuk, 9 yaşında medreseye gitmiş.

Güçlü hafızası ve zekâsıyla dikkati çekip, 19 yaşında iken ilmi sohbetlere katılmış, paşaların, valilerin misafiri olmuş, harika bilgisine, güçlü muhakeme kabiliyetine binaen kendisine Bediüzzaman denmiş.

23 yaşında İstanbul'a gelmiş.

Padişah II. Abdülhamid Han'dan, Şark'ta üniversite açmasını istemiş.

Osmanlı Devleti'nin birçok yerlerini dolaşan Bediüzzaman, Sultan Reşad'la Kosova'ya kadar gitmiş.

1916'da Milis kuvvetler kumandanı olarak Rus ve Ermeni birliklerine karşı savaşmış, talebelerinden çoğu şehid olmuş, kendisi de yaralı olarak Ruslara esir düşmüş. 2 senelik esaret hayatı sonunda firar ederek, Almanya üzerinden İstanbul'a dönmüş.

Enver Paşa'dan Harp Madalyası alan Said Nursî, Dar'ül Hikmet'il İslâmiye'ye âza tayin edilmiş.

1920'de İngilizler İstanbul'u işgal edince, Bediüzzaman Kuvva-yı milliye'yi desteklemiş ve Ankara'ya gelmiş. Meclis'te milletvekillerine hitaben bir beyanname yayınlayıp, namaz kılınmasını, İslâm'a sarılmayı tavsiye etmiş.

1923'de Ankara'dan ayrılıp Van'a gitmiş.

İki sene sonra, yani 1925'te sürgün hayatı başlamış, vefat tarihi olan 1960'a kadar (35 sene) ömrü hapishanelerde ve sürgünlerde geçmiştir.

Not: 2'den 25'inci sorulara ve: 31-34-44-97'ye de bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

"Seksen küsûr senelik hayatımda dünya zevki namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harplerde bir canı gibi muamele gördüm; bir serseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilattan men edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere maruz kaldım. Zaman oldu ki hayattan bin defa ziyade ölümü tercih ettim. Eğer dinim beni intihardan menetmeseydi, belki bugün Said topraklar altında çürümüş gitmişti. (Tarihçe-i Hayat, "Tahliller")

"Hem eğer Risale-i Nur'u tenkid fikriyle tetkik eden adliye me'murları, imanlarını onunla kuvvetlendirip veya kurtarsalar, sonra beni idam ile mahkûm etseler; şahid olunuz, ben hakkımı onlara helal ediyorum. Çünkü biz hizmetkârız. Risale-i Nur'un vazifesi, imanı kuvvetlendirip kurtarmaktır. Dost ve düşmanı tefrik etmeyerek, hizmet-i imaniyeyi hiçbir tarafgirlik girmeyerek yapmağa mükellefiz. (Şualar, sh.393)

Soru: 2

—*Ona Said-i Kürdî diyenler de var. Neden?*

Bilindiği gibi bir insanın anadili, onun ırkını da tayin eder, ırkları birbirinden ayıran tek unsur anadildir.

Said Nursî'nin anadili Kürtçe olduğundan ona Kürt diyenler olmuşsa da, kendi ifadesiyle Seyyid'dir, Âl-i Beyt'tendir.

Kürtçe, Arabça, Farsça ve Türkçe bilirdi.

Bakınız: Soru 87, İttihad-ı İslâm bahsi.

Emeviler zamanındaki baskı sebebiyle âl-i beyt'ten olanlar İran bölgesine kadar hicret ettiler. 1071 Malazgirt zaferiyle onların da bir kısmı Anadolu'ya girdi. Bulundukları bölgenin örf ve âdetine uydular, oranın dilini konuştular. Bu sebeple Doğu Anadolu'da anadili Kürtçe olan seyyid çoktur. Anadili Türkçe olan seyyidler de var. Eskiden basm-yayın ona Said-i Kürdî derdi. Şimdi de Kürt kardeşlerimiz ona Kürt diyor. İslâmiyet'te ırkların inkârı yoktur, fakat her ırk İslâmiyeti öğrenmek, anlamak, yaşamak zorundadır.

Said Nursî'nin anadili Kürtçe olduğu için o Kürt'tür. Amma, Osman, Mehmed, Ceylan Çalışkan'lar, Zübeyr, Tahirî, Sungur ağa-beyler, onun seyyid olduğunu da söylemişlerdir. Şimdi Said Nursî'yi dinleyelim:

"Milliyetimiz İslâmiyettir, bütün biz kardeşiz, ırkçılığa tefrika vermeyin." (A.B, 1990, sh. 496)

Soru: 3

—Kürt Devleti kurmak istemiş midir?

1920'de İstanbul'u işgal eden İngilizler, Kürt devleti kurmasını istemiş, fakat o reddetmiştir.

Dinî duygularla kıyam etmiş olsa da Şeyh Said'in Diyarbakır isyanına da katılmamıştır.

İslâm'da ırkçılık haram olduğundan, Said Nursî gibi bir İslâm âliminin böyle şeylere tevessül etmesi mümkün değildir.

Değil ki Kürt devleti kurması, Türkler'e de hizmeti büyüktür.

4'üncü sorunun cevabına da bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

"Heyet-i içtimaiye-i İslâmiye, büyük bir ordudur, ka-bail ve tavaife inkısam edilmiş. Fakat binbir bir birler adedince cihet-i vahdetleri var. Hâlikleri bir, Rezzakları bir, peygamberleri bir, kibleleri bir, kitabları bir, vatanları bir, bir, bir... binler kadar bir, bir. İşte bu kadar bir, birler; uhuvveti, muhabbeti ve vahdeti iktiza ediyorlar."
(Mektûbat, sh. 322)

Soru: 4

—Said Nursi'nin Türklere hizmeti nasıl olmuştur?

Said Nursî yirminci asır hastanesine bir baştabib olarak çıkmış, hastalığı teşhis etmiş:

— Zaaf-ı iman (iman zayıflığı)

Hasta olan:

— Türkler!

Reçetesini Türkçe yazmış.

Evet Risale-i Nur'lar reçetedir.

5'inci soruya ve cevabına da bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

"Efendiler! Ben herşeyden evvel Müslümanım.. ve Kürdistan'da dünyaya geldim. Fakat bu Türklere hizmet ettim.. ve yüzde doksandokuz menfaatlı hizmetim Türklere olmuş.. Ve en çok hayatım Türkler içinde geçmiş.. ve en sadık ve en halis kardeşlerim Türklerden çıkmış.. ve İslâmiyet ordularının en kahramanı Türkler olduğundan, meslek ve hizmet-i Kur'aniyem cihetiyle, her milletten ziyade Türkleri sevmek ve taraftar olmak, kudsi hizmetimin muktezası olduğundan; bana KÜRD diyen ve kendini milliyetperver gösteren adamların bini kadar Türk milletine hizmet ettiğimi hakiki civanmerd bin Türk gençleri işhad edebilirim." (A.B, 1990, sh. 820)

Soru: 5

—Reçete tâbirini açar mısınız?

Ülkemizde çok ırk var, fakat bunların en önemlisi Türkler ve Kürtler.

Bin senedir İslâm'a hizmetkârlık eden bu milleti Allah helak etmek istemediğinden, Kürtlerden Said Nursi'yi göndermiş, bizleri de ona talebe yaparak iki ırkı İslâm'da bütünleştirmiş. İttihad-ı İslâm çok önemlidir.

Diğer bir husus da: Kur'an-ı Kerim'i dört bölümde ele alabiliriz:

İmana dair ayetler,

İbadete dair ayetler,

Muamelata (İslâm iktisadına) ve

Ukubata dair ayetler.

İman yani akaid olmazsa ibadet de olamaz.

Risale-i Nur'lar imana ait ayetlerin şerh ve izahı olduğundan,

imam, taklidîden tahkikîye çıkarır, böylece reçetedir.

Bediüzzaman diyor ki:

"Mâriz bir asrın, hasta bir unsurun, alîl bir uzvun reçetesi ittiba-ı Kur'an'dır." (Mektubat, "Hakikat Çekirdekleri")

Evet, Kur'an reçete olduğu gibi, O'nun tefsiri de reçetedir.

Bediüzzaman diyor ki:

***"Din hayatın hayatı, hem nuru hem esası,
İhya-yı dinle olur bu milletin ihyası."***

* * *

Lozan andlaşmasıyla İslâmî hayattan uzaklaştırılan Müslümanlar, Risale-i Nur külliyyatı gibi eserlerle dine dönerse, elbette onlar da reçete hükmündedir.

Bu kitaptaki yazılar, o reçete ile alınmış ilâçlardır.

Soru: 6

—*Taklidî iman, tahkikî iman ne demektir?*

Müslüman ebeveynin çocuğu, Müslümandır. Anası, babası Müslüman olduğu için o da Müslüman. Buna taklidî iman denir.

Bu Müslüman, imanın altı esasını isbatlı bir şekilde öğrenirse, ayet ve hadislerden şüphesi kalmayacak kadar ilmini artırırsa, tahkikî imanı elde eder, artık kimse onun imanını sarsamaz.

35'den 42'inci sorulara kadar bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

"Allah'a iman mevzuunda, usul mahiyetinde birkaç esas:

Birinci esas: İmana ait meseleler, herkesin kabul etmesi zaruri olacak kadar bedihi olamaz. Çünkü, imtihan sırrı bozulur. Evet, iman ve teklif ihtiyar dairesinde bir imtihan, bir tecrübe, bir müsabaka olduğundan, perdeli ve derin ve tetkik ve tecrübeye muhtaç olan nazari mes'eleleri elbette bedihi olamaz. Ve herkes ister istemez tasdik edecek derecede zaruri olmaz. Ta ki Ebu Bekirler, âla-yı illiyine çıksınlar ve Ebu Cehiller esfel-i safiline düşsünler. İhtiyar kalmazsa teklif olamaz. Ve bu sır ve hikmet içindir ki, mu'cizeler seyrek ve nadir verilir." (Şualar, sh. 579)

Soru: 7

Risale-i Nur isbat yolunu seçmiş. Şüphemiz var mı ki isbat ediyoruz?

Düşmanın söylemediğini nefis söylemiş... Yani nefis ve şeytan kalbe şüphe atar.

Hem nefsimizi susturmak, hem de şüphesi olanları ikna etmek için, imanın esaslarını isbatlı bir şekilde anlar ve anlatırız.

44-72-75-76-77-78-79-80'inci sorulara bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

"Âlem-i insaniyette, zaman-ı Âdem'den şimdiye kadar iki cereyan-ı azim, iki silsile-i eskâr; her tarafta ve her tabaka-i insaniyede dal budak salmış, iki şecere-i azime hükmünde... biri, silsile-i nübüvvet ve diyanet; diğeri silsile-i felsefe ve hikmet, gelmiş gidiyor. Her ne vakit o iki silsile imtizaç ve ittihad etmiş ise- yani silsile-i felsefe, silsile-i diyanete dehalet edip itaat ederek hizmet etmişse; âlem-i insaniyet parlak bir surette bir saadet, bir hayat-ı içtimaiy-

ye geçirmiştir. Ne vakit ayrı gitmişler ise, bütün hayır ve nur, silsile-i nübüvvet ve diyanet etrafına toplanmış ve şer-ler ve dalaletler, felsefe silsilesinin etrafına cami olmuştur. Şimdi şu iki silsilenin menşe'lerini, esaslarını bulmalıyız.

İşte diyanet silsilesine itaat etmiyen silsile-i felsefe ki, bir şecere-i zakkum suretini alıp, şirki ve dalalet zulümatı-nı, etrafına dağıtır. Hatta kuvve-i akliye dalında; Dehriyyun, Maddiyyun, Tabiiyyun meyvelerini, beşer aklının eli-ne vermiş. Ve kuvve-i gadabiye dalında; Nemrudları, Fira-vunları, Şeddalı beşerin başına atmış. Ve kuvve-i şe-heviyeyi behimiyye dalında; âliheleri, sanemleri ve uluhiyet dava edenleri semere vermiş, yetiştirmiş. O şecere-i zak-kumun menşe'i ile silsile-i nübüvvetin bir şecere-i tuba-i ubudiyet hükmünde bulunan o silsilenin, küre-i zeminin bağında mübarek dalları: Kuvve-i akliye dalında enbiya ve Mürselin ve Evliya ve Sıddıkîn meyvelerini yetiştirdiği gi-bi... kuvve-i dafia dalında âdil hakimleri, melek gibi melik-ler meyvesini veren ve kuvve-i cazibe dalında hüsn-ü siret ve ismetli cemal-i suret ve sehavet ve keremnamdarlar mey-vesini yetiştiren ve beşer nasıl şu kainatın en mükemmel bir meyvesi olduğunu gösteren o şecerenin menşe'i ile be-raber ene'nin iki cihetindedir. O iki şecere menşe' ve me-dar, esaslı bir çekirdek olarak ene'nin bir vecihini nübüv-vet tutmuş gidiyor; diğer vechini felsefe tutmuş geliyor.

(30. Söz)

Soru : 8

—*Risale-i Nurlar bu vazifeyi yapacak güçte midir?*

Risale-i Nur'larda 600'den fazla soruya isbatlı cevap verilmiştir.

Bugüne kadar, bu soruların dışında soru gelmedi dersem, yalan olmaz.

Bu kitaplardaki cevaplar da yine Risale-i Nur'dan...

Gerek mecmua gerek müstakil şekilde neşredilen bu risalelerden bazılarına hususi isimler verilmiştir. Tesbit edebildiklerimiz şunlardır:

Türkçe risaleler:

Ayet-i Feth Risalesi, Ayet-i Hasbiye Risalesi, Ayet-ül kübra Risalesi, Bismillah Risalesi, Elhüccet-üz Zehra Risalesi, Es'ile-i Sitte Risalesi, Esmâ-i Sitte Risalesi, Fihriste Risalesi, Hakikat Çekirdekleri risalesi, Hastalar Risalesi, Haşir risalesi, Hikmet-ül İsti'aze Risalesi, Hutbe-i Şamiye Risalesi, Hutuvat-ı Sitte Risalesi, Hü-

cumat-ı Sitte Risalesi, İctihad Risalesi, İhlâs Risaleleri, İhtiyarlar Risalesi, İktisad Risalesi, İşarat-ı Kur'aniye Risalesi, İşarat-ı Seb'a Risalesi, İşarat-ı Selase Risalesi, Kader Risalesi, Keramet-i Aleviye Risalesi, Lemaat Risalesi, Meyve Risalesi., Minhac-üs Sünne Risalesi, Mi'rac Risalesi, Mirkat-üs Sünne Risalesi, Mu'cizat-ı Ahmediye risalesi., Mu'cizat-ı Kur'aniye Risalesi, Muhakemat Risalesi, Müdâfaat Risalesi, Münacaat Risalesi, Münazarat Risalesi, Nokta Risalesi, Noktalar Risalesi, Notalar risalesi, Nur Aleminin Bir Anahtar: risalesi, Nübüvvet-i Ahmediye Risalesi, pencereler Risalesi, Rumuzat-ı Semaniye Risalesi, Sünuhat Risalesi, Şakk-ı Kamer Risalesi, Şefkat Tokatları Risalesi, Şuaat-ı Marifet-in Nebi Risalesi, Şükür Risalesi, Tabiat Risalesi, Telvihât-ı Tis'a Risalesi, Tesettür Risalesi, Uhuvvet Risalesi, Zerrat Risalesi.

Arabî Risaleler:

Habbe, Hubab (Habab), İşarat'ül İ'caz, Katre, Kızıl İ'caz, Lasiyyemalar (El-lasiyyemat), Lem'alar (El-Lemaat), Reşhalar (Er-reşahat), Şemme, Şu'le, Ta'likat, Zerre, Zühre (Zehre).

Risale-i Nur'lar çeşitli dillere tercüme edilmiştir.

Soru: 9

—*Said Nursi'yi biraz fazla büyütmüyor musunuz?*

Said Nursî bizim gibi insandı. İki eli, iki gözü vardı.

Bir misal verelim:

Erişilmez bilgisayar insan beynidir.

İnsan beyni öyle bir bilgisayar ki, hem bilgisayar yapıyor hem de programlıyor.

İnsan beynini bilgisayar gibi yaratan Allah, herkesin beynini programlamıştır. Bunun için hiçbirimizin huyu suyu birbirine benzemez.

Said Nursî kulunun da beynini öyle bir programlamış ki:

300 senedir cevapsız kalan sorulara cevap versin,

Anlaşılamayan ayet ve hadisleri isbatlı şekilde anlatsın.

Yanlış anlayışları düzeltsin.

Yirminci asır Müslümanının İslâmî anlayışını tesbit etsin...

Bilgisayarları yapanları yaratan Allah, bazı kullarına üstün kabiliyet verebilir.

Teypleri yapanları yaratan Allah, bir kısım kullarının hafızalarını teyp gibi yapabilir.

Dinin sahibi olan Allah, dinine hizmet edecek kullarını göndermiş ve gönderecektir de...

Bediüzzaman diyor ki:

"Hem bunu kat'iyyen ilan ediyorum ki: Risale-i Nur, Kur'an'ın malıdır. (Bir kısım ayetlerin tefsiridir.) Benim ne haddim var ki, sahib olayım; ta ki kusurlarım ona sirayet etsin. Belki o Nur'un kusurlu bir hadimi ve o elmas mücevherat dükkanının bir dellahıyım. Benim karmakarışık vaziyetim ona sirayet edemez, ona dokunamaz. Zaten Risale-i Nur'un bize verdiği ders de, hakikat-ı ihlas ve terk-i enaniyet ve daima kendini kusurlu bilmek ve hodefürüşlük etmemektir. Kendimizi değil, Risale-i Nur'un şahs-ı manevisini ehl-i imana gösteriyoruz. Bizler, kusurumuzu görene ve bize bildirene -fakat hakikat olmak şartıyla- minnettar oluyoruz, Allah razı olsun deriz. Boynumuzda bir akrep bulunsa, ısırmadan atılsa nasıl memnun oluruz; kusurumuzu, -fakat garaz ve inad olmamak şartıyla ve bid'alara ve dalalete yardım etmemek kaydı ile- kabul edip minnettar oluyoruz." (Emirdağ Lahikası, cilt:1, s.48)

Soru: 10

—Vahiy, ilham, kesbî ilim, vehbî ilim ve sünûhat tabirlerini açıkla mısınız?

Vahiy peygamberlere gelmiş.

İlham, hayvana, insana gelebilir. Horozlar sabah namazında ilhamla öttüğü gibi, sanatkârların bütünü de ilham alır, dereceleri farklıdır.

Kesbî ilim: okul sıralarında elde edilir.

Vehbî ilim; doğuştan gelen bilgilerin yanında, lütf-u ilâhî olarak ilmin artmasıdır.

Sünûhat ise, kalbe doğan bilgilerdir, altıncı his gibi bir şey.

Soru: 11

—*Dar-ül Hikmet-i İslâmiye'yi anlatır mısınız?*

1918'de 5. Sultan Reşad'ın fermanıyla Şeyhülislâm Musa Kâzım kurmuş, 1922'de kapatılmış olan bu teşkilâta "İslâm Akademisi" veya "Yüksek İslâm Şûrâsı" da denebilir.

Said Nursî'nin de içinde bulunduğu 28 ilim adamı ve bunlardan teşekkül eden 3 komisyon vardı: Fıkıh, kelâm ve ahlâk.

Vazifesi:

Müslümanlar arasındaki dinî meselelerin halli.

İslâm'a yapılan hücumlara ilmî cevap.

Halkın dinî ihtiyaçlarını temin.

Basın-yaymda İslâm'ı anlatmak.

Avrupa hayranlığı ile sarsılan iman ve ahlâkı korumak.

Hurafelerle mücadele etmek.

Mekteple medreseyi bütünleştirmekti.

Tarih diyor ki:

1918'de esaretten dönen üstad Bediüzzaman, İstanbul'a geldiği ilk günlerinde onunla samimi hislerle en çok ilgilenen Harbiye Nazırı ve Başkumandan Enver Paşa'dır. Enver Paşa, Bediüzzaman'a ordu nâmına iftiharlı bir harb madalyası verdiği gibi, onun üç aylık maddî maiyetinin masraflarını da karşılamak üzere Harbiye Nezareti bütçesinden yüzelli altın lira tahsisat çıkardı. Ayrıca üstad İstanbul'a geldikten iki ay sonra, Dar-ül Hikmet-i İslâmiye müessesesi teşekkül etmiş olduğundan, Harbiye Nezareti'nin, dolayısıyla Enver Paşa'nın Bediüzzaman'ı ordu nâmına Dar-ül Hikmet'e en muvafık bir âza olara tavsiye etmesi üzerine, padişahın irade-i seniyyesine iktiran eden emir ile 26 Ağustos 1918'de âzalığı kesinleşmiştir. (A. B, 1990, sh. 371)

Soru: 12

Said Nursî'nin Sultan Abdülhamid Han'a karşı çıktığı söylenmekte. Ne dersiniz?

Said Nursî'nin Padişah'la görüştüğüne dair elimizde bir delil yok. Fakat dilekçe vermiş, Şark'taki durumu anlatmış, okul, hatta üniversite açılmasını, buralarda din ve fen ilimlerinin beraber okutulmasını istemiştir.

Yıldız Sarayı'nın üniversite haline getirilmesini, istibdatın terk edilmesini, maddi ve manevi kalkınmaya hız verilmesini tavsiye etmiştir.

Abdülhamid'e karşı çıkanların da hatâ ettiklerini belirtmiştir. Çünkü Abdülhamid'den sonraki devirler, Abdülhamid devrini mumla aratmıştır.

Lozan Antlaşması'ndan sonra gelecek dinî yasakları hisseden bir kısım münevver, zamanı tayin edemediklerinden hatâ edip, taşları Abdülhamid Han'a atmış. Bunu Said Nursî şöyle anlatıyor:

Bedüzzaman diyor ki:

"Hem de Eski Said, bazı dâhi siyasi insanlar ve hari-ka ediblerin hissettikleri gibi, çok dehşetli bir istibdadı hissedip ona karşı cebhe almışlardı. O hiss-i kablelvukû' tabir ve teville muhtaç iken bilmiyerek, resmî, zaif ve ismî bir istibdad görüp ona karşı hücum gösteriyorlardı. Halbuki onlara dehşet veren, çok zaman sonra gelecek olan istibdadların zaif bir gölgesini asıl zannederek öyle davranmışlar, öyle beyan etmişler. Maksat doğru, fakat hedef hatâ."
(Kastamonu Lahikası, sh. 78)

Soru: 13

—*Bediüzzaman'ın 31 Mart olayındaki rolü neydi?*

İttihad ve Terakki Cemiyet'i, Selânik'deki Üçüncü Ordu'dan getirttikleri Avcı Taburlarıyla olayı başlatmıştır. (13 Nisan 1909)

Mahmut Şevket paşa da "Hareket Ordusu" denen askerî birliği yöneterek, Balkanlar'dan İstanbul'a girmiş.

Mustafa Kemal bu sırada 28 yaşında bir yüzbaşısıdır.

Padişah Abdülhamid, Birinci Ordu ile bu olayları durdurabilirdi. Dahilde kardeş kanı döktürmemek için bu hareketi durdurmadı, kendisi tahttan indirildi, Yıldız Sarayı yağmalandı, pekçok cinayet işlendi. Bilindiği gibi bu olaylarla devletin yıkılması hızlandı, yine İttihadçılar'ın isteğiyle 1914'de savaşa girildi ve 1918'de 600 senelik Osmanlı Devleti tarihten silindi.

Bu oyunun organizatörü, devrin en güçlü devletlerinden biri olan İngiltere idi.

Said Nursî isyancı askerlere hitap ederek, kıslalarına dönmesine yardımcı olmuş ve 31 Mart olayları sebebiyle Divan-ı Harb'e

sevkedilmiş. İslâm devleti olan Osmanlı'da şeriat isteyenler idam edilirken (1909), Said Nursî şeriatı anlatmış, beraat etmesine rağmen, mahkeme heyetini protesto için:

— Zalimler için yaşasın cehennem! diye haykırmıştır. ⁽¹⁾

Tarih diyor ki:

Nihayet menhus Otuzbir Mart hadisesi meydana gelir. Şeriat isteyen ve o hadisede ismi karışan onbeş kadar hoca idam edilir. Bediüzzaman, onlar mahkeme binasının bahçesinde asılı durdukları ve kendisi de pencereden onları gördüğü bir halde muhakeme olunur. Mahkeme reisi Hurşid Paşa sorar:

—Sen de şeriat istemişsin?..

Bediüzzaman cevap verir:

—Şeriatın bir hakikatına bin ruhum olsa feda etmeye hazırım. Zira şeriat, sebe-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilettir. Fakat, ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil!

Bediüzzaman'ın divan-ı harbdeki bu kahramanca müdafası, o zaman iki defa tabedilip neşredilmiştir. O dehşetli mahkemeden idamını beklerken beraet etmiş ve mahkemeye teşekkür etmeyerek, yolda Bayezid'den tâ Sultanahmet'e kadar arkasında kalabalık bir halk kütlesi olduğu halde: "Zalimler için yaşasın cehennem! Zalimler için yaşasın cehennem!" nidalarıyla ilerlemiştir. (Tarihçe-i hayat, sh. 60)

(1) Bu hususta daha fazla bilgi sahibi olmak isteyenler: *Bediüzzaman*, A. Badıllı, 1990, 1. cilt, sh. 235-245 arasını okuyabilir.

Soru: 14

—Teşkilat-ı Mahsusa nedir, Said Nursi'nin bununla ilgisi var mıdır?

"Hususi Teşkilat" mânâsına gelen bu kuruluş, haber alma servisi­dir. Bazıları MİT'le karıştırırsa da değil, çünkü Osmanlı Devleti'ne aittir.

Cemal Kutay "Tarih Sohbetleri" isimli eserinin ikinci cildi, 205'inci sahifesinde Bediüzzaman Said Nursi'nin Teşkilat-ı Mahsusa üyesi olduğunu yazar, Necmeddin Şahiner de, bu bahsi aynen Said Nursi isimli eserine almıştır.

Abdülkadir Badıllı ise, Said Nursi'nin Teşkilat-ı Mahsusa üyesi olmadığını, bu hususta bir belge bulunmadığını yazmaktadır.⁽²⁾

Ergun Hiçyılmaz'ın yazdığı "Belgelerle Teşkilat-ı Mahsusa" isimli eserde Said Nursi'nin ismi geçmemektedir. Kitabın 48. sahi­fesinde Mehmet Akif'ten şöyle bahsedilmektedir:

(2) A. B. sh.193, 292, 296

Ortadoğu'nun zengin petrol kaynakları İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya ve Amerika'nın ilgisini çekiyordu. Bu kaynaklara sahip olmak için, mutlaka Osmanlı Devleti'nin parçalanması veya tarihten silinmesi gerekiyordu. Bunun için ecnebi devletler "Arap bağımsızlığı"nı körüklediler. Konsolosluklar, dostluk kuruluşları, edebî-kültürel cemiyetler, yardım dernekleri ve hastahanelerle, Osmanlı'nın parçalanmasını hızlandırdılar. Beyrut'ta Fransızlar, Bağdat'ta İngilizler, Kudüs'te Almanlar, Bingazi'de İtalyanlar ve Mısır'da da Ruslar fitne tohumu ekiyorlardı. Amerikalılar ise, Osmanlı'nın her yerine yayılmıştı.

Müslümanları uyandırmak, ekilen fitne tohumlarını izale etmek için, Osmanlı Başkumandanlığı, Teşkilat-ı Mahsusa bünyesinde "Arap Masası"nı kurup, başına Şeyh Salih'i tayin etti. Bu şahıs da Şerif el Tunusi ve İstiklal Marşı'nın yazarı Mehmed Akif'le beraber çalışmaya başladı.

Teşkilatın başkanı ise 1873 doğumlu Eşref Sencer Kuşçubaşı idi (s. 48).

Bu teşkilat, aslında Osmanlı Devleti'nin parçalanmasını önlemek gayesiyle Enver Paşa tarafından kurulmuştu. Siyasî birliğin sağlanması, Müslümanların parçalanmasını önlemek amacını taşıyordu. Başta İngilizler olmak üzere yabancı devletler, Lawrence (Lavrens) gibi casuslarla, yıkıcı hareketlerle, sabotajlarla ve isyancı gruplara yardım etmekle, Osmanlı'ya ağır darbeler vuruyordu. Teşkilat-ı Mahsusa üyelerine de aynı şekilde hareket etmeleri emredilmişti.

Dünya Müslümanlarının ecnebi devletlere karşı cephe alıp, siyasî bir güç olabilmesi için, Ortadoğu'yla beraber, Hindistan, Endonezya, Afganistan ve Afrika ülkelerine de adamlar gönderilerek, bazan Pantürkizm, bazan Panislamizm havası içinde güç toplamaya çalışıyorlardı. Ecnebilerin de en çok korktuğu kelimeler bunlardı, bunun için her türlü birlik ve beraberliği önlemeye çalıştılar.

Bu sıralarda, Şeyh Sünûsî, bir denizaltıyla İstanbul'a getirilmişti. İstanbul, Arap ileri gelenlerini konuk ediyordu. Topkapı Sarayı'nı, Fatih Medreselerini dolduran, Mısır ve Yemenli ilim adamları ve diğer Arap kabile şeyhleri gayet iyi ağırlanıyordu. Amaç, onları tekrar ülkelerine göndermek ve Osmanlı yanlısı bir siyaseti onların önderliğinde korumaktı.

Harbiye Nazırı ve Başkumandan Vekili Enver Paşa, Kuruçeşme'deki yalısında önemli bir toplantı yapıyordu. Sadrazam Talat Paşa, Bahriye Nazırı Cemal Paşa, İaşe Nazırı Kara Kemal Bey ve Hüsamettin Bey toplantıda bulunan kişilerdi.

Enver Paşa'nın bir isteği de: Teşkilat-ı Mahsusa'nın bundan sonraki adının "Umum Aleml-İslâm İhtilâl Teşkilatı" olması, idi. (Adı geçen eser, s. 102, 121).

Böylece Teşkilat-ı Mahsusa sona ermişti. Fakat İttihatçıların başa geçmesi, Nazım ve Mahmud Şevket paşaların öldürülmesi, Osmanlı'nın bulgur kazanı gibi kaynaması ve Birinci Dünya Savaşı'nın çıkması, herşeyi bitirmişti.

Şu hususu da kaydedelim ki, ittihad-ı İslâm uğrunda pek çok konuşmalar yapan Said Nursi, bu çalışmalarıyla Teşkilat-ı Mahsusa saflarında zannedilebilir.

Said Nursi'nin Teşkilat-ı Mahsusa ile, Teşkilat-ı Mahsusa'nın da MİT'le alâkası yoktur.

Soru: 15

—İttihad ve Terakki ile Said Nursî'nin ilişkisini anlatır mısınız?

İttihad ve Terakkî: Birlik ve beraberlik içinde yükselme, ilerleme mânâsına gelen çok güzel bir isimdir. Osmanlı'daki dağılmaları, bölünmeleri önlemek, Avrupa'daki sanayi devrimine ayak uydurmak için ortaya çıkmış, gizli, siyasî bir cemiyettir. Nitekim 1895'de Ermeni harekâtı karşısında varlıklarını ilk defa belli ettiler. Bunlara Osmanlılar'da ilk siyasi parti de denebilir.

1897'de haklarında soruşturma açıldı, bir kısmı sürüldü, bir kısmı Paris'e kaçtı, Jön Türkler'le bütünleştiler. Gayeleri 1876 Anayasa'sını yürürlüğe koydurmak, meşrutiyeti tekrar ilân ettirmektir. Bu sebeple Padişah Abdülhamid'e muhalifler.

Said Nursî, İttihad ve Terakkî'cilerin faydalı ve yapıcı fikirlerini desteklerken, kavmiyetçilik, din düşmanlığı ve körü körüne Batı'yı taklid görüşlerine de karşı çıkıyordu.

Abdülhamid, 23 Temmuz 1908'de Anayasa'yı (Kanun-i Esasî) yürürlüğe koyup, 17 Aralık 1908'de de Meclis'i açtı.

Devlete karşı böyle bir zafer elde eden İttihadçılar, İttihad-ı Muhammedî Cemiyeti'nin kurulmasından bir hafta sonra (31 Nisan 1909'da) 31 Mart isyanını başlatıp, cemiyet mensuplarının bir kısmını idam ettirdiler. Said Nursî de muhakeme edilenler arasındaydı.

Osmanlılar'da yeniçeri isyanı çoktur. Amma ilk defa ordunun siyasete karışması, başka partilere hayat hakkı tanımaması ve siyasi

cinayetlerle hedefe yürümeleri İttihad ve Terakkî'yle başlamıştır.

Abdülhamid'in tahttan indirilmesiyle Trablus ve Balkan Savaşları birbirini takip etti. Birinci Dünya Savaşı'na girilmesinin tek sorumlusu İttihad ve Terakkî'cilerdir.

İkinci Meşrutiyet'in verdiği imkânlarla (1913'de) siyasi parti haline gelen bu cemiyet, Bâb-ı Âlî baskını ile iktidarı ele geçirip, Enver, Cemal ve Talât üçlüsü devlet idaresini ele aldı ve 1918'de devletle beraber yıkılıp gittiler. ⁽³⁾

Bakınız: Soru 25, 26 ve 27.

Bediüzzaman diyor ki:

Meşrutiyet ki, adalet ve meşveret ve kanunda inhisar-ı kuvvetten ibarettir On üç asr evvel Şariat-ı Garra teessüs ettiğinden, ahkâmda Avrupa'ya dilencilik etmek, Din-i İslâm'a büyük bir cinayettir ve şimale müteveccihen na maz kılmak gibidir.

Kuvvet kanunda olmalı; yoksa istibdat tevzi olunmuş olur.

(İnnallahe lekaviyyun azîz) hâkim ve âmir-i vicdani olmalı. O da marifet-i tam ve medeniyet-i umumi veyahut Din-i İslâm namıyla olmalı. Yoksa; istibdat daima hükümlerle olacaktır. İttifak, hüdadadır; heva ve hevesde değil! İnsanlar hür oldular amma yine abdullahtırlar. Her şey hür oldu. Başkasının kusuru, insanın kusuruna senet ve özür olamaz! Ye's mâni-i her kemaldır. "Neme lâzım, başkası düşünsün" istibdatın yadigârıdır."

(Tarihçe-i Hayat, "Hakikat")

(3) *Bediüzzaman*, A. Badıllı, 1990, sh. 228 ve devamı

Soru: 16

—*Peki İttihad-ı Muhammedî nedir?*

İsminden de anlaşılacağı üzere İslâmî bir partidir, ahlâka önem verip, sosyal (içtimaf) hayatı yüceltmek, Müslümanları her türlü saldırıdan korumak, siyasi ve benzeri faaliyetlerle onları ayakta tutmaya çalışmak için 5 Nisan 1909'da kuruldu. Bir hafta sonra İttihadçılar tarafından başlatılan 31 Mart (13 Nisan 1909) isyanıyla kapatıldı, kurucularından ve üyelerinden pek çoğu muhakeme edildi, bunlardan bir kısmı da astırıldı.

Bediüzzaman diyor ki:

İşittim "İttihad-ı Muhammedî (A.S.M)" nâmiyle bir cemiyet teşekkül etmiş. Nihayet derecede korktum ki, bu ism-i mübarekin altında, bazılarının bir yanlış hareketi meydana gelsin. Sonra işittim: Bu ism-i mübareki bazı mübarek zevat, Süheyl Paşa ve Şeyh Sadık gibi zatlar; daha basit ve sırf ibadete ve sünnet-i seniyyeye tebaiyete nakletmişler. Ve o siyasi cemiyetten kat'ı alâka ettiler; siyasete karışmayacaklar; lakin tekrar korktum, dedim: Bu isim umumun hakkıdır, tahsis ve tahdit kabul etmez. Ben nasıl ki dindar müteaddit cemiyete bir cihetle mensubum. Zira, maksatlarını bir gördüm. Kezalik, o ism-i mübareke intisap

ettim. Lakin tarif ettiğim ve dahil olduğum ittihad-ı Muhammedî'nin (A.S.M) tarifi budur ki: Şarktan garba, cenuptan şimale uzanan bir silsile-i nurani ile merbut bir dairedir; dahil olanlar da bu zamanda üçyüz milyondan ziyadedir. Bu ittihadın cihetül vahdeti ve irtibatı, Tevhid-i ilâhîdir; peyman ve yemini imandır. Müntesibleri, kalûbeladan dahil olan umum mü'minlerdir; defteri esmâları da Levh-i Mahfuz'dur; bu ittihadın nâsir-i eskârı, umum kütüb-ü İslâmiyedir; günlük gazteleri de îlâ-yı kelimetullahı hedef-i maksad eden umum dini gazetelerdir. Klüb ve encümenleri, cami ve mescidlerdir ve dini medreseler ve zikirhanelerdir, merkezi de Harameyn-i Şerîfeyn'dir. Böyle cemiyetin reisi Fahri Âlemdir (A.S.M) ve mesleği, herkes kendi nefsiyle mücahede, yani ahlâk-ı Ahmediye (A.S.M) ile tahallûk ve Sünnet-i Nebeviyeyi ihya ve başkalarına da muhabbet ve eğer zarar etmezse nasihat etmektir. Bu ittihadın nizamnamesi, Sünnet-i nebeviye ve kanunnamesi evâmîr ve nevahi-i şer'iyyedir ve kılınçları da berahin-i katiadır. Zira, medenilere galebe çalmak, ikna ile, icbar ile değildir! Taharri-i hakikat, muhabbet ile, husumet ise, vahşet ve taassuba karşı idi. Hedef ve maksatları da îlâ-yı kelimetullahtır. Şeriatta; yüzde doksandokuz ahlâk, ibadet, ahiret ve fazilete aittir, yüzde bir nisbetinde siyasete mütealliktir; onu da ulûlemirlerimiz düşünsünler. Şimdiki maksadımız o silsile-i nuraniyeyi ihtizaza getirmekle herkesi bir şevk-i hâhiş-i vicdaniye ile tarik-i terakkide kabe-i kemalata sevkettir. Zira îlâ-yı kelimetullahın bu zamanda büyük bir sebebi, maddeten terakki etmektir.

İşte ben bu ittihadın efradındanım ve ittihadın tezahürüne teşebbüs edenlerdenim. Yoksa, sebe-i iftirak olan fırkalardan, partilerden değilim...

(B. Said Nursi, İst. 1960, Hakikat, s.63)

Soru: 17

—*Said Nursî'nin Sultan Reşad'la seyahat ettiği söyleniyor, nasıl olmuş?*

Bilindiği gibi 31 Mart ihtilâli ile Abdülhamid tahttan indirildi, onun yerine Sultan Reşad 1909'da padişah oldu ki, daha çok "V. Mehmed" diye anılır.

1911'de Sultan Reşad, Rumeli seyahatine çıkarken, Şark vilâyetlerini temsilen de Said Nursî'yi heyete dahil etmişti.

Barbaros Zırhlısıyla Selânik'e gelen heyet, buradan Üsküp'e trenle gitmiştir.

Sultan Reşad, Kosova'da bir üniversite açılmasını ferman etmişse de, Balkan harbinin başlamasıyla bu plân suya düşmüş, aynı tahsisle Van'da bir üniversitenin açılması için Said Nursî, Sultan Reşad tarafından vazifelendirilmiştir.

Bu üniversitenin temeli atıldıktan sonra Said Nursî İstanbul'a dönerek, Balkan Savaşı'na hazırlanan milis kuvvetlerine kumandanlık etmiştir. (A.B, 1990, sh. 315)

Tarih diyor ki:

Bediüzzaman hazretleri bu seyahat-ı sahaneye refakatinin ve Kosova'ya kadar Padişah'la beraber gittiğinin ve orada hem Sultan Muhammed Reşad'a hem İttihadçıların ileri gelenlerine; Kosova'da yaptırılması planlanmış olan üniversite dolayısıyla; Şark vilâyetlerinin daha çok böyle bir darülfünûna muhtaç olduğunu anlatmıştır. Bu mevzuu bilahare Demokratların Şark Üniversitesi inşaatını ele almaları üzerine 19 Ağustos 1951'de kaleme alıp zamanın Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri'ye ve Bakanlar Kurulu'na gönderdiği

bir mektubunda şöyle der:

"—Ben hasta olmasaydım, ben de o mesele için Vilâyât-ı Şarkîye'ye gidecektim. Ben bütün ruhu canımla Maarif Vekili'ni tebrik ediyorum. Hem ellibeş seneden beri Medreset-üz Zehra namında Şark üniversitesinin tesisine çalışmak ve o Üniversiteyi biri Van'da, biri Diyarbekir'de, biri Bitlis'de olmak üzere üç tane, hiç olmazsa bir tane Van'da te'sis etmek için, Hürriyetten evvel İstanbul'a geldim. Hürriyet çıktı, o mes'ele geri kaldı. Sonra İttihadçılar zamanında Sultan Reşad'ın Rumeli'ye seyahati münasebetiyle Kosova'ya gittim. O vakit Kosova'da büyük bir İslâmî Darülfunun'un te'sisine teşebbüs edilmişti. Ben orada İttihadçılara hem Sultan Reşad'a dedim ki: "Şark böyle bir darülfünûna daha muhtaç ve âlem-i İslâm'ın merkezi hük-mündedir." Bana va'dettiler.

Sonra Balkan Harbi çıktı, o medrese istilâ edildi. Ben de dedim ki, öyle ise " O yirmibin altın lirayı Şark Darülfünununa veriniz!" Kabul ettiler. Ben Van'a gittim. Ve bin lira (altın) ile Van gölü kenarında, Artemit'te temelini attıktan sonra, Harb-i Umumi çıktı, tekrar geri kaldı. Esareten kurtulduktan sonra, İstanbul'a geldim. Harekat-ı Milliye'ye hizmetimden dolayı, beni Ankara'ya çağırdılar. Ben de gittim. Sonra dedim: Bütün hayatımda bu darülfünunu takip ediyorum. Sultan Reşad ve İttihadçılar yirmibin altın lirayı verdiler. Siz de o kadar ilave ediniz. Onlar da, yüzelli bin banknot vermeye karar verdiler...

(A. B, 1990, sh.288)

Soru: 18

—*Said Nursî'nin kumandanlığı pek bilinmiyor. Bu hususta ne diyebilirsiniz?*

1915'de Van ve Bitlis taraflarında Ermeni komiteleri ve bunlara bağlı olarak çalışan Taşnak fedaileri karşısında Said Nursî, talebelerine silâh aldırıp talim yaptırmış, böylece medresesini kışlaya benzetmiş...

Ermeniler'e, daha sonra da Ruslar'a kayıplar verdirdiği için, Said Nursî'den ve talebelerinden çok çekinirlermiş.

Birinci Dünya Savaşı başladığında Enver Paşa'nın teklifiyle Said Nursî, dörtbin kişilik milis kuvvetine kumandan olup, Ruslarla savaşmıştır.

Yaralanarak 16 Şubat 1916'da Ruslar'a esir düştü, otuz ay sonra, Varşova, Berlin üzerinden 25 Haziran 1918'de İstanbul'a döndü. (4)

Tarih diyor ki:

1914 senesinin 29 Ekim'inden başlayarak kış aylarında Harb-i Umûmî patlaması üzerine, Bediüzzaman Hazretleri harbin tâ başından beri evvela orduya vaiz ve imam olarak, sonra fedai taleberiyle gönüllü alayını teşkil etmek üzere hazırlıklarını yapıp harbe iştirak etmiştir. İki sen

(4) A. B, 1990, sh. 310-311

harb-i umûmî'de durmadan cepheden cepheye koşmuş, çalışmış, çarpışmış, nihayet 1916'nın Şubat'ında, Bitlis'te Ruslara esir düşmüştür. (A.B, 1990, sh.304)

Bediüzzaman savaş alanında İşarat-ül İ'caz isimli eserini yazmıştı.

"... Cephe-i harpte yazdığı ve şimdi müsadere edilen İşarat-ül İ'caz, o zamanın Başkumandanı Enver Paşa'ya o kadar kıymetdar görünmüş ki, kimseye yapmadığı bir hürmetle istikbaline koştugu o yadigar-ı harbin hayrına, şerefine hissedar olmak fikriyle, İşarat-ül İ'caz'ın tab'ı için kâğıdını vererek, müellifin harbdeki mücahedatını takdîrkârane yâd etmiştir." (A. B, 1990, sh. 359)

Hiçbir zaman ümitsizliğe düşmeyen Bediüzzaman, o yıllarda şöyle diyordu:

"Ben şahsî âlâmlarıma tahammül ettim. Fakat İslâm'ın âlâmından gelen teellümat beni ezidi. Alem-i İslâm'a indirilen her bir darbenin en evvel kalbime indiğini hissediyorum. Onun için bu kadar sarsıldım. Fakat bir ışık görüyorum ki; o âlâmları unutturacak inşaallah.." (A.B, 1990, sh. 358)

Soru: 19

—İşgal altındaki İstanbul'da Said Nursi...

8 Temmuz 1918'de esaretten İstanbul'a döndüğünde; mağlubiyetten çok müteessirdi, fakat asla ümitsizliğe düşmedi. Alem-i İslam esirken, onun kurtuluşunu müjdeliyordu. Bu ümit ona şevk ve heyecan vermiş:

— Kainat sönmezse, iman-ı İslam da sönmez!⁽⁵⁾ demişti.

Çünkü kainatı yaratan Allah İslâmı göndermiştir, kainat devam ettikçe İslamiyet de devam edecektir.

Hadiseler karşısında Bediüzzaman'ın insanlardan uzaklaştığını, kendini ilme ve ibadete verdiğini görüyoruz.

Tanin Gazetesi esaretten döndüğünü haber verirken Enver Paşa da ona Harp Madalyası vermiştir.

Zahiren herşey çok karışık, imkansızlıklar diz boyu. Tam bu sırada, (1919)'da "Rüyada Bir Hitabe" isimli yazısından anlıyoruz ki İslamiyetin sahibi olan Allah, Said Nursi'yi de dinine hizmet için vazifelendirmiş, zaten olaylar da bunu teyid ediyordu.

İmkanların bittiği yerde ümitli olmak, Allah'ın sebepler dışında da kuluna yardım edeceğine inanmaktır. İşte bu ümit ve iman ile Said Nursi, Yeşilay Cemiyeti'nin kurucuları arasında yer aldı.

Nihayet 16 Mart 1920'de İngilizler İstanbul'u işgal etmişti. Böylece Hristiyanlar 1453'ün intikamını almıştı. Ne ibretli bir tab-

(5) Bediüzzaman, A.B. 1990, s. 351.

lo ki: İstanbul'u Bizans'tan teslim alanlar da, İstanbul'u İngilizler'e teslim edenler de Müslümandı. Bu tezağın İslam tarihinde toplanması, Müslümanların bazan galip gelip, bazan mağlup olmaları, İslamiyeti yaşayıp, yaşamamalarına bağlıydı.

O günlerde kandillere katran dökercesine İslâm âlemi Hıristiyanlarca istila ediliyordu.

Elbette bunun en büyük ızdırabını çeken, en büyük ideallere sahip olan Bediüzzaman'dı.

İstanbul'un işgali, İslâm âleminin işgaliydi. Bunun için Müslümanları parçalamak, onları yutmak emeliyle Said Nursi'ye, İngilizler "Kürt Devleti" kurmasını emrediyorlardı. Ümmet inancını yüreğinin başına yerleştirmiş bu İslâm âlimi, bunu kabul eder mi? Etmeyince takipler başlıyor ve "vur!" emri çıkıyor. Halbuki Yuhyî kimse, Yümîd de O'dur.

Said Nursi bu sırada Hutuvat-ı Sitte isimli eserini yayınlıyor.

Anglikan Kilisesi'ne cevap veren ve Cenap Şehabettin'le heykeller konusunu, bu arada güzel sanatların "güzel olan, olmıyan yüzleri"ni tartışan Said Nursi, Kuva-yı Milliye'yi destekliyor ve Haziran 1922'de Ankara'ya hareket ediyor.

Şerif Saadeddin Paşa, Bediüzzaman'a:

— Ecnebilere bir heyet senin eserini okuyunca: "Bu eserin sahibi sağ kaldıkça dinsizliği bu millete kabul ettiremez" deyip idamına hükmetmişler, kendini koru⁽⁶⁾ diyor.

Not: Bu hüküm 1960'a kadar devam etti.

18 Mart 1909'da "Dini Ceride" isimli dergide, Bediüzzaman büyük bir ümitle hem derdi teşhis ediyor, hem de tedavi yollarını gösteriyordu:

(6) N.Ş. 1929, s. 227

Bediüzzaman diyor ki:

Yaşasın Şeriat-i Ahmedî

Şeriat-ı Garra: Kelâm-ı Ezelîden geldiğinden, ebede gidecektir. Nefs-i emmarenin istibdad-ı rezilesinden selâmetimiz İslâmiyete istinat iledir, o hablülmetine temes-sük iledir ve haklı hürriyetten hakkiyle istifade etmek, imandan istimdad iledir. Zira, Sâni-i Âleme hakkiyle abd ve hizmetkâr olanın halka ubudiyete tenezzül etmemesi gere-kir. Herkes, kendi âleminde bir kumandan olduğundan, âlem-i asgarında cihad-ı ekber ile mükelleftir ve ahlâk-ı Ahmediye ile tahalluk ve sünnet-i nebeviyyeyi ihya ile mu-vazzaftır.

Ey evliyâ-yı umûr! Tevfik isterseniz, kavanin-i âdetullaha tevfik-i hareket ediniz. Yoksa; tevfigsizlik ile ce-vab-ı red alacaksınız. Zira, mârufumum enbiyanın mema-lik-i İslâmiye ve Osmaniyeden zuhuru, kader-i İlâhînin bir işaret ve remzidir ki, bu memleket insanların makine-i tekemmülâtının buharı diyanettir. Ve bu Asya ve Afrika tarlasının ve Rumeli bostanının çiçekleri, ziya-yı İslâmiyetle neşv ü nema bulacaktır. Dünya için din feda olunmaz. Gebermiş istibdadı muhafaza için, vaktiyle mesa-il-i şeriat rüşvet verilirdi. Dinin meseleleri terk ve feda edilmesinden zarardan başka ne faidesi görüldü. Milletın kalb hastalığı za'f-ı diyanettir; bunu takviye ile sıhhat bu-labilir. Bizim cemaatimizin meşrebi muhabbete muhabbet ve husumete husumettir. Yani beynel-İslâm muhabbete im-dat ve husumet askerini bozmaktır. Mesleğimiz ise ahlâk-ı Ahmediye ile tahallûk ve sünnet-i Peygamberiyi ihya et-mektir. Ve rehberimiz, şeriat-ı garrâ... ve kılincımız da, berâhin-i katia... ve maksadımız; İ'lâ-yı Kelimetullahtır!..

(Tarihçe-i Hayat, İstanbul 1960, İlk Hayatı, Sh.56)

Soru: 20

—*Said Nursi'nin Ankara'ya gidişini ve oradaki hayatını anlatır mısınız?*

1922 yılında Said Nursi, evvela talebelerinden birkaçını, İstiklal Savaşını desteklemeleri için Ankara'ya gönderdi, sonra kendisi de gitti.

9 Kasım 1922'de Mecliste "Hoşgeldin" denildikten sonra kürsüye davet edilerek dua etmesi istendi.

2 ay sonra mebuslara hitaben bir beyanname yayınladı, namaz kılanların sayısı arttı.

Mustafa Kemal, kendisine Muş mebusluğunu, hatta şark vilayetleri umumi vaizliğini teklif etmişse de kabul etmedi.

Hükümet erkanının bazılarıyla dini konuda anlaşamayan ve siyasi yoldan bunlarla mücadele edilemeyeceğini anlayan Said Nursi Ankara'da 5.5 ay kaldıktan sonra ayrıldı.

Bediüzzaman diyor ki:

1338 (1922)'de Ankara'ya gittim. İslâm ordusunun Yunan'a galebesinden neş'e alan ehl-i imanın kuvvetli eskârı içinde bir zındıka fikri, içine girmek ve bozmak ve zehirlendirmek için dessasane çalıştığını gördüm. Eyvah dedim. Bu ejderha imanın erkânına ilişecek... (23. Lem'a İhtar)

Tarih diyor ki:

Şu inkılâb-ı azîmin temel taşları sağlam gerek. Şu meclisin şahsiyet-i mâneviyesi sahip olduğu kuvvet cihetiyle mânâ-yı saltanatı deruhte etmiştir. Eğer şeaîr-i İslâmiyeyi bizzat imtisal etmek ve ettirmekle mânâ-yı hilâfeti dahi vekâleten deruhte etmezse...

Zaman cemaat zamanıdır. Cemaatın ruhu olan şahs-i mânevî daha metindir. Ve tenfîz-i ahkâm-ı şer'iyeye daha ziyade muktedir. Halife-i şahsî ancak ona istinad ile vezaifini deruhte edebilir. Cemaatın ruhu olan şahs-ı mânevî eğer müstakim olsa ziyade parlak ve kâmil olur. Eğer fena olsa pek çok fena olur. Ferdin iyiliği de, fenalığı da mahduddur. Cemaatın gayr-i mahduttur. Harice karşı kazandığınız iyiliği, dahildeki fenalıkla bozmayınız.

Bilirsiniz ki, ebedî düşmanlarınız ve zıtlarınız ve hasımlarınız İslâmın şeaîrini tahrip ediyorlar. Öyle ise zarurî vazifeniz şeaîri ihya ve muhâfaza etmektir. Yoksa şuursuz olarak şuurlu düşmana yardımdır. Şeaîrde tehavün, za'f-ı milliyeti gösterir. Zaaf ise düşmanı tevkîf etmez, teşci eder. (Tarihçe-i Hayat, sh.142)

Soru: 21

—*Said Nursî'nin heykeller hakkında fikri ne idi?*

Bilindiği gibi resim, heykel, müzik "güzel sanatlar"dan sayılır. Resim veya heykele hürmet gösterilirse, tapılırsa put olur, put da İslâm'da haramdır.

Müziğe gelince: Bir ilkbaharda kuşların, kurbağaların sesi, suların şırıltısı, rüzgârın ıslığı "Orkestra-ı ilâhî"dir. Böyle müzik, ruhun gıdasıdır. Fakat insanı fuhşa ve içkiye sevk eden İslâm'a aykırı ifadeler taşıyan müzik de haramdır.

Tarih diyor ki:

Trenle Ankara'dan Van'a gitmek için istasyona gelen Bediüzzaman, orada dostları tarafından uğurlanır. Bu esnada istasyondaki evinde kalan Mustafa Kemal Paşa da yanına gelir. Ayak üzeri heykel konusunda konuşurlar. Mustafa Kemal ona heykel hakkındaki kanaatlerini sorar. Bediüzzaman da: "Büyük Kur'anımızın bütün hücumu heykelleredir. Müslümanların heykelleri ise hastahaneler,

mektepler, yetimleri koruyan yurtlar, mabedler, yollar gibi âbideler olmalıdır" cevabını verir. (N.Ş. 1979, sh.250)

Bediüzzaman diyor ki:

Sanem-perestliği şiddetle Kur'an men'ettiği gibi, sanem-perestliğin bir nevi taklidi olan suret-perestliği de men'eder. Medeniyet ise, suretleri kendi mehâsininden sayıp Kur'ana muâraza etmek istemiş. Halbuki: Gölgesi gölgesiz suretler, ya bir zulm-ü mütehaccir veya bir riyâ-yı mütecessid veya bir heves-i mütecessimdir ki, beşeri zulme ve riyâyâ ve hevâyâ, hevesi kamçılayıp teşvik eder...

Nasıl ki, merhûme ve rahmete muhtaç bir güzel kadın cenazesine nazar-ı şehvet ve hevesle bakmak, ne kadar ahlâkı tahrip eder. Öyle de: Ölmüş kadınların suretlerine veyahut sağ kadınların küçük cenazeleri hükmünde olan suretlerine hevesperverâne bakmak, derinden derine hissiyat-ı ulviyye-i insaniyyeyi sarsar, tahrip eder... (25. söz, 2. ve 4. Esas)

Soru: 22

—Lozan Andlaşması 1923'de oluyor, Said Nursi aynı yıl Ankara'dan ayrılıyor, bu bir tesadüf müdür?

Bilindiği gibi Osmanlı'nın son zamanlarında Türkçülük, İslamcılık ve Batılılaşma şeklinde 3 cereyan vardı. Bunlardan Batılılaşma cereyanı başarılı oldu, Türkçülüğü de yanında aldıysa da, Ziya Gökalp'in saf dışı edilmesiyle o da zayıfladı. Amma İslâmcılığa hiç yer verilmedi.

Öte yanda 1918'de "İslamiyet yok oldu" diye Hristiyanlar bayram etmişti.

Batılılaşma cereyanı, Avrupalılar'ın İslamı yok etme ideali ile bütünleşince ortaya Lozan andlaşması çıktı.

Said Nursi olup bitenleri çok iyi gördüğünden hem mebusluğu, hem memurluğu kabul etmiyerek Ankara'yı terk edip, Van'da Erek Dağı'nda bir mağarada talebeleriyle beraber kalmaya başladı.

Hem Doğu Anadolu olaylarından korkan, hem de Said Nursi'yi unutturup, ölüme terk etmek isteyenler, onu sürgüne yolladı.

23, 44, 75, 76, 78, 79 numaralı sorulara da bakınız.

Tarih diyor ki:

Devlet okullarında 16 yıldan fazla din eğitimi ve öğretimi yapılmamıştır. Devrimlerin arka arkaya yapıldığı dönemi içine alan Cumhuriyetin ilk 20 yılında devlet eliyle din adamı yetiştirilmemiştir.

(Cumhuriyet Döneminde Eğitim, M.E.B., İstanbul 1983, s. 418).

Bediüzzaman diyor ki:

Dünya, büyük bir mânevi buhran geçiriyor. Mânevi temelleri sarsılan garb cemiyeti içinde doğan bir hastalık, bir veba, bir taûn felâketi gittikçe yeryüzüne dağılıyor. Bu müthiş sârî illete karşı İslâm cemiyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak? Garbın çürümüş, kokmuş, tefessüh etmiş, bâtil formülleriyle mi? Yoksa İslâm cemiyetinin ter ü taze îman esasleriyle mi? Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kalesini, küfrün çürük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız îman üzerine mesaimi teksîf etmiş bulunuyorum.

Karşımda müthiş bir yangın var. Alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeğe, îmanımı kurtarmağa koşuyorum...

(Tarihçe-i Hayat, Tahliller)

Soru: 23

—*Sürgün olayından bahseder misiniz?*

1925 baharına doğru Said Nursi jandarma nezaretinde Van, Erzurum, Trabzon yolu ile İstanbul'a getirildi. Burada kısa bir zaman kaldıktan sonra Burdur'a, oradan İsparta'ya götürüldü.

Burdur'da pek çok kimsenin irşadına sebep olan Said Nursi, İsparta'da da 25 gün bırakılıp, bir dağın yamacında, derenin ağzında olan Barla'ya götürüldü. Nüfusu çok az olan bu yerde Said Nursi'den kimsenin istifade etmemesi ve unutulması isteniyordu.

Tarih diyor ki:

Bediüzzaman'ın inzivagahı olan mağaraya mezkûr askerî kuvvet aniden baskın yapıyor.

Çilehanesinden derhal alıp yola çıkarıyorlar. Bir müddet yol katettikten sonra o civarda gizlenen fedai talebeleri ve halktan bir grup Hazret-i Üstada yaklaşıp, başka bir lisanla diyorlar ki: "Aman Üstadımız Hazretleri! Bizi irşâdınızdan mahrum bırakmayınız. Bize müsaade buyurun. Sizi buradan göndermeyelim. Başka bir yere, ve-

ya hudut harici bir İslâm beldesine kaçıralım. Hiç bir kuvvet bizim bu kudsî hizmetimize mâni olamaz. Her hazırlığımız tamamdır."

Bediüzzaman onlara şu cevabı veriyor:

Ben kendi arzumla gidiyorum. Hem bu gördüğünüz askerler de, benim talebelerim hükmündedir. Merakı mucip bir halim yoktur. Siz evlerinize dağılınız" gibi müşfikane ve müdebbirane sözleriyle, lüzumunda canlarını ve her şeylerini Büyük ve Sevgili Üstadları yolunda fedaya hazır olan fedai talebelerini teselli ve teskin ediyor. Onların niyet ettikleri teşebbüsün kuvveden fiile çıkmasına mâni oluyor.

Yolculuk esnasında kumandan, Bediüzzaman Hazretlerinin şear-i İslâmiyeyi ihya ve muhafaza için giydiği son nefesine kadar da değiştirmedği İslâmî kıyafetine, sarık ve cübbesine müdahale etmemiştir. Bir müddet sonra Üstad Bediüzzaman Hazretlerinin maksat ve gayesini, hal ve ahvalini anlayan zeki müfreze kumandanı şu meâlde bir maruzatta bulunur:

— Efendim, zatınıza medyun ve müteşekkirim. İmânî ve dinî hasbihallerinizden çok istifade ettik. Bizi birçok hususlarda tenvir ettiniz. Bizi okumadan ve tetkikatta bulunmadan, körükörüne dalaletle saplanmaktan ve sapkın kimselerin iğfallerine kapılmaktan halâs eylediniz. Sizden şunu istirham ediyoruz ki, bizi zâlim bir düşman olarak bilmeyiniz. Biz artık sizin emrinize amade olan muhafızlarız.

Soru: 24

— *Tevhid-i Tedrisat kanunu açıklar mısınız?*

3 Mart 1924'de bu kanunun kabul edilmesi ile, öğretim ve eğitimin bütünü Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlandı. Mektepler ve medreseler de aynı bakanlığa devroldu. Medreseler tarihe karışırken mektepler de daha sonra "okul" ismini alıp, ismi gibi cismi de Avrupalı olacak ve bu kurumlar, Avrupa adamı yetiştirecekti.

Avrupalı olmak, yani ilimde, teknikte ilerlemek... Almanya, Rusya ve Japonya bu işi başarırken, Türkiye neden başaramadı? Tesbihler ayaklarına mı dolaştı?

Gerçek mânâda Türkiye tarihi yazılamadığı için bu ve bunun gibi sorular şimdilik cevapsız kalacak.

1924'de yayınlanan bir genelge ile dinî esasa dayalı eğitim ve din propagandası yasaklandı.

Böylece Lozan Andlaşması acı meyvasını vermeye başlamıştı, ne var ki andlaşmanın bu yüzü yazılı değildi.

— Peki nereden biliyorsunuz?

Elektrik gibi bazı şeylerin mahiyeti bilinmez, fakat yaptığı işlerle kendilerini belli eder. Lozan Andlaşması'ndan sonra Din'e getirilen yasaklar da, onun yazılı olmayan yüzünü gösteriyordu.

Okullardan dinî semboller ve işaretler de kaldırıldı.⁽⁷⁾

1 Haziran 1926 yılında okulların bütününe 80x66 ebadında

7) *Azınlık Okulları*, Dr. M.H. Vahakoğlu, Boğaziçi Yayınları, 1992, sh.152

Mustafa Kemal'in resminin asılması emredildi. İşte bu sırada azınlık okullarında kıyamet koptu.

— İsa Aleyhisselâm'ın, Meryem Ana'nın resimleri kaldırılacak, Haç asılmayacak, bunların yerine Atatürk'ün resmi asılacak...

Her okul bağlı olduğu devlete "Böyle şey olmaz!" diye müraaat etti.

Amerika, Fransa, İngiltere ve Yunanistan gibi devletlerden gelen cevap çok enteresandı:

— Türkiye'de Din Yasağı'nı yerleştirebilmek için, yardımcı olacağız!.

Bilindiği gibi azınlık okullarında sivil elbise giymiş rahipler, rahibeler ve papazlar öğretim üyesi idi. Bunlardan mutaassıp olanlar "Hayır!" deyince, onlar için "Azizeler Odası" yaptılar, Hıristiyanlıkla ilgili resim, heykel ve işaretleri bu odaya yerleştirdiler. Türk müfettişler gittiğinde ya bu odayı toplar veya kapısını açmazlardı. Tabii Müslümanlar için böyle bir şey mümkün değildi.

44-75-76-77-78-79-80-81 ve 84'üncü sorulara bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

Cenab-ı erhamürrahimine yüz binler şükrediyorum ve tahdis-i nimet suretinde derim ki: Bütün onların bu tazyikat ve istibdatları envar-ı Kur'an'iyeyi ışıklandıran gayret ve himmet ateşine odun parçaları hükmüne geçiyor iş'al ediyor. Ve o tazyikleri gören ve gayretin hararetiyle inbisat eden o envar-ı Kur'aniye, Barla yerine bu vilayeti, belki ekser memleketi bir medrese hükmüne getirdi. Onlar beni bir köyde mahbus zannediyor... Zındıkların rağmına olarak bilakis Barla kürsiy-i ders olup Isparta gibi çok yerler medrese hükmüne geçti. Elhamdülillah-i haza min fazli Rabbi. (A.B. 1990, cilt 2, sh. 716).

Soru: 25

— *Siyaseti bırakmasına ne dersiniz?*

İttihat ve Terakkiciler siyaset yapıyoruz derken Osmanlı Devleti'ni yıktılar.

Jön Türkler İslamiyeti bir tarafa bırakıp, Batı'yı taklit ettiler.

Lozan Andlaşmasıyla İslamiyet yasaklandı.

Siyasetin böylesi terk edilmez mi?

"Menfaate istinat eden siyaset canavardır." Particiliğin esası muhalefettir, Müslümanın Müslümana muhalefet etmesi caiz değildir. Müslümanlar tek millettir. Parti taassubuna kapılmış bir şahsın, kendi partisinden olan şeytan gibi bir adamı, partisinden olmıyan alim ve melek gibi adama tercih ettiğini gören Said Nursi, şeytanın ve siyasetin şerrinden Allah'a sığındığını beyan eder.

İslâm'da tek parti vardır ona Hizbullah veya Hizbul Kur'an denir.

Çok parti sistemi Avrupa'dan gelmiştir, Müslümanlar bu sisteme uymak zorunda kalmıştır. Amma "Mü'minler kardeştir" Âyeti unutulmamalı, Müslümanlar parti taassubu ile birbirine düşman olmamalı.

Dikkat edilirse Said Nursi'nin terk ettiği siyaset değil politikadır. Politika çok yönlü olmak demektir. Hani Türkçe'de "iki yüz-lü" tabiri var ya... Politikacı yetmiş yüzlüdür: Bugün söylediği dünküne uymaz. Buna bir şey, öbürüne başka şey söyler. Elbette Said Nursi böylesine bir politikayı terk edecekti.

Risale-i Nurlarda hizb, Hizb-ül Kur'an, Hizbullah ve hizb-üş şeytan ve 73 fırka bahislerine bakılabilir. 26-27-69-70-71-73-74-87-91 ve 95'inci sorulara da bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

Ben bakıyorum ki; yirmiye karşı seksen adam, elinde topuz tutuyor. Halbuki o bîcâre ve mütehayyir olan seksene karşı hakkıyla nur gösterilmiyor.. gösterilse de, bir elinde hem sopa, hem nur olduğu için emniyetsiz oluyor. Mütehayyir adam, "Acaba nurla beni celbedip topuzla dövmek mi istiyor?" diye telâş eder. Hem de bazan ârızalarla topuz kırıldığı vakit, nur dahi uçar veya söner.

İşte o bataklık ise, gafletkârane ve dalâlet-pîşe olan sefîhane hayat-ı içtimâiye-i beşeriyedir. O sarhoşlar; dalâletle telezzüz eden mütemerridlerdir. O mütehayyir olanlar, dalâletten nefret edenlerdir, fakat çıkamıyorlar.. kurtulmak istiyorlar, yol bulamıyorlar.. mütehayyir insanlardır. O topuzlar ise, siyaset cereyanlarıdır. O nurlar ise, hakaik-i Kur'aniyedir. Nûra karşı kavga edilmez, ona karşı adâvet edilmez. Sırf şeytân-ı racîmden başka ondan nefret eden olmaz. İşte ben de Nûr-u Kur'anı elde tutmak için "Euzü billahimineşşeytani vessiyaseti" deyip, siyaset topuzunu atarak, iki elim ile nûra sarıldım. Gördüm ki: Siyaset cereyanlarında; hem muvafıkta, hem muhalifte o nurların âşıkları var. Bütün siyaset cereyanlarının ve taraftarlıkların çok fevkinde ve onların garazkârane telâkkiyatlarından müberra ve sâfî olan bir makamda verilen ders-i Kur'an ve gösterilen envâr-ı Kur'aniyeden hiç bir taraf ve hiçbir kısım çekinmemek ve ittiham etmemek gerektir. Meğer dinsizliği ve zındıkayı siyaset zannedip ona taraftarlık eden insan sûretinde şeytanlar ola veya beşer kıyafetinde hayvanlar ola...

(13. Mektup, 3. Sualiniz)

Soru: 26

— *İslâm'da siyaset var mı?*

Siyaset etiyle, kemiğiyle İslâm'ın malıdır. Arabca olan bu kelimenin kökü "sevese" olup, ism-i faili "sais"tir. Yani, terbiye, idare eden, ıslahına çalışan manalarına gelmektedir.

Bu durumda ve Asr-ı saadet tatbikatında olaya bakarsak, Müslümanın kendi kendini, Müslümanca idare etmesi siyaset olduğu gibi, yine Müslümanın evini, barkını ve işyerini Müslümanca idare etmesi de siyasettir. Asr-ı saadet misalinde olduğu gibi Müslümanların devleti de, vergisi de, mahkemesi de İslâma uygundur. İslâmın siyaset anlayışı budur.

Kendisini ve işyerini Müslümanca idare edemeyen Müslümanların devlet idaresine talip olması, bir kısım aksaklıklara yol açabilir. Devlet idaresi faziletli insanların elinde olursa millet rahat eder. (Bakınız: 25 ve 27.nci sorular)

Tarih diyor ki:

Rububiyet-i İlahiyenin beşer âlemindeki hâkimiyyetinin lâzımı olan İlahî talim ve terbiye kaidelerine istinaden insanları iyiye ve kemale tevcih etmek; adalet ve asayiş içinde hayat-ı içtimaiyenin hüsn-ü cereyanını temin etmek için gerekli olan icraatı yapmak şeklinde siyaset-i İslâmiyeyi ele alan İmam-ı Gazali Hazretleri, siyaseti dört mertebeye ayırır. Veraset-i Nübüvvet makamında, yani mü-

ceddidlik vasfında bulunan dini şahsiyetlerin, zahirî siyasete girmediklerini ve daha çok münevver sınıfı yani keyfiyetli dar daireyi irşad edeceklerini beyan eder.

İmam-ı Gazali Hazretleri aynen şöyle diyor:

"Beşeriyeti ıslah ile dünya ve ahirette selamete ulaştıracak doğru yolu gösteren siyaset dört mertebedir:

Birinci ve en üstün mertebe: Peygamberlerin siyaseti, sevk ve idaresi olup, avam ve havass bütün insanların zahir ve batınlarına hükmetmeleridir.

İkinci mertebe: Halife, melik ve sultanların siyaseti ve her sınıf insanlara hükmetmeleridir. Fakat bunlar yalnız zahire hükmeder, batına tesir edemezler.

Üçüncü mertebe: Allahu Teâlâ'yı ve dinini bilen, peygamberlerin vârisi olan âlimlerin siyasetidir ki, bunlar hiçbir sınıfın zahirî işlerine karışmayıp kimseyi zecr ve men'edemeyecekleri gibi, umum insanlar da kendilerinden istifade edemez. Ancak münevver tabakanın batınına hitab edebilirler.

Dördüncü mertebe: Vaizlerin siyasetidir. Bunlar da ancak insanların avam kısımlarının batınına hitap ederler.

İslâm siyasetinin mezkûr tarifine göre, insan anlayışı ve tercihlerine dayanan ve his ve heyecanların mücadele sahası olan siyaset-i beşeriyenin bilhassa asrımızdaki makam, menfaat, tarafgirlik ve ideolojik mücadeleleri cihetiyle asıl vasfı siyaset olamaz. Hatta hadis lisanında bu tarz boğuşmalar, âhîrzaman fitnesi olarak vasıflanır.

Gazali Hazretleri, siyasetin her işten üstün ve ilim ve fazilete dayanan bir meslek olduğunu da kaydeder.

(Y.A. sh. 1588)

Soru: 27

— *Particiliğin Avrupa'dan geldiğini söylediniz, peki cemaat hakkında ne dersiniz?*

Cami varsa cemaat de olacaktır. Cemaat varsa imam bulunacaktır. Yeryüzü bir cami olduğuna göre imam, hem camide, hem de sokakta imamdır.

Cemaatler, İslâm Üniversitesinin fakülteleri hükmündedir, eğitim ve öğrenimin kolaylığı için gereklidir.

Nasıl ki fakülte mensupları birbirinin aleyhinde bulunmaz ve birbirini selamlarsa... İslâm Üniversitesinin fakülteleri hükmünde olan cemaatler de birbirinin aleyhinde bulunmıyacak, bu farzdır; birbirini selamlıyacak, bu da sünnet.

Nasıl ki eğitim ve öğrenimin kolaylığı için ordular, bölük bölük, tabur tabur ayrılmış... Allah'ın askeri olan Müslümanlar da eğitim ve öğrenimin kolaylığı için bölük bölük, tabur tabur cemaat olabilirler.

Nasıl ki askerler birbirinin aleyhinde bulunmuyor ve birbirini

selamlıyorsa, Allah'ın askeri olan Müslümanlar da birbirinin aleyhinde bulunmıyacak ve birbirini selamlıyacaktır. Müslümanları bir çatı altında toplayıp bir şeyhe, bir imama veya bir üstada bağlamak tatbikatta mümkün olmamış. Öyle ise Müslümanlar, ilimde ve ibadette bütünleşecek.

— *Cemaatler İslâm Üniversitesinin fakülteleri veya İslam ordusunun bölükleri, taburları ise, bunların rektörü ve genel kurmayı nerede?*

Rab'bimiz, Kitab'ımız, Peygamber'imiz ve Kiblemiz bir. Bu BİR'ler bizi, BİRLİK etmeli. İslâm'da asgari müşterekler yok, azami müşterekler vardır. Müslümanlar her zaman ilimde, ibadette bütünleşebilirler. Asıl olan da budur. Böyle olursa fert de, millet de, devlet de kurtulur.

Müslümanlar ilimde ve ibadette bütünleşirse bir buçuk milyar Müslüman bir millet (bir ümmet) olur.

— *Cemaatler ayrılık değil, bir buçuk milyar müslümanın ayağa kalkmasıdır?*

Evet, İslâmî hareketin varacağı nihai nokta: İttihad-ı İslamdır.

25, 26 ve 90. sorulara da bakınız.

Tefsir'den:

Dine hizmet yolunda önde giden bu cemaat, asrın gayr-i İslamî alışkanlıklarının tesirinde kalmamalı ve levm-i lâimin tenkid ve kem nazarından çekinip aşağılık duygusuna kapılmamalıdır. Kur'an (3:102) âyetinin iza-hında şöyle deniliyor:

"Allah yolunda hakkıyla gücünün yettiği kadar mücahede etmek ve bu babda hiç kimsenin levminden korkma-

mak, hatta anası babası kendi aleyhinde bile olsa, Allah için adl ü hakkaniyetten ayrılmamaktır ki, bu hak vücut ve sübut mânâsındadır ve (64:16) âyeti bunun beyanıdır."

(Hak Dini, Kur'an Dili, Hamdi Yazır, 2. baskı İst. 1960, s. 1155)

Hadis:

Bir rivayette mealen şöyle buyuruluyor: "Şeytan (insî münaфіklar) insanın kurdudur. Koyunu kapıp götüren kurd gibi. Nasıl kurd koyunun tek, sahibinden uzak ve köşe-bucakta kalmasını kollarsa, şeytan da böyledir. (Yani müfsid cereyanlar da, İslam cemaatından kopuk insanı öyle kollar. En çok cemaattan ayrı olana musallat olur.) Öyle ise size cemaatı, ülfeti (sık irtibatı) ve ammeyi (müslüman ekseriyeti) ve mescidleri (müslümanların toplanıp görüştüğü ibadethane ve medrese gibi dinî mahalleri) tavsiye ederim. Sakın ha cemaattan ayrılmayın ve tefrika ve ihtilafa düşmeyin."

(Ramuz-ül Ehadis, Abdülaziz Bekkine, İstanbul, 1982, 2. cilt, 216/16).

Soru: 28

— *Deccal ve Mehdi'ye Risale-i Nurlar'da epeyce yer verilmiş, anlatır mısınız?*

Deccal ve Mehdi Hadisler'de geçer, Ahirzamanın meşhur şahıslarıdır. Bu hadisler müteşabihdir, yoruma tabidir. Bu bakımdan değişik manalar verilmiş.

Deccal'ın en büyük vasfı: Yalancıdır, hakla batılı birbirine karıştırır, dinlere karşıdır.

Deccal'la mücadele eden veli Mehdi'dir.

Nasıl ki savaşı kazanan general mareşal olursa, evliyalardan biri Deccal'la mücadele eder o mehdi makamına ulaşır.

Deccal da, Mehdi de birden fazla olabilir.

Mehdi'nin en büyük vasfı da: Tahkik-i imanı keşf ve neşir ve Sünnet-i seniyyeye ittiba eder, hakla bâtılı birbirinden ayırır, Kur'an hakikatlerini kuvvetli delillerle isbat ederek, dinsizlik fikirlerini çürütür.

Deccal ve Mehdi ahir zamanın mühim şahıslarıdır, ilmen ve imanen bilinir. Bunun için birisine deccal dense, öbürü itiraz etse mesul olmaz.

Bid'at ve dalalete seve seve giren, günahları misk-i anber gibi üstüne başına süren her şahıs Deccal'dan yanadır.

Bid'at ve dalalete taraftar olmıyan haramlardan kaçan, helalları farz, vacip, sünnet sırasıyla yapmaya çalışan her mü'min de Mehdi'den yana.

Risale-i Nur talebelerinin bir kısmı Said Nursi'yi Mehdi diye kabul ediyor.

Aslında her talebe, her mürid, üstadını, şeyhini en yüksek makamda görmezse ona biat edemez.

Müslümanın büyüklüğü sünnet-i seniyyeye ittibasından ileri gelir. Büyük şahısları büyütme küçükler fayda vermez. Ne zaman ki küçükler de büyük olmanın yolunu arar, bulursa, o zaman faydalı bir iş yaparlar.

Dikkat edilirse cehenneme gitmek isteyenler, cennete gitmek isteyenlerden daha gayretlidir. Hergün kahveye gidenlere inat, hergün derse giden kaç kişi vardır?

Sarhoşun içkiye, kumarbazın kumara verdiği İslama veren kaç kahraman gösterilebilir?

Demek ki Deccal'ın taraftarları ekser müslümanlardan daha gayretli. O zaman şu cennet gibi dünya başımıza cehennem olur.

Şu cennet gibi dünyayı başımıza cehennem edenlere elbette cehennem gerektir, bunun için dirileceğiz, mahkeme-i kübrada hayatımızın hesabını vereceğiz. Acaba Mehdi'nin bazı taraftarları, Deccal'ınki kadar gayretli, samimi olmamışsa cenneti nasıl hak edecekler? Evet cennete iman ile girilir amma, iyiler kötülerden üstün olmalı. Çünkü Âyet-i kerimede mealen buyuruluyor ki: "inanıyorsanız üstünsünüz."

Şu halde, mahkemelerde hak, hukuk arıyanlar hakka ne kadar

tabi olmuş?

Memuriyette "garanti" görenler Müslümanlara ne kadar güvenmiş?

Beğenilmeyen devler, Müslümanların firmalarından daha iyiye bunun sonu nereye varır?

Bankalar menfaati için doğrudur, bunu anlamışlar. Bankalar kadar doğru olmıyan, yahudiler kadar birbirini tutmıyan, Almanlar ve Japonlar gibi terakki etmiyen müslümanlar "İslâmın tealisi mad-detten kalkınmakla mümkündür, diyen Said Nursi'ye ne kadar itiba etmiştir.

Herşey zıddı ile bilinir. Din düşmanları kadar gayretli ve başarılı olmıyan dindarlar imtihanı kaybetmiştir.

Bence herkes Mehdi'yi aramalı, fakat ezkaza bulsa, bir iş verir, o da yapmazsa rezil olur.

Deccal'ı bulmak ve bilmek de önemli, daha önemli olan da haramlardan kaçmaktır. Hatta bir Hadis-i şerifte mealen buyuruluyor ki: "Deccal'dan çok içinizdeki şerirlerden korkarım." Bunlar pirincin içindeki beyaz taşa benzer, ayıklanmaz, diş kırar.

29 ve 30'uncu sorulara bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

Sual: Ahirzamanda Hz. Mehdi geleceğine ve fesada girmiş âlemi ıslah edeceğine dair müteaddid rivayat-ı sahiha var. Halbuki şu zaman, cemaat zamanıdır; şahıs zamanı değil. Şahıs ne kadar dâhî ve hatta yüz dâhî derecesinde olsa bir cemaatin mümessili olmazsa, bir cemaatin şahs-ı manevîsini temsil etmezse; muhalif bir cemaatin şahs-ı manevîsine karşı mağlubdur. Şu zamanda, kuvvet-i velaye-

ti ne kadar yüksek olursa olsun, böyle bir cemaat-ı beşeriyenin ifsadat-ı azîmesi içinde nasıl ıslah eder? Eğer Mehdi'nin bütün işleri harika olsa, şu dünyada hikmet-i ilahiyyeye ve kavanîn-i âdetullaha muhalıf düşer. Bu Mehdi mes'elesinin sırrını anlamak istiyoruz?

Elcevab: Cenab-ı Hak, kemal-i rahmetinden, Şariat-ı İslamiyenin ebediyetine bir eser-i himayet olarak, her bir fesad-ı ümmet zamanında bir muslih veya bir müceddid veya bir halife-i zışan veya bir kutb-u a'zam veya bir mürşid-i ekmel veyahut bir nevi Mehdi hükmünde mübarek zatları göndermiş, fesadı izale edip milleti ıslah etmiş. Din-i Ahmedi'yi (A.S.M.) muhafaza etmiş.

Madem âdeti öyle cereyan ediyor; âhîrzamanın en büyük fesadı zamanında; elbette en büyük bir müctehid, hem en büyük bir müceddid, hem hâkim, hem mehdi, hem mürşid, hem kutb-u a'zam olarak bir zat-ı nuranîyi gönderecek ve o zat da Ehl-i Beyt-i Nebvî'den olacaktır. Cenab-ı Hak bir dakika zarfında beyn-es sema ve-l arz âlemini bulutlarla doldurup boşalttığı gibi, bir saniyede denizin fırtınalarını teskin eder ve bahar içinde bir saatte yaz mevsiminin nümunesini ve yazda bir saatte kış fırtınasını icad eden Kadir-i Zülcelal, Mehdi ile de âlem-i İslamın zulümatını dağıtabilir ve va'detmiştir, va'dini elbette yapacaktır.

Kudret-i İlahiye noktasında bakılsa, gayet kolaydır. Eğer daire-i esbab ve hikmet-i Rabbaniye noktasında düşünülse, yine o kadar ma'kul ve vukua lâyıktır ki; eğer Muhbir-i Sadık'tan rivayet olmazsa dahi, herhalde öyle olmak lâzım gelir ve olacaktır, diye ehl-i tefekkür hükmeder.

(29. Mektup, 7. Kısım).

Soru: 29

— *Deccal'ın dört, Mehdi'nin üç devresinden bahsediyor, bunlar nedir?*

Deccal'ın dört devresi Hadisle sabittir, Mehdi'nin üç devresini Said Nursi anlatır.

Hadis-i şerifte mealen buyuruluyor ki: "Deccal'ın birinci günü bir senedir, ikinci günü bir ay, üçüncü günü bir hafta, diğer günleri bildiğiniz günler gibidir. (Müslim).

Olaylar bu hadisi iki yönden şerh ve izah etti. Birincisi Deccal ve deccaliyetin kuzeyden çıkıp güneye doğru ineceği şeklindedir. Komünizme Deccal dersek, Rusya'nın kuzey kutbunda altı ay gece, altı ay gündüz olur, orada bir sene bir güne benzer. Güneye doğru gidildikçe günler kısalır.

İkincisi: Deccal ve onun rejimi olan deccaliyet yıkıcı ve tahrip edicidir. Bu bakımdan bir senede yapılacak şeyi bir günde yıkarak menfi gücünü gösterir.

Zamanla gücü azalır, 1 ayda yapılacak olanı bir günde yıkar, nihayet adileşir, kendini korumaya çalışır, ogünü de bir güne eşittir. Yani bir günde yapılanı, bir günde yıkabilir, yıkıcılığı devam eder

amma tahribatı büyük olmaz. Bunu da çeşitli rejimlerin, ideolojilerin ve düşüncelerin gölgesinde yapmaya çalışır, aleniyeti kaybolur, sinsice tahribine devam eder.

Deccal'ın tahribine karşı Mehdi mücadele verir. Deccal ne kadar yıkıcı ise, Mehdi de o kadar yapıcıdır. Fakat yıkmak kolay, yapmak zor olduğundan, Deccal çok büyük iş yapıyormuş gibi görünürken, Mehdi hiçbir şey yapmıyormuş zannedilir.

Amma Deccal bir buz dağı gibi erirken, etraf bataklığa döner, Mehdi hareketi çiçek çiçek, yaprak yaprak yeşerir, yeryüzü bir gülşene dönerken maalesef o gülistan içinde bid'at dikenleri de çıkar.

Harf harf yağdı ilim üzerimizden
Kimimiz gül olduk, kimimiz diken.

Sikke-i tasdik-i gaybî'de Mehdi'nin 3 vazifesi şöyle sıralanır:

Birincisi: İman-ı tahkikiyi temin ki en önemlisi de budur. Çünkü iman zedelenirse ibadetler dikiş tutmaz. Zaten cennete de iman ile girilir. Demek ki, gerek adetimizi ibadete çevirmek, gerekse ebedi saadete nail olmak için Müslümanca (akaid esaslarınca) iman etmek şart. Bu vazifeyi Bediüzzaman Said Nursi, yaşayış tarzıyla ve eserleriyle gereği gibi yapmış, pek çok kimsenin imanını kurtarmıştır, Risale-i Nurlar bu husustaki hizmetine devam etmektedir.

İkincisi: imanın meyvası ibadettir. İbadetleri Şeriat-ı meşhure, Şeriat-ı Fitri, Şeriat-ı kevnî ve adetullah bablarında toplarsak, Mehdi'nin ikinci vazifesinin "Şeriat, icra ve tatbik etmek" olduğu anlaşılır.

Bunda ilim, teknik, islam ahlakı, islam ekonomisi büyük rol oynar.

Öyle ise Said Nursi'den sonra gelecek o mühim şahıs, Risale-i Nur'u kendine rehber edip, hizmet-i iman ve hizmet-i Kur'an'daki

mü'minlerle bu büyük icraatını yapar. Çarşığı, pazarı İslama uygun şekle getirir, İslam ahlakını yaygınlaştırır. Bunun için maddi bir kuvvet gereklidir.

Üçüncüsü: İlimde, teknikte ilerliyen, İslâm ahlakıyla ahlaklanan müslümanlar süper güç olup, hakim duruma gelerek, ittihad-ı İslamı temin ile Hilafet-i İslamiyeyi tesis ederler.

Buradaki Hilafet-i İslamiyeden kasıt bir tek kişiyi halife ilan etmek değil, İslam ülkeleriyle ekonomik ve kültürel işbirliği, İslam ortak pazarı, İslâm asembilesi (meclisi) akla gelir.

Bu üçüncü Mehdi hareketi gayet şaşalı olacak, 350 senedir gerileyen, sürünen Müslümanlar, ayağa kalkacaktır.

Öyle ise ardarda 3 Mehdi hadisesi olacak. İman-ı tahkikiyi temin... Şeriatı icra ve Hilafet-i İslamiye.

İman-ı tahkiki kıyamete kadar devam edecek, hiç bir zaman önemini kaybetmiyecektir.

Said Nursi, 1960'da vefat etti, acaba o günden beri Şeriatı icra ve tatbik eden, bir şahıs, bir cemaat çıktı mı?

Bu soruya evet de, hayır da diyebiliriz. Çünkü her cemaat de bazı kımıldamalar var, fakat sokaklar, çarşı ve pazar, Paris'ten fark-sız. Şeairi İslamiye, yani İslamın tezahürleri, zahiri görüntüleri yeti kadar ortaya çıkarılamadı.

Müslümanlar Şeriatı icra ve tatbik etmeyince ittihad-ı İslam olmaz. Çünkü Müslümanlar ancak ilimde, teknikte ve İslam ahlakında bütünleşebilir. Bir diğer tabirle ilimde ve ibadette bütünleşebiliriz, bunun dışındaki davranışlar derde derman olamaz.

İttihad-ı İslam olmayınca, Hilafet-i İslamiye de olamaz.

Bunlar olmazsa Müslümanlar ayağa kalkamaz.

Bunların bütününe "Mehdiyet cereyanı" denir, Mehdiyetle Deccaliyet mücadele halindedir. İnsanlar yerini tayin etmelidir.

28. soruya da bakınız.

Aziz Sıddık Kardeşlerim!

Evvelâ "Nurun ehemmiyetli ve çok hayırlı bir şâkirdi, çocukların namına benden sordu ki: Nurun hâlis ve ehemmiyetli bir kısmı şakirdleri, pek musırrane olarak âhir zamanda gelen Âl-i Beytin büyük bir mürşidi seni zannediyorlar ve o kadar çekindiğin halde onlar ısrar ediyorlar. Sen de bu kadar musırrane onların fikirlerini kabul etmiyorsun, çekiniyorsun. Elbette onların elinde bir hakikat ve kat'î bir hüccet var, ve sen de bir hikmet ve hakikata binaen onlara muvafakat etmiyorsun. Bu ise bir tezaddır, her halde hallini istiyoruz."

Ben de bu zâtın temsil ettiği çok mesailere cevaben derim ki: O has Nurcuların ellerinde bir hakikat var. Fakat iki cihette bir tabir ve te'vil lâzım.

Birincisi: Çok def'a mektuplarımda işaret ettiğim gibi, Mehdi Âl-i Resûlün temsil ettiği kudsî cemaatinin şahs-ı mânevîsinin üç vazifesi var. Eğer çabuk kıyamet kopmazsa ve beşer bütün bütün yoldan çıkmazsa, o vazifeleri onun cem'iyeti ve seyyidler cemaati yapacağını rahmet-i İlahiyeden bekliyoruz. Ve onun üç büyük vazifesi olacak:

Birincisi: Fen ve felsefenin tasallutiyle ve maddiyyun ve tabiiyyun tâunu, beşer içine intişar etmesiyle, her şeyden evvel felsefeyi ve maddiyyun fikrini tam susturacak bir tarzda imanı kurtarmaktır. Ehl-i imanı dalâletten muhafaza etmek ve bu vazife hem dünya, hem herşeyi bırakmakla,

çok zaman tedkikat ile meşguliyeti iktiza ettiğinden, Hazret-i Mehдинin, o vazifesini bizzat kendisi görmeğe vakit ve hal müsaade edemez. Çünkü hilâfet-i Muhammediye (A.S.M.) cihetindeki saltanatı, onun ile iştigale vakit bırakmıyor. Herhalde o vazifeyi ondan evvel bir taife bir cihette görecek. O zat, o taifenin uzun tasdikâtı ile yazdıkları eseri kendine hazır bir program yapacak, onun ile o birinci vazifeyi tam yapmış olacak. Bu vazifenin istinad ettiği kuvvet ve mânevî ordusu, yalnız ihlâs ve sadakat ve tesanüd sıfatlarına tam sahip olan bir kısım şâkirdlerdir. Ne kadar da az da olsalar, mânen bir ordu kadar kuvvetli ve kıymetli sayılırlar.

İkinci Vazifesi: Hilâfet-i Muhammediye (A.S.M.) ünvanı ile şeâir-i İslâmiyeyi ihya etmektir. Âlem-i İslâmın vahdetini nokta-i istinad edip beşeriyeti maddî ve mânevî tehlikelerden ve gadab-ı İlâhiden kurtarmaktır. Bu vazifenin, nokta-i istinadı ve hâdimleri, milyonlarla efradı bulunan ordular lâzımdır.

Üçüncü Vazifesi: İnkılâbat-ı zamaniye ile çok ahkâm-ı Kur'aniyenin zedelenmesiyle ve şeriat-ı Muhammediyenin (A.S.M.) kanunları bir derece ta'tile uğramasıyla O zât, bütün ehl-i imanın mânevî yardımlarıyla ve ittihad-ı İslâmın muavenetiyle ve bütün ulema ve evliyanın ve bilhassa Âl-i Beytin neslinden her asırda kuvvetli ve kesretli bulunan milyonlar fedakâr seyyidlerin iltihaklarıyla o vazife-i uzmâyı yapmağa çalışır.

Şimdi hakikat-ı hal böyle olduğu halde, en birinci vazifesi ve en yüksek mesleği olan imanı kurtarmak ve imanı, tahkiki bir surette umuma ders vermek, hattâ avamın da imanını tahkiki yapmak vazifesi ise, mânen ve hakikaten hidayet edici, irşad edici manasının tam sarahatını ifade

ettiği için, Nur şâkirdleri bu vazifeyi tamamiyle Risale-i Nur'da gördüklerinden, ikinci ve üçüncü vazifeler buna nisbeten ikinci ve üçüncü derecedir diye, Risale-i Nurun şahs-ı mânevîsini haklı olarak bir nevi Mehdi telâkki ediyorlar. O şahs-ı mânevînin de bir mümessili, Nur şâkirdlerinin tesanüdünden gelen bir şahs-ı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîde bir nevi mümessili olan bîcâre tercümanı-
nı zannettiklerinden, bâzan o ismi ona da veriyorlar. Gerçi bu, bir iltibas ve bir sehivdir, fakat onlar onda mes'ul değiller. Çünkü ziyade hüsn-i zan, eskiden beri cereyan ediyor ve itiraz edilmez. Ben de o kardeşlerimin pek ziyade hüsn-ü zanlarını bir nevi dua ve bir temenni ve Nur talebelerinin kemal-i itikadlarının bir tereşşuhu gördüğümünden onlara çok ilişmezdim. Hattâ eski evliyanın bir kısmı, keramet-i gaybiyelerinde Risale-i Nuru ayni o âhir zamanın hidayet edicisi olduğu diye keşifleri, bu tahkikat ile te'vili anlaşılır. Demek iki noktada bir iltibas var, te'vil lâzımdır.

Birincisi: Âhirdeki iki vazife, gerçi hakikat noktasında birinci vazife derecesinde değiller, fakat hilafet-i Muhammediye (A.S.M.) ve ittihad-ı İslâm ordularıyla zemin yüzünde saltanat-ı İslâmiyyeyi sürmek cihetinde herkesde, hususan avamda, hususan ehl-i siyasette, hususan bu asrın efkârında o birinci vazifeden bin derece geniş görünüyor; ve bu isim bir adama verildiği vakit, bu iki vazife hatıra geliyor; siyaset mânâsını ihsas eder; belki de bir hodfûruşluk mânâsını hatıra getirir; belki bir şan şeref ve makamperestlik ve şöhretperestlik arzularını gösterir. Ve eskiden beri ve şimdi de çok safdil ve makamperest zatlar Mehdi olacağım diye dâva ederler. Gerçi her asırda hidayet edici, bir nevi Mehdi ve müceddid geliyor ve gelmiş, fakat herbiri üç vazifelerden birisini bir cihette yapması itibariyle, ahir zamanın Büyük Mehdi ünvanını almamışlar.

Hem mahkemede Denizli ehl-i vukufu, bâzı şâkirdlerin bu îtikadlarına göre, bana karşı demişler ki: "Eğer Mehdilik dâva etse, bütün şakirdleri kabul edecekler." Ben de onlara demiştim: "Ben, kendimi seyyid bilemiyorum. Bu zamanda nesiller bilinmiyor. Halbuki âhir zamanın o büyük şahsı, Âl-i Beytten olacaktır. Gerçi mânen ben Hazret-i Ali'nin (r.a.) bir veled-i mânevîsi hükmünde ondan hakikat dersini aldım ve Âl-i Muhammed Aleyhisselâm bir mânada hakikî Nur şakirdlerine şâmil olmasından, ben de Âl-i Beytten sayılabildim; fakat bu zaman şahs-ı mânevî zamanı olmasından ve Nurun mesleğinde hiçbir cihette benlik ve şahsiyet ve şahsî makamları arzu etmek ve şan şeref kazanmak olmaz; ve sırr-ı ihlâsa tam muhalif olmasından, Cenab-ı Hakka hadsiz şükür ediyorum ki, beni kendime beğendirmemesinden, ben öyle şahsî ve haddimden hadsiz derece fazla makamata gözümü dikmem, ve Nurdaki ihlâsı bozmamak için, uhrevî makamat dahi bana verilse, bırakmağa kendimi mecbur biliyorum." dedim, o ehl-i vukuf sustu.

(Emirdağ Lahikası, İstanbul 1959, sh. 259)

Soru: 30

— Müceddit nedir?

Müceddit, yenileyici demektir. İslâmiyet'te temel hükümler cihetinde yenilenecek birşey yok, O her asırda yeni gönderilmiş gibi taze ve dinç... Her insana, her devire hitap eden bir din. Herkesin dünya-ve ahiretini cennet edebilir.

Müceddid dini değil, dinin mevcut hakikatlerini yeniden isbat ve izah tarzıyla Müslümanı yeniler. Müslüman yaşadığı asırda İslamiyeti nasıl anlamalı, nasıl yaşamalı, bunu anlatır. Her Hicri Asırda bir müceddid gönderileceği Hadisle beyan buyurulmuştur. (Ebu Davud)

Bediüzzaman diyor ki:

"Bu zaman; hem iman ve din için, hem hayat-ı içtimaiye ve şariat için, hem hukuk-u amme ve siyaset-i İslamiye için, gayet ehemmiyetli birer müceddid ister. Fakat en ehemmiyetlisi, hakaik-i imaniyyeyi muhafaza noktasında tecdid vazifesi, en mukaddes ve en büyüğüdür. Şariat ve hayat-ı içtimaiye ve siyasiye daireleri ona nisbeten ikinci, üçüncü, dördüncü derecede kalıyor. (Kastamonu Lahikası sh. 189)

Soru: 31

— *Eski Said, Yeni Said ne demek?*

40 yaşına kadar akılla, ilimle ve marifetle meşgul olan eski Said içtimai hayatla da içli dışlı idi. O zamana kadar yazdıkları, Risale-i Nurların çekirdeği hükmündeydi.

40 yaşından sonra siyasetten, içtimai hayattan uzaklaşmış, Risale-i Nurları yazmaya başlamış, irşad vazifesi de bu devrede hızlanıp, gelişi-yordu... 1921'den sonra Yeni Said'in elinden her türlü imkan alınmış: Mevkisiz, makamsız, malsız ve mülksüz kalmıştı. Bunlar yetmiyormuş gibi sürgün edilmiş, yalnız bırakılmış, defalarca zehirlenmişti.

Hani bazı kimseler görürüz, sokakta yatar kalkar. Soğuk, sıcak üstünden geçer. Temizlik nedir bilmez, ne bulursa onu yer. Bu insan ilmen ve aklen hastalanıp, ölmeli. Fakat tıbbı meydan okurcasına dipdiridir.

Sebepleri yaratan, sebeplerin bittiği yerde doğrudan doğruya müdahale eder.

Yeni Said'de de sebepler bitmiştir, ya ölüp, gidecek veya manen verilen vazifeyi ifa edecekti.

İkincisi oldu, sürgünde, hapiste olan Said, dışarda, çok uzaklarda olan kimselere tesir etti, pek çok kimse (binbir tehlikeye rağmen) Risale-i Nurlarla meşgul olup, imanını kurtardı, onlar haramlardan kaçıp, helâle koştular.

Nasıl ki Kuzey Kutbu'ndaki mıknatısı alan, Okyanus'taki geminin pusulasına müdahale edip, kaptana yol gösteriyorsa...

Mıknatısıyeti yaratan Allah, Said Nursi kuluna da mıknatısıyet vermişti, o da Müslümanlara Rıza-i İlahi'nin yolunu gösteriyordu.

Bunun için diploması, makamı, serveti, ordusu olan İsmet İnönü, hiç birşeyi olmayan Said Nursi'den gün gelip şikayet edecekti. Çünkü herşeyi olan hiç birşeyi olmıyana mağlup olmuştu. Hâkim-ı mutlak Allah'tır. Allah indinde din İslâmiyettir, Allah dinini koruyacaktır. Said Nursi gibi kimseler sebeptir.

Tarih diyor ki:

Bediüzzaman'ın hayatı, küllî hizmeti noktasından topluca iki büyük safha arzetmektedir.

Birincisi: Doğuşundan itibaren tahsil hayatı, Van'daki ikameti, İstanbul'a gelişi, siyasi hayatı, seyahatleri, harb-i umumiyeye iştiraki, Rusya'daki esareti, İstanbul'da Darülhikmetil-İslamiyye azalığında bulunuşu, Kuva'yı Milliye'de İstanbul'daki hizmeti, Ankara'ya gelerek ilk Meclis-i Mebusan'daki faaliyetleri ve kısa bir müddet sonra Van'a çekilip inzivayı ihtiyar etmesi gibi.. herbiri ayrı bir hayat sahnesi olan Üstadın hayatının bu birinci safhası; iman ve Kur'an hizmeti itibariyle ikinci safha hayatının mukaddemesi hükmündedir. İkinci büyük hizmetine hazırlıktır. Ömrünün ellinci senesine kadardır.

İkincisi: Van'da inzivada iken Garba nefyedilip Ispar-

*ta'nın Barla nahiyesinde ikamete memur edildiği zaman-
dan başlar ki; "Risale-i Nur'un zuhuru ve intişarıdır."
Azami ihlâs, azâmi fedakârlık, azâmi sadakat, metanet ve
dikkat ve iktisad içinde Risale-i Nurla giriştiği hizmet-i
imaniye ve manevi cihad-ı diniyedir.*

(Tarihçe-i Hayat, sh.27)

Bediüzzaman diyor ki:

*Kırk elli sene evvel Eski Said, ziyade ulûm-u akliyye
ve felsefiyyede hareket ettiği için, hakikat'ül hakaika karşı
ehl-i tarikat ve ehl-i hakikat gibi bir meslek aradı. Ekser
ehl-i tarikat gibi yalnız kalben harekete kanaat edemedi.
Çünkü, akı, fikri hikmet-i felsefiyye ile bir derece yaralı
idi; tedavi lazımdı. Sonra hem kalben, hem aklen hakikate
giden bazı büyük ehl-i hakikatin arkasında gitmek istedi.
Baktı, onların herbirinin ayrı cazibedar bir hassası var.
Hangisinin arkasından gideceğine tahayyürde kaldı.
İmam-ı Rabbani de ona gaybî bir tarzda "Tevhid-i kible
et!" demiş; yani: "Yalnız bir üstadın arkasından git!" O
çok yaralı Eski Said'in kalbine geldi ki:*

*"Üstad-ı hakiki Kur'an'dır. Tevhid-i kible bu üstadla
olur." diye, yalnız o üstad-ı kudsînin irşadiyle hem kalbi,
hem ruhu gayet garip bir tarzda sülûke başladılar. Nefs-i
emmaresi de şükûk ve şübehatiyle onu manevî ve ilmî mü-
cadedeye mecbur etti. Gözü kapalı olarak değil; belki
İmam-ı Gazali (R.A), Mevlana Celaleddin (R.A) ve İmam-ı
Rabbani (R.A) gibi, kalb, ruh, akıl gözleri açık olarak, ehl-i
istiğrakın akıl gözünü kapadığı yerlerde, o makamlarda
gözü açık olarak gezmiş. Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür ol-
sun ki, Kur'an dersiyle, irşadiyle hakikate bir yol bulmuş,*

girmiş. Hatta (Allah'ın birliğine delâlet için herşeyde âyetler vardır.) hakikatine mazhar olduğunu, Yeni Said'in Risale-i Nur'ıyla göstermiş.

(Mesnevi-i Nuriye, Mukaddime, sh.7)

Yine Bediüzzaman diyor ki:

Aziz, Sıddık Kardeşlerim!

İki-üç def'adır ehemmiyetli bir halet-i ruhiye bana ârız oluyor. Aynı otuz sene evvel İstanbul'da beni Yuşa Dağı'na çıkarıp İstanbul'un Dar'ül Hikmet'ini cazibedar hayat-ı içtimaiyesini bıraktırıp hatta İstanbul'da bulunan Nur'un birinci şakirdi ve kahramanı olan merhum Abdurrahman'ı dahi zaruri hizmetimi görmek için de yanıma almağa müsaade etmeyen ve Yeni Said mahiyetini gösteren acib inkilâbat-ı ruhînin bir misli, şimdi mukaddematı ben-de başlamış. Üçüncü bir Said ve bütün bütün tarik-i dünya olarak zuhuruna bir işaret tahmin ediyorum. Demek Nur-lar ve kahraman şakirdleri benim vazifelerimi yapacaklar, daha bana hiç ihtiyaç kalmamış. Zaten Nur'un her bir câmi' ve cüz'ü ve sarsılmayan halis şakirdlerinin her birisi, benden daha mükemmel ders verir. (Şualar, sh.529)

Soru: 32

— *Risale-i Nur cemaati hakkında bilgi verir misin?*

Bilindiği gibi 1928'de harf inkılabı yapılmış, Kur'an yazısı yasaklanmıştı. Said Nursi de: "Birşey bütünüyle elde edilmezse tamamen de terk edilmez" düsturu ile tek başına bu inkılaba karşı çıkıp, hayatı boyunca Latin harfleriyle tek kelime yazmadı. Daha sonra talebelerinden Hüsrev Altınbaşak ve Tahiri Mutlu'ya da Latin harfleriyle yazıp, okumamalarını tavsiye etti, onlar da bu tavsiyeye uydular.

1925 yılında Barla'da "Nurun İlk Kapısı" isimli eserini yazdı, 1926 da Haşir Risalesi ile Risale-i Nurlar yazılmaya başlandı. Bunların hepsi "Eskimez yazı" denen Kur'an harfleriyle yazılıyordu. Halbuki 1928'den sonra bu harflerle yazmak, hele hele kitap basmak kat'iyen yasaktı. Ama eskimez yazıyı bilen çoktu.

Elbette gün geçtikçe yeni yazı bilenlerin sayısı artmaya başladı, tahsildeki gençler eskimez yazıyı bilmediklerinden, dinden uzaklaşıyorlardı. Bediüzzaman, bu gençlerin imanını kurtarmak için Risale-i Nur külliyyatının latin harfleriyle basılmasına izin verdi. 1956'da Sözler, arkasından da Tarihçe-i Hayat basıldı. Bir bavul dolusu Tarihçe-i Hayat'ı Said Nursi Hazretlerine bizzat ben götürüp

teslim ettiğimde memnun olmuştu. Bununla beraber İslâm yazısının muhafazasını Risale-i Nur talebelerinden istemişti. "Kardeşlerimiz eskimez yazıyı öğrensinler" diye.

Said Nursi ilk devrelerde yazdığı veya yazdırdığı eserlerini isteyen bazı kimselere verip:

— Bunu al yaz, bir nüshası sende kalsın, bir nüshasını bana getir, dermiş.

İnsanlık tarihinde olmaz birşey olmuştu: Bir milletin, bir dinin yazısı yasak edilmiş, İslam medeniyeti mazinin karanlıklarına atılmış, Latin yazısı ve Avrupa medeniyeti de devlet gündeminde idi.

Buna inat bir kişi İslam yazısını gündemde tutuyor, İslam medeniyetine sahip çıkıyordu.

Risale-i Nurlar elle yazılıp, çoğaltılıyor, eskimez yazılı bu eserler elden ele yurdun dört bucağına dağılıyordu.

Risale-i Nurları yazanlara, okuyanlara ve dinliyenlere "Risale-i nur Talebeleri" dendi. Bediüzzamancılar, Hocalar diyenler olduğu gibi, Bediüzzaman 1945'de Denizli hapsinden çıkıp, Emirdağ'ında ikamete mecbur tutulduğu sırada "Nurcular" da dendi, daha sonra bu isim yerleşti.

Demek ki Risale-i Nurlarla beraber, Risale-i Nur cemaati de başladı.

Said Nursi "Evlerinizi medrese yapınız" demişti. Ev halkıyla ders yapmak, dinliyen olmazsa meleklerle ders yapar gibi, oturup kendi kendine okumak. Böylece bazı evler "Medrese" oldu. Ders yapılan yere "medrese" denir.

Gizli gizli ders yapıldı. Türk Ceza Kanunu'nun 163'ncü maddesi ile İslamiyeti öğrenmek ve öğretmek yasaklanmıştı. Evler-

de içki içmek serbest, İslamiyeti öğrenmek yasaktı.

Evler her zaman bu işe elverişli olmayınca, kiralık evler tutuldu, günün 24 saatinde hizmet verildi.

Artık kahveden, meyhaneden, hapishaneden insanlar gelirdi. Yer, içer, yatar, Kur'an, Risale-i nur okur, namaz kılar, tesbih çekerlerdi.

1970'e kadar Medreseler fakirane idi. Yerde hasırlar, palazlar, yemek de çorba ve ekmekten ibaretti. Yatak, karyola hiç yoktu, ceketini yastık yapan, battaniyeyi üzerine çekip yatardı. Dindar olmanın çilesi çekiliyordu. Bu çilenin verdiği lezzet tarif edilemez. Zaten çilesini çekmediğimiz şey de bizim değildir.

Medreselerde "Vakıf" bulunurdu. Vakıflar hakkında herkesin az çok bilgisi vardır: Tarla, ev, araba, vakfedilir.

Medreselerde bazı insanlar kendilerini vakfetmişti. Bunlar evi, barkı, malı, mülkü terk edip medresede kalırlar. Gelip gidenlere Risale-i Nur okuyup, yaşayışları ve takvalarıyla da örnek olurlar. Nur'un muhafazasında askeri nöbetçiler gibi dikkatli davranırlar. Bunlara Bediüzzaman "Hakiki şakirdler" der. Vakıf talebeler hakkında 4-5 tane vasiyetname yazmıştır ve neşredilmiştir.

Vakıflık Said Nursi'yle başlamıştı, o vakıftı, kaldığı yer de medrese idi.

Risale-i Nur hizmeti beş şeyle yürüdü:

Risale-i Nurlar

Ağabeyler

Vakıflar

Medreseler

Ve ehl-i himmet.

Said Nursi'ye hizmet eden yakınlarına hizmetkarları denir-

ken, bunlara Ağabey de denmektedir. Bu şahıslar üstün meziyetli olup, nefislerinde İslamı yaşayıp, pek çok kimsenin irşadına sebep oldular. Aynı zamanda "Üstad" dedikleri Said Nursi'yi ve Risale-i Nurları herkese tanıttılar.

Ehl-i himmet ise Risale-i Nurla yürütülen hizmete zekâtlarıyla katılırlar. Bediüzzaman diyor ki: Bu yardımlar istenilmez, belki ehl-i himmet, dini vazifesi icabı verir.

Pek çok kimsede bu himmet, zekatı çok çok geçip, ev, arsa verenler, Medresenin her türlü ihtiyacını temin edenler de gözüktü. Bu millet Müslümandır, dinine sahip çıkıyordu.

82-88 ve 97'inci sorulara bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

Risale-i Nur Şâkirdleri, hizmet-i nuriyeyi, velâyet makamına tercih eder; keşf ve keramâtı aramaz; ve âhiret meyvelerini dünyada koparmaya çalışmaz; ve vazife-i İlahiyye olan muvaffakiyet ve halka kabul ettirmek ve revac vermek ve ettirmek ve müstahak oldukları şan ü şeref ve ezvak ve inayetlere mazhar etmek gibi kendi vazifelerinin haricinde bulunan şeylere karışmaz; ve harekâtını onlara bina etmezler. Hâlisen, muhlisen çalışırlar; "Vazifemiz hizmettir" o yeter derler.

(Kastamonu Lahikası, İstanbul 1958, sh. 206).

İşte, ey Risale-i Nûr Şakirdleri ve Kur'anın hizmetkârları! Sizler ve bizler öyle bir insân-ı kâmil ismine layık bir şahs-ı mânevînin âzâlarıyız.. ve hayat-ı ebediye içindeki saadet-i ebediyyeyi netice veren bir fabrikanın çarkları hükmündeyiz.. ve sahil-i selâmet olan Dâr-üs Selâm'a Ümmet-i Muhammediyyeyi (A.S.M.) çıkaran bir

sefine-i Rabbâniyede çalışan hademeleriz. Elbette dört fertden bin yüz on bir kuvvet-i mânevîyeyi te'min eden sırr-ı ihlâsı kazanmak ile tesanüd ve ittihad-ı hakîkîye muhtacız ve mecburuz. (21. Lem'a)

Mâlum olsun ki: Bizi ziyaret eden, ya hayat-ı dünyeviyye cihetinde gelir, o kapı kapalıdır. Veya hayat-ı uhreviyye cihetinde gelir. O cihette iki kapı var: Ya şahsımı mübarek ve makam sahibi zannedip gelir. O kapı dahi kapalıdır. Çünkü ben kendimi beğenmiyorum, beni beğeneni de beğenmiyorum. Cenâb-ı Hakka çok şükür, beni kendime beğendirmemiş. İkinci cihet, sırf Kur'an-ı Hakîmin dellâlı olduğum cihettir. Bu kapıdan girenleri, alerre'si vel-ayn kabûl ediyorum. Onlar da üç tarzda olur: Ya dost olur, ya kardeş olur, ya talebe olur.

Dostun hassası ve şartı budur ki: Kat'iyyen, Sözlere ve Envâr-ı Kur'aniyyeye dair olan hizmetimize ciddî taraftar olsun; ve haksızlığa ve bid'alara ve dalâlete kalben taraftar olmasın, kendine de istifadeye çalışsın.

Kardeşin hassası ve şartı şudur ki: Hakikî olarak Sözlere'nin neşrine ciddî çalışmakla beraber, beş farz namazını edâ etmek, yedi kebâiri işlememektir.

Talebeliğin hassası ve şartı şudur ki: Sözlere'yi kendi malı ve te'lifî gibi hissedip sâhip çıksın ve en mühim vazife-i hayatiyesini, onun neşir ve hizmeti bilsin.

İşte şu üç tabaka benim üç şahsiyetimle alâkardır. Dost, benim şahsî ve zâtî şahsiyetimle münasebetdar olur. Kardeş, abdiyetim ve ubûdiyet noktasındaki şahsiyetimle alâkadar olur. Talebe ise, Kur'an-ı Hakîmin dellâli cihetinde ve hocalık vazifesindeki şahsiyetimle münasebetdardır.

(26. Mektup, 4. Mebhas, 10. Mesele)

Soru: 33

— *Said Nursi'nin hediye kabul etmediği, istiğnaya riayet ettiği bilinmektedir, bunun sebebi nedir?*

İslâm büyüklerinin hayatını anlamak için, İslamiyeti anlamak lazım. Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem isteseydi çok zengin olabilirdi. Fakat şahsı için birşey almamış, mal, mülk biriktirmemiş. Aldıklarını ya cihad yolunda harcamış veya fakir Sahabe'ye vermiş veya Ashab-ı suffa'ya ikram etmiş.

Said Nursi bu sünneti de asrımıza getirmiş, şahsı için herhangi birşey almamış, alınanlar da İslami hizmette harcanmış, kendisi malsız, mülksüz olarak ahirete intikal etmiştir.

Bu zamanda para büyük önem kazanmış, dolayısıyla insanlar paraya, mala yönelmiş. Helal haram dinlemeden kazanç sağlayanlar olduğu gibi, para kazanacağım diye dinini, imanını ihmal edenler, ibadetten uzak kalanlar da çok. Bu tablo karşısında Said Nursi parayı, pulu, mevkiyi, makamı bir yana itip, sadece İslâma hizmet için seferber olmuş.

Bir kısım ilim adamları da şahsi kazanç peşinde koşunca, Sa-

id Nursi'nin bu asr-ı saadet modelini ortaya koymas ı zarur iydi. Bunun için kimseden hediye almad ı g ibi, ihtiyaçlarını asgariye indirerek, hiç bir şeye muhtaç olm ıyarak, adeta zengin ya  am  . Çünkü insan ın fakirli ı ihtiyaçları nisbetindedir.

  te isti  na: Cenab-ı Hak'tan ba  ka hiç kimsenin minneti alt ına g ırmemektir. Bunun için elindeki imkanlarla yetinmek, Müslümanları  slami hizmete sevk etmektir.

Elbette  slamiyeti    renen talebelere, bunların hocalarına Müslümanlar zekat ve benzeri yardımlarıyla destek olacaktır. Alimi olmayan bir din ayakta kalamıyaca ı g ibi, talebeye önem verilmezse, hizmet cahillerin elinde kalır. Bunun için adam yeti  tirmek çok önemlidir, bu yolda yardımlar yapılmalıdır.

Peygamberimiz mals  z, mülksüz ya  am   amma, ordular beslemi  , alimler yeti  tirmi  . Bu model gözden uzak tutulmamalıdır.

Helalinden kazanan ehl-i himmetin yardım kapısı kapatılmaz, bunlar istenmeden verirse,  slama hizmet edenler zor duruma d  mez.

97. soruya da bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

Mühim bir tüccar dostum otuz kuru  luk bir çay getirdi, kabul etmedim. " stanbul'dan senin için getirdim, beni kırma" dedi. Kabul ettim, fakat iki kat fiyatını verdim. Dedi: "Ne için böyle yapıyorsun, hikmeti nedir?"

Dedim: Benden aldı ıın dersi, elmas derecesinden    e derecesine indirmemektir. Senin menfaatin için, menfaatımı terk ediyorum. Çünki dünyaya tenezzül etmez, tama' ve zillate d  mez, hakikat mukabilinde dünya malını al-

maz, tasannua mecbur olmaz bir üstaddan alınan ders-i hakikat elmas kıymetinde ise.. sadaka almaya mecbur olmuş, ehl-i servete tasannua muztar kalmış, tama' zilletiyle izzet-i ilmini feda etmiş, sadaka verenlere hoş görünmek için riyakârlığa temâyül etmiş, ahiret meyvelerini dünyada yemeğe cevaz göstermiş bir üstaddan alınan aynı ders-i hakikat, elmas derecesinden şişe derecesine iner. İşte sana manen otuz lira zarar vermekle, otuz kuruşluk menfaatımı aramak, bana ağır geliyor ve vicdansızlık telakki ediyorum. Sen madem fedakârsın.. ben de o fedakârlığa mukabil, menfaatınızı menfaatıma tercih ediyorum, gücenme! O da bu sırrı anladıktan sonra kabul etti, gücenmedi.

(Barla Lahikası, sh. 122)

Soru: 34

— *Said Nursi sakal bırakmamış ve evlenmemiş, bunun sebebi nedir?*

Said Nursi'nin hayatına baktığımızda, küçük yaşlardan itibaren öyle hareket etmiş ki, her an tevkif olunabilir, hatta her an öldürülebilir. Bu şartlar altında sakal bırakmadığı gibi evlenmemiş de.

Osmanlı devrinde tevkif edilmiş, Milis Kuvvetler kumandanlığını yapıp, Rusya'ya esir düşmüş...

Cumhuriyet devrinde ise 1925'de başlayan sürgün ve hapis hayatı vefatına kadar sürmüştür.

Üstadın yakın talebelerinden olan Doktor Sadullah Nutku sakal bırakmıştı. 1960'lı yıllarda tevkif olduğunda hemen saçlarını tıraş etmişler, sıra sakalına gelince:

— Başımı veririm, sakalımı tıraş ettirmem demiş.

Bunun üzerine gardiyanlar, Sadullah Ağabeyin testisine uyku habı atmışlar, derin uykuya dalınca sakalını tıraş etmişler. Kendisine gelince sakalının olmadığını görmüş.

Said Nursi sakal bırakmanın sünnet olduğunu söyledikten

sonra, sakal bırakanın bir daha kesmemesi gerektiğini de belirtmiştir. Çünkü Peygamberimiz ve Sahabe sakal bıraktıktan sonra bir daha kesmemişler.

Demek ki o günkü şartlar Said Nursi'nin sakal bırakmasına müsaide olmadığı gibi, evlenmesine de müsait değildi.

Ömrü hapislerde, sürgünlerde geçen... Şahsi eşyası seccade, ibrik ve bir yataktan ibaret olan bir insana hangi kadın gelir, nerde, nasıl kalabilirdi?

Onun hayatı hapiste ve sürgünde geçtiği gibi öylesine ilimle ve ibadetle meşgul olur ki, kendini unutacak kadar.

Haccın şartları onda hiç bir zaman tahakkuk etmediği için Hac, ona farz olmadı, bu sebeple de gidemedi.

Bediüzzaman diyor ki:

Bu bir sünnettir, hocalara mahsus değil. Bu millette yüzde doksan sakalsız olanların içinde küçükten beri sakalsız bulundum. Bu yirmi senedir bana resmi hücumlarda -bazı arkadaşlarımin sakallarını kestirmeleriyle, benim sakal bırakmadığım bir hikmet, bir inayet-i ilahiye olduğunu isbat etti. Eğer sakal olsaydı tıraş edilseydi, Risale-i Nur'a büyük bir zarardı. Çünkü ölecektim, dayanamayacaktım.

Bazı âlimler "Sakalı tıraş etmek caiz değildir" demişler. Muradları sakalı bıraktıktan sonra traş etmek haramdır demektir. Yoksa hiç bırakmayan, bir sünneti terketmiş olur. Fakat bu zamanda, dehşetli pek çok günah-ı ke-bireden çekinmek için, bu terk-i sünnete mukabil, Risale-i Nur'un irşadıyla, yirmi sene haps-i münferid hükmünde işkenceli bir hayat geçirdik; inşaallah o sünnetin terkine bir keffarettir.

(Emirdağ Lahikası cilt 1. sh. 48)

Soru: 35

—İman nedir?

İman, inanmaktır. Emin, eman, mü'min kelimeleri de aynı kökten geldiğine göre, inanmış kimse emindir, güvenilir bir kimse-dir.

İmanın zıddı inkârdır,

İman sonsuz saadeti, inkâr da sonsuz felâketi doğurur,

Acıkma duygusunu içimizde yerleştiren Allah, inanmak duygusunu da içimize yerleştirmiştir. Bu sebeple herkes bir şeye inanır. İnsan vahiy doğrultusunda bir imana sahip olursa mü'mindir. Bunun için iman eden kimse tağutu (putçuluğu) inkâr etmek zorundadır.

Allah'a ve Allah'ın gönderdiği kitaba ve peygambere inanmak, iman etmenin başı ve esasıdır.

İman ilmîdir, ilim de Allah'ın sıfatıdır.

Mü'min, hakla bâtılı ayıran bir ilimle ebedî saadetin yolunu bulur.

Cehalet ise hakla bâtılı karıştırmaktır.

İnanan ve iman gereğini yerine getiren bir mü'min asla zararlı çıkmaz.

İnanmayan ise, inanmamakla ahireti yok edemez. Dünyayı yaratan Allah, âhireti de yaratmıştır. Bizi dünyaya getiren Allah, bizi âhirete de götürür.

Ahirete inanmayan kimse, ecel biletiyle oraya vardığında YOK saydığı şeylerle karşılaşınca ne büyük bir pişmanlık içine düşeceği açıktır.

Mü'min ise, inandıklarına kavuşmanın saadetini yaşar. Bunun için, ölüm mü'mine vuslattır.

İman bir intisaptır. Yani Mü'min, Allah'a kitaba ve peygambere bağlıdır. Bağlılığını ibadetlerle isbat eder. Mü'min'in imanı, ibadetleri ölçüsündedir. İbadet ise haramlardan kaçmakta, helalları yapmakta toplanır.

İnananlarla inanmayanların mücadelesi devam etmektedir. Eğer öküze, puta, tabiata inananlar, Müslümanlardan üstün olursa, durum manen de tehlikelidir. Çünkü âyet-i kerîmede meâlen "İnanıyorsanız üstünsünüz" buyuruluyor.

Mağlubiyetler geçici olmalı. Müslümanlar mutlaka galip gelmeli, üstün olmalı.

İman kalb ile ilgilidir. Bunun için mü'min bir kimsenin (ilmi olmasa da) İslâm'a aykırı bir şeye kalbi yatmaz.

Kalbi bir lambaya benzetirsek, günahlar birer is lekesi gibi lambanın camına yapışır, gün gelir ki lambanın ışığı dışına sızmaz, böylece mü'min karanlıkta kalır, hakla bâtılı ayıramaz.

Mü'min her neye baksa, Allah'ın sıfatlarının tecellilerini görür. Allah'ın hakimiyetini anlar, kendini huzur-u ilâhî'de bilir. Eserden müessiri, sanat eserinden Sanî'ini görmek gibi.

Böylece ilimler, tabiat adına değil, Allah adına okunur, okutulur.

İman hangi kalbe yerleşse, o insanda yepyeni bir hayat tarzı başlar, ona İslamiyet denir.

Çünkü iman insanı insan eder, belki insanı sultan eder.

Müsteşrikler, İslâm'a ait her konuyu işleyebildi, fakat iman bahsini işleyemez. Akaid kitabı yazarı bir tek müsteşrike rastlanmamıştır. Çünkü imanı mü'min bilir. İmanı olan imanı bilir, olmayan nasıl bilsin?

Risale-i Nur'lar baştanbaşa imanla alâkalı konuları işler. Bir yandan imanı kuvvetlendirmeye çalışırken, öte yandan imanı sarsacak hususlara açıklık getirir.

Beyin midesinin hazmettiği tahkik-i iman derslerinden kalb payını alınca, ilimle iman bütünleşir, artık hiçbir fesat cereyan o Mü'min'i sarsmaz.

Günahların reklam edildiği, dinsizlik cereyanlarının serbest bırakıldığı bu dehşetli zamanda tahkik-i imanı elde eden, ibadetlerle imanını muhafazaya çalışan kimse kendini koruyabilir. Aksi halde bid'at ve dalâlet vadilerinde kaybolur gider.

İçki, kumar ve zina gibi haramlardan birine saplanan mü'minin ibadetleri terk ettiği çok görülmüştür.

Eğer haramlar alenen ve zevkle yapılırsa, iman gücünü kaybetmiş demektir. Gün gelir ki yaşadığı hayatı müdafaa etmeye kalkar, bu hal de imana ters düşerse, tehlikeli bir durum ortaya çıkar. Bunun için buyurulmuş ki: "Her gûnahtan küfre giden bir yol vardır."

Küfür, örtmek, gizlemek mânâsına gelir, inkârla eş manadadır.

Dolayısıyla yeryüzünde iki millet vardır: Müslüman olanlar, olmayanlar.

"Mü'minler kardeşir" hükmünü müslümanlar yaşayabilse, bir milyardan fazla bir İslâm milleti ortaya çıkacak ve o dünyaya hükmedecektir.

Allah bizi bir kelimeyle, bir âyetle kurtarıyor, yeter ki O'na itaat eden mü'minler olsa!

36'dan 42'inci sorulara ve 46 ile 51'inci soruya da bakınız.

İki hadis meâli:

1. *"İlmin efdali ilm-i billahdır (yani iman ilmidir). Bu ilim ile az olan amel, (ilim ile olduğu için) menfaat verir. Fakat çok amel, cehl ile olsa menfaatsızdır."* (Ramuz)

2. *"Öğrenmek istediğinizi öğrenin. Fakat bildiğinizle amel etmedikçe size hiç menfaati olmaz." "İlimdem istediğinizi öğrenin. Fakat amel etmedikçe ilim toplamakta me'cur olmazsınız vallahi"* (Elmalılı Tefsiri, sh. 4793)

Soru: 36

—Gelelim, herşeyin başı ve esası olan Allah anlayışına, bu hususta ne söyleyeceksiniz?

Dünya'ya gelmemizdeki maksat Allah'a iman etmektir. Eskiler buna "iman-ı billah" demiş. Gerçi yaratıkların bütünü Allah'a itaat eder, insan ise:

İnanmakla inanmamanın...

İtaat etmekle etmemenin...

Bilmekle bilmemenin

Yol kavşağına bırakılmış. Yani insanla diğer yaratıklar arasında fark: İnsanın ihtiyar (seçme) kabiliyetinin olmasıdır.

Kainatı yaratan Allah, insana çeşitli nimetler ihsan ederek ve DİN göndererek, insanın kendisine iman etmesini istemiş.

Allah'a inanan, O'nun sıfatlarını öğrenir ki buna da "marifetullah" denir.

Allah, sadece sıfatlarıyla öğrenilir, başka türlü öğrenmek mümkün değil.

Bu hususta çok dikkatli olmalı, çünkü Hristiyanlar da Allah'a

inanır, fakat sıfatlarında hata ederler.

Sıfatlarıyla öğrendiğimiz Allah'ı severiz, bu da "muhabbetullah"tır.

Elbette Allah'ı, Allah'ı sevenleri ve Allah'ın sevdiklerini seveceğiz, başka olamaz.

Allah'ı sevmenin alameti, haramlardan kaçıp, helalları yaparak, sünnet-i seniyyeye ittiba etmektir.

İnsan bir düşünse, nelere ve kimlere itaat ediyor: Kumandanı, polise, patrona, öğretmene...

Bunlara itaat ettiğimiz kadar Allah'a da itaat etsek kurtuluruz.

* * *

Rab'bimizi bize tarif eden 3 külli muarif vardır: Kur'an-ı Kerim, Hadis-i şerifler ve kitab-ı kainat.

Kur'an'da Allah'ın isim ve sıfatları geçer, hadisler bunu şerh ve izah eder, kainat ise bir laboratuvar hüviyetiyle Esmâ-ül hüsnanın tecellisini gösterir. Mesela herşeyin aslı atom olduğuna göre Allah'ın hayat ve kudret gibi sıfatları cansız cisimlerde enerji, diğerlerinde de can, ruh, şuur olarak tecelli etmektedir. (37. soruya da bakınız.)

* * *

Allah'ın Vücut sıfatını yani varlığını, (kendisini) bilemeyiz. Çünkü O, hiç bir şeye benzemez. O'nu sıfatlarıyla öğreniriz ve herşey O'nun sıfatlarının tecellisidir. Bunun için: "Her ne yana baksan Allah'ı görürsün" tabiri yanlıştır, "her ne yana baksan Allah'ın sıfatlarının tecellisini görürsün" demek doğrudur. Mesela gübre yığınının baksak, aslında pis birşey, fakat tarladaki, bahçedeki gübre nimettir. Gübre olmasa iri iri domates, elma, karpuz yemek mümkün değil.

Allah gübreden buğday, şeker ve gl yaratıyor.

Öyle ise gübreye bakan insan, Allah'ın Kudret, Hayat, İlim, Rezzak, Sani gibi sıfatlarının tecellisini görmeli.

Kök kapısından giren gübre, asmanın gövde fabrikasından geçip, dallarda tulumba tatlısına döndürülüyor. Bir kısım şaşkın insanlar bu nimeti alıp, içki yapıp, içip, aklım karartıyor. Aklı kararan başsız insanlar baş olunca cemiyet fesada gidiyor.

Herşeyi yaratan, herşeyi birbiriyle irtibatlandıran, herşeye nizam veren Allah, sıfatlarıyla tecelli eder ve sıfatlarıyla bilinir. Bunun için bazı Ayetler'de biz tabirini kullanır. "Allah birdir, neden biz diyor?"

Çünkü birşeyde Allah'ın pek çok sıfatı birden tecelli ettiği için, sıfatlarını kast ederek Biz tabirini kullanmaktadır.

— Allah hem bir, hem de herşeyi idare ediyor, burdaki birliği, tekliği pek anlaşılmıyor?..

BİR'den kasıt başka Allah yoktur demektir. Yani herşeyi yaratan ve idare eden O'dur.

Güneş tektir fakat ışığı, ısısı ve renkleri her yerde gözükür.

Güneşi ve güneşleri yaratan Allah, sıfatlarının tecellisi ile her yerde (icraatı ile) bilinmekte ve görülmektedir.

Herşey Allah'ın mucizesidir, Allah'ın mucizeleri her yerde, her zaman gözükmektedir. Fakat nsiyet (alışkanlık) insanın gözüne perde olmakta, insan kendi yapısını bilmediği gibi, ayırotundaki sanatı da görmemektedir.

* * *

Allah'ın yarattığı herşey iyidir, güzeldir, faydalıdır.

Zahiren irkin ve pis olan gübrenin, bitkilerde ne kadar g-

zelleştiğini anlattık.

Alkol içilmezse, ne kadar faydalı değil mi?

Şeytan'a uymazsak onun da zararı olmaz.

Mikrop hoş bir isim değil amma firavunlaşma istidadı gösteren insanlar hastalanınca "Allah" diyor. İnsanlara "Allah" dedirten mikrop sevilmez mi?

Demek kesb-i şer şerdir, halkı şer, şer değildir. Yani Allah'ın yarattığı şeylerde kötülük bulunmaz, insanın yaptığı işlerde kötülük aranmalıdır.

— Peki hayrı da, şerri de Allah'ın yarattığı söyleniyor?..

Alkolü Allah yaratmış, insana da alkol içmek, sarhoş olmak kabiliyetini vermiş... İşte bu formül şerri netice verdiği için "Şerri de Allah'ın yarattığı" söylenmiş. Elbette Allah'ın yaratmadığı birşey olamaz.

Bu formülü yaratan Allah, kuluna diyor ki "İçme!" İçki içmeyen sarhoşluk şerrinden uzak kalır.

Allah haramları da, helalları da yaratmasaydı, yeryüzü imtihan (sınav) salonu olur muydu?

Haramların yaratılması, şerrin yaratılması manasına gelir, kul, harama bulaşmazsa şer nazariyede (formülde) kalır.

Kaderde zorlama yoktur. Kul, fiiliyle kadere davetiye çıkarır.

Hayır ve şerri bir başka yönden ele almak da mümkün: Trafik kazasına uğrayan kimsenin ya manevi makamı yükselir veya bu şer, bir günahına (haramına, isyanına) karşılıktır. Allah Âdil-i mutlaktır.

* * *

— *Bir kısım ehl-i tarik "Allah", diyor, bu yeterli mi?*

Bu öyle bir kelime ki, binlerce defa tekrar edilebiliyor, bıkkılıp usanılmıyor. Bunun gibi bir başka kelime gösterilemez.

Allah diyen mürid, Allah'ın sıfatlarını ve Allah'ın dinini öğrenecek ve yaşıyacak ki dünya ve ahiretini cennet edebilsin.

— *Allah'ın sıfatları nasıl yaşanır?*

Buna Sünnetullah veya Adetullah da denir. Allah'ın İlim, Sani sıfatları var, kulun alim veya sanatkar olması, Esmâ-ül hüsnayı beşer planında yaşamaktır, Sünnetullah'tır. Allah, Rahman, Rahim, Adil'dir, kul da af edici ve adil olmalı.

Bir de Allah'ın yaptığı (yaratığı) şeyler mükemmel olduğuna göre, Mü'min de yaptığı işi mükemmel yapmalı.

— *Allah "abes iş yapmaz" deniyor, aşıklar mısınız?*

Misal için elimize bir kaysı çekirdeği alalım: Bunu yesek gıda; yaksak ısı, ışıık.. Ezip atsak gübre ve toprağa gömsek yeşerir fi-de olur. Kaysı çekirdeğine 4 hal tatbik ettik (5.ncisi yok), onu faydasız duruma getiremedik, çekirdek her halde faydalı oldu.

Çekirdek misalinde olduğu gibi, Allah'ın yarattığı, yaptığı işlerin hiçbirinde abes (gereksiz, lüzumsuz) bir hal yoktur.

Mü'min de her işini, her sözünü ve her hareketini meşru bir fayda için yaparsa Adetullah'a ittiba eder, başarılı olur.

— *İnsanın birçok sıfatı vardır, bizimkilerle Esmâ-ül hüsnâ arasında ne gibi bağlar var?*

"Kendini bilen Rab'bini de bilir" demişler. İlim sahibi olan, Allah'ın ilim sıfatını daha iyi anlayacağı gibi, sanatkar da Allah'ın sani sıfatını anlar.

Demek bizim sıfatlarımızla, Allah'ın sıfatlarını anlayabiliriz.

Edison ampülü yaptığında Güneş'i bir lamba gibi yaratan Allah'a iman ettiyse, sanatkarlığıyla Sani'yi anlamış demektir.

Ben 10 kilo yükü kaldırıyorum... Yıldızları, gezegenleri, ipsiz direksiz feza boşluğunda tutan Allah, elbette Kudret sahibidir.

Nasıl ki küçük barometre, kocaman atmosferin hallerini bize bildirirse, bizim sıfatlarımız da Allah'ın sıfatlarını anlamada yardımcı olur.

— Rab sıfatını merak ediyorum, çünkü sık sık kullandığımız bir kelime...

Rab, mürebbi, terbiye aynı kökten gelir, dolayısı ile Rab, terbiye eden demektir. Öyle ise bir insanın terbiyesi, ahlakı neye istinat ediyorsa onun rabbi, yani terbiye edicisi odur.

Peygamberimiz Kur'an ahlakıyla ahlaklandığına göre O, "Rab" deyince Allah'ın bir sıfatını söylemiş oluyordu.

Şimdi milletlerin, kavimlerin, toplulukların ahlakı birbirinden farklı olduğuna göre bunlar rab kelimesini değişik manada anlayıp, kullanıyor. Hindliye inek, Budist'e Buda heykeli ne kadar rabsa, materyaliste madde, ayyaşa, kumarbaza, zaniye nefsi (zevkleri) o kadar rap'tır.

— Deniyor ki Esmâ-ül Hüsnâ'yı anlıyan, İslâmiyeti de anlar, bundan kasıt nedir?

Kudret sıfatıyla bu âlemi yaratan Allah, ahireti de yaratmıştır. "Yaratamaz" denirse, ahiretle beraber Allah'ın Kudret sıfatı da inkar edilmiş olur ki, bu da Müslümanların inandığı Allah'ı inkardır.

Kudret, İlim, Nazım gibi sıfatların sahibi olan Allah, elbette Peygamber, Kur'an gönderip, İslam nizamını da kurabilir.

* * *

— *Bir de tanrı kelimesi var?*

Tanrı kelimesi Türkçe olup, Şaman dininde göklerin hâkimi mânâsına gelmekteydi. Türkler Şaman dinini terk edip, İslâma girdiler. Şimdi nerede Türk varsa Müslümandır, Müslüman olmayan Türkler de, Türklükten çıkmıştır, Finler, Macarlar ve Bulgarlar gibi...

Bir Müslüman istediği kadar Tanrı Tanrı desin hiç bir sevap alamıyacağı gibi, Şamanizme ait bir kelimeyi tekrar ettiği için de mesul olur. Hindlinin Buda heykeli veya ineği, mecusunin ateşi, naturalistin tabiat'ı Tanrı mânâsındadır.

— *Antropomorphisme diye bir kelime var ki Esmâ-ül hüsnâ ile irtibatlı...*

Bu kelimenin kendisi gibi tatbikatı da yabancıdır. Avrupa'ya aittir. Amma Avrupalılaştan Müslümanların yanlış hareket etmemeleri için kelimenin mânâsını açıklamak gereklidir.

Allah'a insan şekli, insan vasfı vermeye antropomorfizm denir. Yunanlıların Olimpos Dağı'ndaki tanrıları, insan şeklinde tasvir etmeleri... Kuvvet Tanrısı, Güzellik Tanrısı, Şarap Tanrısı gibi insan şeklinde heykeller yapmaları... İsa Aleyhisselâm'a Tanrı'nın oğlu ve incillerde "Ey göklerdeki babamız" demeleri hep bu cereyanın içinde yer alan görüş ve düşüncelerdir. Eskiler buna "müşebbihe" demişler.

İhlâs sûresi bunların hepsini red eder. Meâlen: "Allah doğurmamıştır, doğurulmamıştır ve hiç bir şey O'nun dengi olmamıştır" buyrulmaktadır.

Allah'ın İlim, Semi, Basar, Kelam ve İrade gibi sıfatları vardır. Yani Allah, ilim sahibidir, işitir, görür ve konuşur. İnsanlar yanlışlıkla Allah'ın gözü kulağı, ağzı olduğunu zanneder. Halbuki gramofon, teybe, radyo ve telefon da konuşur amma, bunların konuşmaları

rı, yapıları birbirinden çok ayrı olduğu halde, ağızları da insan ağzı gibi değildir. Teleskoplar, mikroskoplar, antenler ve radarlar da görür amma insan gibi görmez, onların gözleri bize benzemez. Nasıl ki konuşan her şeyin insan gibi ağzı yoksa, gören her şey de insan gibi görmez. İşte Allah da görür, konuşur ve işitir amma nasıl görür konuşur onu bilemeyiz.

Biz Müslümanlar, Allah'ı hiç bir şeye benzetmeyiz, Allah'ı sıfatlarıyla öğrenir, O'na iman ederiz.

Antropomorfizmin bir çeşidi de, bir kısım insanlar, kendilerine mevki ve maaş veren diktatörleri putlaştırır, adeta onu mabud edinirler.

**"Elbet put olur öpülen eller etekler
Elbet öpen oldukça olur öptürecekler."**

Diktatörlere kul olan bulundukça, dikkatörler de rab olma sevdasına düşer. Bu gibi kimseler, insanların hem dünyasını, hem de ahiretini berbat edip giderler.

— *Esmâ-ül hüsnâ hakkında pek çok kitaplar yazılmış, bunlar da yeterli bilgi var mıdır?*

Allah'ın sıfatlarını Kur'an-ı Kerim, Hadis-i Şerifler ve yaratıkların bütünü anlatır.

Herşeyi yaratan, idare eden herşeyi bilir. Atomu değil, elektronun yapısını da bilir. Mikrobu değil, onun iç organlarını ve nasıl çalıştıklarını da bilir. Böyle düşünersek Allah'ın ilim sıfatını anlarız.

Risale-i Nur'dan faydalanarak bir "Esmâ-ül hüsnâ" kitabı yazmaya karar vermiştim, baktım ki, Risale-i nurlar'ın bütünü Allah'ın sıfatlarını anlatıyor.

— *Peki "tevekkül" nedir, Allah'ı vekil etmek nasıl*

olur?

İslamı yaşayan tevekkül ediyor demektir. İslamı yaşamıyanın tevekkülü de yoktur.

Bir de: Sel, yangın, deprem gibi afetlere karşı mütevekkil olan insan, rahat eder, bu iyi bir teslimiyettir.

— Son olarak: Ezel ve Ebed nedir?

Tamamen akla ve ispata dayalı matematik sonsuz'u anlatamadan, ispat edemeden kabullendiğine göre, sonsuzun Arapça'sı olan (eş mânâya gelen) ebed'i anlatmak, öte yandan anlamak da oldukça zordur.

Bununla beraber akıl, hafıza, hayal tırmanışa devam eder, Ayet ve Hadislerin ulvî mânâlarında, yüce kavramlara ulaşabilir.

Gerçek mânâda Allah anlaşılmazsa İslâmiyet'e, dolayısı ile ilme ve fenne ait hiçbir şey anlaşılmaz.

Allah da sadece sıfatlarıyla anlaşılır.

Allah'ın sıfatlarına Esmâ-ül hüsnâ dendiği de malumdur.

Ezel ve Ebed, Allah'ın bizzat sıfatlarıdır. Allah'ın hiçbir sıfatı yaratıklarda aynen olamaz, mecazen (temsilen) olur.

İnsan hiçbir şeye hayat veremez fakat kendisi hayattardır. Allah'ın Hayat sıfatı kendinden, insanın hayattar olması Allah'ın lütfu iledir.

İnsan ister mü'min, ister kâfir olsun, ebediyen yaşayacaktır.

Baki olan Allah, Cennet'e, Cehennem'e ve sakinlerine ebediyet vermiş. Allah'ın bekası kendinden, mahlukatın bekası Allah'ın ihsanıyladır.

Cennet ve Cehennem'i inkâr etmeyen, Allah'ın yaratıklara be-

ka (ebediyet) verdiğini kabul eder.

Ebediyet, zamanın son ucu değil, zaten zamanın kendisi yaratıktır. Bunun için Yaratan, yaratığa tabi olmadığından "Allah'tan evvel kim vardı?" demek de yanlıştır. Yaratanı, yaratığa tabi kılmak gibi bir hatadır.

Nasıl ki matematikte sonsuzun yanında en büyük rakam çok küçük kalırsa, Ezeliyet ve Ebediyet'in yanında da zaman gibi bir yaratık çok küçük kalır. Bu sebeple Ezeliyet ve Ebediyet'i anlamak için zamanı aşmak lâzım.

Vahdaniyet bunları çok güzel anlatır, Allah, Vahdaniyetiyle tecelli etmiş her şeyi yaratmış ve her şeye hayat ve nizam vermiş...

Öyle ise Ezel ve Ebed zamanın iki ucu değil, bunlar Allah'ın sıfatlarıdır. Nasıl ki her şeyde Allah'ın sıfatları tecelli ediyorsa Ezel ve Ebed sıfatları da tecelli eder. Amma Allah mutlak mânâda Ezel ve Ebed sıfatlarına sahip iken, Cennet ve Cehennem ehli bile izafi bir ebediyet taşır, bu da Allah'ın ihsanıyladır.

İşte matematikteki sonsuz ifadesi Allah'ın ilminin sonsuzluğuna, sonsuzu anlayıp, anlatamamak da ilmimizin sınırlı olduğuna işaretler.

Allah'ın Ezel ve Ebed sıfatlarını iyi anlayabilmek için: Esmâül hüsnayı, vahdaniyeti, alemleri, adetullahı, Cennet'i, Cehennem'i, hayatı, maddeyi, mânâyı, harfî aynel yakîni, hakkal yakîni iyi anlamalıdır.

37, 38 ve 40. soruları da okuyunuz.

Bediüzzaman diyor ki:

Kat'iyyen bil ki: Hilkatın en yüksek gayesi ve fıtratın en yüce neticesi "İman-ı Billâh"tır. Ve insaniyetin en âli

mertebesi ve beşeriyetin en büyük makamı, İman-ı Billâh içindeki, "Mârifetullah"tır. Cin ve insin en parlak saâdeti ve en tatlı ni'meti, o mârifetullah içindeki "Muhabbetullah"tır. Ve ruh-u beşer için en hâlis sürur ve kalb-i insan için en sâfî sevinç, o Muhabbetullah içindeki "lezzet-i ruhaniyye"dir. Evet, bütün hakikî saâdet ve hâlis sürur ve şirin ni'met ve sâfî lezzet elbette Mârifetullah ve Muhabbetullahdadır. Onlar, onsuz olamaz. Cenâb-ı Hakkı tanıyan ve seven, nihayetsiz saâdete, ni'mete, envâra, esrâra; ya bilkuvve veya bilfiil mazhardır. (20. Mektup, Mukaddime)

Şu kitab-ı kebir-i kâinat, nasıl ki vücud ve vahdete dair âyat-ı tekviniyyeyi bize ders veriyor. Öyle de: O Zat-ı Zülcelal'in bütün evsaf-ı kemaliye ve cemaliye ve celaliyesine de şehadet eder. Ve kusursuz ve noksansız kemal-i zatîsini isbat ederler. Çünkü bedihidir ki, bir eserde kemal, o eserin menşe ve mebdei olan fiilin kemaline delâlet eder. Fiilin kemali ise, ismin kemaline ve ismin kemali, sıfatın kemaline ve sıfatın kemali, şe'n-i zâtînin kemaline ve şe'nin kemali, o zat-ı zîşuunun kemaline, hadsen ve zarureten ve bedaheten delâlet eder. Mesela: Nasıl ki kusursuz bir kasrın mükemmel olan nukuş ve tezyinatı, arkalarında bir usta ef'alinin mükemmeliyetini gösterir. O ef'alın mükemmeliyeti, o fail ustanın rütbelerini gösteren ünvanları ve isimlerinin mükemmeliyetini gösterir. Ve o esma ve ünvanlarının mükemmeliyeti, o ustanın san'atına dair sıfatlarının mükemmeliyetini gösterir ve o sanat ve sıfatlarının mükemmeliyeti, o san'at sahibinin şuun-u zatiyye denilen kabiliyet ve istidad-ı zatiyesinin mükemmeliyetini gösterir ve o şuun ve kabiliyet-i zatiyenin mükemmeliyeti, o ustanın mahiyet-i zatiyesinin mükemmeliyetini gösterdiği misillü...

Aynen öyle de: Şu kusursuz, futursuz (67:3) Ayetin sırrına mazhar olan şu âsar-ı meşhude-i âlem, şu mevcu-

dat-ı muntazama-i kâinatta olan sanat ise; bilmüşahede bir müessir-i zıl-iktidarın kemal-i ef'aline delâlet eder. O kemal-i ef'al ise, bilbedahe o Fail-i Zülcelal'in kemal-i esmasına delâlet eder. O kemal ise, bizzarure o esmanın müsemma-i zülcemalinin kemal-i sıfatına delâlet ve şehadet eder. O kemal-i sıfat ise, bilyakîn o mevsuf-u zülkemalin kemal-i şuununa delâlet ve şehadet eder. O kemal-i şuun ise, bihakkalyakîn o zışuunun kemal-i zatına öyle delâlet eder ki, bütün kâinatta görünen bütün enva-ı kemalat, onun kemaline nisbeten sönük bir zıll-i zaif suretinde bir Zat-ı Zülkemal'in âyât-ı kemali ve rumuz-u celali ve işaret-ı cemali olduğunu gösterir. (Sözler, sh. 306)

Her zerrede hem harekâtında, hem sükûnetinde; iki güneş gibi iki nur-u Tevhid parlıyor. Çünkü Onuncu Söz'ün Birinci İşaretinde icmalen ve Yirmiikinci Söz'de tafsilen isbat edildiği gibi; herbir zerre, eğer memur-u İlahî olmazsa ve Onun izni ve tasarrufu ile hareket etmezse ve ilim ve kudretiyle tahavvül etmezse; o vakit herbir zerrenin nihayetsiz bir ilmi, hadsiz bir kudreti, herşeyi görür bir gözü, her şeye bakar bir yüzü, herşeye geçer bir sözü bulunmak lâzım gelir. Çünkü: Anasırın herbir zerresi, herbir cism-i zihayatta muntazaman işler veya işliyebilir. Eşyanın intizamâtı ve kavanin-i teşekkülatı birbirine muhalıftır. Onların nizamâtı bilinmezse, işlenilmez; işlenilse de yanlışsız yapılmaz. Halbuki yanlışsız yapılıyor. Öyle ise o hizmet eden zerreler, ya bir ilm-i muhit sahibinin izin ve emriyle ve ilim ve iradesiyle işliyorlar veyahut kendilerinde öyle bir muhit ilim ve kudret bulunmak lâzım geliyor.

Evet havanın herbir zerresi, herbir zihayatın cismine, herbir çiçeğin her bir meyvesine, herbir yaprağın binasına girip işliyebilir. Halbuki onların teşkilatları ayrı ayrı tarzdadır, başka başka nizamâtı var. Bir incir meyvesinin fab-

rikası, faraza çuha makinesi gibi olsa, bir nar meyvesinin fabrikası da şeker makinesi gibi olacaktır ve hakeza.. o binaların, o cisimlerin proğramları birbirinden başkadır. Şimdi şu zerre-i havaiyye, bütün onlar girer veya girebilir ve gayet hakîmane ve üstadane yanlışsız olarak işler, vaziyetler alır. Vazifesi bittikten sonra kalkar gider. İşte müteharrik havanın müteharrik zerresi, ya nebatata ve hayvanata, hatta meyvelerine ve çiçeklerine giydirilen suretlerin, mikdarların teşkilatını, biçimini bilmesi lâzım geldiği.. veyahut onlar, bir bilenin emir ve iradesiyle memur olması lâzım geldiği gibi; sakın toprak, sakın olan herbir zerresi, bütün çiçekli nebatatın ve meyvedar ağaçların tohumlarına medar ve menşe' olmak kabil olduğundan, hangi tohum gelse o zerrede, yani misliyet itibariyle bir zerre hükmünde olan bir avuç toprakta kendine mahsus bir fabrika ve bütün levazımatına ve teşkilatına lâzım bütün cihazatı bulunduğundan; o zerrede ve o zerrenin kulübeciği olan o bir avuç toprakta; eşcar ve nebatat ve çiçekler ve meyveler envai adedince muntazam manevi makine ve fabrikaları bulunması veyahut mucizekâr, herşeyi hiçten icad eder ve herşeyin herşeyini ve her cihetini bilir bir ilim ve kudret bulunması lâzımdır veyahut bir Kadir-i Mutlak, bir Alim-i Küll-i Şey'in emir ve izniyle, havl ve kuvveti ile o vazifeler gördürülür. (30. Söz. İkinci maksad, birinci nokta.)

Soru: 37

—*Faaliyet-i Rububiyet ne demektir?*

Evvela Rab kelimesini ele alalım: Allah'ın sıfatlarından olan bu kelime, sahip, malik, terbiye eden, nizam, düzen veren mânâlarına gelmektedir.

Faaliyet-i Rububiyet: Allah'ın Rab sıfatının herşeyde tecellisi-
sidir.

Herşeyi yaratan Allah, herşeyi bilir, hepsini idare eder, hiçbir şey O'nun tasarrufu (yönetimi) dışına çıkamaz.

Yani Allah, bu âlemi bir saat gibi kurup bırakmamıştır, bu âlemin herşeyiyle, her zaman meşgul olmaktadır.

Varlıklar atomlardan yaratılmıştır. Mikroskopla görülmeyen atomlarda elektron hareketi var. Hareket, hayata işarettir. Hayat da Allah'ın sıfatı.

Taşlar ve demirler de atomlardan yaratıldığı için, Allah'ın Hayat ve Kudret gibi sıfatları onlarda enerji diye isimlendirilir.

Taşlar ufalanır kum olur, kumlar toprak haline gelir... Topraktan da, Allah, sebzeleri, meyveleri yaratır.

Demir paslanır toprak olur, toprak denilen bir şeyden herşey yaratılır.

İnsanın en küçük parçası da atomdur. Atomu göremiyen insan, elektronu ve elektronun yapısını hiç göremez ve bilemez.

Demek Allah, vücudumuzdaki elektronlarla ve onların yapılarıyla, hareketleriyle alâkadardır.

Atomlardan moleküller, moleküllerden hücreler, hücrelerden organlar, organlardan insanı yaratan ve bu insanın hayatını devam ettiren Allah'tan başkası olamaz.

Vücudumuz bir nizam içindedir, bu nizamı koyan Allah, islâm nizamını göndermiştir. Vücudumuz ne kadar mükemmelse, İslâmiyet de o kadar mükemmeldir, İslâm'a uyan Müslüman da mükemmel olur.

Müslüman kendi vücudunda Allah'ın hâkimiyetini ne ölçüde anlarsa, o nisbette kendini huzur-u İlâhî'de bilir, haram işlemek gibi bir terbiyesizlikten sakınır. Günaha girdiği zaman da tövbe eder.

Organlarımızı tertip ve tanzim eden, onları çalıştıran Allah, hangi organımızla günah işlediğimizi bilmez mi?

Hayatımızı hafızamıza kaydeden Allah, günah veya sevaplarımızı "Amel Defteri"mize kayıtlı edemez mi?

Demek ki faaliyet-i Rububiyet'ten kasıt, Allah'ın herşeyi, her zaman idare etmesidir.

Faaliyet-i Rabbaniye, hallakıyet-i İlâhi'ye de aynı mânâlara gelir.

Alışkanlıklar faaliyet-i Rububiyet'in üzerine perde çekmiş. Eğer dikkat edersek, Allah, gökyüzünü yazı tahtası yapmış; onu bulutlarla dolduruyor, yağmuru rahmet olarak, rızık olarak gönderiyor. Sonra silip, süpürüyor, gökkuşağı ile semayı renk renk boyu-

yor. Geceleyin yıldızlarla Ay'la, gündüzleyin Güneş'le gökyüzünü süsleyen kimdir? Yerle göğü kondansörün iki tabakası yapan, arası-na elektrik dolduran, yıldırımları, şimşekleri yaratan kimdir? Bu karışık işler ne kadar düzenli oluyor ve her hadise Allah'ın Rab sıfatım haykınıyor.

Yeryüzü daha başka bir âlem! İlbaharda ayağımızın altına renk renk, desen desen çiçeklerle, otlarla halılar seren... Gübreden gül yaratan... Kafle kafle canlıları yeryüzüne getiren, besleyen, büyüten ve onları bir başka âleme gönderen, Allah'tan başka kim olabilir?

Sonbaharda bitkileri öldüren, tohumları, çekirdekleri ve yu-murtaları cenaze gibi saklayıp, ilkbaharda onları diriltten, Yuhyi ve Yumid'den başka kim olabilir?

Herşey bir nizam içindeyken, insan nasıl nizamsız kalabilir?

Herşeyi güzel yaratan Allah'ın sıfatları ne kadar güzeldir.

Fizyolojik bakımdan güzel olan insanın güzel ahlâklı olması için İslâmiyet gönderilmiştir.

Rab, terbiye, mürebbi aynı köktendir. İslâm terbiyesiyle ter-biyelenen, Rabb'im deyince Allah'ı kastetmektedir. Yoksa herkesin terbiyesine göre bir rabbi vardır.

Her yaratık bir sanat eseridir, sanat eseri olan insan, sanat-kârını bilmelidir.

Allah'a inanmak, ilmin ve aklın gereği olduğu gibi, Allah'ın herşeyi bildiğini, gördüğünü de bilmek yine ilmin ve aklın gereği-dir.

'Faaliyet hayata, hayat da Allah'ın Hayat sıfatına istinat etti-ğinden, faaliyet-i Rububiyet kolayca anlaşılıyor, yeter ki insan dik-katli baksın ve düşünme araştırma imkanını bulsun.

İnsan, hem kendi vücudunda, hem de kâinatta Allah'ın hakimiyetini anlarsa, o zaman kendini huzur-u ilahi'de bilir, haramlardan kaçarak helalları yaparak dünya ve ahiretini cennet eder ve kurtulur.

36, 38 ve 39. sorulara da bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

Esma-i Hüsnanın umumunda, herbirisi bu faaliyet-i daimede böyle kudsi bazı şuunat-ı İlahiyeye medar olduklarından, hallakıyet-i daimeyi iktiza ederler. Hem madem her kabiliyet, herbir istidad, inbisat ve inkişaf edip semere vermekle bir ferahlık, bir genişlik, bir lezzet verir.. hem madem her vazifedar, vazifesini yapmak ve bitirmekle, vazifesinden terhisinde büyük bir rahatlık, bir memnuniyet hisseder. Ve madem bir tek tohumdan bir çok meyveleri almak ve bir dirhemden yüz dirhem kâr kazanmak, sahiplerine çok sevinçli bir halettir, bir ticarettir. Elbette bütün mahlukattaki hadsiz istidadları inkişaf ettiren ve bütün mahlukatını kıymetdar vazifelerde istihdam ettikten sonra terakki-vari terhis ettiren, yani unsurları madenler mertebesine, madenleri nebatlar hayatına, nebatları rızık vasıtasıyla hayvanların derece-i hayatına ve hayvanları insanların şuurkârane olan yüksek hayatına çıkarıyor.

İşte her bir zihayatın zahirî vücudunun zevaliyle; (Yirmidördüncü Mektub'da izah edildiği gibi) ruhu, mahiyeti, hüviyeti, sureti gibi pek çok vücudlarını arkasında bıraktıran ve yerinde vazife başına geçiren faaliyet-i daime ve hallakıyet-i Rabbaniyeden neş'et eden maani-i kudsiyenin ve rububiyet-i İlahiyenin ne kadar ehemmiyetli oldukları anlaşılır. (Lema'lar, 30. Lem'a 4. Şua)

Soru: 38

—*Kurbiyet nedir?*

Yakınlık manasına gelen bu kelime, ıstılahta Allah'a yakınlığı ifade etmektedir.

Allah'ı sadece sıfatlarıyla öğrenebiliriz, başka türlü öğrenmek, anlamak mümkün değildir.

Midemizi yaratan, rızkımızı, gözümüzü yaratan ışığı, kulağı yaratan sesi yaratmış ve Allah sonsuz ilminden bize bir parça vermiştir.

Böylece Allah'ın Rezzak, Semi, Basar ve İlim gibi sıfatlarının tecellisini kendi vücudumuzda da görüp, anlıyabiliriz.

İnsan, erişilmez bir sanat eseri olduğuna göre, insanın sanatkarı Sani-i Kerim'den başkası olamaz.

Böylece Allah, sıfatlarıyla insana çok yakın, insan ise Allah'tan çok uzaktır.

Bir misal verecek olursak: Güneş, ışıklarıyla, renkleriyle, şuallarıyla insana çok yakındır, fakat insan Güneş'e çok uzaktır.

Elbette ki Allah, hiç bir şeye benzemez, güneş bir misaldir.

Allah'ın Vücut sıfatını bilmediğimizden ve anlıyamadığımızdan, O'nun sıfatlarıyla meşgul oluruz ve sıfatlarını da anlarız.

Mü'min kurbiyeti iki noktada elde edebilir: Birincisi, anatomik olarak. İnsanın en küçük parçası atomlardır. Allah, atomlardan moleküller, moleküllerden hücreler, hücrelerden organları, organlardan da insanı yaratmış. Beyin bir bilgisayar, karaciğer bir laboratuvar gibi çalışırken, her organ başlı başına bir alem ve bu organların bir de müşterek çalışması var. Mesela insan lokmayı ağzına kór, bundan sonrası için iradesiyle birşey yapamaz. O lokma hazm olur, gözüne nur, dizine fer gelir. Herhangi bir ameliyatta da durum aynıdır: Doktor neşteri vurur, keser, biçer, diker ve bırakır. Bundan sonra vücudun kendi kendini tedavi etmesi başlar. Elbette tabibin yapamadığını hücrelere vermek mümkün değildir. Öyle ise Allah'ın Şafi sıfatı tecelli eder ve yara iyileşir. Hakim-i Mutlak O'dur.

İkincisi: İnsan dini yönden de kurbiyet peydah edebilir. Allah'ı sıfatlarıyla öğrenir, sıfatlarıyla öğrendiği Allah'ı sever, sevdiği Allah'a itaat eder. İtaat haramlardan kaçmak ve ibadetleri de farz, vacip, sünnet sırasıyla yapmakla mümkündür. Bu, aynı zamanda Sünnet-i Seniyyeye ittibadır, Peygamber Efendimize tabi olmaktır.

Demek, kurbiyetin anahtarı imandır, iman bir intisaptır, bu sebeple Mü'min, Allah'a ve O'nun dinine bağlanır.

Hem şöyle de düşünebilir ki: Haramlara dalanların başına bir sürü felaketler gelmiştir, kumar oynayan, içki içen ve barlara gidenlerin hayatı er veya geç zehir olmuştur. Yalancılıktan, cehaletten, tembellikten de kimse fayda görmemiştir. Şu kötülüklerin haram olması dahi Allah'ın Rahman ve Rahim sıfatlarının tecellisini, İslamiyetin hakkaniyetini göstermeye yeter.

Öyle ise Mü'min İslamiyeti öğrenip, yaşamakla ve Allah'ın sıfatlarının tecellisini kendi öz vücudunda müşahade etmekle kurbiyet peydah eder, bundan zevk de alır, dünya ve ahiretini cennet

eder.

36, 37. ve 39. sorulara da bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

Fâtır-ı Hakîm'in kainatta sonsuz bir uzaklığı olduğu gibi, sonsuz bir kurbiyeti de vardır. Evet, ilim ve kudretiyle bâtınların en bâtınında bulunduğu gibi; fevklerin de en fevkinde bulunuyor. Hiçbir şeyde dâhil olmadığı gibi, hiçbir şeyden de hâriç değildir. Evet âsâr-ı rahmetine mazhar olan sath-ı arzda mamulat-ı kudrete bak ki, bir parça bu sırra vakıf olasın. Mesela: Biri arzda diğeri semada veya biri şarkta diğeri garpta iki şeyi bir anda yaratan Saniin, o yaratılan şeylerin arasındaki uzaklık kadar uzaklığı lâzımdır. Ve keza her şeyin kayyumu olduğu cihetle de, her şeyin nefsinden daha ziyade bir kurbiyeti de vardır. Bu sır, daire-i vücub, tecerrüd ve itlak hasaisindendir. Ve fail-i aslînin mahiyetiyle, zıllî olan münfail arasındaki mübayenet-i lâzımesidir. Mesela: Şems timsallerine kayyum olduğu için fevkalhad onlara bir kurbiyeti vardır. Ayinedeki zıl ve gölge ile semada bulunan asıl arasındaki mesafe kadar da bu'diyeti vardır. (Mesnevi-i Nuriye Şu'le).

Soru: 39

—Adetullah nedir?

"Allah'ı görmüyoruz" diyorlar, Allah'ı görmediğini söyleyen insana konuşma kabiliyeti veren kimdir?

İnsan yaratılış şekline bir baksa: Evvela annesinin bünyesinde bir tek hücre idi. Bu tek hücre bir insan gibi besleniyor, irkiliyor ve ürüyor. Bir yandan, bir hücreden milyonlar hücre meydana gelirken, Allah bunlardan organlar (uzuvlar) yaratıyor. Biyologlar buna "embriyon safhası" deyip, işi basite irca etmişler. Halbuki kemikleri, beyni, kulağı ve damarları düşününüz. Bunlar ne büyük sanat eserleri, bu sanat eserlerinin sanatkârı olmaz mı? İşte O Allah'tır, Allah'ın yaptığı bu işlere "Adetullah" denir.

Allah'ı görmüyoruz diyen kendisini görsün; Allah etten göz yaratmış görüyor, etten kulak yaratmış işitiyor... Etten burun yaratmış koku alıyor ve etten dil yaratmış tat alıyor, bunlar tabiata, kendi kendine oluşa verilir mi?

Allah insanı geri zekalı yaratsaydı, ona üstün zekayı verip, ders çalışıp, sınıf geçmesini temin edecek kimdi?

Yüz sene evvel olmıyan insanı dünyaya getiren, ona canlılık,

hareket veren, hem vücut nizamını temin eden, hem de vücut nizamı ile kainat nizamını bütünleştiren kimdir?

Adetullah deyince akla fizik, kimya matematik, biyoloji, astronomi, tıp gibi bilim dallarındaki kanunların, formüllerin, denklemlerin, teoremlerin bütünü de gelir.

Evet bu kanunları koyan Allah'tır, bulan bilim adamlarıdır.

Kanunları koyan Allah, kanunları anlayacak beyni sadece insana vermiş. Bu bakımdan din, iman deyince akla insan gelir. İnsandan başka mahlukların dinle, imanla işi olmadığı gibi, bunlardan ayrılanlar da insanlık özelliğinin birini yitirmiştir.

Bazı insanlar Allah'ın koyduğu kanunlara tabiat kanunu veya doğa yasası demişler. Halbuki:

Tabiat bir sanat eseridir sanatkâr olamaz.

Tabiat bir nakıştır, nakkaş olamaz.

Tabiat ahkamdır, hakim olamaz.

Tabiat Şeriat-ı Fıtridir, Şâri (kanun koyucu) olamaz.

Tabiat mahluktur Hâlik olamaz.

Tabiat fatırdır, fail olamaz.

Tabiat kanundur, kudret olamaz.

Tabiat, yani Naturalizm, bir zamanlar Fransa'nın milli felsefesi idi, Müslüman'a din olamaz!

Tabiat ne kadar büyük olursa olsun, Allahu ekber yanında küçük kalır. Çünkü tabiatı yaratan ve idare eden Allah'tır.

İnsan, kainat müzesine baksın, bu sanat eserlerini yaratan, tanzim ve tertip eden kimdir? Bu eserlerden daha mükemmeli yapacak var mı?

İnsan yeryüzü sarayına baksın: Gök kubbe, güneş, avize, yıldızlar kandil... Ve toprak denen şeylerden neler yaratılmış, sulardan hayat fışkırmış, kuşların sesiyle orkestra kurulmuş.

Fakat "alışkanlıklar" kalm bir perde gibi bu gerçeklerin üzerini örtmüş, böylece insan, araştıran, öğrenen, düşünen kabiliyetlerini köreltmış.

Sonra sebeplere önem verilmiş: Sebzelerin topraktan yaratılması gibi...

Toprağın basitliğine, elmanın güzelliğine bakınız.

Gübreten gülü yaratan, gübrenin pis kokusunu, gül kokusuna çeviren Hallak-ı Kerim değil mi?

Nasıl ki her yerde kanun yapanlar ve kanunları tatbikata koyanlar varsa Adetullah da kanunlar manzumesidir. Bu kanunlar atomlardan güneş sistemlerine kadar tatbikata koyan da yine Allah'tır.

Allah sıfatlarıyla tecelli eder, herşeyi yaratır, yaşatır ve öldürür. "Allah'ı görmüyorum" diyen, kendisine hayat vereni bilmiyor demektir. Ölü ile diri arasındaki farkı görmeyen, Adetullah'ı anlamaz.

Sünnetullah da aynı mânâyâ gelmektedir. Bunlar Şeriat'ın bölümleridir.

Adetullah'ı iyi anlayan faaliyet-i Rabbaniye'yi de anlar. Allah'ın hakimiyetini de anlar, O'ndan gizli bir iş yapılamıyacağını bilir, helal dairede yaşar.

Bilir ki dünyayı yaratan Allah, ahireti de yaratmıştır. Bunun için hayatının hesabını tutar, kendi kendine muhasebeci olur.

Adetullah'a ittiba etmeyen başarılı olamaz. Sebepleri ihmal edip, dua edenin, duası daha değişik mânâda kabul edilebilir. Tem-

bel insanın: "Ya Rab rızkımı artır" demesi gibi. Halbuki tarlasını süren lisan-ı haliyle: "Ya Rezzak-ı Kerim rızkımı artır" derken "Dolu, kuraklık gibi afetlerden de beni koru" derse, dört başı mamur bir dua olur.

Gelişmiş ülkeler Adetullah'a (tecrübe ve deneme yoluyla) itti-ba edip, kalkınırken, İslâm ülkeleri adetullah'a (Sünnetullah'a) itti-ba etmeyip, fiili duayı terk etmişler.

Dil ile yapılan dua da yeterli olmaz. Sebepler tamamlanmalı ki dua kabule şâyân olsun. Bu, fiilî duadır.

Dua etmezseniz ne öneminiz var?

Neticede: Her yaratık Allah'ın bir mucizesidir, bunlara Adetullah da denebilir. Önemli olan, kulun Adetullah'a dikkat etmesidir. Adetullah'a dikkat etmeyen dünyada da başarılı olamaz!

Bediüzzaman diyor ki:

Elhasıl: Tabiiyyunların, mevhum ve hakikatsız tabiat dedikleri şey olsa olsa ve hakikat-ı hariciye sahibi ise; ancak bir sanat olabilir. Sâni olamaz. Bir nakıştır, Nakkaş olamaz. Ahkâmıdır, Hâkim olamaz. Bir şeriat-ı fitriyedir, Şâri' olamaz. Mahluk bir perde-i izzettir, Hâlık olamaz. Münfâil bir fitrattır, Fâtır bir fâil olamaz. Kanundur, kudret değildir, kadir olamaz. Mistardır, masdar olamaz. (Lem'alar 184).

Soru: 40

—*Melekler hakkında ne dersiniz?*

Meleklerin varlığı Âyet ve Hadis ile sabittir, bunların varlığına iman ederiz.

Melekler görülmediği için bazı kimseler tereddütlü. Halbuki elektriği, manyetik dalgaları ve ruhumuzu da görmeyiz. Bunlar yaptıkları işlerle kendilerini belli eder.

Ruhumuzu göremeyiz amma onunla yürür, onunla konuşur ve onunla düşünürüz. O çıkınca ölürüz.

Melekler de ruhani varlıklardır, ruhumuzun varlığına nasıl inanıyorsak, ruhani varlık olan meleklerle de inanmamız aklın ve ilmin gereğidir. Zaten Psikoloji kitapları da ruhun yaptığı işleri anlatmaktadır.

Mikroskoplarla, teleskoplarla gözün görüş alanı genişletildi. Bununla beraber belli şeyleri gördüğümüz ilmi bir gerçektir: Göz 20 ila 20.000 arasındaki frekansları görmektedir. Eğer Allah, gözümüzün frekansını genişletse, şu anda görmediklerimizi de görebiliriz. Nitekim ehl-i keramet ve ehl-i keşif bizim bilmediğimiz ve görmediğimiz bir çok şeylerden haber vermektedir. Ölümüne yaklaşan

kimseler de bazı şeyleri görür gibi konuşur. Rüyalarda gözsüz gördüğümüz de bir gerçektir. Hissi kablelvuku denilen telepati de, gönlün görmesi değil mi?

Melekler görüş sahamızın dışımda kalıyor, gözün frekansı genişletilse o zaman melekler de, atomların etrafında dolaşan elektronları da görürüz ki, her şey bulut demeti gibi dalgalanır, o hayata tahammül edemeyiz.

Yabancı araştırmacılar ellerine siyah bir karton alıp, saçığın altında beklemişler. Yağan kar tanelerinden bir kaçını bu kartonun üzerine alıp, büyüteçle bakmışlar ve fotoğraflarını çekmişler. Her birinin kaneviçe gibi işlendiği, muntazam şekillere sahip olduklarını görmüşler ve bu fotoğrafları da yayınlamışlardır. Bu kar tanelerini tek tek işleyen, onlara fevkalade şekiller veren kimdir?

Elbette bu soruya Allah diye cevap vereceğiz. Fakat topraktan bitkileri yaratan Allah, kar tanelerindeki nakışlarda da melekleri perde yapabilir.

Her kar tanesi bir melek ile yere indiği gibi, her dolu, her yağmur tanesi de bir melek ile yere indiğine inanıyoruz. Çünkü kar, tane tane değil de çığ gibi düşseydi ne yapardık? Dolular ceviz büyüklüğünde değil de karpuz büyüklüğünde yağsaydı hangi çatı buna dayanırdı? Yağmurlar damla damla değil de oluktan boşanırcasına inseydi herşeyi siler götürürdü.

Şu dünyaya bakarsak görürüz ki: Allah, icraatına SEBEP-LER'i perde etmiştir. Bunun için pek çok kimse sebeplere takılır, Allah'ın sıfatlarının tecellisini göremez, anıyamaz, inkara da gidebilir.

İşte melekler de bu sebepler cümlesindendir. Melek-ül mevt yani Azrail can alır. Halbuki hayatı veren kim ise, hayatı alan da O'dur. Azrail perdedir, sebeptir. Hatta Azrail'e de hastalıklar ve kazalar sebep kılınmış, ta ki çocuğu ölen bir anne, sebeplere dil uza-

tıp, daha ileri gitmesin diye.

Allah, varlığını bildirmek için mahlukatı yaratmış. Taşı, toprağı, yıldızları, gezegenleri yarattığı gibi, bitkileri, hayvanları ve insanları da yaratmış. Gözle görülen, yüzbinlerce çeşitli mahluku yaratan Allah, gözle görülmeyen, cinleri, şeytanları, melekleri de yaratabilir. Allah'ın Kudret sıfatına inanan kimse meleklerin varlığını inkar edemez.

— *Allah'ın kudret sıfatı var mı?*

Evet var.

Öyle ise, o sıfata sahip Allah, bu alemi yarattığı gibi, bir başka alem de yaratabilir, o alemde melekler de bulunabilir. Melekler alemi, ruhlar alemi, ahiret... Böylece alemler sıralanıp gider. Biz de bir başka alemden Dünya'ya geldik, buradan da bir başka aleme gidiyoruz.

Allah, herşeyi görüp, bildiği gibi melekleri de çoktur. Dolayısıyla ile insan, hiç bir zaman kendini yalnız zannetmemelidir.

Sağ omuzumuzda sevapları, sol omuzumuzda günahları yazan meleklerle her namazdan sonra selam veririz. Demek hatalarımızı söyleyenleri de selamlamaya devam edeceğiz. Çünkü tenkit, tekamülün esasıdır, yeter ki usulüne uygun olsun.

Melekler, insanlar gibi bir millet, bir türdür, yaptığı işler çoktur. Fakat biz, onların varlığını anlatmaya çalıştık. Arzu eden bu hususta geniş geniş araştırma yapabilir. 24. sözün dördüncü dalı ve 29. söz bununla ilgili olduğu gibi, Risale-i Nurların pek çok yerlerinde meleklerle ilgili bahis vardır.

Bediüzzaman diyor ki:

Elbette o Kadir-i Hakîm, bu kusursuz kudretiyle, bu

noksansız hikmetiyle; nur gibi, esir gibi ruha yakın ve münasib olan sair seyyalat-ı latife maddeleri ihmal edip hayat-sız bırakmaz, camid bırakmaz, şuursuz bırakmaz. Belki madde-i nurdan, hatta zulmetten, hatta esir maddesinden, hatta manalardan, hatta havadan, hatta kelimelerden zihayat, zışuuru kesretle halkeder ki; hayvanatın pekçok muhtelif ecnasları gibi pekçok muhtelif ruhani mahlukları, o seyyalat-ı latife maddelerinden halkeder. Onların bir kısmı melaike, bir kısmı da ruhani ve cin ecnaslarıdır. (29. Söz)

Soru: 41

—*Kur'an nedir?*

Arabça bilmeyen, Kur'an'ı anlamayan, yaşamayan Müslümanlar Osmanlı Devleti'nin yıkılmasına sebep olurken, savaşlar ve fakirlik, cehaleti iyice azdırmıştı. Lozan Andlaşmasıyla İslamiyet'ten uzaklaştırılan müslümanlar, çoğunlukla günah bataklığına saplanmıştı. Bu cahil Müslümanlara Kur'an'ın hakkaniyeti, ilahî kelam olduğu anlatılmalıydı.

Said Nursi bunu birkaç yönden ele aldı. Evvela İslamiyeti şahsında yaşayarak O'nun ulviyetini gösterdi. Gerçekten O, İslamiyeti fevkalade yaşadı "İman insanı insan eder, belki insanı sultan eder" sırrını isbat etti. Onu gören: "Bu bizim gibi yaşamıyor, farklı yaşıyor" der ve hemen ilave ederdi: "O, İslamı yaşıyor"

1973'de bir konferansından sonra Birinci Şube'ye beni celttiler. Gittim, belki, 20-30 soru sordular. Bunlardan biri:

— Sen Türk'sün, neden Said-i Kürdi'nin peşinden gidiyorsun? dediler.

Ben de "Sünnet-i seniyyeye ittiba eden Said Nursi'nin peşinden gidiyorum. Siz de sünnet-i seniyyeye ittiba edin, sizin de peşi-

nizden gidelim. Elbiseleriniz evliya olmanıza mani değildir" cevabım verdim.

Şuna da kat'i olarak şahiddik ki, İslamı yaşıyan ve anlatanı Allah koruyordu. İslamla Müslüman bütünleşebiliyordu, o zaman büyük bir güç doğuyor, hiçbir şeyi olmıyan Said Nursi'den devlet şikayetçiydi. Devletler tarafından İslâmiyet'e vurulan prangalar, Said Nursi'nin ellerinde parçalanıyordu. Tek kişinin devlerle savaşımları ve galibiyetini görüp, islâmiyet'in hakkaniyetine O'nun şahsında bir daha iman ettik.

Öte yanda mealler bizi tatmin etmiyordu, hatta Namaz Sureleri'nin mealini okurken çocuk kitaplarını okuduğumuzu zannederdik. Kaç arkadaşım aldığı mealı iade etti "İmanımı sarsıyor" diye.

Fizik formüllerini yazıp, birisine versek birşey anlamaz. Hem fizik kitabı, hem de öğretmen olacak ki fizik anlaşılsın.

Her bir Ayet bir formül, bir kanundur, bunun için mealler faydalı değildir, tefsirler biraz daha manaya yaklaşır.

Tefsirler de 3 türlüdür:

1. Lafza sadakat göstererek yapılan tefsirler. Bizdeki tefsirlerin ekserisi böyledir.

2. Mânâya sadakat gösterilerek yapılan tefsirler. Bunlar: Ayeti, ayetlerle, hadislerle şerh ve izah ederken, "Allah'ın bu Ayette muradı nedir, ne demek istiyor?" sorusuna da cevap ararlar.

3. Hem lafza, hem de mânâya bakan tefsirler.

Risale-i Nur'da evvela mana anlatılır, sonra Ayet veya Hadis yazılır, bundan sonra lafza sadakatla izahlar yapılır.

Said Nursi'nin "Bu Ayetin yüzler (veya binler) mânâsından biri şudur..." demesi, meallerle sarsılan imanımızı kurtarmıştı. "Kur'an'ın ekser ayetleri, herbiri birer hazine-i kemalatın

anahtarı ve birer define-i ilmin miftahıdır" gibi sözleri, mealle-
rin, hatta tefsirlerin bile O'nu anlatmakta yetersiz kaldığını anlatıp,
Kur'an'ın ilahî kelimeler olduğunu aklen ve ilmen anlıyorduk.

Böylece tabiatçılık (Naturalizm) bataklığından çıkmanın, İslama sarılmanın vecd ve heyecanı içindeydik.

Yirmi beşinci sözde Kur'an'ın bir tarifi vardır:

Kur'an kainat kitabının tercümesi... Alem-i gayb, alem-i şehadet kitabının müfessiri... İltifat-ı Rahmaniye... Hitabat-ı sübhaniye... İslamiyet aleminin güneşi... Ahiret âleminin haritası... Esmâ-ül hüsnanın şarihi... Âlem-i insaniyetin mürebbisi... Beşerin hikmet-i hakikisi... İnsanları dünya ve ahiret saadetine sevk eden mürşid!.

Devam ediyor:

Kur'an: Kitab-ı şariat, kitab-ı dua, kitab-ı hikmet, kitab-ı ubudiyet, kitab-ı emir, kitab-ı davet, kitab-ı zikir ve kitab-ı fikirdir.

Bizim gibi hayatı kitaplar arasında geçmiş bir insan, her ilmin, her ideolojinin sınır taşlarını görürken, (yukarıdaki Kur'an tarifleri karşısında) bir "ilim okyanusu" ile karşılaştığımızı anlar hayatımızı Kur'an'la doldurabilirdik.

İnsana okumak kabiliyeti veren Allah "Kitab" göndermiş, insana dinlemek kabiliyeti veren Allah "Peygamber göndermiş... Herşeyi mükemmel yaratan Allah, mükemmel olan İslamiyeti gönderip, İslâma uyan kullarının mükemmel olmasını temin etmiş, çünkü O, Rahman ve Rahim'dir.

Kelimat-ı İlâhiye'den ibaret olan Kur'an "Bir Âyetin benzerini getirin" diye beşere meydan okuduğu halde, onların gücü buna yetmeyince silaha sarılmışlar.

Değil bir Âyet, bir kelimesinin bile benzerini getiremezler. Asırlar boyunca milyonlarca insan durmadan Allah diyor. Hangi

kelime böylesine tekrarlanabilir?

Bir kumandan "dur!" der, taburlar, alaylar durur. Bir adam "dur" der, milleti güldürür. Kelime aynı amma icraatı ayrı. Kur'an'ın kelimeleri, Ayetleri, insam en kötü halden alıp, en iyi hale sevk ettiği, Sahabeler, imamlar, evliyalar gibi yüce insanların tarihçe-i hayatıyla sabittir.

Kur'an her asırda, her insana hitap etmiştir. O, öyle bir bahçe ki herkes eli yetiştigi kadar meyva toplamış. Böylesine başka bir kitap göstermek mümkün değildir.

İlim Allah'ın sıfatıdır. Herşeyi yaratan, her şeyi bilir. Allah sonsuz ilminden bize bir parça vermiştir, bunun için her ilmin sınırları (meta'sı) vardır.

"Kur'an ilm-i muhitten geldiği için bütün manaları taşıyabilir"

Toprakta uçağı göremiyen insan, Kur'an'da da aradığı herşeyi bulamaz.

Uçak, cam, pilastik, demir, alüminyum, kauçuk gibi şeylerden yapılmıştır. Bunların hepsi toprakta vardır. Sentez-analiz kânnunlarıyla bu cevherlerden uçak yapılmış.

Kur'an'a bu gözle, bu ilimle ve mantıkla bakan insanın, aradığı herşeyi onda bulacağı açıktır.

Kur'an kendi atlasını kendisi çizmiş, asırlar boyu birçok devlet, pek çok beylikler bununla kurulmuş, bununla yaşamış, Ondan ayrılınca yıkılmışlar.

Kur'an sadece Müslümana hitap etmemiş, dünyanın neresinde büyük adam, büyük şirket ve büyük devlet varsa, bunlar İslam prensipleriyle büyümüştür. İlim, teknik, çalışkanlık, beceriklilik İslam prensipleri değil mi?

Kur'an bir kelime ile insanlığı kurtarıyor: "Doğru olun?" bu-
yuruyor. Kendi menfaatleri icabı bankalar kadar doğru olmıyan
Müslümanlar, kapitalizmin kucağına düşmekten kendini kurtara-
mamış.

Bunun için ecnebiler, Müslümanların hayatına imrenerek de-
ğil, Kur'an tercümelerini okuyarak İslâm'ı seçiyor. Hristiyanların
alimleri İslama, cahil Müslümanlar da Hristiyanlığa yaklaşıyor.

Çünkü İslâmiyet "İlim dini"dir. İslâm'a göre yeryüzü bir
mektep, Kur'an temel kitap, Peygamberimiz baş muallim, İslam
alimleri öğretim üyesi, Müslümanlar beşikten mezara kadar talebe,
kainat da laboratuvar!.

Kur'an'ı 4 bölümde inceleyebiliriz: **Birincisi**, imana dair ayet-
ler. Hüsn-ü zanla 1.5 milyar Müslümanın imanlı olduğunu kabul
ediyoruz, aksini iddia etmek caiz değil. Amma imanın meyvası iba-
dettir.

İkincisi: İbadete dair ayetler. Müslümanın her sözü, her hare-
keti İslama uygun olursa buna "külli ibadet" denir. Müslümanlar
"ibadet" deyince, İslamın 5 şartını anlıyor. Öyle ise bu 5 şartı tek
tek ele alalım:

Namaz kılmak: Camilere gidiyoruz, içki, kumar, yalan, hile
yok. Camilerde herşey İslama uygun, adımını dışarı attı mı Paris!

Böylece camiler İslamiyetin hapishanesi olmuş.

Eğer namazda okunan Ayet ve Hadisleri şahsi hayatımızda,
ailemizde ve işyerinde yaşasak, çarşı pazar da İslama uygun olur.
Sahabe, namazı böyle anlayıp, böyle kıldığı için caminin içi kadar
dışı da İslama uygundu.

Oruç: Oruç, herşeyden evvel "irade terbiyesi"dir. 30 gün si-
gara içmeyen mü'min 30 sene de içmemeli. Bir ay içki içmeyen, bir
ömür boyu kadehe el uzatmamalı. Ramazan'da harama karşı bütün

organlarına oruç tuttuŗan insan, bu hali devam ettirmeli. Aksi halde yalnız Ramazan'da İslamiyet var gibi bir zan uyanıyor.

Oruçla fakirin açlık ıstırabını hissettik ise onu zekatla, ücretle takviye etmeliyiz.

Zekat'a gelince: İlmihallerin gösterdiği miktar tabandır, ta-van değil. Kaldı ki bu miktar da verilse, pek çok fakirin derdine, derman olur. Ücret vermek zekat vermekten efaldır.

Hac: Bedir savaşında düşmanın kervanı vurulacak, düşman ekonomik bakımdan zayıflatılırken Mü'minler ekonomik yönden kuvvetlenecekti. Bu anlayışla Hac farizasını ifa eden Sahabe 22 se-nede süper güç oldu.

Bugün bir taraftan Mü'minler Mukaddes Topraklar'a dolar-ken, ecnebilerin ticaret filoları da Cidde Limanı'm dolduruyor.

Hacca giden Müslümanlar ecnepleri ekonomik bakımdan kalkındırırken, Mü'minler zarar ediyor. Sahabe anlayışına zıt bir ibadet yapılıyor.

Her yerde öldürülen, dövülen, sürünen Müslümanlardır.

Ne yazık ki Müslümana atılan kurşunda, yine Müslümanın parası var, hem de Mukaddes Topraklar'da ödeniyor.

Hac, Müslümanların yıllık kongresi olmalı. Dünyanın dört bucağından toplanan mü'minler birbirinin derdine derman bulmalı.

Kelime-i Şehadet getirmek: Asr-ı saadette bir müşrik geli-yor:

– Ya Resulallah, Müslüman olmak istiyorum, deyince, İki Ci-han Serveri:

— Kelime-i Şehadet getir, buyuruyordu.

Müşrik kelime-i şehadeti getirir getirmez, her türlü haramı

terk edip, her türlü helalı yapmaya başlıyor ve kurtuluyordu. Böyle Müslümanların teşkil ettiği ümmet de (millet de) İslama uygundu.

Şimdi hem kelime-i şهادet getiriyoruz, hem de helalla haramı birbirine karıştırıyoruz. Bakkalda, lokantada, otele içki de, çay da satılıyor. Bankayla cami yanyana. Müslüman hem doğru, hem de yalan söyleyebiliyor. Bu sebeple Sahabe Kelime-i şهادet getirerek süper güç olurken, pekçok Müslüman hem kelime-i şهادet getiriyor, hem de sürünüyor, çünkü helalla haramı birbirine karıştırmış...

Kur'an'ın üçüncü bölümü muamelat: Bugünkü tabirle buna İslam iktisadiyatı da diyebiliriz.

Max Waber, "Kapitalizm ve Protestan Ahlâkı" isimli kitabında diyor ki: "Kapitalizm Protestan ahlâkıyla doğdu, Protestan ahlâkıyla yaşayacaktır.

Türkiye kapitalizmi aldı, Protestan ahlâkını almadı, İslâm ahlâkından da ayrılınca ekonomimiz ahlâksız kaldı. 1992 yılında Almanya'da bir tek çek ve senet dönmezken, Türkiye'de yedi trilyon liralık çek ve senet ödenmedi. Yani bir kısım Müslümanlar birbirini dolandırdı. Bunlardan nasıl bir millet, nasıl ümmet olur?

Borcun ödenmesini emreden İslamiyet, borcunu ödiyen Almanlar, ödemeyen Müslümanlar, tersliğe bakınız.

Almanya'da Wolkswagen şirketinde bir milyon iki yüz bin ortak varken, iki müslümanın ortak olması problem. Ortaklığı emreden İslamiyet tatbik eden Almanlar, yine terslik!

Bankaların doğru ekser Müslümanların eğri olması, bir başka terslik değil mi?

Müslümanlar bankalara para yatırıyor, halbuki bankalar da şirket. Eğer Müslümanlar kar dağıtan şirketler kurabilse bankalar kapanmaz mı?

Bankalar müslümanın aleyhinde iken, faizsiz çalışan şirketler müslümanların lehinedir.

Bankalar bir rejimin nirengi noktaları olduğundan, bankanın olduğu yerde o rejim bütünüyle vardır.

— Peki İslâmiyet nerde?

Bu soruyu İslam iktisadını bilmeyen Müslümanlara sorarsak cevap alamıyacağımız açıktır. Bugün Müslüman demek "mazeret" demektir. Bir sürü bahane sıralar, hiç birşey de yapmaz!.

Dördüncü bölüm ukubat'a dair ayetler ki, İslam Ceza Hukuku tatbik edilmediği için Müslümanlar Kur'an'ın bu bölümünü bilmez.

Kur'an'ı 4 bölümde ele alıp, inceledik, ne kadar bildiğimizi, ne kadar yaşadığımızı gözler önüne serdik.

Müslümanlarla İslamiyet arasında manialar var. Müslümanlar İslamiyete ulaşamıyor.

İslâm'ı bilmeyen, yaşamıyan Müslümanlar dünya ve ahiretini ne kadar cennet edebilir?

Tarih şahit ki, biz ne zaman İslam'ı yaşamışsak süper güç olmuşuz, ne zaman da İslâm'ı yaşamamışsak düşmanın ayağının altına düşmüşüz.

Kur'an'daki tekrarlara gelince: Nasıl ki yemek yemeği, su içmeyi ve nefes almayı tekrarlarız ve bundan bıkmayız... Aynı şekilde, su ve nefes kadar hayati olan hikmetler de Kur'an'da tekrarlanmıştır. Bunların tekrarında hayat vardır.

Kaysı ağacını çekirdekte toplayan Allah, "Kur'an muhtevasını Fatiha suresinde toplamıştır" diyebiliriz.

Müslüman, Fatiha suresini anlayıp yaşasa kurtulacağı gibi,

Mü'minin suresinin ilk 8 âyetini de yaşasa topyekün kurtulurlar.

Evet Kur'an bütünüyle reçetedir amma, bazan bir suresi, bazan bir âyeti, bazan da bir tek kelimesi dertlere derman olabilir. Atomlardan moleküllerin, moleküllerden hücrelerin, hücrelerden uzuvların, uzuvlar (organlar)dan insanın yaratılması gibi, Kur'an da harften başlar, kitap seviyesine kadar, her şeyiyle ayrı ayrı manalar ifade eder, ayrı ayrı dertlere derman!. Yeter ki, hasta "hasta olduğunu bilip" derman arasın.

Kur'an'a inanmıyan O'na karşı çıkar, böylece iki millet teşekkül eder: Müslüman olanlar olmıyanlar.

Kainatı yaratan Allah, Kur'an'ı göndermiştir. Kainat devam ettikçe İslamiyet de devam edecektir.

Kainatla Kur'an, Kur'an'la müslüman bir bütündür. Müslüman Kur'an'ın emirlerini yaşamazsa, yeryüzü sarayı isyancılara kalmış olur. Halbuki dünyaya gelmekteki gaye "iman-ı billah" yani Allah'a inanmaktır. Allah'a inanmanın alâmeti haramlardan kaçmak, helalları da yapmaktır.

İman, dolayısı ile şuurlu ibadet çekilince yeryüzü yaratılış gayesini yitirir, dünya bir divaneye döner, başını bir gezegene veya yıldız vurur, herşey kül gibi atılır ve kıyamet kopar.

Bu âlemi yaratan Allah, bir başka âlem de yaratabilir, ona Ahiret denir.

Her insan hayatının hesabını vermek üzere, ahiret hayatına başlar ki bunu da "Haşir" bahsinde anlatacağız.

Risale-i Nur'da Kur'an'la alâkalı kısımlar şerh ve izah edilse 300-400 sahifelik bir kitap olur. Esmâ-ül hüsnâ, Nübüvvet, Haşir bahisleri de böyledir.

Not: 46. soruya kadar bu bahisle ilgilidir, bakılabilir.

Bediüzzaman diyor ki:

Ondokuzuncu Söz'de beyan edildiği ve sair sözlerde isbat edildiği gibi KUR'AN, şu kitab-ı kebîr-i kâinatın bir tercüme-i ezeliyyesi.. ve âyât-ı tekvîniyyeyi okuyan müte-nevvi dillerinin tercümân-ı ebedisi.. ve şu âlem-i gayb ve şehadet kitabının müfessiri... Ve zeminde ve gökte gizli Esmâ-i İlâhiyyenin mânevî hazinelerinin keşşâfı.. ve sutûr-u hâdisatın altında muzmer hakaikın miftahı... ve âlem-i şehadette âlem-i gaybın lisanı.. ve şu âlem-i şehadet perdesi arkasında olan âlem-i gayb cihetinden gelen iletifatat-ı ebediyye-i Rahmâniyye ve hitâbat-ı ezeliyye-i Subhâniyyenin hazinesi... ve şu İslâmiyet âlem-i mânevîsinin güneşi, temeli, hendesesi... ve avâlim-i uhreviyyenin mukaddes haritası... Ve Zât ve Sıfât ve Esmâ ve şuûn-u İlâhiyyenin kavlı şârihi, tefsîr-i vâzıhı, bürhan-ı kâtı, tercümân-ı sâtı... Ve şu âlem-i insaniyyetin mürebbîsi.. ve insaniyyet-i kübrâ olan İslâmiyetin mâ ve ziyâsı.. ve nev-i beşerin hikmet-i hakikiyesi.. ve insaniyeti saâdete sevkeden hakikî mürşidi ve hadîsi... Ve insana hem bir kitab-ı şeriat, hem bir kitab-ı dua, hem bir kitab-ı hikmet, hem bir kitab-ı ubûdiyyet, hem bir kitab-ı emir ve dâvet, hem bir kitab-ı zikir, hem bir kitab-ı fikir, hem bütün insanın bütün hâcât-ı mâneviyyesine merci' olacak çok kitapları tazammun eden tek, câmi' bir KİTAB-I MUKADDES'tir. Hem bütün evliyâ ve siddîkîn ve urefâ ve muhakkıkînin muhtelif meşreblerine ve ayrı ayrı mesleklerine, her birindeki meşrebin mezâkına lâıyk ve o meşrebi tenvir edecek ve herbir mesleğin mesâkına muvafık ve onu tasvir edecek birer risale ibraz eden mukaddes bir kütüphâne hükmünde bir Kitab-ı Semâvîdir.

(25. Söz Mukaddime Birinci Cüz').

Soru: 42

—Şeriat nedir?

Şeriatın lügat mânâsı **kanunlar**, ıstılâh manası da "**Allah'ın koyduğu kanunlar**" mânâsına gelir ki, bunu 4 kısımda inceleyebiliriz:

1- Şeriat-ı meşhure ki Kur'an, Hadisler ve içtihatlar bu cümledendir.

Kur'an-ı Kerimin ilk tefsiri Hadislerdir, içtihadlar da bir kısım Ayet ve Hadislerden çıkarılmış **hükümler** olduğundan, bunların üçünü bir bütün olarak ele alıp, hepsine birden "**Şeriat-ı meşhure**" denmiş. Yani **meşhur şeriat**, herkesin bildiği Şeriat! Müslümanların bu Şeriat'ı ne kadar bilip, bilmediğini Kur'an bahsinde inceledik, bakabilirsiniz.

2- Şeriat-ı Fitri: Fitri, insanın yaratılışıyla ilgilidir, nitekim bir Hadis-i şerifte: "Her çocuk İslâm fıtratı üzere dünyaya gelir, anası, babası onu mecusi, putperest eder" buyurulmuş.

İnsanı yaratan Allah, insanla alakalı kanunlar koymuş ki, bunlara **Şeriat-ı fitri** denir.

Müslümanlar 350 senedir (Kanuni'nin oğlu II. Selim'den beri)

Şeriat-ı fitri ile meşgul olmadığından, Avrupalılar, gerek Endülüs Emevî Devleti'nden, gerekse Osmanlılar'dan faydalanarak sosyoloji, psikoloji, ekonomi ve anatomi gibi bilim dallarıyla Şeriat-ı fitriyi şerh ve izah etmişler.

Sosyoloji fertle cemiyet ilişkilerini anlatır. Bu bilimden habersiz kalan Müslüman, aile hayatında, komşuları içinde ve iş hayatında geçimsiz olabilir.

Psikoloji ise, ruhun yaptığı işleri anlatır. Sırat-ı müstakimi anlamak için psikolojiyi bilmek lazım. Aksi halde neden üzülmüyoruz, niçin seviniyoruz gibi birçok psişik soruya cevap veremeyiz.

Ruhundan haberdar olmıyan insan, cesedinden haberdar olmak isterse anatomi okumalı. Zira: "**Kendini bilmeyen Rab'bini bilemez**" buyurulmuş. Kalbimizi çalıştıran, damarlarımızda kanımızı dolaştıran Allah, kalbimizden geçeni bilmez mi? Ölmüş gıdaları midemizde diriltten Allah, ölmüş insanları diriltemez mi? Gözümüzü güneşle (ışıkla), kulağımızı sesle, burnumuzu kokularla, dilimizi lezzetlerle (tatlarla) irtibatlıyan Allah, kainat nizamıyla insanı bütünleştirmemiş mi?

Kainat nizamını kuran Allah, İslam nizamını gönderemez mi? Her ikisini de kıyamete kadar devam ettiremez mi?

Anatomiye dikkatle bakan insan karaciğerdeki laboratuvarla, topraktaki laboratuvarın bütünleştiğini de görür, o zaman Allah'ın vahdaniyetini daha iyi anlar.

Ekonomi ise, insanın yemesinden, giymesinden, barınmasından söz eder. Müslümanlar 17. asırdan beri hem ekonomik üstünlüğü kaybetti, hem de "bankalar kadar doğru olmamak" gibi bir hale düştü.

Adetimizi ibadete tahvil etseydik ekonomimiz çoktan düzelirdi.

Eğer müslümanlar Şeriat-ı fitrî'den haberdar olsa, o zaman sosyoloji, psikoloji, anatomi ve ekonomi gibi (firenk isimli) bilim dallarının, bir kısım Ayet ve Hadislerin tefsiri olduğunu da anlayacak.

Denecek ki: "Bu bilimlerde bir sürü sapık görüşler de var..."

Kur'an ilim ve fününun doğru hedeflerini gösteriyor. İlimden ve fenden nasibini alan müslümanlar, sapık nazariyelerin yerine hak ve hakikat olanı kor ve ilmin haysiyetini kurtarır.

3- Şeriat-ı kevnî: Kevni "kün" kökünden gelir, mânâsı "ol!" demektir. İstilah manası ise kainatı yaratan Allah'ın, yaratıklarla ilgili koyduğu kanunlara "Şeriat-ı kevnî" denir.

Müslümanlar bu şeriata sahip çıkamayınca bazı öğretmenler buna "Tabiat kanunları" yahut "Doğa yasası" demişlerdir.

Halbuki: Tabiat bir sanat eseridir, sanatkar olamaz!

Tabiat bir kitaptır, katip olamaz.

Tabiat bir nakıştır, nakkaş olamaz!

Tabiat ne kadar büyük olursa olsun "Allah'u ekber" ibaresinin yanında küçük kalır. Çünkü tabiatı yaratan Allah'tır.

Büyük Okyanus'un büyük dalgalarında, küçücük balıkları sallayıp büyüten, tuzlu denizlerde tuzsuz balıkları yaratıp, bize rızık olarak ikram eden Rezzak-i kerimden başkası değildir.

Tabiat kanunları Şeriat-ı kevnî'dir. Mesela: Fizikte Arşimet Kanunu vardır, suların kaldırmasından bahseder.

Arşimet yok iken sular yine kaldırıyordu.

Suları yaratan kim ise, suların kaldırma kanununu koyan da O'dur.

Maryot Kanunu hava basıncından bahseder. Atmosferi yaratan Allah hava basıncı kanununu da koymuştur.

Adem aleyhisselam Dünya'ya gönderilmeden evvel şimşek çakıyordu, yıldırım düşüyordu. Bunlar elektrik olduğuna göre, elektriğin olduğu yerde elektrik kanunları da vardır. İnsanlar yaratılmadan evvel elektrik ve elektrik kanunları yaratılmıştır. Asırlarca sonra Ohm, Volt, Amper isimli bilginler bu kanunları bulmuş.

Bir misal de kimyadan verip, gerisini irfanınıza bırakalım: Demirle su birleşince demiroksit meydana gelir yani paslanır. Fakat dünyanın bütün alimleri bir araya toplansa, İstanbul büyüklüğünde fabrikalar kurulsa, altunun paslanması mümkün değildir. Demek ki demirin paslanmasını emreden Allah, altunun paslanmamasını emretmiş. Öyle ise kimya formüllerini de Allah yaratmıştır.

Lise ders kitaplarında ne kadar kanun, formül, teorem, denklem varsa, hepsi Şeriat-ı kevnidir.

Lise ders kitapları (mana-yı harfiyle) bir kısım Ayet ve Hadislerin şerh ve izahıdır. Bunun için lise öğrencisi sınıf geçmek için 5 numara alırken, 5 numaradan fazlasını Allah rızası için alacaktır.

İlim Allah'ın sıfatıdır, Sani de sanatkar demektir.

Müslümanların ilimde, teknikte ilerlemesi İslâm ahlakıyla ahlaklanması Esmâ-ül hüsnayı talimdir, ibadettir.

Müslümanlar Şeriat-ı fitrî'den, Şeriat-ı kevnî'den haberdar olsalardı, seccadeyle tezgahı bütünleştirir, namaz kılmak nasıl ibadetsen, torna tezgahında çalışmanın da ibadet olduğunu anlardı. Namaz kılan Müslümanın yaptığı helal işler ibadettir. Adeti ibadete tahvil edip, her sözümüzü, her hareketimizi İslama uygun duruma getirmek gerek.

Böyle anlayıp, böyle bilinseydi en büyük ilim adamlarını yetiştireceğimiz gibi, süper güç de olurduk.

4- Adetullah: Bu kelime Allah'ın adetleri manasına gelir ki, Allah'ın yaptığı işler de diyebiliriz. Sünnetullah da aynı manadadır.

Allah'ın yaptıklarının ve yarattıklarının hepsi mükemmeldir. Güneş mükemmel olduğu gibi, mesaiye de hiç geç kalmaz. Kuş mükemmel, yıldız mükemmel! Kök mükemmel, yaprak mükemmel, çiçek mükemmel! İnsan mükemmel, insanın organları mükemmel.

Allah'ın yarattığı şeyler mükemmel, kurduğu nizam mükemmel.

Adetullaha ittiba etmek sünnettir, yani ibadettir, öyle ise Müslümanlar yaptığı işi mükemmel yapmalıdır.

Tam tersine kalkınmış ülkeler yaptıkları işi mükemmel yaparken, Müslümanlar 350 senedir hem yaptıkları işi çürük yapmış, hem de mesaiye dikkat etmemiş, zamanın kıymetini bilmediği için kıymetli insanların sayısı azalmış.

Adetullah'a ittiba etmiyen muvaffak olamaz.

İşin tersliğine bakınız ki kalkınmış ülkeler Şeriat-ı Fitri, Şeriat-i kevnî ve Adetullah ile süper güç olurken, müslümanlar "şeriat gelsin mi, gelmesin mi?" gibi münakaşalar içinde bocalıyor.

Şeriat nerden gelecek, nasıl gelecek?

Şeriat yaşanır.

Şeriatı yaşıyan Müslümanların sayısı artsa, onlar bir ümmet, bir millet olur ve kurtulur.

Bediüzzaman diyor ki:

Şeriat, insanlardan sudur eden ef'al-i ihtiyariyeyi bir

nizam ve bir intizam altına alıp tahdid eden kaidelerin hülasasıdır; veya devletin işlerini tanzim eden nizamların, düsturların, kanunların mecmuasıdır.

(İşarat-ül İcaz, sh. 90)

Resul-ü Rabb-il Âlemîn ve "o Bürhan-ı Hak ve Sirac-ı Hakikat, öyle bir din ve şariat göstermiştir ki; iki cihanın saadetini te'min edecek desatiri cami'dir. Ve cami' olmakla beraber, kainatın hakaikını ve vezaifini ve Hâlik-ı Kainat'ın esmasını ve sıfâtını, kemal-i hakkaniyetle beyan etmiştir. İşte o İslamiyet ve Şariat öyle bir tarzda muhit ve mükemmeldir ve öyle bir surette kainatı kendiyle beraber tarif eder ki; onun mahiyetine dikkat eden elbette anlar ki; o din, bu güzel kainatı yapan zatın, o kainatı kendiyle beraber tarif edecek bir beyannamesidir ve bir tarifesidir. Nasıl ki bir sarayın ustası, o saraya münasib bir tarife yapar. Kendini vasıflarıyla göstermek için, bir tarife kaleme alır; öyle de: Din ve Şariat-ı Muhammediye'de (A.S.M.) öyle bir ihata, bir ulviyet, bir hakkaniyet görünüyor ki; kainatı halk ve tedbir edenin kaleminden çıktığını gösterir. Ve o kainatı güzelce tanzim eden kim ise, şu dini güzelce tanzim eden yine odur. Evet o nizam-ı ekmel, elbette bu nazm-ı ecmeli ister. (Mektubat, sh.193)

Soru: 43

—*Kur'an-ı Kerim'de "tevafuk" nedir?*

Evvela **tevafuk** kelimesinin manasına bakalım: Birbirlerine uygunluk, rast gelme, nizamlanmış, manalarına gelen bu kelime, Kur'an'a bir sıfat olmuş.

Kur'an-ı Kerim "kelamullah" olduğu gibi Mushaf (Kitap) halini almadaki tertibini de Allah koymuş: Kevser suresi tek satır, Bakara suresinin 282. âyeti de bir sahife olunca, Kur'an'm tertibi ortaya çıktı demektir. Birçok hattat bu şekilde yazınca,, Allah, Rab kelimeleri enine, boyuna ve derinliğine tevafuk etmektedir.

Hasan Rıza hattına da baksak bu tevafuklar az-çok görülür.

Bu tevafuku (diyebiliriz ki, ilk gören Said Nursi olmuş **Tevafuk Risalesi**'ni yazdığı gibi hatta (yazıya) dikkat ederek böyle bir Kur'an'ın yazılmasını, basılmasını da tavsiye etmiştir.

Zamanı yaratan Allah, hangi zamanda ne olacağını bildiğinden, Arabça bilmeyen, Kur'an'm manasındaki, tesirindeki mucizeyi anlamıyan cahil kullarının, Kur'an'ın hakkaniyetinden şüpheye düşmesini önlemek için, onlara hitap eden **tevafuk** mucizesini de kitabına yerleştirmiş. Şimdi birkaç kitabevinde basılıp, satılan "Tevafuklu Kur'an'a) bakılsa sayfelerinde (Kırmızı yazıyla) yatay ve dikey şekilde Esmâ-ül hüsnanın tevafuk ettiği görülecektir.

Esma-ül hüsnanın birinden iğne batırılsa, birçok Esma'dan geçtiğine de şahit olunacak.

Aklı gözüne inmiş kimseler için bu, fevkalade bir tertiptir. Çünkü hiçbir romanda kahramanın ismi tevafuk ettirilemez. Esma-ül hüsnanın tevafuku da gösteriyor ki, Kur'an ilahi bir kelim, İlahi bir Kitab'tır.

Amma tevafuklu Kur'an ve tevafuksuz Kur'an diye ayırım yapmak da caiz değildir. Kur'an tektir ve her Kitab'ta tevafuk vardır, yeter ki hattat biraz dikkat etsin.

Kur'an'ın en büyük mucizesi engin manasında ve insanların dünya ve ahiretini cennet etmesindedir. Kur'an ahlakıyla ahlaklanmayan insan, Kur'an'ın mucizesini anıyamaz. Tevafukun varlığı da kültürden ileri fayda veremez.

Bediüzzaman diyor ki:

Kur'an-ı Mu'ciz-ül Beyan'da tevafukatın envaı var. Tevafukat-ı nakş-ı lafzîden başka, tevafukat-ı maneviyesi var. Hem çok manidar ve çok vardır. Tevafukat-ı lafziyesi ise üç tarzdadır:

Biri, bir tek sahıfede; ikincisi, karşıki sahıfede; üçüncüsü, yapraklar arasında bir tevafuktur...

Kur'an kelim-i ezeli olduğundan ve kelime-i vahid hükmünde bulunduğundan ve âyatı birbirine bakmasından ve birbirini tefsir ve tekmil etmesinden anlaşılıyor ki, bir sahıfede kelimeler birbirine baktığı ve bir intizam-ı tevafukkârane gösterdiği gibi, Kur'anın mecmuunda aynı hal vardır (Osmanlıca Mektubat mecmuasında 29. Mektub'un 3. kısmının 5. ve 6. Mes'elesinden)

Soru: 44

—"*İslâmiyet nakildir*" deniyor, Said Nursi'nin akla ve felsefeye bakışı nasıldır?

Kitap ve Peygamberi gönderen Allah, insana öyle bir akıl vermiş ki bu ikisini anlasın diye. Bunun için insandan başkasına Allah, din göndermemiştir.

Beyinleri yaratan Allah, hangi beynin kitaba ve peygambere muhatap olacağını bildiğinden kedileri değil de insanı dinle şeref-
lendirmiş. Öyle ise insan aklının en mühim vazifesi İslâmiyet'i anlamaktır.

İslâm'dan ayrılan akıl, geçmiş zamanın pişmanlıklarını, gelecek zamanın evham ve korkularını, insanın başına yükler, başa bela olur. Düşünmemek, akli karartmak isteyen insan kendini ya içkiye veya kumara verir. Bunun için kumarbazların ve ayyaşların bütünü akıllı insanlardır, geri zekalılardan kumar oynıyan, içki içen tek kişi gösterilemez.

Bazı kimseleri ölüm korkusu da çok sarsacağından, onlar da düşünmemenin çaresini arar.

Elbette İslâmiyet nakildir, yani asırları aşarak bize ulaşmış.

Fakat akılı bir yana bırakarak, ezbere İslamı öğrenmeye ve yaşama-ya çalışmak taassubu doğurur. Bunun için buyurulmuş ki: "Felsefe dinden ayrılırsa dalalet derelerinde dolaşmaya başlar, din müsbet ilimlerden ayrılırsa taassuba kayar.

Felsefe aklın mahsulü olduğundan buradaki felsefeden ve müsbet ilimden kasıt akıldır. Zaten filozof deyince akla sadece filozoflar gelmemeli, İslama uymayan fikirler üreten her şahıs filozof sayılır.

Amma filozofların tesis ettiği felsefî meslekler de iki kısma ayrılır:

1- İnkara gitmeyen (teist) görüşler..

2- İnkara sapan (ateist) görüşler.

Müslümanlar inkâra karşıdır; yoksa tevhidi, vahdaniyeti, yani Allah'tan başka mabud olmadığını kabul edip, O'nun hakimiyetini kabul eden, hiç değilse bu gerçeğe karşı çıkmıyan filozoflara karşı değildir.

45-72-74-75-76-77-78ve 79'uncu sorulara bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

1948'de lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler:

— Bize Halıkımızı tanıttır, muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar, dediler.

Ben de dedim:

— Sizin okuduğunuz fenlerden her fen kendi lisan-ı mahsusuyla mütemadiyen Allah'tan bahsedip, Halik'i tanıttırıyor. Muallimleri değil, onları dinleyiniz.

(11. Şua Altıncı Mesele)

Vicdanın ziyası ulum-u diniyedir, aklın nuru fünün-u medeniyedir. İkisinin imtizacıyla hakikat tecelli eder. İftirak ettikleri vakit birincisinde taassup, ikincisinde hile ve şüphe tevellüd eder. (Münazarat)

Bediüzzaman diyor ki:

Risale-i Nur'un şiddetli tokat vurduğu ve hücum ettiği felsefe ise, mutlak değildir, belki muzır kısmındır. Çünkü felsefenin hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeye ve ahlak ve kemalat-ı insaniyeye ve san'atın terakkiyatına hizmet eden felsefe ve hikmet kısmı ise, Kur'an ile barışıktır. Belki Kur'anın hikmetine hadimdir, muaraza edemez. Bu kısma Risale-i Nur ilişmiyor.

İkinci kısım felsefe, dalalet ve ilhada ve tabiat bataklığına düşürmeye vesile olduğu gibi sefahet ve lehviyat ile gaflet ve dalaleti netice verdiğiinden ve sihir gibi harikalarıyla Kur'anın mu'cizekâr hakikatlarıyla muaraza ettiği için, Risale-i Nur'un ekser eczalarında mizanlarla ve kuvvetli ve bürhanlı müvazenelerle felsefenin yoldan çıkmış bu kısmına ilişiyor, tokatlıyor, müstakim, menfaatdar felsefeye ilişmiyor.. (Emirdağ Lahikası, cilt 1, sh. 181).

Soru: 45

—*Said Nursi'ye göre içtihad kapısı kapalı mı, açık mı?*

Kur'an-ı Kerim'in ilk tefsiri Hadis-i şeriflerdir, içtihadlar da bir kısım Ayet ve Hadisler'den çıkarılmış hükümlerdir.

İçtihadların hangisi ayet ve hadise istinat ettiğini bilecek kadar bilip müctehid olanlar, içtihadlara ve mezheplere tabi olmayabilirler.

İçtihad kapısı şöyle açıktır.

Müctehid derecesinde alim olanlar, içtihadlara tabi olmaksızın, içtihad edebilir. Eğer cumhur-u ulema bu içtihadları kabul ederse (icma-ı ümmet hasıl olursa) o zaman umuma teşmil edilir. Aksi halde içtihadı, kendisini ilgilendirir.

İçtihad kapısı herkes için açık bırakılırsa, günahların sel gibi aktığı bu devirde, o kapıdan içeri bid'at ve dalalet cereyanları dolar.

Bediüzzaman diyor ki:

İçtihad kapısı açıktır. Fakat şu zamanda oraya gir-

meve "Altı mâni" vardır.

Birincisi: Nasılki kışda, fırtınaların şiddetli olduğu bir vakitte, dar delikler dahi seddedilir. Yeni kapıları açmak, hiçbir cihetle kâr-ı akıl değildir. Hem nasılki büyük bir selin hücumunda, tâmir için duvarlarda delikler açmak gark olmağa vesiledir. Öyle de, şu münkerat zamanında ve âdât-ı ecânibin istilâsı anında ve bid'aların kesreti vaktinde ve dalâletin tahribatı hengâmında, içtihad namiyle, kasr-ı İslâmiyetten yeni kapılar açıp, duvarlarından muharriplerin girmesine vesile olacak delikler açmak, İslâmiyete cinayettir. (27. Söz)

Soru: 46

—*Risale-i Nur, nübüvvet makamına nasıl bakmıştır?*

Peygamberleri anlamak için yaratana, yaratıklara bu arada insana kısaca bir göz atmalı.

Allah, gezegenleri, yıldızları, güneşleri yaratmış, dünyayı öyle bir yere yerleştirmiş ki canlılar yaşayabilsin. Çünkü güneşe yakın olsaydı yanardık, uzak olsaydık donardık. Herşey bir nizam içinde...

Dünyada insana lazım olan herşeyi hazırlamış, yeryüzünü saray, göğü kubbe yapıp, güneşi avize gibi asmış ve insanı bu saraya davet etmiş. Elbette bu sarayın bir tüzüğü, bir yönetmeliği olmalı.

Diğer canlılardan farklı olarak insana, akıl, şuur, irade vermiş.

Eğer insanlara peygamber göndermeseydi, insan bu kabiliyeti ile canavardan daha tehlikeli olurdu.

Rahman ve Rahim olan Allah, şu cennet gibi dünyayı başımıza cehennem etmememiz için din göndermiş. Dindeki emirler de, yasaklar da insanın iyiliği içindir. İnsan din ile, dünya ve ahiretini cennet edebilir.

Demek ki: Peygamberlerin gönderilmesini:

1- Herşey bir nizam içinde iken insanın nizamsız kalmamasıyla izah ederiz.

2- İnsanlar, kendilerine verilen kabiliyetlerle dünya ve ahiretlerini cehennem etmemeleri için peygamberler gönderilmiş.

3- İnsanı yaratan ve herşeyi insana hizmetkâr eden Allah, acaba insandan ne istiyor?

4- İnsan bir sanat eseridir, acaba sanatkar, bu eserini niçin yapmış, gayesi nedir? İnsan nereden geldi, niçin geldi ve nereye gidecek sorularının cevabını tam ve ikna edecek şekilde peygamberler vermiş.

5- Kainatı yaratan Allah, kullarından birine peygamberlik vazifesi verebilir ve ona kitap da gönderebilir.

6- Eğer Allah, Peygamber ve kitap göndermeseydi, insanlar mutlaka putperest olurdu. Çünkü insana verilen kabiliyetlerden biri de inanmak, itaat etmektir. Allah'a inanmıyan başka şeylere inanıp, hem nefesine uyacak, hem de nefesine uyan insanlar güruhunun sistemine tabi olacaktı.

Peygamber Farsça bir kelimedir, Kur'an'da Resul ve Nebi kelimeleri vardır.

Kitap gönderilene Resul, kitap gönderilmemiş Peygamberlere de Nebi denir.

Bazan nebi kelimesi resul kelimesi yerine de kullanılmıştır.

Resul'ün lügat manası: Tasarruf hakkı olmaksızın bir sözü diğerine aktaran elçi, demektir. Bunun için Peygamberimize Resulullah yani Allah'ın elçisi de denir.

Peygamberimiz ümmi idi, okuyup yazamazdı.

Herşeye muktedir olan Allah, Resul-i Ekrem'ine okuma-yazma vermemiş ki, Kur'an'ın İlahi Kelam olduğu bir daha anlaşılsın.

Elbette teybleri yapanları yaratan Allah.. Elbette yarattığı maddelerle, enerjiye ve koyduğu kanunlarla teybin esasını hazırlayan Allah, Resul'ünün beynini de bir teyb mahiyetinde yaratıp Vahyi unutmayacak şekilde ona kaydedebilir.

Elektro manyetik dalgaları yaratan, bunlarla sesleri, antenlerden radyolara ulaştıran Allah, vahiy gönderebilir.

Herşey Allah'ın mucizesi olduğu gibi din de O'nun mucizesidir.

Alak Suresi (ilk sure) inzal buyurulduğunda yeryüzünde Müslüman bir kişi idi: İslam toprakları, onun mübarek ayaklarının bastığı yer kadardı. Bütün dünya O'na düşmüştü.

İlkbaharda yıldırımdan, çamurdan, fırtınadan çiçekleri koruyan Allah, Resul'ünü de korudu. Dünya'nın O'na düşman olması bir zarar vermediği gibi, insanlar O'nun yaşayışına, hayatına, ahlakına hayran oldular. Müşrikler Müslüman olmakla hertürlü kötülüğü terk edip, her türlü iyiliği yapmaya başladılar.

Mıknatısî dalgalarla pusulaları çalıştıran Allah, pusulalarla insana yön veren Allah, Resulü'ne mıknatisiyet vermiş, demir tozları O'na yapışmış, O'nunla saadet-i ebediyeye yönelmişler.

Birkişiden binler olmuş, ümmet, millet teşekkül etmiş, O'nun sünnet-i seniyyesiyle devletler kurulmuş, asırlarca yaşamış.

Çünkü kainatı yaratan Allah, İslamiyet'i göndermiştir. Kainat ne kadar mükemmelse, İslamiyet de o kadar mükemmeldir, İslam'a uyanlar da mükemmel olmuş.

Kainat devam ettikçe, İslamiyet de devam edecektir, ikisinin de sahibi taktır, o da Allah'tır.

Peygamberliğin delili mucizelerdir. O'nun en büyük mucizesi Kur'an-ı Kerim'dir.

Kur'an her asırda, her insana hitap etmiş, O'na uyanlar, en güzel ahlaka sahip olarak, üstün olmuş, hakim olmuş.

Bu Güneş'i söndürmek isteyenler mağlup düşmüş.

Peygamberimiz'in iki yönü vardır.

Birincisi, mucizeleridir ki, bu harika bir haldir, hiç kimse bu yönünü taklit edemez.

İkincisi: Yemiş, içmiş, uyumuş, savaşmış... Aç kalmış, yaralanmış, iş görmüş, sefere çıkmış. Bunların hepsini Müslümanca yapmış ve bizlere örnek olmuş, işte herkes bu yönünü taklit edebilir.

İnsanlar Peygambere, kitaplar Kur'an-ı Kerim'e gölge ve vekil olmamalı, ayna olmalı.

Yeryüzü bir mescid, Kabe mihrap, Resul-i Ekrem (sünneti seniyyesiyle) imam ve Müslümanların bütünü de cemaattir.

Rabbimiz, kitabımız, peygamberimiz, kıblemiz bir, bu birlikler, bizi bir bütün etmeli, "**Mü'minler kardeştir**" sırrına ermeli, itihad-ı İslam sağlanmalı.

İnsanlık tarihi boyunca Allah, her kavme bir peygamber göndermiş, öyle peygamberler gelip geçmiş ki tâbisi olmamış. Zaten zevkine ve menfaatine tabi olanlar kolay kolay peygambere tabi olmaz.

İnsanların peygambere tabi olmaması, onun peygamberliğine zarar getirmez. Fakat müşrikler azgınlıklarıyla kalıp, dünya ve ahiretlerini cehennem eder.

Zevk ve menfaat helal daireye çekilmezse, insanlar Peygam-

bere (Sünnet-i Seniyye'ye) tabi olmaz. Akıllarıyla da hakikati bulamazlar. Çünkü akıl, zevkin ve menfaatin emrine girdiğinden kumarbazların ve dolandırıcıların bütünü akıllıdır.

Tarih şahittir ki, Hazreti Muhammed'e (s.a.v.) tabi olanlar taa Asr-ı Saadet'te de, bugün de her türlü haramı terk edip, her türlü helali yapmaya çalışarak dünya ve ahiretlerini cennet etmişler. Bugün dahi kahve, meyhane gibi şeylere tövbe edip, ilme ve ibadete yönelenler O'nun sünnetine tabi değil mi?

Öyle bir peygamber ki, her asırda, her insanı kurtarabiliyor, yeter ki kurtulmak isteyenler olsun!

51'e kadarki sorulara da bakabilirsiniz.

Bediüzzaman diyor ki:

(Risâlet-i Ahmediyye'ye (A.S.M.) dair Ondokuzuncu Söz'le Otuzbirinci Söz, Nübüvvet-i Muhammediyye'yi (A.S.M.) delâil-i kat'iyeye ile isbat ettiklerinden, isbat cihetini onlara havâle edip, yalnız onlara bir tetimme olarak "Ondokuz Nükteli İşaretler"le, o büyük hakikatın bâzı lem'alarını göstereceğiz:)

Birinci nükteli işaret: Şu kâinatın sâhib ve mutasarrıfı elbette bilerek yapıyor ve hikmetle tasarruf ediyor ve her tarafı görerek tedvîr ediyor ve her şey'i bilerek, görerek terbiye ediyor ve herşeyde görünen hikmetleri, gayeleri, fâideleri irade ederek tedvîr ediyor. Mâdem yapan bilir, elbette bilen konuşur. Mâdem konuşacak, elbette zîşuur ve zîfikir ve konuşmasını bilenlerle konuşacak. Mâdem zîfikirle konuşacak, elbette zîşuurun içinde en cem'iyetli ve şuuru küllî olan insan nev'i ile konuşacaktır. Mâdem insan nev'i ile konuşacak, elbette insanlar içinde kabil-i hi-

tab ve mükemmel insan olanlarla konuşacak. Mâdem en mükemmel ve istîdadı en yüksek ve ahlâkı ulvî ve nev'i beşere muktedâ olacak olanlarla konuşacaktır; elbette, dost ve düşmanın ittifakıyla, en yüksek istîdatta ve en âlî ahlâkta ve nev'i beşerin humsu O'na iktidâ etmiş ve nısf-ı Arz O'nun hükm-ü mânevîsi altına girmiş ve istikbal O'nun getirdiği nûrun ziyasıyla bin üçyüz sene ışıklanmış ve beşerin nurani kısmı ve ehl-i imânı, mütemadiyen günde beş defa O'nunla tecdîd-i bâat edip, O'na duâ-yı rahmet ve saâdet edip, O'na medh ve muhabbet etmiş olan Muhammed Aleyhissalâtü Vesselâm ile konuşacak ve konuşmuş ve Resûl yapacak ve yapmış ve sâir nev'i beşere rehber yapacak ve yapmıştır.

İkinci nükteli işaret: Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm iddiâ-yı Nübüvvet etmiş; Kur'an-ı Azîmüşşan gibi bir fermanı göstermiş.. ve ehl-i tahkîkin yanında bine kadar mu'cizat-ı bâhireyi göstermiştir. O mu'cizat, hey'et-i mecmuasiyle, dâvâ-yı nübüvvetin vukuu kadar vücudları kat'îdir. Kur'an-ı Hakîm'in çok yerlerinde en muannid kâfirlerden naklettiği sihir isnad etmeleri gösteriyor ki; o muannid kâfirler dahi mu'cizatın vücudlarını ve vukularını inkâr edemiyorlar. Yalnız, kendilerini aldatmak veya etba'larını kandırmak için, —hâşa— sihir demişler.

Evet, mu'cizat-ı Ahmedîyye'nin (A.S.M.), yüz tevatür kuvvetinde bir kat'îyyeti vardır. Mu'cize ise; Hâlik-ı Kâinat tarafından O'nun dâvasına bir tasdiktir; (sadakte) hükmüne geçer. Nasılki sen bir padişahın meclisinde ve daire-i nazarında desen ki: "Padişah beni filân işe me'mur etmiş" Senden o dâvaya bir delil istenilse, padişah "Evet" dese, nasıl seni tasdik eder. Öyle de: Âdetini ve vaziyetini senin iltimasıyla değiştirirse; "Evet" sözünden daha kat'î daha sağlam, senin dâvanı tasdik eder. Öyle de, Resûl-i Ek-

rem Aleyhissalâtü Vesselâm dâva etmiş ki: "Ben, şu kâinat Hâlikının meb'usuyum. Delilim de şudur ki: Müstemir âdetini, benim duâ ve iltimasımla değiştirecek. İşte, parmaklarıma bakınız; beş musluklu bir çeşme gibi akıttırıyor. Kamere bakınız; bir parmağımın işaretiyle iki parça ediyor. Şu ağaca bakınız; beni tasdik için yanıma geliyor, şehadet ediyor. Şu bir parça taama bakınız; iki-üç adama ancak kâfi geldiği halde; işte, ikiyüz-üçyüz adamı tok ediyor." Ve hâkeza... yüzer mu'cizâtı böyle göstermiştir.

Şimdi, şu zâtın delâil-i sıdkı ve berâhin-i nübüvveti yalnız mu'cizatına münhasır değildir. Belki, ehl-i dikkat için, hemen umum harekâtı ve ef'âli, ahvâl ve akvâli, ahlâk ve etvârı sîret ve sûreti, sıdkını ve ciddiyetini isbat eder. Hattâ meşhur Ulemâ-i Benî İsrailiyyeden Abdullah İbn-i Selâm gibi pek çok zatlar, yalnız o Zât-ı Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın sîmasını görmekle: Şu sîmada yalan yok! Şu yüzde hile olamaz! diyerek îmana gelmişler.

Çendan muhakkıkîn-i ulema, delâil-i nübüvveti ve mu'cizatı bin kadar demişler; fakat binler, belki yüzbinler delâil-i nübüvvet vardır. Ve yüzbinler yol ile yüzbinler muhtelif fikirli adamlar, o zatın nübüvvetini tasdik etmişler. Yalnız Kur'an-ı Hakîmde kırk vech-i i'cazdan başka, nübüvvet-i Ahmediyyenin (A.S.M.) bin bürhanını gösteriyor.

Hem mâdem nev'-i beşerde nübüvvet vardır. Ve yüzbinler zât, nübüvvet dâva edip mu'cize gösterenler, gelip geçmişler. Elbette umurun fevkinde bir kat'iyet ile, nübüvvet-i Ahmediyye (A.S.M.) sâbittir. Çünkü: Îsâ Aleyhisselâm ve Mûsâ Aleyhisselâm gibi umum resullere Nebî dedirten ve risâletlerine medâr olan delail ve evsaf ve vaziyetler ve ümmetlerine karşı muameleler; Resûl-i Ek-

rem Aleyhissalâtü Vesselâm'da daha ekmel, daha câmi' bir surette mevcuttur. Mâdem hükm-ü nübüvvetin illeti ve sebebi Zât-ı Ahmedîde (A.S.M.) daha mükemmel mevcuttur. Elbette hükm-ü nübüvvet, umum Enbiyâdan daha vâzıh bir kat'iyet ile O'na sâbittir.

Üçüncü nükteli işaret: Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmın mu'cizâtı çok mütenevvîdir. Risâleti umumî olduğu için, hemen ekser envâ-ı kâinattan birer mu'cizeye mazhardır. Güya, nasılkı bir padişah-ı zîşânın bir yâver-i ekremi mütenevvi hediyelerle muhtelif akvamın mecmâi olan bir şehre geldiği vakit, her tâife onun istikbaline bir mümessil gönderir; kendi tâifesi lisanıyla ona "hoş âmedî" eder; onu alkışlar.. öyle de: Sultan-ı Ezel ve Ebedin en büyük yâveri olan Resûl-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm, âleme teşrif edip ve küre-i Arzın ahâlisi olan nev'-i beşere meb'us olarak geldiği ve umum kâinatın Hâlikı tarafından umum kâinatın hakaikına karşı alâkadar olan envâr-ı hakikat ve hedâyâ-yı mâneviyeyi getirdiği zaman; taştan, sudan, ağaçtan, hayvandan, insandan tut.. tâ Ay'dan, Güneş'ten, yıldızlara kadar her tâife, kendi lisan-ı mahsûsiyle ve ellerinde birer mu'cizesini taşımasıyle, O'nun nübüvvetini alkışlamış ve hoş-âmedî demiş. (19. Mektup)

Not: Peygamberimizin şahsıyla ve mucizeleriyle alâkalı geniş bilgi almak isteyenler, 19. Mektub'u okuyabilir.

Soru: 47

—*Asr-ı Saadet nedir, neden Asr-ı Saadet denmiş?*

En saadetli ve mutlu bir asır olduğu için ona bu isim verilmiş.

İnsana sonsuz kabiliyet verildiğinden insan bu kabiliyetini iyiye de kötüye de kullanabilir. İyi olursa çok iyidir, kötü olursa ondan daha tehlikelisi olamaz.

Din gönderilmeseydi insandan daha korkunç bir canavar bulunamazdı.

İşte asr-ı saadet denmesinin sebebi insanları canavarlıktan vazgeçirip, onları en iyi insan etmek... Katillerin, hırsızların, eşkıyaların, zalimlerin bu hallerini terk edip, insanlara yardım etmesi, iyilik etmesi...

O cahil insanların (müşriklerin) gelen âyetleri anlayıp, hayran olup, Müslüman olmaları zor. Fakat o gelen âyetler öyle bir insan modelini ortaya koyuyor ki, o insana imrenmemek, ona hayran olmamak, ona benzememek mümkün değil.

Asr-ı saadet kötülüklerden kaçıp, iyiliklere koşanların devridir.

Bir müşrik kelime-i şهادet getirir getirmez her türlü kötülüğü terk edip, her türlü iyiliği yapmaya başlıyor.

Fert, hayatının en iyi devrini yaşamaya başlıyor.

Aile fertleri nefes alıyor.

İnsanlar birbirinden emin oluyor, aralarında güven doğuyor. Buna asr-ı saadet denmez mi?

Bu bakımdan asr-ı saadet her asırda her insana, her aileye, her millete ve her devlete modeldir.

Hem iyi olmak, hem de insanları iyiliğe sevk etmek istiyorsak, asr-ı saadeti model alacağız.

Maddî ve manevî kurtuluşun reçetesi orada olduğu gibi, her sorunun da cevabı oradadır.

Şurası hiçbir zaman unutulmamalı ki kainat nizamı asırlardır mükemmelliğini koruduğu gibi, İslâm nizamı da mükemmelliğini korur, çünkü her iki nizamı kuran da Allah'tır. Bu sebeple ona "ortaçağ nizamı" denemez, her asrın en güzel nizamı olduğunu yaşıyarak da anladık.

İslâm'ı yaşamayan arkadaşlarımızın mahvolduklarını da gördük.

İslâmiyet, hayat laboratuvarında her zaman üstünlüğünü isbat ediyor. Allah'ın gönderdiği dine bakınız ki, O'nun nebisi, düşman kabileleri birbirine dost, hatta kardeş ediyor. En kötü alışkanlıkları, en kısa zamanda kaldırıyor. Örf ve adetleri değiştiriyor.

En kısa zamanda öyle bir devlet kuruyor ki, asırlardır dünyaya meydan okuyan devletleri mağlup ediyor.

En verimsiz topraklarda, dünyanın ücra bir köşesinde inkişaf edip, dünyanın dört bucağına yayılıyor.

Felsefe tarihi binlerce filozofla dolu iken, hangi folozof insanların kötü alışkanlıklarını değiştirmiş, hangi filozof kötülerini iyi etmiş, hangi kitlelerin saadeti sağlamış?

Bu arada bazı filozoflar insanlığa hizmet etmişse de bir Asr-ı saadet modelini ortaya koyamamıştır ve koyamaz da.

Asr-ı saadet öyle bir devir ki dudaklara kilit vurmamış. Hakkı söylemek, hakkı hakkıyla vermek, adaletin tecellisi için şahitlik yapmak, iyiliği emretmek gibi hürriyetin en güzelini getirmiş.

Öyle bir devir ki, kötülükleri öğrenmeye gerek yok! Hakkı, hakikatı, kısacası İslâm'ı öğrenenler, onu bir ölçü bilip İslâm'a uymıyanı red etmiş, böylece hakla batılı birbirinden ayırmış. Hakkın üstünlüğünü anlıyan ecnebiler bile kabile kabile Müslüman olmuş.

İslâmiyet sadece akla hükmetmemiş, hislere hükmedip akılla hissi bütünleştirmiş, helal daire keyfe kafî gelmiş, hasletler ulvileşmiş, istidatlar gelişmiş. Bunun için her asırda her insan, İslâm'dan payını almış ve alacak da.

46. soruya da bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

Asr-ı Saadet'te te'sis ve icra olunan İslamî inkılabın te'sir ve nüfuzundaki hârikalık, Peygamberimizin nübüvvet delillerinden biridir. Bunda dört nükte vardır: Birinci Nükte: Âlemce malûmdur ki, az bir kavmin âdetlerinden, hakir, ehemmiyetsiz bir âdeti kaldırmak veya zelil, miskin bir taifenin cüz'î, zaif huylarını ref'etmek; büyük bir hükümdara, uzun bir zamanda bile çok zahmetlere bağlıdır. Aca-ba hâkim olmamakla beraber, az bir zamanda, nihayet derecede âdetlerine mutaassıb, inadcı ve kesretli bir kavimde rüsu-h ve kuvvet peyda etmiş olan âdetleri ref ve kalblerde istikrar peyda eden ve zamanlarca devam ve istimrar eden ahlâklarını terkettiren; hem yerlerine gayet yüksek âdetleri, güzel ahlâkları te'sis eden bir Zat hârikulade olmaz mı?

İkinci Nükte: Yine âlemce ma'lumdur ki, devlet bir

şahs-ı mânevîdir. -Çocuk gibi- teşekkülü, büyümesi tedricîdir. Ve keza, yeni teşekkül eden bir devletin, bir milletin ruhuna kadar nüfuz eden eski bir devlete galebe etmesi yine tedricîdir, zamana mütevakkıftır. Acaba Muhammed-i arabî Aleyhissalatü Vesselâm'ın bütün esasat-ı âliyeyi havf olan ve maddî-manevî bütün terakkiyat ve medeniyet-i İslamiyenin kapısını açan, kısa bir zamanda def'aten teşkil ettiği bir devletle, dünyanın bütün devletlerine galebe edip maddî manevî hâkimiyetini muhafaza ve ibka ettiren, hârikuladeliği değil midir?

Üçüncü nükte: Evet kahr ve cebr ile zahirî bir hâkimiyet, sathî bir tahakküm, kısa bir zamanda ibka edilebilir. Fakat bütün kalblere, fikirlere, ruhlara icra-yı tesir ederek, zâhiren ve bâtinen beğendirmek şartıyla vicdanlar üzerine hâkimiyetini muhafaza ve ibka etmek, -en büyük hârika olmakla- ancak nübüvvetin hassalarından olabilir.

Dördüncü Nükte: Evet tehditlerle, korkularla, hilelerle efkâr-ı âmmeyi başka bir mecraya çevirtmek mümkün olur. Fakat tesiri cüz'îdir, sathîdir, muvakkat olur. Muhakeme-i akliyeyi az bir zamanda kapatabilir. Amma irşadıyla kalblerin derinliklerine kadar nüfuz etmek, hissiyatın en incelerini heyecana getirmek, istidadların inkişafına yol açmak, ahlâk-ı âliyeyi tesis ve alçak huyları imha ve izale etmek, cevher-i insaniyetten perdeyi kaldırıp hakikatı teşhir etmek, hürriyet-i kelâma serbestî vermek, ancak şua-ı hakikattan muktebes hârikulade bir mucizedir. Evet Asr-ı Saadet'ten evvelki zamanlarda kalb katılığı ve merhametsizlik öyle bir hadde bâliğ olmuştu ki, kocaya vermekten âr ederek kızlarını diri diri toprağa gömerlerdi. Asr-ı Saadet'te İslamiyet'in doğurduğu merhamet, şefkat, insaniyet sayesinde, evvelce kızlarını gömerlerken müteessir olmayanlar, İslamiyet dairesine girdikten sonra karıncaya bile

ayak basmaz oldular.

Acaba böyle ruhî, kalbî, vicdanî bir inkılab hiçbir kanuna tatbik edilebilir mi? Bu nükteleri ceyb-i kalbine soktuktan sonra, bu noktalara da dikkat et:

1- Tarih-i âlemin şهادetiyle sabittir ki; parmakla gösterilen en büyük bir dâhî, ancak umumi bir istidadı ihya ve umumi bir hasleti ikaz ve umumi bir hissi inkişaf ettirebilir. Eğer böyle bir hissi de ikaz edememiş ise sa'yi hep heba olur.

2- Tarih bize gösteriyor ki; en büyük bir insan, hamiyet-i milliye, hiss-i uhuvvet, hiss-i muhabbet, hiss-i hürriyet gibi hissiyat-ı umumiyeden bir veya iki veyahut üç hissi ikaz etmeye muvaffak olur. Acaba evvelki zamanların cehalet, şekavet, zulüm, zulmetleri altında gizli kalan binler hissiyat-ı âliyeyi, Ceziret-ül Arab memleketinde, bedevi ve dağınık bir kavim içinde inkişaf ettirmek hârikulade değil midir? Evet şems-i hakikatın zıyasındandır. Bu noktaları aklına sokamayanın, Ceziret-ül Arab'ı biz gözüne sokarız. Ey muannid! Ceziret-ül Arab'a git, en büyük feylesoflardan yüz taneyi de intihab et, beraber götür. Onlar da orada ahlâkın ve maneviyatın inkişafı hususunda çalışsınlar. Muhammed-i Arabî'nin o vahşetler zamanında o vahşi bedevilere verdiği celayı, senin o feylesofların şu medeniyet ve terakkiyat devrinde yüzde bir nisbetinde verebilirler mi? Çünkü o zatın yaptığı o cila; İlahî, sabit, lâyetegayyer bir ciladır ve onun büyük mucizelerinden biridir." (İşarat-ül İcaz, sh. 109).

Evet (o asır, hakikaten o Zat (A.S.M.) ile bir saadet-i beşeriye asrı olmuş. Çünkü en bedevi ve en ümmi bir kavmi, getirdiği nur vasıtasıyla, kısa bir zamanda dünyaya üstad ve hâkim eylemiş. (Şualar, sh. 127)

Soru: 48

—*Ashab-ı Suffa nedir?*

İslâmiyet ilim dinidir, bunun için yeryüzü bir mektep, Kur'an temel kitap, Peygamberimiz baş muallim, alimler öğretim üyesi, Müslümanlar ise beşikten mezara kadar talebe, kâinat da laboratuvarıdır.

Müslümanların beşikten mezara kadar talebe olması emir iken, ilmin manisi çoktur.

Sahabeden bir kısmı evlenmiyerek iş tutmıyarak kendilerini tamamen ilme ve dine hizmete vermişler. Bunlara Ashab-ı Suffa denir.

Sofa denilen sınıfta oturmuşlar, iki Cihan Serveri'nin muallimliğinde, ilim tahsil etmişler.

Ashab-ı Suffa'nın özellikleri şunlar:

1- Yemeleri, içmeleri, giymeleri asgari seviyede.

2- İbadetleri ve ilmî gayeleri azami ölçüde.

Şimdi bazı kimseler çalışıyor, para kazanıyor, yemesi, giymesi, gezmesi fevkalâde. İlim ve ibadetleri de başkaları gibi. Bunların bekar kalması hem zor, hem de gereksiz.

Bekâr kalmak isteyenler kendilerini unutacak kadar ilimle, ibadetle ve dine hizmetle meşgul olmaları lazım.

Ashab-ı Suffa kendilerini yetiştirmekle kalmamış, bunlar her tarafa muallim olarak gönderilmiş. Bekâr olmaları, mal, mülk edin-

memeleri, buna rağmen halka ilim öğretmeleri, yüce ahlâklarıyla onlara örnek olmaları, İslâmiyet'in hızla yayılma sebeplerinden biridir.

Evlenenler Ashab-ı Suffa'dan ayrılmış.

Peygamberimiz, Ashab-ı Suffa'nın her şeyiyle yakînen meşguldü.

Ashab-ı Suffa'nın dünyası: ilimle, ibadetle meşgul olmak, halkın ilmini artırmaya çalışmak ve onları ibadete teşvik etmektir.

Bu bakımdan Ashab-ı Suffa'yı kendilerine örnek alan Müslümanlar çıkmış, yine de çıkacaktır.

Ashab-ı Suffa'nın cerre çıkıp, ondan bundan bir şeyler istediği hiç görülmemiştir. Ümmet şuuruna eren Müslümanlar zekâtlarıyla bunların geçimini temin etmiştir. Zaten bu gibi kimselelere yardım etmek her Müslüman'ın borcudur.

Bununla beraber şurası hiç unutulmamalı ki: Ashab-ı Suffa halkın ilmine, ibadetine hizmet etmiş, buna karşılık hiçbir şey almamış ve miras bırakmadan ölmüşler.

Şandan, şöhretten, mevkiden, makamdan uzak kalıp, ilimle, izzetleriyle, ibadetleriyle örnek Müslüman olan sahabeler, evlileriyle, bekârlarıyla, yine en güzel örnek!

Bir hadis-i şerifte mealen buyuruluyor ki: "Herhangi bir cemaat, İslâm'a hizmet için yapılan evlerde toplanıp Allah'ın kitabını okudukları zaman onlar korunur, sakinleşir ve rahatlar" (Sahih-i Müslim)

Diğer bir hadis meali: "Sizlere müjde ey Ashab-ı Suffa, sizden sonraki ümmetimden, sizin gibi yaşamaya razı olanlar, kıyamet günü benim refiklerimdir" (Ramuz-ul Ehadis).

Soru: 49

—Gayb nedir, bilinir mi, bilinirse ne kadar ve nasıl bilinir?

Gayb, bilinmeyen, görülmeyen şey demektir. Çeşitleri vardır, herbirini tek tek ele alalım.

1- Mutlak gayb: Bu hususta insanların bilgisi olamaz. Bilemememiz, olmamasına delil değildir. Elektriğin, mıknatisiyetin, ruhun mahiyetini bilmeyen insan, varlığından haberdar olmadığı çok şey vardır ki, bunları bu dünyada bilmez ve bilemez, bunlara mutlak gayb denir.

2- İzafî gayb: Birine göre gayb olan bir şey, diğerine göre malum, yani bilinendir. Mucizeler, kerametler, ilmî icatlar bu cümledendir.

Bir kısım kullarına Allah, bir kısım şeyleri bildirir, onlar da bilir. Bunun için "Gaybı, Allah'tan başkası bilemez" demek yeterlidir, Allah'ın bildirdiğini, kulları da bilir ki bu, O'nun kudreti dahilindedir.

3- Gaybı, organlarımızla biliriz. Eğer burnumuz olmasaydı kokular gayb aleminde kalacaktı. Burnumuz vasıtasıyla kokular,

gayb aleminden bilinen aleme çıkmıştır.

4- Beyin de bir organdır, o da vahiy, ilham ve icatla bir kısım gaybe şahit olur.

Vahiy, peygamberlere gelirken; ilham umumidir, sanatkârlar da ileri noktalara varır. Pek çok şiir, roman, makale ilahi ilhamdır. Horozların sabah namazında ötmesi de ilhamdır.

Mucitlere bakarsak icatlarını tesadüfen bulduklarını görürüz ki, bu da ilham-ı ilahî'dir. Laboratuvar çalışmaları "fiili dua" yerine geçtiğinden, Allah onların bu duasını kabul eder ve icatlarında başarılı olurlar. 100 sene evvel gayb aleminde olan elektronik cihazlar, bugün herkesin elinde dolaşıyor.

5- Mugayyebat-ı hamse: Bilinmeyen beş şey demektir, bunlar:

a- Kıyametin ne zaman kopacağı bilinmez fakat alametleri ile gayb aleminden, şehadet alemine (bilinen aleme) çıkar şöyle ki: Bir kısım hadisler kıyamet alametlerini 1500 sene evvel bildirmiş, bunların çoğu çıkmıştır, yani kıyamet yaklaşmıştır.

Astronomiye göre güneş sistemi helezoni bir yay çizerek Vega burcuna doğru gitmektedir. Son gezegen Plüton, Vega burcunun tesirine girdiğinde güneş sistemi bozulur ve kıyamet kopabilir.

Alimler; güneş sisteminin hızını hesaplayabiliyor. Eğer Plüton gezegeni ile Vega burcu arasındaki mesafeyi de ölçerlerse, kıyametin zamanını da tayin edebilirler.

O zamanı beklemeden bir kuyruklu yıldız da esbap aleminde bu işi yapar.

Allah, bir yıldızın veya gezegenin yörüngesini saptırsa yahut infilak ettirse yine kıyamet kopar,. Her şey kül gibi atılır. Her şey atomlara döner, ikinci defa tekrar atomlardan bir alem kurulur, ahi-

rete intikal eder.

b- Yağmurun ne zaman yağacağı bilinmez. Bunun manası şudur: Üç ay sonra, şu gün ve şu saatte yağmurun yağacağı bilinmez, demektir. Yoksa alçak-yüksek basınç hesaplarıyla, rutubetin artmasıyla, bulutlarla, yağmur gayb aleminden şahadet alemine çıktığı için meteoroloji onu bilir. Meteoroloji gelen yağmuru haber veriyor, gelmiyen yağmuru nasıl bilecek?

c- Anne rahmindeki çocuğun istidadı, huyu, suyu bilinmez. Bunu "çocuğun kız mı, erkek mi olduğu bilinmez" diye âyeti yanlış şerh etmişler.

Not: Bu mevzu 16. Lem'a'nın 3. sualinde anlatılmıştır, oraya da bakılabilir.

d- İnsan yarın hayır ve şer olarak ne kazanacağını bilmez. Amma İslamiyet her zaman ölçü olmalıdır.

e- İnsanın nerede, ne zaman öleceği bilinmez.

Tabibler, ölümün alametlerini açıkça görünce hastanın ömrünü tayin edebiliyor. Alametler olayı, alem-i gaybtan alem-i şehadete çıkardığı için, artık o gayb, bilinmezlikten çıkmış demektir.

Kısacası: Allah'ın bildirdiği gayblar bilinir.

6- Falcılar: İskambil ve kahve falı gibi bazı şeylerden istifade edenler veya cinlerden haber alanlar, yıldız falında burçlarla yolunu aydınlatıp, yarınlarını göreceğini zannedenler, eğer haramlardan kaçmaz, helale dikkat etmezlerse, dünya ve ahiretlerini zindan ederler.

Kur'an'a inanmamanın cezası, fala inanmaktır.

Fala bakmak ve baktırmak reddedilmiştir.

7- Rüyalar: Herkes her çeşit rüya görebilir, bunların içinde

makbul olanı sahih rüya (rüya-yı sahiha)dır.

Sahih rüyalarda gaybe dair bazı şeyler bilinirken, insanın imanı da kuvvetlenir. Çünkü bu rüya ile insan anlar ki: Bir başka alem var, orada her şey biliniyor ve bize de bildiriliyor.

İstihare de bu cümledendir.

8- Altıncı his veya hiss-i kablel vuku ile de bazı şeyler bilinir.

Teknolojide ilerleyen insan, telsiz ve telefonla bazı şeyleri bilip ve bildirirken; ilim ve ibadetle mesafe alan bazı kimseler de bazı şeyleri gönül aynasında seyredebilir. Bunun pek çok derecesi vardır.

9- Her hadise bir İlâhî ikazdır, bununla murad-ı İlâhî'den bir nebze haberdar olurken, İslâmiyet, insana bakan murad-ı ilâhî'yi açıkça ortaya koyar. Bununla beraber murad-ı ilâhî, külliye bilmez.

10- Levh-i mahfuz: Hafıza insanın levh-i mahfuzu olduğu gibi, çekirdek ağacın; gökyüzü âlemin Levh-i mahfuzudur ki Allah, yazar, siler.

İlâhî izinle levh-i mahfuzdan nasibi olanlar olabilir. Fakat biz onun mahiyetini dahi bilmiyoruz, ilmen bir şeyler fehmediyoruz.

11- Ehl-i keramet, bazan dağın ardını görür, bazan da önündeki taşı göremez. Keramet müminlerin imanını kuvvetlendirir, herkese nasip olmaz, zorla elde edilmez, İlâhi bir lütuftur:

12- Dünyanın geleceğinden haber vermek. .

Riyaz-üs Salihin'de 1854 nolu hadis, Fırat'ın suyunun kesileceğinden haber veriyor.

Keban Barajı tamamlandığında gazeteler manşet atmıştı: "Fırat'ın suyu kesildi" diye. Bu olay din adına bana çok şey söyledi.

Aynı hadiste "O zaman Müslümanlar'ın birbirini öldüreceği" belirtiliyor, 1970'li yıllarda bunun da örnekleri görüldü.

Zengin fakir düşmanlığı da aynı hadisin manası içinde...

13- Yarınlarını merak eden kimseler gerçek mânâda İslâm'a uysalar kurtulurlar. Bunun pek çok misali vardır.

Bediüzzaman diyor ki:

Evet, herkes gaybı bilmez fakat İ'lam ve ilham-ı ilahi ile bilinebilir ki, bütün mucizat ve keramat ona dayanır.

(Şualar, sh. 421)

Soru: 50

—Müslüman zaten İslâmiyet'i yaşıyacak, bir de amal-i saliha'dan söz ediliyor, bu nedir?

Evet, İslâmiyet'i yaşamak salâhattır, kurtuluştur fakat insandan insana, halden hale yaşama tarzı değişik olabiliyor. Eğer Müslümanlar herhalde ve her yerde amal-i saliha'yı gözetirse, o zaman top yekûn kurtuluş başlar.

— Amel-i saliha'nın şartları nedir?

1- İbadetleri Allah emrettiği için yapmak.

2- İbadeten Resul ve Sahabe her bakımdan üstün (mükemmel) olmuşlar, bu sırrı unutmamak.

3- Dolayısı ile ahlâkta, fazilette ileri gitmek, insanlara faydalı olmak.

4- İbadetleri farz, vacip, sünnet sırasıyla yapmak.

5- Unutulan, terk edilen ibadetleri yapmaya çalışmak.

6- Düşmanı üstün kılan unsurları İslâmî çerçevede ele alıp, düşmanlardan üstün olmak...

Bunların sayısını artırabiliriz, fakat bir misalle meramımızı daha iyi anlatalım:

Bir araba kazasında yaralılarından biri kan kaybediyor. Biri de onun, yüzünü, gözünü siliyor, kolonya koklatıyor. Bunlar yapılabilir, fakat asıl yapılması gereken kanı durdurmaktır.

Üç asırdır Müslümanlar kan kaybediyor, ekseri insanlar işin makyajı ile meşgul. Amal-i salih anlaşılsa, Müslümanlar'ın öldürülmesini, dövülmesini, sürünmesini ve aç kalmasını önleyecek tedbirler alınır.

Denecek ki:

— Bir müslüman ne yapabilir?

Amal-i salih anlaşılsa, her Müslüman şuur lanssa, şuurlu bir millet meydana gelir ki, o da dünyaya Rahmanî bir nizam verir.

Bir kumandan: "Arkadaşlar düşman gelirse, mal, can, din, namus hiç bir şey kalmaz. Bunun için silahlara bakmak, askerliği öğrenmek ve düşmana karşı koymak ibadettir" dese, amal-i salih anlamıştır.

Kültür istilasını gören bir zengin, servetini İslâm kültürüne yöneltirse amel-i salih'i anlamıştır.

Çeklerin, senetlerin ödenmediği bir devirde borcunu ödeyen tüccar amel-i salih işlemiştir.

Ateşli hastasına bakmak için namazı on dakika geç kılmak yine amel-i salih'tir.

Kapitalizmin hakim olduğu devirde çok ortaklı şirketlerde başarılı olmak, pek çok kimseye ücret dağıtmak, topyekün kalkınmayı hedeflemek amel-i salih değil midir?

Fertten devlete kadar her Müslüman kendine şu soruyu sor-

malıdır:

— Ben İslâmiyet'i nasıl anlar, nasıl yaşarsam maddeten ve manen üstün olabilirim?

Çünkü İslâmiyet, Müslümanları her bakımdan üstün kılar!..

Üstün olmıyan Müslümanlar, âmâl-i salihâ'dan payım almamıştır.

Ve, şuna da çok dikkat etmeli ki her devirde, her insanda ve her yerde amel-i salihâ değişiktir: Camide oturan insan Kur'an okur, zikreder, namaz kılar. Çarşıdaki insan muamelatı tatbik eder.

Nice ehl-i takva vardır ki amel-i salihâ'yı bilmediğinden ona bakıp: "Bu ne perhiz, bu ne turşu" diyenler olabilir.

İslâm'ı yaşamıyanın da zaten tevekkülü olamaz.

İlimle bütünleşmiyen züht, bazan zahidi bile kurtarmaz, kaldı ki İslâmiyet ümmet hareketidir.

Bediüzzaman diyor ki:

Kur'an nazarında "imana ait bilgilerden sonra en lâzım ve en mühim a'mal-i salihadır. Salih amel ise, maddi ve manevi hukuk-u ibada tecavüz etmemekle, hukukullah'ı da bihakkın ifa etmekten ibarettir. Ecnebilere alınan maddi bilgiler, sanat ve terakkiyata ait ise, lâzımdır. Sefahete dair ise muzırdır. (Mesnevi-i Nuriye, sh. 115).

Soru: 51

—Madem Bediüzzaman Said Nursi iman-ı tahkikiyi teminle vazifeli idi, kıyameti, öldükten sonra dirilmeği, Risaleler'de nasıl anlatıyor veya siz nasıl anladınız?

Astronomiye göre kıyametin kopacağı kat'i. Çünkü Güneş'in 2 hareketi var: Birisi eksenini etrafındaki dönüşü, 2.ncisi de Güneş, kendi sistemiyle beraber helezoni bir yay çizerek Vega Burcuna doğru gidiyor.

Vega Burcu Samanyolunda bir başka güneş, elbette bizim Güneşimizden çok çok büyük olduğu için bunu kendine çekiyor.

Güneş sisteminin son gezegeni olan Plüton, Vega Burcu'nun yörüngesine girince, Güneş sisteminde değişiklikler olmaya başlar. Bu sırada Dünya'nın eksenini biraz daha eğilse Güneş batıdan doğar.

Plüton, Güneş sisteminden tam ayrılıp Vega Burcu sisteminde kendine yer bulunca, sistemler bozulacak, yıldızlar, gezegenler birbirine çarpıp, her şey kül gibi atılacak.

Astronomi Güneş Sistemi'nin Vega Burcu'na gidiş hızını biliyor, fakat Vega Burcu ile Güneş Sistemi arasındaki mesafeyi tesbit edemediğinden kıyametin tarihini bildiremiyor.

Ecnebilerin geliştirdiği modern astronomi ile Kur'an, dolayısı ile Hadis-i şerifler ve Risale-i Nurlar kıyamet konusunda ittifak halinde.

Kıyamet koptuğunda Dünyamız parçalanacak, merkezindeki mağma tabakası 200.000 derecelik ısısıyla meydana çıkacak, denizler buharlaşacak, yer çekimi kalkacak, belki her şey tekrar atomlar haline dönecek, bu halde insanlar nasıl dirilip, ahiret hayatına başlayabilir?

Yine astronomiye göre, mesela 5 milyar sene önce, Feza Boşluğu yaratılmış. Boşluk "yokluk" manasına gelmez, çünkü yaratılan varlıktır ve atomlara, iyonlara, pariküllere (Osmanlıca'da esir tabakasına) bir kaptır. Allah'ın sıfatları ebedi ve ezeli olduğundan "yokluk" yoktur.

Allah, Feza Boşluğu'nu atomlarla ve esirle doldurmuştur.

Atomlardan moleküller, moleküllerden gezegenler ve yıldızlar yaratılmış.

Demek ki kıyamet ile herşey Atomlar haline dönse, ikinci defa Allah onlardan bir alem yaratır, onu ahirete intikal ettirir.

İnsanın en küçük parçası hücre değil, atomdur.

Atomlardan insanı yaratan Allah, insan ölse atomlara ayrışsa, o insanı tekrar yaratamaz mı?

Arkeolojiye göre Dünya başlangıçta ateş parçasıymış. Allah, ateş parçası olan Dünya'da hava, toprak, su ve canlıları yaratmış...

İnsanın ölmesini bırakınız, insan yanıp kül olsa (insanlar yok iken) ateş parçası olan Dünya'da insanı yaratan Allah, kül olan insanları tekrar yaratamaz mı?

Küller bitkilere de gübre değil mi?

Toprak gibi herşeyden sebzeleri meyveleri yaratan Allah, toprak olan insanları ikinci defa yaratıp, Ahiret'te onlara hayatlarının hesabını soramaz mı?

Allah, topraktan insan yaratıyor.

Yediğimiz şeyler topraktan yaratılmadı mı?

Topraktan yaratılan şeyleri yiyoruz çocuğumuz oluyor. Demek toprak bir iki başkalaşımla, Allah, onu insana dönüştürüyor. "Biz insanı balçıktan yarattık" ayeti böyle anlaşılmalı.

Ölü gıdaları midemizde diriltten Allah, ölmüş insanları diriltemez mi?

Ölüm yokluk, hiçlik değil, bir halden, diğer hale girmektir. Ruhlar aleminde ölüp, annemizin vücudunda dirildik. Annemizin vücudunda öldük, dünyada dirildik. Allah herkese uzun ömür versin, dünyada öleceğiz, kabir kapısından geçip, ahiret hayatına devam edeceğiz. Bizim ömrümüz 70-80 sene değil ebedidir. Çünkü cennet ve cehennem ebedi. Allah'ın ebediyeti kendinden, kulun ebediyeti Allah'ın lütfuyladır.

Yeryüzü bir ziyafet sofrasıdır, yeyip, içip şükredenle nankör-lük eden müsavi olmamalıdır. Şükreden burdaki nimetlerin hakiki-sini tatmak için, nankör de zakkumun ıstırabını çekmek için dirilecektir.

Mahkemeye gidenlere bakılırsa, kimisi zalim, kimisi mazlum. Demek mazlumlar hakkını alacak.

Mezarlıklara da baktığımızda zalimlerle mazlumlar orada. Demek bir Mahkeme-i kübraya gidiyorlar, orada gizli kalan günah-lar bile aşikar olacak, hakimler bile muhakeme edilecek!.

Şu cennet gibi dünyayı başımıza cehennem edene cehennem gerektir, bunun için dirileceğiz!..

Teybleri yapanları yaratan Allah, hepimizin konuşmalarını tesbit edemez mi? Bizim konuşmalarımızı ahirette bize dinletemez mi?

Ey insan, kendi sözlerini ahirette dinlediğin zaman yüzünün kızarmasını istemiyorsan, ya hakkı söyle, yahut sus.

Sinema makinalarını yapanları yaratan Allah, hepimizin hayatını ahirette bize gösteremez mi?

Ey insan kendi hayatını seyrettiğinde başını öne eğmek istemiyorsan, seyredilecek bir hayat yaşa.

Hafızamıza hayatımızı dolduran Allah, ahirette hafızamızı açsa, hayatımız ortaya çıkmaz mı?

Demek Amel Defteri anlaşılmıyacak bir şey değil.

Allah Kudret sıfatıyla ahireti de yaratır, Hayat sıfatı ile ölmüş insanlara hayat verir ve Adil sıfatı ile onları muhakeme edebilir.

Allah'ı sıfatlarıyla öğrenirsek, İslamiyeti daha iyi anlarız.

Kalbimizi çalıştıran, damarlarımızda kanımızı dolaştıran Allah, kalbimizden geçeni bilmez mi?

Bu anlayışa eren, kendini huzur-u İlahi'de bilir, edebini takınır. Harama girmek huzur-u İlahi'de edepsizliktir.

Haramlardan kaçan dünya ve ahiretini cennet edebilir.

Müslümanlar, Allah'a inanıyor, fakat ahirete gerçek mânâda inanan az olduğundan, bu kadar rahatlıkla günah işlenebiliyor.

Denecek ki: "Allah'ın affına sığınıyoruz"

Af, adaleti aşmaz!

İşlediği günahlarla dünyayı fesada verenlerin üzerinde "kul hakkı" vardır. Cennet gibi dünyayı cehenneme çevirenlerin cehen-

neme gitmesi gerekir.

Zaten insanlar iki nehir halinde akıyor: İyiler, kötüler. Her nehrin gittiği bir menzil vardır: İyiler cennete, kötüler cehenneme akmaktadır. Dünyada birbirine zıt iki insan grubunun olması gösteriyor ki, ahirette de birbirine zıt cennet ve cehennem vardır.

Not: 10. ve 29. Sözler Haşre dairdir, okunabilir

Bediüzzaman diyor ki:

Hiç mümkün müdür ki: Ölmüş, kurumuş koca Arzı ihya eden ve o ihya içinde herbiri, beşer haşri gibi acib, üçyüz binden ziyade enva-ı mahlukatı haşr ve neşredip kudretini gösteren ve o haşr ve neşr içinde nihayet derecede karışık ve ihtilat içinde, nihayet derecede imtiyaz ve tefrik ile ihata-i ilmiyesini gösteren ve bütün semavi fermanlarıyla beşerin haşrini vadetmekle bütün ibadının enzarını saadet-i ebediyeye çeviren ve bütün mevcudatı başbaşa, omuz omuza, elele verdirip emir ve iradesi dairesinde döndürüp birbirine yardımcı ve müsahhar kılmakla azamet-i rububiyetini gösteren ve beşeri, şecere-i kainatın en cami' ve en nazik ve en nazenin, en nazdar, en niyazdar bir meyvesi yaratıp kendine muhatap ittihaz ederek herşeyi ona musahhar kılmakla insana bu kadar ehemmiyet verdiğini gösteren bir Kadir-i Rahim, bir Alîm-i Hakîm, kıyameti getirmesin! Haşri yapmasın ve yapamasın! Beşeri ihya etmesin veya edemesin! Mahkeme-i kübrayı açmasın! Cennet ve Cehennem'i yaratamasın? Haşa ve kella!..

Evet şu âlemin Mutasarrıf-ı Zîşan'ı her asırda, her senede, her günde bu dar, muvakkat ruy-i zeminde haşr-i ekberin ve meydan-ı kıyametin pek çok emsalini ve nümunelerini ve işaretini icad ediyor. (10. Söz)

Soru: 52

—*Dua hakkında ne söyleyebilirsiniz?*

Dua eden bir insan görsek, onun Allah'a inandığına hemen karar veririz. Demek dua: İmanın alameti.

Dua eden insan bilir ki:

1. Kalbten geçeni, dudaklardan çıkanı duyan birisi var.
2. O'nun gücü herşeye yeter.

3. Her dua kabul olunur. Ne var ki insan her zaman kendi iyi-liğine olanı ister. Bazan iyi zannettiği şey kötülüğüdür, kul bunu bilmez, Allah bilir, dolayısıyla duasına aynen değil de daha iyi şekilde cevap verir. Fakat insan zahire baktığından "Duam kabul olmadı" der, halbuki duası en iyi şekilde kabul olmuştur, şer gibi görünen şeyin sonu hayır çıkmıştır.

4. Dil ile yapılan duaya fiili duayı de eklemelidir. Mesela "Ey Rezzak-ı kerim rızkımı artır" diyen insan, bir işi iyi öğrenmeli, doğru ve çalışkan olmalı ki duası kabul olsun. Sebeplere müracaat etmeden yapılan dualar yarımdır.

5. Madem ki duamızı duyan var, öyle ise kötü sözlerden, yalandan, iftiradan kaçınmak lazım, çünkü onları da duyar. Böylece kul, dua ile mükemmelliğe ulaşır.

Bazı olaylar, kulu duaya sevk etmek içindir. Mesela Ay'ın tutulması, yağmurun yağmaması bunlarla ilgili ibadetlerin yapılması

içindir. Yani yağmur duasından maksat yağmurun yağması değil, kulun aczini anlaması, Allah'a sığınması, İslamı yaşaması içindir. Allah yağmurı gönderir göndermez, o kendisinin bileceği bir iştir. Biz dua etmekle mükellefiz.

Ay tutulmasının astronomik bir olay olduğunu biliriz, belli bir zaman sonra bu olayın sona ereceğini de biliriz fakat yıldızları, gezegenleri ipsiz, direksiz fezada tutan, onları birbiriyle çarpıştırmayan, onlara bir nizam veren Kudret-i mutlak sahibi Rab'bimize sığınır, dua ederiz: Rab'bim beni koru, Müslüman olarak yaşamımı, iman ile kabre girmemi nasip et" diye.

Mezarlıkta Fatiha okuyan kimse, aslında onu kendisi için okumaktadır. Bu surenin manasına bakarsak yarısında Allah'ın sıfatları zikrediliyor, diğer yarısı da duadır: "Rabbim, yalnız sana ibadet ederiz, yalnız senden yardım bekleriz. Bizi doğru yola ilet, kendilerine nimet verdiğin Peygamberlerin yoluna... Sapıkların yoluna değil."

Bu sureden doğan sevap bir lamba gibi hem okuyanın, hem de mevtanın manevi dünyasını aydınlatır, ikisi de rahmet-i ilahiye'ye mazhar olabilir.

Mü'minin, Mü'mine duası kabul edilir şekilde olmalı.

— Dua nasıl ve ne zamanlar yapılmalı?

Evvela tövbe istiğfar, sonra selavat-ı şerife, daha sonra dua edilmeli. İki selavat arasındaki dua daha makbuldür. Kur'an-ı Kerimdeki, Hadis-i şeriflerdeki dualarla dua etmeye çalışmalı. Namazların sonunda, bilhassa sabah namazından sonra, mübarek mevkilerde, camilerde, cuma ezanından sonra, üç aylarda, kandil gecelerinde, özellikle Kadir Gecesi'nde yapılan dualar kabule daha şayandır.

Mutlaka dua ediniz, eğer duanızın karşılığını dünyada alamazsanız ahirette alırsınız. Çünkü şuurlu olarak dua eden imanlıdır.

Hastaların, mazlumların duaları kabul edilirken, insanın şahsına gelen musibetle, dine gelen musibet arasında çok fark vardır. Dine gelen musibetin kalkması için dua eden kimse, dinine sahip çıkmaktadır ki, bunun makamı daha yücedir.

Bir belanın giderilmesi için dua edilirse avuçların içi aşağıya çevrilir.

Kötü insanların ıslahı için dua edilir amma, ölmüş kötülere dua edilmez.

Duanın en iyi şekilde kabulü isteniyorsa, dua edilene iteat etmeli. Allah'ı, Kur'an'ı ve Peygamberi sevmeli ve bunlara tabi olması ki, duanın mânâsı daha iyi anlaşılsın.

Bediüzzaman diyor ki:

Kur'an'da dua ile alâkalı çok âyetler vardır. Bu âyetlerden biri olan "(25:77) de buyuruluyor: "Ey insanlar! Duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var." mealindeki âyetin beş nüktesini dinle:

Birinci nükte: Dua bir sırr-ı azîm-i ubudiyettir. Belki ubudiyetin ruhu hükmündedir. Çok yerde zikrettiğimiz gibi dua üç nevidir: Birinci nevi dua: İstidad lisanıyladır ki, bütün hububat, tohumlar lisan-ı istidad ile, Fâtır-ı Hakîm'e dua ederler ki: "Senin nukuş-u esmanı mufasssal göstermek için, bize neşv ü nema ver; küçük hakikatımızı sünbülle ve ağacın büyük hakikatına çevir.

Hem şu istidad lisanıyla dua nev'inden birisi de şudur ki: Esbabın içtimatı, müsebbebin icadına bir duadır. Yani esbab bir vaziyet alır ki, o vaziyet, bir lisan-ı hal hükmüne geçer. Ve müsebbebi, Kadir-i Zülcelal'den dua eder, isterler. Mesela: Su, hava, toprak, ziya bir çekirdek etrafın-

da bir vaziyet alarak, o vaziyet bir lisan-ı duadır ki: "Bu çekirdeği ağaç yap, yâ Hâlıkımız!" derler. Çünkü o mucize-i harika-i Kudret olan ağaç; o şuursuz, camid, basit maddelere havale edilmez, havalisi muhaldir. Demek içtima-ı esbab, bir nevi duadır.

İkinci nevi dua: İhtiyac-ı fitrî lisanıyladır ki, bütün zihayatların iktidar ve ihtiyarları dâhilinde olmıyan hacetlerini ve matlablarını, ummadıkları yerden vakt-i münasibde onlara vermek için, Hâlık-ı Rahim'den bir nevi duadır. Çünkü iktidar ve ihtiyarları hâricinde, bilmedikleri yerden vakt-i münasibde onlara bir Hakîm-i Rahim gönderiyor. Elleri yetişmiyor; demek o ihsan, dua neticesidir.

Elhasıl: Bütün kâinattan Dergah-ı İlahiyeye çıkan bir duadır. Esbab olanlar, müsebbebatı Allah'tan isterler.

Üçüncü nevi dua: İhtiyaç dairesinde zişuurların duasıdır ki, bu da iki kısımdır. Eğer ıztırar derecesine gelse veya ihtiyacı fitrîye tam münasebetdar ise veya lisan-ı istidadda yakınlaşmış ise veya sâfî, hâlis kalbin lisanıyla ise, ekseriyet-i mutlaka ile makbuldür. Terakkiyat-ı beşeriyenin kısm-ı âzamı ve keşfiyatları, bir nevi dua neticesidir. Havarik-ı medeniyet dedikleri şeyler ve keşfiyatlarına medarı iftihar zannetikleri emirler, manevi bir dua neticesidir. Halis bir lisan-ı istidad ile istenilmiş, onlara verilmiştir. Lisan-ı istidad ile ve lisan-ı ihtiyac-ı fitrî ile olan dualar dahi, bir mani olmazsa ve şerait dahilinde ise, daima makbuldürler.

İkinci kısım; meşhur duadır. O da iki nevidir; Biri fiilî, biri kavli. Mesela; Çıft sürmek, fiilî bir duadır. Rızkı topraktan değil, belki toprak, hazine-i rahmetin bir kapısıdır ki, rahmetin kapısı olan toprağı saban ile çalar...

(24. Mektub'un Birinci Zeyli)

Soru: 53

—*Cehennem ve cennet nedir?*

Cehennemin varlığına inanmamak, Allah'ın Adil sıfatına, adil olduğuna inanmamaktır.

İyi insan, kötü insan...

Zalim insan, masum insan...

Onun bunun malım yiyen, haysiyetini çiğneyen, şerefiyle oynayan, iftira eden çok.

Kötüler ceza görmezse Adil-i mutlakın varlığı nasıl izah edilecek?

Değil ki ahirette, dünyada dahi pek çok kötünün kötü durumlara düşerek cezasını çektiği görülüyor. İlahi adalet (kısmen de olsa) dünyada da tecelli ederken, bu gösteriyor ki ahirette Mahkeme-i kübra var.

Hakimlerin de muhakeme edilmesi, gizli kalan suçların ceza görmesi ve adaletin gerçekleşmesi için elbette Mahkeme-i Kübra kurulacak. Kötülerin cehenneme gitmesi, iyiye mükafattır.

Şu cennet gibi dünyayı başımıza cehennem edene elbette cehennem gereklidir.

Her sarayın salonu da, hapishanesi de olur.

İnsan kabir kapısından geçecek, ahiret sarayına çıkacak, mu-

hakeme edildikten sonra ya cennete veya cehenneme alınacak. Çünkü dünyayı yaratan Allah, ahireti de yaratmıştır. Uzuvarlarımızı yaratan Allah, uzuvarlarımızı nerede ve nasıl çalıştırdığımızı da bilmektedir.

İyiler bir nehir gibi cennete akarken, kötüler cehenneme akıyor. Hem dikkat edilirse cehenneme gitmek isteyenler, cennete gitmek isteyenlerden çok çok gayretli. Her duayı usulüne göre kabul eden, karıncanın küçücük midesinin Lisan-ı hal ile duasına cevap verip onun için çeşitli gıdalar yaratan Allah, (cehenneme gitmek için) büyük masraflarla, büyük gayretlerle çalışanların, çabalayanlar da duasını kabul eder ve etmiş.

Adaletle aşık olan insan, Ahirette bundan mahrum kalsın mı?

Suç işleyen çocuğuna ceza veren analar-babalar, Allah'a ne kadar itaat ediyor, etmiyorsa bunun cezası yok mu?

Elbette Allah'a itaat edenle, etmeyen bir olmayacaktır.

Zaten insanın hayatı 60-80 sene değil, Baki olan Allah kullarına beka vermiştir. Bu beka' da cennet ve cehennemde gerçekleşektir.

51, 54 ve 55'inci sorulara bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

Hem mahiyet-i küfür dahi Cehennem'i bildirir. Evet nasıllki imanın mahiyeti eğer tecessüm etse, lezzetleriyle bir cennet-i hususiye şekline girebilir ve Cennet'ten bu noktadan gizli haber verir. Aynen öyle de: Risale-i Nur'da delilleriyle isbat ve baştaki meselelerde dahi işaret edilmiş ki; küfrün ve bilhassa küfr-ü mutlakın ve nifakın ve irtidadın öyle karanlıklı ve dehşetli elemleri ve manevi azabları var. Eğer tecessüm etse, o mürted adama bir hususi cehennem olur ve büyük Cehennem'den bu cihette gizli haber verir.

Ve bu fidanlık dünya mezrasındaki hakikatlar, âhirette sünbüller vermesi noktasından bu zehirli çekirdek, o zakkum ağacına işaret eder. Ben onun bir meyvesiyim, der. Ve beni kalbinde taşıyan bedbaht için o zakkum ağacının bir hususi nümunesi benim meyvem olur. (11. Şuâ 8. mesele)

Sual: Şeriatta denilmiştir ki "Cehennem ceza-yı ameldir, fakat Cennet fazl-ı İlahî iledir." Bunun sırr-ı hikmeti nedir?

Elcevab: İnsan icadsız bir cüz-i ihtiyarî ile ve cüz'î bir kesb ile, bir emr-i ademî veya bir emr-i itibarî teşkil ile ve sübut vermekle müdhiş tahribata ve şerlere sebebiyet verdiği gibi, nefsi ve hevası daima şerlere ve zararlara meyyal olduğu için, o küçük kesbin neticesinden hasıl olan seyyiatın mes'uliyetini o çeker. Çünkü onun nefsi istedi ve kendi kesbiyle sebebiyet verdi. Ve şer ademî olduğu için, abd ona fâil oldu, Cenab-ı Hak da halketti. Elbette o hadsiz cinayetin mes'uliyetini, nihayetsiz bir azab ile çekmeye müstehak olur. Amma hasenat ve hayrat ise, madem ki vücudîdirler, kesb-i insanî ve cüz-i ihtiyarî onlara illet-i mûcide olamaz. İnsan onda hakiki fâil olamaz. Ve nefs-i emmaresi de hasenata tarafdardır değildir. Belki rahmet-i İlahiye onları ister ve kudret-i Rabbaniye icad eder. Yalnız insan iman ile, arzu ile, niyet ile sahib olabilir. Ve sahib olduktan sonra; o hasenat ise, ona evvelce verilmiş olan vücud ve iman nimetleri gibi sâbık hadsiz niam-ı İlahiyeye bir şükürdür, geçmiş nimetlere bakar. Va'd-i İlahî ile verilecek Cennet ise, fazl-ı Rahmanî ile verilir. Zâhirde bir mükâfattır, hakikatta fazldır. Demek seyyiatta sebep nefistir, mücazata bizzat müstehaktır. Hasenatta ise sebep Hak'dandır, illet de Hak'dandır. Yalnız insan iman ile tesahub eder. "Mükâfatını isterim" diyemez, "Fazlını beklerim" diyebilir. (Lem'alar, 13. Lem'a' Onikinci İşaret, İkinci Sual).

Soru: 54

—İnsanı fırına atsak yanar, biter. Nasıl olur da cehennem ateşinde yanıp, bitmiyor, ebedi azap çekiyor?

Atomdaki enerji, Allah'ın Hayat ve kudret sıfatlarının bir başka tecellisidir.

Potansiyel enerjinin kinetik enerjiye döndürülmesiyle ısı meydana gelir, birimi kalori'dir.

Yani atomun parçalanmasından ısı meydana geldiği gibi, atomların elektron verip, almasından da ısı meydana gelir.

Öyle ise atomların elektronlarını yaratan kim ise, ISI'yı yaratan da O'dur. Yaratan, yarattığını idare eder.

Isının insana yaptığı tesire de sıcaklık denir. Bunlar ilâhi nizamın üyeleridir.

Her yaratık gibi ateş de Yaratan'ına iteat etmektedir. Hiç bir şey ilahi nizamın dışına çıkamaz.

Meselâ:

Bir aylık çocuk nefes alıp verirken, dünyayı çepeçevre kuşatan atmosferle, onun küçücük ciğerleri irtibat halindedir. Bu ciğer-

ler havayı alıp, vücuttaki bütün hücrelere dağıtıyor, oralarda oksijenle karbon birleşip, çocuğun vücut ısısı hasıl oluyor. Amma bu ısı ne 37 derecenin altına düşüyor, ne de üstüne çıkıyor. Herşey bir nizam içinde olduğundan Nazım-ı mutlak çocuğun bünyesine bu nizamı da koymuş, onu 37 derece hararet içinde yaşatıyor.

Halbuki 37 derece hararet, kar kurtları için ölümdür.

Bizi 37 derecede hararet içinde yaşatan Allah, cehennem ehlini de (azap verecek) bir başka derecede yaşatabilir.

Ateş deyince akla hemen soba, fırın gelmemeli. Çünkü:

Cüzdanını kaybeden "yandım!" diye bağırır.

Diğeri "evlat ateşiyle yanıyorum" der.

Öbürü, iftira ateşiyle kıvrılır.

Hastaya 'Ateşin yükselmiş' denir.

Çeşit çeşit ateşleri yaratan Allah, cehennemde de öyle bir ateş yaratmış ki, insanı yakıp, bitirmiyor, azap veriyor.

Asırlardır yanan ve ısı veren Güneş, kendi maddesini yakıp, bitirmiyor.

Kavağın yaprağı ağustos sıcağında, Güneş'in altında 14 saat bekliyor, kavrulmuyor. Kökteki suyu, 30 metre yüksekteki yaprağın imdadına yetiştiren Allah, Nemrud'un ateşinde de İbrahim Aleyhisselâm'ı korumuştur.

Amyant elbise giyen itfaiyeciler, yangına giriyor, ateş onları da, elbiselerini de yakmıyor.

Allah, yarattığı amyantla kullarını korursa, Nemrud'a karşı Peygamberini neden korumasın?

Allah, ateşi kullarına hizmetkâr yapmıştır ki yemek pişirip;

ısınsınlar diye.

Nasıl ki elini ateşe sokan insan, hizmetkârını kendine düşman ederse, cehenneme gitmek için gayret edenlerin sayısı da bir hayli fazladır.

İnsanlar elektrik şeraresinden, şimşekten, yıldırımdan ve yangınlardan kendilerini korudukları gibi cehennem ateşinden de kendilerini korumalıdır.

Dünyevî ateşlerden korunma imkânı veren Allah, cehennem ateşinden de kullarını korumak için İslâmiyet'i göndermiştir.

Şimdi:

— Nasıl oluyor da cehennem ehli ateşte yanıp bitmiyor, ebediyyen azap çekiyor? sorusu yerine cehenneme gitmemenin çarelerini aramalıdır.

Haramlar, insanların dünyalarını cehennem etmiyor mu?

Demek ki haramlardan kaçınmaya çalışırsak, dünyamızı da, ahiretimizi de cennet edeceğiz.

Aksi halde haramlar içinde yaşayabilen insan, cehennemde de yaşayabilecektir.

Not: 28 kadar ayet ve pek çok hadis cehennemden bahsetmektedir.

Biz, âyet ve hadisleri şerh ve izah etmeyip, cehennem ateşiyle alakalı bir soru üzerine tefekkür ettik.

Bediüzzaman diyor ki:

Elhasıl: Cennet ve Cehennem, şecere-i hilkatten ebed tarafına uzanıp eğilerek giden bir dalın iki meyvesidir.

Meyvenin yeri ise, dalın müntehasındadır. Hem şu silsile-i kâinatın iki neticesidir. Neticelerin mahalleleri, silsilenin iki tarafındadır. Süflîsi, sakîli aşağı tarafında, nuranîsi, ulvîsi yukarı tarafındadır. Hem şu seyl-i şuunatın ve mahsulat-ı maneviye-i arziyenin iki mahzenidir. Mahzenin mekânı ise, mahsulatın nev'ine göre, fenası altında, iyisi üstündedir. Hem ebede karşı cereyan eden ve dalgalanan mevcudat-ı seyyalenin iki havzıdır. Havzın yeri ise, seylin durduğu ve tecemmu' ettiği yerdedir. Yani habisatı ve müzahrafatı esfelde, tayyibatı ve safiyatı âlâdadır. Hem lütuf ve kahrın, rahmet ve azametın iki tecelligâhıdır. Tecelligâhın yeri ise, her yerde olabilir. Rahman-ı Zülcelmal ve Kahhar-ı Zülcelal nerede isterse tecelligâhını açar.

Amma Cennet ve Cehennem'in vücudları ise, Onuncu ve Yirmisekizinci ve Yirmidokuzuncu Sözlerde gayet kat'i bir surette isbat edilmiştir. Şurada yalnız bu kadar deriz ki: Meyvenin vücudu dal kadar ve neticenin silsile kadar ve mahzenin mahsulat kadar ve havzın ırmak kadar ve tecelligâhın rahmet ve kahrın vücudları kadar kat'i ve yakînidir. (Birinci Mektup)

Soru: 55

—*Kaderi anlatabilir misiniz?*

Allah'ın kainatı idare etmesine kader denir.

Kainat atomlardan yaratılmıştır. Atomlar ise mikroskopla görülmeyecek kadar küçüktür. Mikroskoplarla görülmeyen atomların elektronları, nötronları protonları var. Bunların yapısı hiç bilinmiyor. Bunlar pozitif, negatif elektrik yüklü... Bunlarda muazzam bir enerji mevcut... İşte Allah, maddenin en küçük parçasının (hatta mikroskopla görülmeyen, ancak ilimle bilinen kısımlarına hakim. Çünkü bunları O yaratmıştır, elbette ki yarattığını bilir.

Demek ki, kainatta küçük, büyük herşeyi yaratan Allah, yarattıklarının mahiyetini biliyor, bunlara bir nizam vermiş, idare ediyor, işte buna kader denir.

Kainatta herşey Allah'a itaat ederken, sadece insan helalla haramın yol kavşağına bırakılmıştır. Yani insana seçme hakkı tanınmıştır ki buna da irade-i cüz'ie denmiş.

İnsan, dinden uzak kalırsa, her türlü kötülüğü işleyebilir.

Dinden uzak olduğu halde iyi olanlar varsa, bunlar yine dinin tesirindedir. Çünkü kötülükleri ilk defa haram eden dindir. Bu ha-

ramlar, zamanla örf ve adete girmiş... Tecrübeler safına karışmış... Kanunlar bunlara göre tanzim edilmiş. Dolayısı ile bilgili tecrübeli bir kimse elbette kötülüklerden kaçacak ki rahat bir hayat yaşasın. Fakat bu şahıs, şahitsiz yerlerde istediği gibi hareket edebilir. Dindar ise şahitsiz yerlerde dahi her şeyi gören Allah'ın varlığına inanır, helal dairede yaşyarak, dünya ve ahiretini cennet eder.

İnsana hükmeden, emreden şehvet, zevk ve menfaat insanı ekseriye kötülüğe sevk eder. Bunlara da Nefs-i emmare denmektedir. İnsan nefsine uyarsa kötülük işler, bu kötülükleri kendi isteğiyle yaptığı için, tamamen mesuldur.

İnsanlar kötü alışkanlıklarını kadere veremez. Çünkü Allah'ın gönderdiği din, insanları kötülükten men etmek içindir. Bir insan Allah'ın emrine uymayıp, haram işlemişse, kötü alışkanlıklar elde etmişse, bundan tamamen mesuldür. Meyhane ile cami aynı yol üstündedir, isteseydi meyhaneye gitmeyip, camiye gidebilirdi.

Adam hem meyhaneye gidiyor, hem içki içiyor ve ayyaş oluyor sonra da "Kaderim böyleymiş" diye Allah'a iftira ediyor.

Kaderde zorlama yoktur.

Bütün iyilikler Allah'tan, bütün kötülükler nefsimizdendir, İslamiyet serapa iyilikleri emreder. İslâm'a uyan en güzel hayatı yaşar ve ebedi saadete de nail olur. İslâm'a değil de nefsine uyan da kötü yola sapabilir. Bu yolu kendisi seçtiği için mesuldür.

—Alın yazısı var mı?

Bu mecazi bir ifadedir. Alnımız deriden ve kemikten ibarettir, burada herhangi bir yazı olmadığı fizyoloji ve anatomi bilimlerinden malumdur.

"Alın yazısından kasıt, Allah'ın her şeyi bilmesidir. Mesela 10 sene sonra dünyaya gelecek çocuğun, anasını, babasını, akrabalarını, komşularını, okulu, televizyon programını Allah bilir, böyle

bir muhitte çocuğun nasıl eğitileceğini de bilir. Bunun için 14 yaşına kadar çocuk mesul değildir.

Dikkat edilirse çocuk bir yaşından itibaren SEÇME'ye başlar. Şunu yer, bunu yemez. Bunu yapar, onu yapmaz. Her geçen gün SEÇME kabiliyeti artar, ayakkabısını, elbisesini kendisi beğenmeye başlar.

Herşeyi seçen çocuk, 14 yaşında iyiyle kötüyü de seçmeli. Dinini de seçmeli. Kötü çevreye tabi olmamalı... Bunun için bu yaştan sonra çocuk ergenliğe ermiş, rüştünü isbat edip, dinle meşgul olmak zorundadır.

Dikkat edilirse Allah, çocuğun ne olacağını biliyor, fakat zorlamıyor.

—Peki kader değişir mi?

Tövbe kapısı açık olduğu müddetçe elbette kader de değişir. Mesela bir şahıs bir günah işlemiş, Allah buna karşılık dünyada ona bir ceza biçmiş. Fakat bu şahıs, bu günahını bilmiş, bir daha işlemek üzere tövbe etmiş, Allah da bu tövbeyi kabul edeceğine göre o felaket kalkar, zorlu bir trafik kazası geçirdiyse, hafif sıyrıklarla durumu kurtarır, böylece kader değişmiş olur.

Yine buyurulmuş ki: "**Sadaka belayı def eder.**" Bir insan işlediği bir haramla belaya uğrayacaksa, vereceği bir sadaka ile de bu beladan kurtulabilir. Burada şu hususlara çok dikkat etmelidir: Evvela kul bir hata işliyor, böylece kadere fetva verdiriyor. Yani kader, kulun fiiline göre tecelli eder, çünkü Allah mutlak adildir. Sonra kul sadaka veriyor ve af oluyor. Belanın gelmesi de, belanın kalkması da kaderdir. Kader, Allah'ın kararı, hükmü olduğundan bela da, sefa da kaderdir. Bela kulun fiiline göre şekillenirken, sefa Allah'ın lütfu inayetidir. Evet Allah, ata ile de muamele eder, lütf-larda bulunur, çünkü O, Samet'tir, herşey O'na muhtaç, O, hiç bir şeye muhtaç değildir.

**Tekrar edelim ki: Kader'de zorlama yoktur ve kader deği-
şir, çünkü tövbe kapısı açıktır, en kötü insan, en iyi insan olabilir.**

Kader, imanın rüknüdür, ona inanmak mecburiyeti vardır. **"Fakirlik kaderimiz değildir"** sözü yanlıştır. Fakirlik kaderimiz-
dir amma, bu kadere, tembelliğimizle, cehaletimizle, beceriksizliği-
mizle fetva vermişiz. Her kötülükte müslüman şahsi hatasını bilme-
li, asla Allah'ı suçlamamalı.

Allah'ın haberi olmadan bir şey olmaz. Allah fakirlerin halin-
den haberdardır. Onların sancılarını, feryatlarını ve dualarını da du-
yuyor ve biliyor. Fakat fakirler, dil ile yaptıkları duaların yanına fi-
ili dualarını eklemedikleri için, duaları kabul olmuyor. Yani tarla-
sını süren çiftçi hal lisanıyla der ki: **Ya Rezzak-i kerim rızkımı
artır."** İşte bu şahıs, Müslüman olsa da, olmasa da duası kabul
olur.

— Bu açıdan ele alırsak, tevekkülü nasıl izah ederiz?

Evvela, İslamiyeti bilmiyenin, yaşamıyanın tevekkülü de ol-
maz. İslamiyet de dünya ve ahiretimizi cennet etmek için gönderil-
miş bir dindir. Eğer dünyası cehennem olan varsa, bunlar gereği
kadar İslamı yaşamadıkları gibi, tevekkülü de yanlış anlamışlar.

**— Peki bu insanın cehennemlik veya ayyaş olacağı önceden
levh-i mahfuzda yazılmış mı?**

Söyledik ya: Tövbe kapısı açıktır, sadaka belayı def eder, ata
vardır. Dolayısı ile, inancıyla, fiiliyle cehennemlik olan bir kimse,
tövbe ile cennetlik olabilir.

**— Adam İspanya'da dünyaya gelmiş, onun gayri müslim
olması tabiidir, bundan mesul olur mu?**

O insan neler neler öğreniyor? Neleri araştırıyor? Dinler hak-
kında da araştırma yapmalı, dinler hakkında da bilgisi olmalı, böy-
lece hak dini bulmalı. Bulmazsa mesuldür.

Sonra şu husus da çok önemlidir: İspanya'daki insan İslamdan uzakken, Türkiye'deki insanların bütünü İslama yakın değil. Demek ki her yerde insanın araştırma yapması, öğrenmesi zorunludur. Allah, bu kabiliyeti kullarına vermiş, bunların yerli yerinde kullanılmasını da ister.

— Rüyaların kaderle bir ilişkisi var mı?

Sahih rüya şunu anlatır: Demek bir başka alem var, o alemde bilinen şeyler, rüyalarla insana anlatılıyor. İnsan rüyalarını iyi değerlendirse, kötü rüya gördüğünde sadaka verir veya bir kısım günahlarına tövbe eder. İyi rüya gördüğünde de şükrünü ve zikrini artırır.

Son olarak şunu söyleyelim: Allah kimseye zulmetmez, başımıza gelen felaketlerin sebebi günahlarımızdır.

Bediüzzaman diyor ki:

Demek kader ve icad-ı İlahî, mebde' ve münteha, asıl ve fer', illet ve neticeler itibariyle şerden ve kubuhtan ve zulümden münezzehtir. (26. Söz)

Eğer kader ve cüz'-i ihtiyarîden bahseden adam, ehl-i huzur ve kemal-i iman sahibi ise, kainatı ve nefsinin Cenab-ı Hak'a verir, onun tasarrufunda bilir. O vakit hakkı var, kaderden ve cüz'-i ihtiyarîden bahsetsin. Çünkü madem nefsinin ve herşey'i Cenab-ı Hak'tan bilir, o vakit cüz-i ihtiyarîye istinad ederek mes'uliyeti deruhde eder. Seyyiata merciyeti kabul edip, Rabbini takdis eder. Daire-i ubudiyette kalıp, teklif-i İlahiyeyi zimmetine alır. Hem kendinden sudur eden kemalat ve hasenat ile gururlanmamak için kadere bakar, fahr yerine şükreder. Başına gelen musibetlerde kaderi görür, sabreder. Eğer kader ve cüz-i ihtiyarîden

bahseden adam, ehl-i gaflet ise, o vakit kaderden ve cüz-i ihtiyarîden bahse hakkı yoktur. Çünkü: Nefs-i emmaresi, gaflet veya dalalet saikasıyla kainatı esbaba verip, Allah'ın malını onlara taksim eder; kendini de kendine temlik eder. Fiilini kendine ve esbaba verir. Mes'uliyeti ve kusuru kade-re havale eder. O vakit, nihayette Cenab-ı Hakk'a verilecek olan cüz-i ihtiyarî ve en nihayette medar-ı nazar olacak olan kader bahsi manasızdır. Yalnız bütün bütün bunların hikmetine zıd ve mesu'liyetten kurtulmak için bir desise-i nefsiyedir. (26. Söz)

Kader hakkında daha geniş bilgi almak isteyenler: 26. Söz'e ve Risale-i Nur fihristine bakabilirler.

Soru: 56

—İnsan için ne dersiniz?

Melekler günah işlemez, şeytanlar sevap nedir bilmez, hayvanlar ise günahattan da, sevaptan da habersizdir. Allah, bu üç mahlukun dışında bizleri yaratmış, günahla sevabın yol kavşağına bırakmış ki insan istediği kadar günah, istediği kadar da sevap işleyebilir.

İnsan anatomik yapısı itibariyle hayvana benzer, amma hayvan gibi hareket ederse, rahatı, huzuru kaçar. Çünkü hayvan yediği içtiği şeylerin helal mı, haram mı olduğunu bilmez, evleneceği zaman da nikahı hatırlamaz. O geçmişin eleminden, geleceğin endişesinden de uzaktır, şuuru yoktur, bunun için rahat yaşar.

İnsan haramların pençesine düşerse, hayatı zindana döner, kuş olmaya imrenir.

İnsana akıl, şuur, irade gibi meziyetler verilmiş. İnsan bu nimetleri kötüye kullanırsa (emanete hıyanet etmekten) makamı hayvandan aşağı iner.

İnsandan gayri bütün mahlukların makamı sabittir. İnsan ise Ebu Bekir Sıddık'lar makamına yükselirken, Ebu Cehil'ler çukuru-

na da düşebilir. Her insan en süfli halden en yüce makama namzetir. "İman, insanı insan eder, belki insanı sultan eder."

Allah, insanı üstün kabiliyetlerle yaratmıştır. Uçaklar, denizaltılar, otomobiller hep insanın eseri. Uçaklarla yükselen insan, yüksek ahlakı yakalayabildi mi? On bin metre yüksekte uçan insan, yêrdeki dertle dertli ise... Denizlerin derinliğinde dolaşan, kendi iç dünyasından habersizse... Otomobile binen harama koşuyorsa, o insan, kabiliyetlerini kötüye kullanmış demektir.

Yeryüzü bir imtihan salonudur, kabiliyetlerimizi iyiye veya kötüye kullanma imkanı vardır, böylece ceza veya mükafat görürüz.

Allah, insana sadece kabiliyetler vermemiş, insanı kainatın merkezi yapıp, herşeyi onun hizmetine sokmuş. Yıldızlar, Güneş, hava, bulut, toprak, herşey insana hizmetkar. Demek yaratıklar içinde en önemlisi insan. İnsanın önemi ise DİN sahibi olmasındandır. Dinden uzaklaşan insan sair mahluklar gibi olur, çünkü Allah, insandan başkasına DİN göndermemiştir. Allah indinde din de İslamiyet'tir.

İnsan, gözle görülmeyen mikroplara mağlup olacak kadar hiç, yani cılız, dünyanın haritasını değiştirecek kadar da güçlüdür.

Nefsine, şeytana uyan insan günah deryasında boğulurken, Kur'an'a uyan da en güzel hayatı yaşar. Çünkü insan, haşmetli kainatın seyircisi, kitab-ı âlemin okuyucusu, mevcudatın temsilcisidir.

Şuurlu Müslüman'a yeryüzü mescid, kâbe mihrap, Resul-i ekrem (sünnet-i seniyyesiyle) imam, Müslümanlar ise cemaat! Herşey Allah'a iteat ettiğinden, bir kişi namaz kılrsa, yine cemaat-i kübra içindedir.

İslam'a uyan insan aziz ve üstün olurken, uymayan zalim ve cahildir. (Burdaki cahil, hakla bâtılı karıştıran demektir).

Zaten ilahi dinler gönderilmeseydi, insan hayvan olarak kalacaktı. Birinci ve ikinci dünya savaşları da gösterdi ki, hiçbir canavarın yapmadığını, bir kısım insanlar yapabilmıştır.

İnsan İslâm'a uymazsa Allah'ın lütfettiği kabiliyetleri ve nimetleri kötüye kullanıp, zararlı duruma gelebilir.

Kur'an, Peygamber ve insan, bunların üçü bir bütün olarak ele alınırsa iyi sonuçlar çıkar, dinden uzaklaşan insan ise, hem hayata gelişinin gayesini anlamaz, hem de zararlı olur.

Denecek ki pekçok Müslüman, diğer insanlar gibi?..

Müslüman İslamiyet'i bilecek, onu Sırat-ı müstakimde yaşayacak ki beklenen sonuca ulaşsın. İslamiyet'i bilmeyen, ifrat ve tefrite giden Müslüman, elbette İslam'a ayna olamaz.

İlmiyle âmil olan Müslüman kâmil, kâmil Müslüman da insanlara mutlaka faydalıdır. Bu yönüyle insan, Rahman, Rahim ve Adil olan Allah'ın halifesidir, yani Allah'ın gönderdiği dini yeryüzünde yaşayan ve başkalarının da yaşamasına yardımcı olandır.

Amma insanın ihtiyacı, sair mahlukattan çok çok fazladır. Bir kuşun berbere, terziye, hastahaneye ihtiyacı olmaksızın, insanın ihtiyacı sonsuza uzanır. İsrâf ekonomisi ihtiyacı iyice artırmış, herkes alamadığı şeyin fakiri olmuş.

İhtiyaçlarını temine çalışan Müslüman, dinî ilimleri öğrenmeye, ibadet etmeye vakit bulamayabilir.

Borçlanan Müslüman, borcunu ödiyemeyince itimat, uhuvvet sarsılır.

Halbuki insan bir çiçeği istediği gibi baharı da, cenneti de ister. Emelleri ebede uzanmıştır. Öyle ise Kadir-i mutlakın dergahına iltica edip, İslamiyet'i öğrenmek ve yaşamak zorundadır.

Gerçek bu iken, insan bilmediği şeye düşmandır. Böylece in-

sanlar, dinden yana olanlar, din düşmanları diye ikiye ayrılır.

Sanattan haberdar olan insan, her yarattığın bir sanat eseri olduğunu bilip, Sanatkâra (Sanî'ye) iman etmeli.

İlimden haberdar olan insan, herşeyi yapanın, herşeyi bildiğini bilmeli.

Evini, işini idare eden, kainatı idare edene iman etmeli.

İnsan kendi sıfatlarını ölçücükler yapıp, Allah'ın sıfatlarını anlamaya çalışmalı ki, İslamiyet'i anlasın.

Müslüman olmazsa, kâinat yaratılıştaki gayesini kaybeder.

Eğer yeryüzünde Allah'a iman edip, Allah'ın dinini yaşıyan kalmazsa, Allah bu âlemi hayvanlar için mi yarattı? Kaldı ki hayvanlar da insana hizmet eder, insan da Allah'a itaat etmekle mahlukat üstünde bir makam alır.

Bir tek iman-ı kâmil kalsa, yine kıyamet kopmaz. Çünkü kıyamet kâfirlerin başına patlıyacak.

Mü'minler kalmayınca, insanlar o kadar bozulacak ki, en kötü insan bile: "Yeter kıyamet kopsun" diyecek. İyiler gidecek, kötüler bile insanların kötülüğüne tahammül edemeyip kıyameti isteyecek.

Mahkeme-i kübra en güzel yerlerden biridir çünkü Adil-i mutlakın huzuruna çıkılacak!..

57-58-59-60-61-62 ve 73'üncü sorulara bakınız.

Bediüzzaman diyor ki:

— *Hem deme ki: "Ben hiçbir; ne ehemmiyetim var ki, bu kainat bir Hakîm-i Mutlak tarafından kasdî olarak bana teshir edilsin; benden bir şükr-ü küllî istenilsin?"*

Çünkü, sen çendan nefsin ve suretin itibariyle hiç hük-mündesin. Fakat vazife ve mertebe noktasında, sen şu haş-metli kainatın dikkatli bir seyircisi, şu hikmetli mevcudatın belagatlı bir lisan-ı natıkı ve şu kitab-ı âlemin anlayışlı bir mütalaacısı ve şu tesbih eden mahlukatın hayretli bir nazırı ve şu ibadet eden masnuatın hürmetli bir ustabaşısı hükmündesin.

Hem bütün zihayatlar içinde insan intihab edilmiştir. Evet "hilkat-ı âlemde görüyoruz ki; mevcudat-ı âlem bir daire tarzında teşkil edilip, içinde nokta-i merkeziye olarak hayat halkedilmiş. Bütün mevcudat hayata bakar, hayata hizmet eder, hayatın levazımatını yetiştirir. Demek kainatı halkeden Zat, ondan o hayatı intihab ediyor. Sonra görüyo-ruz ki: Zihayat âlemlerini bir daire suretinde icad edip, in-sanı nokta-i merkeziyede bırakıyor. Adeta zihayatlardan maksud olan gayeler onda temerküz ediyor; bütün zihyatı onun etrafına toplayıp, ona hizmetkâr ve müsahhar ediyor. Onu onlara hâkim ediyor. Demek Hâlik-ı Zülcelal, zihayat-lar içinde, insanı intihab ediyor, âlemde onu irade ve ihti-yar ediyor. (Mektubat, sh. 364)

Soru: 57

—*Bugünkü insan için ne dersiniz?*

Keşifler ve İcatlar Ansiklopedisi'ne baktığımızda insanın keşfedilmediğini, insaniyetin de icat edilmediğini görüyoruz. Halbuki:

İslâmiyet insana hitap etmiştir, Müslüman da insaniyetin zirvesine tırmanmışken, keşifler ve icatlarla zengin olan Hıristiyanlar, Müslüman'ı esir aldı, böylece insan ve insaniyet mazinin derelerine atılıp, atölye, tezgâh, laboratuvar mâbet haline geldi, para putlaştırıldı. Makinayı yapan insan da makinaya esir oldu.

Allah, her şeyi insan için yaratmışken Yaratan'a isyan edenle, itaat eden eşit olamaz. Öyle ise "aslan payı" Müslüman'ın olması gerekirken, o sanayi devrimi karşısında bu hakkını kaybetti.

Hakk'a inanan Müslüman, hakkını koruyamadı.

Allah'ın Sani sıfatını bilen Müslüman, sanayinin önemini anlamadı.

Daha yirmi sene evveline kadar para çok önemliydi. Büyük sermayelerin, her problemi çözeceğine inanılırdı.

Şimdi para kadar yöneticinin (organizatörün) de önemli oldu-

ğuna parmak basılıyor.

Hatta, insan unsuru sermayenin önüne geçti. Pek çok sermayedar, parasını çalıştıracak "adam" arıyor.

İnsanlar içinde bir insan aranıyor, bu insan için ücretin tavanı yok.

Beş milyar insanın içinde "adam yokluğu"ndan dert yananlar, insanı keşfetmek için, gayret sarfediyor.

Kötülüklerin cirit attığı beldelerde insaniyeti anlamaya, bulmaya çalışanların sayısı çok.

Hale bakınız; İnsanlar insaniyeti keşfetmeye uğraşıyor.

Çünkü kendinin kıymetini bilmeyenler, başkasının kıymetini ne bilsin?

İnsan, insanın kıymetini bilse bu hale düşer miydi?

Teknoloji ile vahşi hayvanlardan kurtulan insan, büyük şehirlerin büyük vahşetinden kurtulamadı, bir kısım insanlar dehşet salıyor.

Öyle bir haberleşme (medya) kurulmuş ki bir kötü haber milyonlarca çoğaltılıyor.

Bu sebeple insanın, insana itimatı kalmamış... İnsanlar birbirinden korkmaya başlamış... Avrupa medeniyetinin bize en büyük hediyesi bu!.

Yaklaşık üç yüz senedir Müslümanlar zor durumda. Müslümanlar'ı zor duruma düşüren, onların İslâmiyet'ten uzaklaşmasıdır.

İslâmiyet'ten uzaklaşan Müslümanlar, bir yere yaklaştı ama, yaklaştığı yerler ona kurtuluş adına felaketler getirdi.

Felaketlerin başında kötü alışkanlıklar var. Kötü alışkanlıklar,

kötü insanlarla yayılır.

Kötülükler, insanın zevkiyle, menfaatiyle sıkı sıkıya irtibatlıdır. İnsan zevk için kötülüğe alışır, menfaati için kötülükten ayrılmaz. Bu sebeple Müslüman, İslâmiyet'in semtine uğramaz.

Mesela insan zevk için içki içer, neşelenir. Bir de içki içen medeni sayılıp, ona mevki, makam veriliyorsa niye içmesin?

Böylece Müslüman ibadetin zevkinden uzaklaşır, haramın zevkine dadanır.

"Haramda hayır yoktur" buyurulmuş. Bu sebeple kötü alışkanlıklar, meyvanın kurtlanmasına benzer. Meyvaya kurt düştü mü, olgunlaşma hızlanır, dalda durma zamanı da kısalmış.

Evet kurtlu meyvalar çabuk olgunlaşır, dalından da çabuk düşer. Kurtlu meyvayı insanlar yemediği gibi, hayvanlar da yemez, çürür, gübre olur.

Meyvanın kurtlanması onu nasıl gübre olmaya götürürse, kötü alışkanlıklar da insanı çürütür, haramla kazanılan mevki ve makamlar çabuk geçer, birdenbire dünyanın berbat olduğu anlaşılır, amma iş işten geçmiştir.

Kötü alışkanlıklar insanı, insan da cemiyeti bozar. Böylece şikayetlerin bini bir para...

Tüzüklerle, kanunlarla dertlerin önü alınmak istenir, insan değişmeden bu da mümkün değildir.

İnsanı değiştirmek!

Yani insanı kötülüklerden iyiliğe çekmek...

Halbuki insan kötülüklerle zevk ve menfaat ipliyle bağlı. Şimdi iyiliklerle onun zevki ve menfaati okşanacak ki, değişme olsun. Aksi halde kadehi elinden gitmesin diye, yüz kişinin idamını ister.

Karanlıkla ışığın mücadelesi gibi, iyiliklerle kötülüklerin de mücadelesi vardır. Dünya zıtlar alemi olduğundan (her şey zıddıyla bilindiğinden) Allah, zıtları yaratmış. Alkolün yaratılmasında kötülük yoktur, insanın alkol içmesinde kötülük var. Her olay bir kimya denklemi. Elementler başka, molekül daha başkadır. İnsanla alkol de iki başka şeydir. Bunların herbiri tek başına olunca iyi fakat alkolle insan bütünleşince, "serhoş" olur, başı bir hoş demektir amma, bu başta akıl kararmış, vücut başsız kalmış, insan çamura düşebilir.

Şu cennet gibi dünyada yeyip, içip, gezsek ne güzel olur, değil mi? Amma haramlar hücum ediyor.

Haramlar hücum edince, helâllarla haramların savaşı başlıyor. O zaman şu cennet gibi dünya cehenneme dönüyor.

İslâmiyet'in en büyük düşmanı fuhuş. Perdelerden, ekranlardan sahnelere kadar... Şarkılardan, türkülerden, balolara kadar... Gazetelerden dergilere... Videolardan 900'lü telefonlara, okullardan yurtlara kadar, her yerde cemiyeti çürüten; motifler, dekorlar, haller var.

Fuhşu yayanlar, İslâmiyet'e hayat hakkı tanımıyor!

Fuhuş olsun diye, İslâmiyet elini, eteğini toplayıp gitsin mi?

Elbette ki gitmiyecek! O zaman mücadele, mücahede kaçınılmaz bir hal alır, yeryüzü savaş meydanına döner.

Nasıl ki çürüyen ağaç meyva veremezse, fuhuş da insanı çürütür, artık o insan ibadet edemez.

Nasıl ki karanlıkla ışık sürekli kavga halindedir, birinin olduğu yerde, diğeri olamazsa... Helalla haram da öyledir.

Eğer kadını sokağa salmasalardı, İslâmiyet'i evlere tıkıyamazlardı.

Bediüzzaman diyor ki:

Evet ey insan! Sen nebatî cismaniyetin cihetiyle ve hayvanî nefsin itibariyle; sagîr bir cüz, hakîr bir cüz'î, fakir bir mahluk, zaîf bir hayvansın ki; bütün dehşetli mevcudat-ı seyyalenin dalgaları içinde çalkalanıp gidiyorsun. Fakat muhabbet-i İlahiyenin zıyasını tazammun eden imanın nuruyla münevver olan İslamiyetin terbiyesiyle tekemmül edip; insanîyet cihetinde, abdiyyetin içinde bir sultansın ve cüz'iyetin içinde bir küllîsin, küçüklüğün içinde bir âlemsin ve hakaretin içinde öyle makamın büyük ve daire-i nezaretin geniş bir nazırsın ki, diyebilirsin: "Benim Rabb-ı Rahimim dünyayı bana bir hane yaptı. Ay ve güneşi, o haneme bir lamba; ve baharı, bir deste gül; ve yazı, bir sofrayı ni'met; ve hayvanı, bana hizmetkâr yaptı. Ve nebatatı, o hanemin zinetli levazımatı yapmıştır."

Netice-i kelam: Sen eğer nefis ve şeytanı dinlersen, esfel-i safilîne düşersin. Eğer Hak ve Kur'an'ı dinlersen, âlâ-yı illiyyîne çıkar, kainatın bir güzel takvimi olursun.

(Sözler, sh. 328)

Soru: 58

—*Nefsin kademeleri var mıdır?*

Nefis, insanın aşılammamış şekli. Bu bakımdan her insan nefis-i emmare ile yani kötülüğü emreden bir yapı ile dünyaya gelir, meyva vermez, birşeyler verirse onlar da zehir, diken, püskül vesai-redir.

Eğer din gönderilmeseydi insandan daha korkunç canavar olamazdı, zaten dinden uzaklaşanlar da felaketimiz olmuştur, mahkeme dosyaları buna şahit!

İnsan din ile aşılınırsa, meyva vermeyen dallar kesilecek, ibadet filizi yuvasına yerleştirilecek. Aşı tutarsa insan nefis-i levvame'ye geçer, işlediği günahlar sebebiyle kendini kınamaya başlar:

— Neden öyle söyledim?

— Neden bu hareketi yaptım?

— Neden dinimi bilmiyorum?

Bu neden'ler ona insanlığını hatırlatır, çünkü insandan başka hiç bir mahlukta pişmanlık duygusu yoktur, pişmanlıktan haberdar olmayan da, insanlıktan da haberdar değildir.

Nefs-i levvame şuurlu Müslümanlık'a atılan ilk adım olduğundan çok önemlidir. Çünkü bu makama gelememiş Müslüman, Deccal'dan da tehlikeli olabilir.

Bu makam o kadar önemli ki, Melamiye Tarikatı kurulmuş,

"Suç bende!" diyecek insanlara, su gibi, hava gibi ihtiyacımız var.

Ehl-i tarik:

Emmare, levvame, mülheme, mutmaine, raziye, mardiye diye nefsi 7 kademede ele almışsa da, insan, levvame basamağından İslâm sarayına girer, mütmaine makamında velayet koltuğuna oturur, kimisi oturduğu yeri bilir, kimisi de bilmez. Bunların halleri makamlarını ilan eder amma çoğu zahiren virane gibidir. Onları tanımak için göz yetmez, basiret de lazım.

Hemen şunu söyliyeyim ki veliyi, türbeyi tanımak insana fazla birşey vermez. Önemli olan bir insanı velayet makamına çıkaran sırrı yakalamaktır.

Nefs-i Mutmaine'de Mü'min Allah'ın sıfatlarından, hakimiyetinden, icraatından, Nebi'sinden, dininden emindir, tereddütü olmaz. Kainat nizamı içinde dinî nizamı bilir, bunlara hayatını uydurmaya çalışır.

Allah'a itaate, sünnet-i seniyyeye doymayan bir hali vardır, bu sebeple riyazat'ı tercih eder.

Manen beslenmeyenin riyazatı ve uzleti, tehlikeli sonuçlar doğurabilir.

Nefs-i raziye'de istekler iyice azalır. İnsanlardan birşey istemezken, ümidi, emeli tükenir. Allah'tan da birşeyler istemez, sadece ve sadece Allah'ın rızasına talip olur. Bu makamdaki insanı başkaları anlayamaz. "Ne kadar garip kimse" derler, onun hayatını tak-

lit edilmez zannedip, istisnai insan sınıfına katarlar.

Günümüzde bunlara pasif diyenler de çıkar. Güneş, toprak, çekirdek çok pasif görünür fakat aktiflerin bütünü onların sebebiyledir.

Doğudan çıkıp, batıdan batan Güneş... Düz bir hatta hergün aynı şeyi tekrarlayan güneş! Yazın dünyayı bir başka âleme çevirirken, kışın bir başka alem! Gece başka, gündüz daha başka!

İnsanlığın güneşi olan insanlar da böylesine aktif iken, damlanın deryayı anlayamaması gibi, nefsin ileri kademesindeki insanları anlıyanlar da azdır, normali de budur.

Nefsin kademeleri, bir tarikata has birşey değildir. Her ehl-i tarik bu kademelerde ilerlerken, her Mü'min de aynı yolu takip edebilir.

Demek ki nefs-i emmaredeki nefis kötü iken, bunun dışındaki 6 kademede nefis mübarektir.

En ileri nefis kademesinde olan da bile nefs-i emmareye benzer asabiyetler görülebilir, bu hal hizmetin devamı içindir, aldanmamalı.

Halk gaflete dalınca Allah sevdiği kulunu ya onlardan gizler veya Ahiret'e alır.

İyi insanların başına gelen felaketler, gafillere Firavunluk yolunu açar. Onlar zanneder ki kendileri iyi, başkaları kötü olduğu için hal böyledir. Halbuki nefs-i raziye'de olan Allah'ın rızasından başka ne ister?

O, Allah'ı noksan sıfatlarından tenzih eder, adalet-i İlahi'yeye itimadı vardır ve Rahman, Rahim sıfatlarına iltica etmiştir.

Kendisiyle değil de başka şeylerle meşgul olanlar, insanı da insaniyeti de keşfedemez, dünya ve ahireti tehlikeye düşürebilir.

İnsan kendini keşfetmeliki şuurlu Müslüman olsun.

Bilindiği gibi nefs-i levvameye ayak atan, şuurlu Müslüman sınıfına girebilir. Bu makamda insan hatalarını, noksanlarını görür, pişmanlık duyar, kendi kendini kınar, ayıplar.

Melamiyye Tarikatı böyle başlamış. Bunlar her türlü gösterişten kaçınmışlar, kendilerini beğenmedikleri gibi, başkalarının da kendilerini beğenmesini istememişler. Dolayısı ile gururun, kibirin yanına yanaşmamışlar. Dinî bilimlerdeki noksanlıkları varsa onları açıkça söylemişler, kusurlarını gizlememişler.

İnsanlardan yardım istemedikleri gibi, ellerinden geldiği kadar herkese gece kandil, gündüz asa olmaya çalışmışlar.

Giymelerine, yemelerine önem vermemişler.

Bunlar her şuurlu Müslüman'ın yapması gereken şeyler olduğundan "Melamiyye bir tarikat değildir, her ehl-i tarikin uyması gereken şeylerdir" diyenler de olmuş.

Bununla beraber Hicri Üçüncü Asır'da görülen Melamilik, daha sonraları ifrat yüzünden itibarını kaybetmiş. Günümüzde mensuplarına rastlamak mümkün, iyileri çoktur.

Meselemiz bir tarikatı tanıtmak değil, insanın kendisini tanımasıdır. Her insan yalnız iken eline bir kağıt, kalem almalı. Dinî ilimlerde noksanlarım diye başlık atıp, altına madde madde bunları yazmalı.

Sonra bu noksanlıklarını nasıl gidereceğini, çareleri sıralamalı.

Bir de günahlarım, hatalarım diye yazıp, bunları da samimiyetle tesbit etmeli. Bu günah ve hatalardan kurtulmanın çarelerini, kurtulamıyorsa sebeplerini tesbit etmeli. Böylece insan, kendini öğrenmiş olur. Kendini öğrenmiyen insan da bilmem neyi, niçin öğrenecek?

Nefs-i levvameye geçmenin alâmetleri bunlar olduğu gibi, Melamiyye'nin esasları da bunlardır.

60 yılın tecrübe merdiveniyle yukarı çıkıp, Müslümanlar'ın haline bir göz atınca, ibadet yapanların azlığı görülüyor.

İbadet, Allah'ın emrettiklerini yapmaktır, sünnet-i seniyye'ye ittibadır. Halbuki Müslümanlar'ın çoğu, örfün, adetin, ticaretin gereğini yerine getiriyor. Zevk ve menfaat bataklığına saplananlar çok.

İbadet edenlerin çoğu da İslâmiyet'in yüzde 30'undan haberdar. Bunların da çoğu kurtulmak için değil, sanki sürünmek için bir şeyler yapıyor. İslâm âleminin perişanlığı burdan ileri geliyor.

Bu bakımdan insanın kendisiyle meşgul olması çok önemli: İslâmî ilimler elde edilecek, bunları bir mihenk gibi kullanıp, insan kendi kendini tartacak, ölçecek...

Terazi kendini tartmaz amma insan bunu yapabilir.

Göz kendini görmez, basiret görür, insan kendini hesaba çekebilir.

Gerçi günahı görecektir mikroskoplar icat edilmedi amma nefsi emmareye gelen bunları başarabilir.

Din düşmanları Müslümanlar'ın perişanlığını İslâmiyet'e veriyorlar. Şuurlu Müslüman ise, İslâmiyet'i tenzih edip, suçu üzerine almalıdır.

Müslümanlar, İslâmiyet'i kurtarmak zorundadır. Çünkü İslâmiyet kurtarıcı bir dindir.

Kendini kurtaramıyan Müslüman, İslâm'ın itibarını ne kadar kurtarabilir?

Müslüman kendini kurtaracak, nelerden?

Evvela kendinden kendini kurtaracak, İslâm'a uymayan yönlerini sırat-ı müstakime çekecek.

Sonra en yakınlarından, akrabalarından, komşusundan, okuldan, işyerinden... Bunların med ve cezrinden kurtulup, İslâm'ın rotasında saadet-i ebediyyenin yolunu tutmaya çalışacak.

Çürüyen, çürüten cemiyetten kurtulup, çöplüklerden bahçeler düzenliyecek!..

Zavallı ne kadar romantik, ne kadar şairane değil mi?

Bunların aksi de ne büyük felaket!..

Zavallı insanlar, birbirini yemekle meşgul. Bu şaşkınlara su gibi, hava gibi nur gerek, ta ki hakkı bâtıldan ayırsınlar.

O nur da nefs-i levvameye adım atıp "suç bende!" filamasını elinde taşıyacak, irfan ordusuyla tecelli edecektir.

Bediüzzaman diyor ki:

(4:79) Ayeti dersini verdiği gibi: Nefsin muktezası, da-ima iyiliği kendinden bilip fahr ve ucbe girer. Bu hatvede: Nefsinde yalnız kusuru ve naksı ve aczi ve fakrı görüp bü-tün mehasin ve kemalâtını, Fâtır-ı Zülcelal tarafından ona ihsan edilmiş ni'metler olduğunu anlayıp, fahr yerinde şükür ve temeddüh yerinde hamdetmektir.

Şu mertebede tezkiyesi: (91:9) Ayetin sırrıyla şudur ki: Kemalini kemalsizlikte, kudretini aczde, gınasını fakrda bilmektir.

(Sözler, 477).

Soru: 59

—*Risale-i Nur'da geçen mana-yı harfî ve mana-yı ismi anlatır mısınız?*

Mana-yı harfî için İslâmiyet kelimesini ele alalım. Bu kelimede 9 harf var, hiç birinin manası yok. Bu manasız harfler, manalı bir kelimeye hizmet ediyor, o da İslâmiyet. Kelime olmasa harfler manasız kalacak.

Müslüman da harf gibi olmalı, İslâmiyetle mânâ bulmalı. Zaten İslâmiyet'ten uzak olanlar manasız...

Yaratıklara mânâ-yı harfîyle bakarsak, her şeyin Yaratan'ı gösterdiği açıktır: Eğer yaratıklar sanat eseri ise, bunların sanatkârı vardır, o da Allah.

Allah, kâinat kitabını atom harfleriyle yazmış. Öyle ise küçük, büyük her şey Allah'ın sıfatlarına ayna. Herşey Esma-ül Hüsnâ'ya harf! O harflerden yazılan kâinat kitabı bize, Rabbimizin sıfatlarını anlatır.

Eğer Şiiler, Hazreti Ali (r.a.)'e mana-yı harfî ile baksalardı, onun İslâmiyet'i anlattığını anlar, onun gibi namaz kılar, onun gibi oruç tutarlardı. Mana-yı ismiyle bakınca, onun şahsında bir mânâ buldular, İslâmiyet'i sevecek yerde Hazreti Ali'yi sevdiler.

Bütün Müslümanlar Hazreti Ali (r.a.)'yi sever. Bunlar ikiye ayrılır. Biri Hazreti Ali Müslüman olduğu için sever yani, onun gi-

bi Kur'an okur, namaz kılar, buna mana-ı harfiyle bakmak denir.

Diğerleri Hazreti Ali'nin şahsını sever, buna da manayı ismiyle bakmak denir. Onlar, Hazreti Ali'nin şahsında bir mânâ bulur.

Halbuki Hazreti Ali, İslâmiyet'in bir harfidir, onun kıymeti İslâmiyet'ten gelir.

Hristiyanlar da Hazreti İsa'ya mana-yı ismiyle bakıp, onun şahsında birşeyler bulduklarını zannetmişler. Eğer Hazreti İsa'ya mana-yı harfiyle baksalardı, onun vazifesinin, Allah'ı ve Allah'ın sıfatlarını anlatmak olduğunu anlıyacaktı.

Hazreti İsa'ya mana-yı ismiyle bakan Hristiyanlar, Allah'a iman ettiler, fakat sıfatlarında hataya düştüler.

Bir ağacı; gölgesi, yemişi ve şekli için sevmek, mana-yı ismiyle ona bakmaktır.

Ağacın, Allah tarafından kurulmuş bir fabrika olduğunu bilmek, bu fabrikanın kök kapısından toprak, gübre gibi şeylerin girip, yaprak, çiçek, meyve olduğunu seyretmek, ilâhî sanatı görmek, Allah'ın İlim, Kudret, Sani, Rezzak gibi sıfatlarını bu ağaçla bir daha anlamak, olaylara manayı harfiyle bakmaktır.

Öyle ise dünyayı ve dünyada bulunan her şeyi mânâ-yı harfiyle sevmeli, mana-yı ismiyle değil.

Pazarda dolaşan insan, toprak gibi bir şeyden lahana, pırasa, patates ve elma gibi şeylerin yaratıldığını görmeli. Ve, düşünmeli ki toprak gibi bir şeyden bunları yaratan Allah, toprak olan insanları da tekrar yaratacaktır.

Elma, Allah'ın pişirdiği yemek değil mi?

Portakala ne güzel ambalaj yapmış...

Kediler de pazarda dolaşır, insanlar da, kediler her şeye mânâ-yı ismiyle bakar, onun için "et" ettir, deyip, karnını doyurmayaya bakar. İnsan ise herşeye mânâ-yı harfiyle bakmalı; Allah, top-

raktan ot yaratmış. Otu inek yiyor, ölen otlar ineğin vücudunda dırılıp, et, süt ve dana oluyor...

Topraktan ot, ottan et, süt ve dana yaratan Rezzak-ı Kerîm'den başkası olamaz!.

Midemizi yaratan kim ise, topraktan, sudan rızıklar yaratan da O'dur.

Paraya, mevkiye, çoluk, çocuğa ve mala her zaman mana-yı harfiyle bakmalı ki kulluk sıfatımızı muhafaza edelim, aksi hal tehlikelidir.

Bediüzzaman diyor ki:

Evet "Cenab-ı Hakk'ın masivasına (yani kainata) mana-yı harfiyle ve O'nun hesabına bakmak lâzımdır. Mana-yı ismiyle ve esbab hesabına bakmak hatadır.

Evet her şeyin iki ciheti vardır. Bir ciheti Hakk'a bakar. Diğer ciheti de halka bakar. Halka bakan cihet, Hakk'a bakan cihete tenteneli bir perde veya şeffaf bir cam parçası gibi, altında Hakk'a bakan cihet-i isnadı gösterecek bir perde gibi olmalıdır. Binaenaleyh, ni'mete bakıldığı zaman Mün'im, san'ata bakıldığı zaman Sani', esbaba nazaredildiği vakit Müessir-i Hakiki zihne ve fikre gelmelidir." (M.N. 51)

Ve keza "Dünyayı ve ondaki mahlukatı mana-yı harfiyle sev. Mana-yı ismiyle sevme. "Ne kadar güzel yapılmış" de. "Ne kadar güzeldir" deme. Ve kalbin batınına, başka muhabbetlerin girmesine meydan verme. Çünkü batın-ı kalb, ayine-i Samed'dir ve O'na mahsustur.

(Sözler, sh. 640).

Soru: 60

—Risale-i Nur'da insanın aciz ve fakir olduğu çok işlenmiş. Halbuki, ilim, mevki, makam, servet sahibi olanlar var, bunlar yine aciz ve fakir mi?

Yaratıklar içinde Allah'ı sıfatlarıyla öğrenen, anlıyan ve anlatan sadece insandır.

Allah, kainatı idare ediyor, insan bazan kendini bile idare edemiyor.

İnsan kendi sıfatları ile Allah'ın sıfatlarını mukayese etti mi aczini anlar. İnsanın ilmine, bir de herşeyi yaratan, herşeyi idare eden Allah'ın ilmine bakınız.

İnsanın serveti ile Allah'ın mülkünü mukayese edersek, en zengin insanın da ne kadar fakir olduğu anlaşılır.

Nasıl ki küçücük termometre havanın ısınıı ölçerse, insanın sıfatcıkları da Allah'ın sıfatlarını anlamada işe yarar. Kuvvetli insan, yıldızları, gezegenleri ipsiz, direksiz fezada tutan, bunları bir-biriyle çarpıştırmayan Allah'ın Kudret sıfatını daha iyi anlar.

İlmi olan Allah'ın ilim sıfatını, sanatkar da Allah'ın Sani sıfatını daha iyi kavrar. Amma:

İnsan kendi sıfatlarıyla Allah'ın sıfatlarını anlama, yönüne gitmeyip, gaflete düşerse, o zaman firavunlaşma cihetine gider. Bu

bakımdan her insan Esmâ-ül hüsnâ karşısında aczini bilmelidir.

Hadiseler de insana aczini ikaz eder: Gençlik, ana, baba, yakınlar gidiyor. Gideni durduramayan, bunlardan elem çeken insan aciz değil mi?

Ya hastalıklar! Gözle görülmeyen küçücük mikropların kocaman insanları yere sermesi...

Her isteğini elde edemeyen insan, küçük bir sözden veya manalı bir bakıştan müteessir olması...

Hele ölüm! Padişah da, hamal da ölüyor.

Hangi meşhura kaldı ki dünya

Bastığın yer belki Fatih'in kalbidir.

Gururlanma el oğlu değmez,

İnsan neyin sahibidir?

Fakat insan aczini Allah'a karşı bilmelidir. Yoksa yapılması gereken işleri yapmamakta acziyet göstermek, hele hele Müslümana hiç yakışmamaktadır.

Din düşmanları karşısında acziyet göstermek zillettir.

Acziyetle tevazuyu karıştırmamalı. Gurura hiç yaklaşmamalı.

Fakra gelince, acz'de olduğu gibi, insan, Esmâ-ül hüsnâ karşısında fakrını bilecek Gani-yi kerime iltica edecek.

Yaratıkların bütünü Allah'a muhtaç Allah, hiçbir şeye muhtaç değil.

Bu sır anlaşılırsa kendini zengin zanneden şımarıp, haramlara girmez, servet bakımından zengin olanın irade yönünden ne kadar zayıf olduğu ortaya çıkar, bunu anlayan insan Allah'a sığınır, İslâma uyar ve kurtulur.

Nemrud'ların, Firavun'ların zenginlik sebebiyle, ellerindeki imkanlarla isyana gittiği unutulmamalı.

Bugün beş yıldızlı oteller ve birinci sınıf lokantalar göz önüne alınırsa aczini ve fakrını bilmeyen insanların ne hallere düştüğü kolayca görülür. Allah'ın verdiği imkanla, sıhhatle, kabiliyetle Allah'a isyan ediliyor.

Avrupa medeniyeti, adeta insana aczini ve fakrını unutturmak için seferber olmuştur: Uçaktaki insanın yanına çeşit çeşit içkiler geliyor. Bir aylık yolu bir saatte alan insan, içip, kendinden geçiyor. Kendini bilmeyen, neyi bilecek? Buna da bilgi çağı denecek!

Bu çağ insanların ihtiyaçlarını artırdığından herkes alamadığı şeyin fakiri olmuş, adeta dilenci durumuna düşmüş.

Halbuki fakrımızı insanlara karşı değil, Esmâ-ül hüsnâ'ya karşı bilmeli ve kulluğumuzu takınmalıyız.

Aczini, fakrını anlıyan insan dua eder. Dua eden bilir ki, duasını işiten, herşeye gücü yeten, her isteğe cevap veren var. Böylece kulluk halini takınır.

Eğer insan (içinde bulunduğu imkanlar sebebiyle) aczini ve fakrını anlamıyorsa, şurasını çok iyi bilmeli ki 100 sene sonra bu dünyada olmayacak.

Herşeyini dünyada bırakıp gidecek.

Bu gidiş, hayatın hesabını vermek için.

Demek insan er-geç aczini ve fakrını anlayıp, "Benim!" dediği şeylerin kendine ait olmadığını, hatta o malların da hesabını vereceğini bilecek.

Kapitalist sistem zengine aczini, fakrını unutturuyor, fakiri de zengine düşman ettiğinden her ikisi de İslâm'ı anlamaktan uzaklaşıyor.

Dua kapısından kulluk sarayına girmeli, ibadetle huzur bulmalı ki, dünya ve ahireti cennet olsun. Yoksa:

Para bulup derman bulamayan,

Ev alıp huzura hasret kalan,

Mevki'de, makamda oturup rahat edemeyen,

Sofralara oturup, yiyemiyen çok!..

Bediüzzaman diyor ki:

Evet "gecede zulümat, nasıl nuru gösterir. Öyle de insan, za'f ve acziyle, fakr ve hacatiyle, naks ve kusuru ile, bir Kadir-i Zülcelal'in kudretini, kuvvetini, gınasını, rahmetini bildiriyor. Ve hakeza... Pek çok evsaf-ı İlahiyeye bu suretle âyinedarlık ediyor. Hatta hadsiz aczinde ve nihayetsiz za'fında, hadsiz a'dasına karşı bir nokta-i istinad aramakta, vicdan daima Vâcibül-Vücut'a bakar. Hem nihayetsiz fakrında, nihayetsiz hacatı içinde, nihayetsiz maksadlara karşı bir nokta-i istimdad aramağa mecbur olduğundan, vicdan daima o noktadan bir Ganiyy-i Rahim'in dergahına dayanır; dua ile el açar. Demek her vicdanda şu nokta-i istinad ve nokta-i istimdad cihetinde iki küçük pencere, Kadir-i Rahim'in bârigah-ı Rahmetine açılır, her vakit onunla bakabilir. (Sözler, 686)

Hem nev-i beşer, hususan medeniyet fenlerinin ikazatıyla uyanmış, intibaha gelmiş, insaniyetin mahiyetini anlamış. Elbette ve elbette dinsiz, başıboş yaşamazlar ve olamazlar. Ve en dinsizi de, dine iltica etmeğe mecburdur. Çünkü acz-i beşerî ile beraber hadsiz musibetler ve onu inciten haricî ve dahilî düşmanlara karşı istinad noktası; ve fakrıyla beraber, hadsiz ihtiyacata mübtela ve ebede kadar uzanmış arzularına meded ve yardım edecek istimdad noktası, yalnız ve yalnız Sâni'-i Alem'i tanımak ve iman etmek ve âhirete inanmak ve tasdik etmekten başka, uyanmış beşerin çaresi yok!.. (Hutbe-i Şamiye, sh. 24)

Soru: 61

—*Cemiyet için ferdin feda edilmesini Bediüzzaman gaddarlık olarak vasıflandırıyor, bu ne demektir?*

Almanya gibi gelişmiş bir ülkede bir sürü serseri görmek mümkündür. Bunlar tren istasyonlarında yataksız, yorgansız, kanapelerde sabahlar, bekar evlerinde rezil bir hayat yaşarlar.

Arkadaşıma dedim ki:

— Almanya istese bu serserileri toplar, onların daha iyi şartlar içinde yaşamasını temin eder veya bunları çalıştırır...

O, hemen itiraz etti:

— Olur mu öyle şey. Bu serseriler Alman hükümetinin işine çok yarıyor. Bakın buradan bir sürü aile gelip geçiyor. Onların çocukları da bunları görüyor. Anneleri, babaları onlara diyor ki: "Bak siz de tahsil yapmaz, çalışmaz ve ayyaş olursanız, bunlara benzersiniz, buralarda sürünürsünüz" Böylece çocuklar canlı bir ders alıp, gözlerini dört açıyorlar.

— İyi ama Almanya'da içki, fuhuş adeta teşvik ediliyor...

Arkadaşım tahsilli ve görgülü bir kimse olduğundan bana ge-

niş geniş cevap veriyordu:

— Halkın uyanık olması devletin işine gelmez. Halk içmeli, eğlenmeli, coşmalı ki, politikayla, devletle, örgütlerle meşgul olmasın. Devlet de rahatlıkla işlerini yapsın. Nasıl olsa bunların yüzde kırkı içkiden, fuhuştan uzak kalıp, tahsille, işle meşgul olacaklar, onlar da devlete yeter. Şimdi ne oluyor: Halkın büyük bir kısmı çılgınca eğleniyor, bir kısmı da ölürcesine çalışıyor, devlet de rahat ediyor. Bir memlekette halkın yüzde kırkı işe yarıyorsa, o milletin, o devletin işi iş. Diğerleri ne yapacaksa yapsın.

Arkadaşı dinlerken, Almanya'nın, Türkiye'nin ve Amerika'nın durumlarını düşündüm, sahi, devletlerin hepsi halkı eğlenceye sevk ediyor. Gazinolar, barlar, plajlar, kamplar, televizyon programları hepsi hepsi eğlence... Varlıklısı, yoksulu eğleniyor. Hatta fakirler daha çok eğleniyor. Böylece millet uyumuş oluyor, uyuyan milleti idare etmek elbette kolaydır.

Almanya'da işinde başarılı olmıyanı ayırıyorlar, o şahsın başka bir yerde iş bulması gayet zor. Bu hal de insanları sefalete atıyor.

İşsizlik ücreti de derde derman olmuyor, çünkü çalışmıyan boş kalan kimse mutlaka kendini içkiye veya uyuşturucuya veriyor ki zaman geçsin diye. Bunlar da olmazsa intihar ediyor.

Bediüzzaman diyor ki:

İşte şu medeniyetin şu düsturlarındandır ki, bütün mehasiniyle beraber beşerin ancak yüzde yirmisine bir nevi suri saadet verip, seksenini rahatsızlığa, sefalete atmıştır.

(Sözler, sh. 407).

Soru: 62

—Emanet bahsi çok önemli görülüyor, fakat üzerinde fazla durulmuyor, bu hususta ne dersiniz?

İnsanı yaratan Allah, insanı çok iyi bildiğinden onu bir kelimayle de kurtarıyor. Müslümanlar emin (güvenilir) kimseler olsa maddeten ve manen kurtulurlar.

Bankalar İslâmî kuruluş olmadıkları halde (İslâmî prensip olan) emanete riayet ettiklerinden Müslümanlar paralarını, çeklerini, senetlerini oraya yatırıyor, böylece kapitalizmi kuran ve koruyan Müslümanların bizzat kendileri oluyor.

Eğer Müslümanlar, emanete riayet etse, o zaman paralar İslâmî kuruluşlarda toplanacak, banka (faiz) olayı ortadan kalkıp, kâr-zarar sistemi oturacak. Böylece Müslümanlar dünya ve ahiretlerini cennet edecekler.

Biz emanet bahsini çeşitli mânâlarıyla ele alacağız:

1- Her insana belli bir ömür emanet edilmiştir. İnsan ömrünü, ömrü verenin emir ve istekleri doğrultusunda harcamazsa, hem dünyasını, hem de ahiretini zindan eder.

2- Her bir organımız emanettir. Elimizi, gözümüzü, ağızımızı,

aklımızı, merakımızı, kinimizi, şehvetimizi Allah'ın emrettiği gibi çalıştırmazsak, emanete hıyanet etmiş sayılırız.

3- İslâmiyet de Müslümanlara emanettir. Her dine hizmet eden varken, Müslüman, İslâmiyet'e hizmet etmezse, batıl din sahipleri hak din sahiplerine galip gelir. Müslümanların, malı, canı, namusu ayaklar altına düşer.

4- Alınan borç paralar, mallar emanettir. Borçlar zamanında ödenmezse, alınan mallar en güzel şekilde teslim edilmezse, insanların birbirine güveni kalmaz, birbirine güvenmeyen kimselerden millet (ümme) olmaz, milleti olma şuuruna erenler, ecnebler gelip Müslümanları mağlup eder, çok sevilen şeyler düşmanın eline geçer, böylece emanete hıyanetin cezası dünyada da çekilir.

5- Müslümanın malı, canı, namusu Müslümanlara haramdır. Yani her Müslüman (maddî ve manevî yönüyle) bir diğer Müslümana emanettir. Zaten "Mü'minler kardeşler" âyetinden de bu anlaşılır.

Müslümanlar birbirinin malına, canına ve namusuna zarar verirse, "İslâm milleti, parçalanır, Müslümanlar tek tek kalır, bir yandan kötüler onlara büyük zarar verirken, öte yanda parçalanan, Müslümanları ecnebler teker teker yutar.

6- Millet, devlete emanettir. Devletin her kuruluşu, halkın, malını, hukukunu korumak için vardır. Bunun için "Adalet mülkün temelidir" denmiş. Çünkü devlet, milletine sahip çıkamazsa, onun maddî ve manevî hukukunu koruyamazsa, milletin de devlete itimadı kalmaz, bu kopukluk parçalanmayı, parçalanma da yabancı devletlerin iştihasını artırır. Her zaman zayıf devlete savaş açılır. Devletin zayıflığı da milletine sahip çıkamamasından ileri gelmektedir.

Şu sırada 46 İslâm ülkesi var, bu ülkelerde Müslümanlar İslâmiyet'i öğrenmekte ve yaşamakta zorluk çekiyorlar. Cehaletten

fayda uman devletler, milletine ne kadar faydalı olabilir? Böylece devlet-millet kopukluğu ortaya çıkıyor: "Devletin malı deniz, yemeyen domuz" gibi hem yanlış, hem de varlığımızın temeline dinamit koyan sözler, vecizeler prensipler uydurulmuş, millî bünye zayıflatılmış. Elbette Müslümanın İslâmiyet'ten uzaklaştırılması bu gibi felaketleri doğurur.

7- Vatan bir kasa gibidir. Dinimiz, malımız, canımız, namusumuz bunda muhafaza edilir. "Vatan kasası" düşmanın eline geçti mi geriye bir şey kalmaz.

8- Birçok ayet ve hadisler emanet üzerinde durduğu gibi Peygamberimiz'in bir sıfatının da "El Emin" olması gösteriyor ki, Müslümanın en belli başlı vasfı emin, güvenilir insan olmasıdır. Bu hal gitti mi, haramlar birbirini takip etmeye başlar. Yemek haram ise, besmele ile başlamak fayda vermez. Bir insanın yediği, içtiği, giydiği haram olursa, o insanın, duası, ibadeti kabul olur mu?

Sonuç: Bugünkü Müslümanların perişanîyetini emanete riayet etmemekte aramalıdır.

— İyiler yok mu?

Çok, fakat iyiler bir araya gelmezse, birbirine itimat etmezse, kötüler birlik, beraberlik kurup, iyileri yine perişan eder.

Emanete riayet etmeyen insanlar, İslâmiyet'e Deccalden, şeytandan daha büyük kötülük yapabilirler.

65-66-67-68-69 ve 70'inci sorulara bakınız.

Müfessir diyor ki:

Bir âyet-i kerimede şöyle buyuruluyor:

(23:8) Ve onlar ki, emanetlerine ve ahidlerine riayet

*ederler. Emanet yalnız mala münhasır değildir. Bütün te-
kalif-i şer'iyye, hukukullah ve hukuk-u ibad, vekaletler, ve-
layetler, me'muriyetler dahi emanetler cümlesindendir.
Ahid de, gerek Allah'a ve Peygamber'e ve gerek nâsa karşı
olan mukavelat ve taahhüdata şamildir. (Hak Dini Kur'an
Dili, Hamdi Yazır, İstanbul 1960, sh. 3429)*

*Hem yine Kur'anda: "(4:58) Allah size şunları mu-
hakkak emrediyor: Biri, emanetleri ehline vermeniz; biri
de, insanlar arasında hüküm ü hükümet ettiğiniz vakit ada-
letle hükmetmeniz.*

*Emanet, esasen insanın emin ve mutemed olması, ya-
ni kendine maddi veya manevi herhangi bir şeyin itminan-ı
kalb ile korkusuz bir surette teslim olunabilir ve arzu edil-
diği zaman salimen alınabilir bir halde bulunması manası-
na masdar ve hasıl-ı masdar olduğu gibi, insanın bu haysi-
yet-i emanetine gerek Allah ve gerek kullar tarafından her-
hangi bir suretle bırakılmış olan şey'e de masdar bil-mana
mef'ul olarak isim olmuştur. Hukuk-u hususiyeye taalluk
eden ve emniyete tevdi' olunan vedia vesaire, emanattan ol-
duğu gibi, umur ve hukuk-u ammeye taalluk eden cihad,
menasib, velayet, imamet ve icra-i hükümet, nasihat, ifta
dahi emanattandır... (Aynı eser, sh. 1370-1373)*

Soru: 63

—*Enaniyet nedir?*

Ene "ben" demektir, enaniyet ise kendini beğenmektir.

Genellikle kendini beğenen, kendini yaratanı beğenmediği için tehlikeye düşer.

Halbuki insanın vazifesi kendini Allah'a beğendirmeye çalışmaktır.

Dikkat edilirse çok kimse başkalarının "beğenisini" kazanmak için çizgiden büsbütün çıkar. Kendini başkalarına beğendirmeye çalışan kimse bir de kendini Allah'a beğendirmeye çalışsa kurtulur.

Bu zamanın özelliklerinden biri de "enaniyet asrı" olmasıdır. İslamî öğretim ve eğitimden mahrum kalanlar, İslamı sevmek, beğenme imkanı da bulamamış. Halbuki sevmek veya nefret ve tiksime de insanda vardır.

Allah'ı sıfatlarıyla öğrenemiyen, O'nu ve O'nun nizamını sevmeyen, evvela kendini sevecek. Kendisiyle sıkı sıkıya alakası

olan zevkini, menfaatini sevecek. Sonra eşini, çocuğunu vesaireyi severek, daire genişler.

Kendini seven ve beğenen insanın en bariz hususiyeti gururdur, herkese tepeden bakar. Milli Eğitim tezgahından geçmiş kimselerin ekserisi gururlu ve enaniyetlidir. Denebilir ki Milli Eğitim "Enaniyet fabrikası"dır.

Kavgaların, cinayetlerin, boşanmaların temelinde yatan da yine enaniyettir.

Enaniyet, 35 yaş civarında çok şiddetlenir. Çünkü bu yaşa gelen insanın mevkisi yükselmiş, geliri artmış, sıhhati, gücü yerinde... Böylece kendine güveni tamdır. Aczini ve fakrım anlıyamadığından Allah'a bile minnet etmez, firavunluğa doğru gider.

Eğer başına bazı felaketler gelirse ya kendini içkiye verir veya camiye döner.

Enaniyet, gurur, kibir, bencillik, egoizm, kulhanbeylik, efelik, dayılık, bunların hepsi, "İslam dışı bir hayat"ın atkı ipleridir.

Enaniyetin zıddı tevazu (alçak gönüllü) olmaktır. "Mü'min düşmana karşı sert, Mü'mine karşı yumuşak" olmak zorundadır.

Şu tersliğe bakınız: Allah, bir kuluna ne kadar bol nimetler veriyorsa, o da, o ölçüde azıyor, (istisnalar kaideyi bozmaz). En güzel yerlerde, en büyük günahlar işleniyor.

Allah Samed'dir; yani herşey O'na muhtaç, O hiç birşeye muhtaç değildir.

Kendini hiçbir şeye muhtaç görmiyen kimsede enaniyet, gurur gelişir, dolayısı ile ibadetler azalır, günahlar çoğalır.

Rab'bını bilen İslâm terbiyesiyle terbiyelenince bu dertler ortadan kalkar.

Bediüzzaman diyor ki:

Eğer o ene, hikmet-i hilkatini unutup, vazife-i fıtriyesini terkederek kendine mana-yı ismiyle baksa, kendini malik itikad etse; o vakit emanete hıyanet eder. (91:10) Ayetinin tehdidinde dahil olur. İşte bütün şirkleri ve şerleri ve dalaletleri tevlid eden enaniyetin şu cihetindendir ki, semavat ve arz ve cibal tedehhüş etmişler, farazî bir şirkten korkmuşlar. Evet ene ince bir elif, bir tel, farazî bir hat iken, mahiyeti bilinmezse, tesettür toprağı altında neşvüenma bulur; gittikçe kalınlaşır. Vücut-u insanın her tarafına yayılır. Koca bir ejderha gibi, vücud-u insanı bel' eder. Bütün o insan, bütün letaifiyle adeta ene olur. (30. Söz)

Şu asırda enaniyet o derece dizginini eline almış ki çok insanlar birer küçük Firavun, birer küçük Nemrud hükmüne geçmişler. İşte ehl-i gaflet ve dalâlet ve bu mağrur ehl-i enaniyet nazarında kıyas-ı binnefs ile eazım-ı İslamiyenin namdarlarını hâşa enaniyetle ittiham ettiklerinden, hem o ehl-i gaflet ve dalâlet kendileri Allah'ı tanımadıkları, çok şeylere, çok zatlara bir nevi rububiyet tahayyül ettikleri bir hengamda ve sanemperestliğin başka bir nev'i olan heykelperestlerin ve suretperestlerin gayet müdhiş bir riyakârlık mânâsında olan şan ü şeref peşinde koştukları bir zamanda, eazım-ı İslamiyenin türbelerine câhilane ve müfritane bir surette avamların takdis derecesinde hürmetsizliği, elbette hikmet-i Şer'îye noktasında kader münasib görmedi ki bu muharibleri Ehl-i Sünnet'e taslit etti." (Risale-i Nur Külliyyatından elyazma Mektubat sh. 583'ten kısmen alınmıştır.)

Soru: 64

—Bediüzzaman, Risale-i Nurların pek çok yerinde anarşiden bahsetmiş, daha sonraki yıllarda bu hususta bir kitap da çıkarılmış, bunun aslı, esası nedir?

"İman, insanı insan eder, belki insanı sultan eder" sırrınca, Mü'min, İslamiyeti öğrenip, yaşyarak mükemmel insan olma yolunda ilerler....

Öte yanda müslümanların bulunduğu belde herşey İslama uygun olur ki, buna da "şëair-i İslamiye" denir.

İç ve dış dünyamız İslama uygun olunca, orada insanca yaşanır.

Fakat bir yandan iman yıkılırsa, öte yanda şëair-i İslamiye yok edilirse, İslam terbiyesi de yok olur, hürmet ve merhamet kal-kar, kuvvetliler zalim, zayıflar mazlum olup, korkunç bir anarşi başlar.

İslamdan uzaklaşanlar, zevke, sefaya dalar. Bunun için para lazımdır. Böyle kimseler başkasının gözyaşında kendi zevkini arar.

Para ilah durumuna gelir, insanlar helal haram dinlemeden eğlenir, zevkine bakar, bu da onların ibadetidir. Bu ilahın kurbanla-rı, insanlardır.

Başıboş bırakılan haramlar, helala hayat hakkı tanımazken, bir kısım insanlar öyle canavarlaşır ki, hiç bir canavarın yapmadığını insanlara yapar.

İki iyi bir araya gelemezken, kötüler kendi aralarında örgütlenir, bunlar da tek kalanı yutmaya başlar.

Bazılarını fakirlik, bazılarını cehalet yoldan çıkarır. Zaten harama giden yollar sonuna kadar açılmış, helala giden yollar da kapatılmış, hem de özgürlük adına.

Yollar boşaldı artık, yolculuk buldu vaha,

Yolcular gitmese de yollar gider Allah'a.

Haram yolları keserken, soyulan ve satılan kadınlar, işi bütün çığıından çıkarır, kendilerine musallat olanları ibadetten geri çeker.

Lokanta vitrinleri bile insanı, insana düşman etmeye yeter. Fakir, dönerlere, köftelere, çeşit çeşit yemeklere bakıp, zenginlerin hep böyle yediğini, kendisinin de aç gezdiğini düşünüp, düşmanlık hisleri kabarır. Fare öldürür gibi insan öldürmeye kalkışır.

Faiz zengini zengin ederken, fakiri de ekmeğe muhtaç eder. zekat da tarihe karşınca zengin-fakir düşmanlığı kaçınılmaz olur.

İslâm'dan ayrılan insanlarda ırkçılık hastlığı başlar. Irklar da birbirini yutmak isteyince kavimler arası anarşi baş gösterir. Böylece fertler arasındaki anarşi, kavimler arasına, ordan da milletler arasına ulaşır.

Süper güçlerin PAZAR kaybetmemesi için, bazı ülkelerin gelişmesine mani olmaları, anarşinin bir başka çeşididir.

Petrol ve su gibi enerji kaynaklarının paylaşılamaması... Verimli topraklara göz dikilmesi... Maden yataklarının ele geçirilmek istenmesi, milletler arası anarşiye yol açmaktadır. Bu gün Çin'in

Hindistan'ın Batı'ya akın ettiğini düşünün ve anarşinin varacağı zirveyi hesaplayınız...

Dünya ticaret imparatorluğunu kuran Yahudiler, bu imkanlarıyla siyonizm ve masonluk gibi teşkilatlar kurup, insanları fesada vermektedirler.

İslama sokulan İsrailiyat gibi hurefeler, gençleri İslamiyetten uzaklaştırmakta, bunlar başka dine giremeyeceklerine göre anarşist olmaktadır.

Bir kısım kimseler cin gibi olunca, şeytan kesilince, bunlara tabi olanların gideceği uçurum bellidir. Şeytanlaşan insanlar, insanları zevk ve menfaat noktasından yakalayıp, onları cin yahut şeytan çarpmışa döndürürler. İslâm'dan uzaklaşmanın cezası anarşidir. Anarşiden kurtulmanın çaresi de İslama yaklaşımdır.

Eğer insanlar, İslâm'a yaklaşmakta geç kalırsa, savaş gibi AIDS gibi büyük felaketler gelebilir, insanlar kitleler halinde ölür, pek çok kimse şunu anlar ki: **Haramda hayır yoktur.** Böylece bazıların aklı başına gelip, insanlar biraz nefes alabilir.

1947 yılında, Denizli mahkemesinde Bediüzzaman şöyle demişti:

65'den 84'de kadarki sorulara bakınız.

Mahkeme-i Kübrada, milyarlar ehl-i iman olan davacılar tarafından Kur'an hakikatlarına hizmet eden Nur Talebelerini, mahkum ve perişan etmek isteyenlerden ve sizlerden sorulsa ki: "Serbestiyet kanunuyla dinsizlerin, komünistlerin neşriyatlarına ve anarşistliği yetiştiren cemiyetlerine müsamahakârane bakıp ilişmediğiniz halde, vatanı ve milleti anarşistlikten ve dinsizlik ve ahlâksızlıktan ve vatandaşlarını ölümün idam-ı ebedisinden kurtarmağa çalışan Risale-i Nur ve talebelerini, hapisler ve tazyiklerle perişan etmek istediniz!" diye sizlerden sorulsa ne cevap vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz, onlara demiştim. O zaman o insaflı, adaletli zâtlar bizi beraet ettirdiler.. adliyenin adaletini gösterdiler. (Şualar: 340).

Soru: 65

—Küfür, kafir ne demektir, açıklar mısınız?

İnsan kabiliyetlerinin bütününi iyiye de kötüye de kullanabildiğinden, en iyi şeyleri söyleyen insan, en kötülerini de söyler.

Küfür sövme manasında (küfretmek) şeklinde kullanıldığı gibi, dini hakikatleri gizleme manasında da kullanılır.

Kafir kelimesi de aynı kökten türetilmiştir.

Küfür, kafir, küfran gibi kelimeler evvela Allah'tan, Allah'ın koyduğu nizamdan gafil olmayı anlatır.

El, göz, akıl gibi nimetler Allah'ın lütfu olduğu gibi, hava, su, toprak yine Allah'ın lütf-u inayeti değil mi?

Bir kısım nankör insan Allah'ı inkar eder, O'nu yokmuş gibi kabullenip, nimetleri tesadüfe, tabiata ve putlara paylaştırır.

Demek kafirlikte (inkar) esastır. Ya Allah'ı veya İslamiyetin mühim bir rüknünü inkar edip kafir olurlar.

Kâfir, İslâm akaidine göre imanlı değildir, fakat onun da inandığı şeyler vardır. Ebu Bekir (r.a.) Allah için savaşıırken, Ebu Cehil de putlar için savaşıyordu.

"İki millet vardır: İnananlar, inanmayanlar" buyuruluyor. Bu iki millettten biri İslama inananlar, diğeri de İslamdan gayri şeylere inananlar demektir.

İslâm'dan gayri şeylere inananlar, İslami hakikatleri gizleyip, örttüğü, yok saydığı için onlara kafir denir.

Fuzuli:

Küfr-ü zülfün salalı rahneler imanımıza,

Kafir ağlar şu bizim ahval-i perişanımıza

Diyor.

Küfr-ü zülfün: Siyah zülfün... Yüzünü örten zülfün... İnsanı dinden çıkaran zülfün... manalarına gelir.

Zülûfler, insanın imanına top güllesi gibi düşüp rahneler (çukurlar) açınca, insan öyle hallere düşüyor ki onun perişaniyetine kafir bile ağlıyor.

Evet, yatak odaları parklara, sinemalara, sokaklara taşınalıdan beri... Bazan yatak kıyafeti sokak kıyafetinden daha kapalı olalıdan beri, iman da dikiş tutmayınca, ibadetler elveda ediyor, kafir gibi yaşıyan müslümanların haline, (menfi nizamla da olsa) kalkınmış kafirler ağlıyor: "Bu ne perişaniyet?" diye.

Gerçi haramlar insanı kafir etmez. Kafir olmak için inkar şarttır.

İnkârı işmam eden sözler de bilinerek söylenmeli ki insan kafir olsun. "Allah'ı bilerek inkar edenler kafirlerin ta kendileridir."

Her türlü gaflete ve cehalete rağmen, Müslüman, yine müslümanlığma sahip çıkmalıdır.

Herkes de önüne gelene kafir diyemez. Bu hak fakihlere, fıkıh bilenlere, fetva makamında olanlara verilmiştir.

Fakihin ilminine sahip olmadan, selahiyetini sahiplenmek akıl kâri değildir.

Allah, bizleri kafiri teşhisle vazifelendirmemiştir. Bunun için birisine kafir desek isabet etse hiç sevabı yok. Eğer isabet etmezse azim günahı vardır.

Denecek ki: "Rus'a da mı kafir demiyelim?"

Orada aleniyet var, fakat nasıl ki bir sakata: "Hey topal bakar mısın?" demek nezakete aykırı düşerse, kafiye kafir demek de öyle. Gayri müslim deriz, ecnebi deriz. Bazı kimseler Hıristiyan kelimesini kullanmayıp "kafir" kelimesini kullanıyorlar, en azından nezakete aykırı düşer.

Hele hele müslümana kafir diyen bir kısım densizlere ne demeli? Bunlar ümmet, millet, ittihad-ı İslam fikrinden yoksun kimseler.

— Falan firmada Müslüman çok, diyorlar.

Sanki geri kalanlar müslüman değilmiş gibi.

Halbuki: "Falan firmada dindar çok" demeli. Yani bir milyar müslümanı, müslüman olan olmıyan diye ayırma yerine, dindar olan olmıyan diye ayırmak daha isabetlidir.

Amma müslümanın bizzat kendisi, kafir olmamaya çalışmalıdır. Bazı şeyler hem çok uzak, hem çok yakındır. Ahiret hem uzak, hem de çok yakındır.

Elbette müslüman kolay kolay kâfir olmaz. İman hakikatlerini inkâr eder veya hafife alırsa durum tehlikelidir.

Asrımızda İslâm dışı yaşamak adet haline gelmiş. Pek çok kimse bu hayata alışmış, normal kabul etmiş.

İnsan, yaşadığı hayatı müdafaa ederse, imanına zarar verir.

İslâmiyet'i yeteri kadar yaşıyamıyabiliriz, fakat onu beğenmek, onu anlatmak zorundayız. Günahkâr olmak, İslâm'ı sevmeye mani değildir.

Kaldı ki İslâm dışı yaşamının zararları alenen görülmüştür. İçkiden, kumardan, yalandan, tembellikten fayda gören var mı? Öyle ise kötülüklerden kaçmak her şeyden evvel dünya menfaati-miz içindir. Zaten haramlardan kaçan iyi bir Mü'mindir.

Denecek ki:

— Bir insan bir an inkara gitse, bunun ebediyen cehennemde kalması adalet midir?

Faraza bir şahıs: "Herşey kendi kendine olmuştur" veya "Herşeyi tabiat yaratmıştır" dese... Atomlar, çekirdekler, yaprak, çiçekler, yıldızlar... Herşey lisan-ı haliyle Allah'a dilekçe verecek diyecek ki:

Ya Rab, biz yalnız sana itaat ettiğimiz halde, bu adam bize iftira etti, bunu cezalandır.

Adil olan Rab'bimiz, her mahluku için buna bir saatlik cehennem azabı verse, çekeceği cezayı hesap ediniz.

Demek kafir, mahlukatın hukukuna tecavüz eder, ilahi nizamı görmez, nimetleri inkâr eden nankördür. Ebediyen cehennemde kalmak için de azami gayret gösterir, malını, zamanını, makamını bu yolda harcar, "aman cehenneme gideyim" diye.

— Müslümanların kafirle mücadelesi doğru mu? Hümanizm esasınca, hepimiz insanca yaşyalım?...

Müslümanın kafirle mücadelesi yok. Kafir kötülükleri yayararak, müslümana zarar verdiğinden, Müslüman bu zararı önlemeye çalışır. Savunma insanın en tabii hakkı iken, Müslümanın kötülük-lere karşı direnç göstermesi, karşı çıkması ne mücadeledir, ne de

insanlığa aykırıdır. Hümanistler insanca yaşamak istiyorsa içkinin, kumarın, fuhuşun reklamcısı, fedaisi olmasınlar.

— Kafir olduğu halde pek çok iyi insanlara rastlıyoruz, buna ne dersiniz?

Kafirler fayda-zarar denemesiyle yol aldıklarından, binlerce seneden beri bazı şeylerin faydalı olduğuna inanmışlardır. Bunun için içki içmeyen, kumar oynamayan, bara gitmeyen pek çok ecnebiyle karşılaştım. Zaten dünyanın neresinde başarılı fert, aile, işyeri ve devlet varsa, bunların hepsi "İslam prensipleriyle" üstün duruma gelmişlerdir. İlim, teknik, temizlik, çalışkanlık, doğruluk, bunlar İslam prensipleri değil mi?

Gavurlar İslam prensipleriyle kalkınırken, Müslümanlar kahve, meyhane, bar, tembellik, beceriksizlik gibi gavur prensipleriyle batmaktadır.

Yani her kafirin her hali kafir olmadığı gibi, her Mü'minin her hali de Müslümanca değil. Dolayısı ile kafirin Müslümanca hali, Mü'minin kafir haline galip geliyor.

— Kafir "dünyadan başka alem yoktur, ne yaparsak yanımıza kar kalır" diyor, buna ne dersiniz?

Evvela dünyayı yaratan Allah, Ahireti de yaratabilir. Dolayısı ile ahirete inanmamak ilme ve akla aykırıdır.

Diyelim ki, ahiret yok, o zaman kafirin ahiret hazırlığı yapmaması isabetli görülebilir. Fakat ahiret varsa (ki var) o zaman kafirin hali ne olacak?

Zaten ahiret inancı dünya hayatını tanzim eder, insanları kötülük işlemekten geri çeker. Ahirete inanmayan kötü hareketleriyle dünyasını da berbat etmektedir. Flörtle evlenenlerin boşanmak için mahkeme kapılarında kuyruğa girmesi gibi. Çünkü ellerinde ölçü yok. Ölçüsüz hareket edince felaketler diz boyu...

— Pek çok müslüman da berbat bir hayat yaşıyor, buna ne dersiniz?

Zaten işin en büyük felaketi burada: Müslüman, İslâm'ın saadetini gösteremezse, dünyasını cennet edemezse, kafir İslama imrenmez. Müslüman kafir gibi yaşarsa, hatta bazan bir kısım kafirler Müslümanlardan daha medeni bir hayat tutturursa, gençlerin sapıtması gündeme gelir:

Kur'an'a perde olursa bir Müslüman

Kime kafir demeli elbet şaşırır insan!..

— Bugün süper güçlerin hepsi gayrimüslim... Müslüman ülkelerin bütünü bunlardan yardım alıyor. Halbuki "veren el, alan elden üstündür" "İnanıyorsanız üstünsünüz" gibi hükümler karşısında bizim durumumuz nedir?

Süper güçleri bu duruma getiren 2 şeydir: İlim ve teknik.

İlim ve teknik de İslamın emridir. Demek ki gayrimüslimler İslamın emri olan ilim ve teknikle kalkınırken, Müslümanlar bu emirlere uymayıp geri kalmış. Bu sebeple onlar üstün olmuş, veren el durumuna gelmişler. Biz de ilim ve teknikte ilerlersek, biz de kalkınırız, biz de üstün oluruz.

Biz müslümanız sağcı, solcu olamayacağımız gibi, sosyalist veya kapitalist de olamayız, biz müslümanız. Diğer rejimlerle İslamiyet karşı karşıya gelirse, getirilirse, Müslüman tarafsız kalmaz. Çünkü tarafsız kalmak, İslâm'dan yana da olmamaktır, bu çok tehlikelidir, İslâm'dan yana olmak mecburiyeti vardır.

Kafir, mutlaka İslâm'a düşmandır amma Müslümanın kendisine düşman olmasını istemez.

Kafirin putu (tağutu) olduğundan, Müslüman İslamiyete ne kadar sahip çıkarsa, o da tağutuna o kadar sahip çıkıp, adeta

Mü'min-kafir mücadelesi müsbet-menfi iki dinin mücadelesi şeklinde kendini gösterir.

Kafirlerle siyasi, ekonomik anlaşmalar yapılabilir, fakat onlarla dost olunmaz. Zaten onlar da düşmanlıktan vazgeçmez.

Bediüzzaman diyor ki:

İnsan, nur-u iman ile âlâ-yı illiyîne çıkar; cennete lââyık bir kıymet alır. Ve zulmet-i küfür ile, esfel-i safilîne düşer; cehenneme ehil (olacak) bir vaziyete girer. Çünkü iman, insanı Sani-i Zülcelal'ine nisbet ediyor, iman bir intisabdır. Öyle ise insan, iman ile insanda tezahür eden san'at-ı İlahiye ve nukuş-u esma-i Rabbaniye itibariyle bir kıymet alır. Küfür, o nisbeti kat'eder. O kat'dan san'at-ı Rabbaniye gizlenir. Kıymeti dahi yalnız madde itibariyle olur. Madde ise, hem faniye, hem zaile, hem muvakkat bir hayat-ı hayvanî olduğundan kıymeti hiç hükmündedir.

(Sözler, sh. 311)

Soru: 66

—*Münafıklar hakkında ne dersiniz?*

Gerçek manada iman etmemiş olup, Müslüman gibi görünen menfaati için İslamiyet'e ve Müslümanlar'a kötülük eden kimselere münafık denir.

Kafirlerden daha çok müslümanların arasından münafık çıkar. Müslüman gibi gözüdürler fakat yalan söylerler, yalan yere yemin edip başkalarını kandırmaya çalışırlar. Sözlerinde durmazlar ve emanete hıyanet ederler. Menfaatleri ve zevkleri için bunları yaparlar. Böylece İslâm'ın ve Müslümanlar'ın hukukuna tecavüz etmiş olurlar. Bunlara bakanlar:

— İşte İslâmiyet bu!

— Bu da Müslüman...

Diyerek, münafıkların şahsında İslamiyet ve Müslümanlar büyük zarar görür.

Yalan söylemek, sözünde durmamak, emanete hıyanet etmek, Müslümanlar arasındaki güveni sarsar, ittihad-ı İslâm, ümmet, millet mefhumları bunların yüzünden suya düşer. İslâm birliğini parçalayan en büyük güç münafıklardır.

Halbuki münafıklar bir ordu, bir cemaat değildir, hepsi men-

faatine ve zevkine bağılı olan zavallılardır. Bunları kül yığını gibi püskürtüp dağıtmak mümkün iken, Müslümanlar'ın zaafı buna imkan vermez, o zaman hepsi zillete düşer.

Evet, münafıklar Müslümanlar'ın zaafından faydalanır. Yalan habere inanan, alış-verişte muamele tatbik etmeyen Müslümanlar her zaman bunların ağına düşer.

Menfaatini ve zevkini putlaştıran münafık elbette ki İslâm'a kulak asmayarak Allah düşmanıdır, Müslüman'ı yere vurarak da din düşmanıdır.

Özellikle günümüz Müslümanları'ndan bir kısmı, her hadise-de MİT'in, komünistlerin, dinsizlerin parmağını ararlar. Halbuki münafıklar bunlara hiç gerek bırakmaksızın, menfaatleri ve zevkleri için, Müslümanlar'a büyük zarar verirler.

Müslüman, düşmanını iyi teşhis etmelidir. Evvelâ her Müslüman'ın şahsî günahları, zaafı ve kötü alışkanlıkları onun için en büyük düşmanıdır.

Sonra münafıklar gelir.

Münafıklar pirincin içindeki beyaz taşa benzer, ayıklanmaz, dış kırar.

Münafıklar, bizden görünüp, bizi vuran kimselerdir.

Kafirleri yeren 2 ayet varken, münafıkları yeren 12 âyetin olması da gösteriyor ki, münafık, kafirden beterdir.

Allah, insanları 3 kısma ayırıyor: Kafirler, münafıklar ve Müslümanlar, Kafirlerle münafıklar cehennemliktir amma, en büyük azabı görecektir münafıklardır.

İslâm tarihi boyunca pek çok münafık gelip geçmiş. Bunlar dünyada rezil ve rüsva oldukları gibi, ahiretleri de cehennemdir. Bunun için hiçbir münafık başarılı olamamıştır ve olamaz da.

Paranın büyük bir önem kazandığı devirde yaşıyoruz. Parayla arabasını dağdan aşıracağına inananlar, ona mabut gibi bakar, haram kazancı bile ibadet zanneder. Bunlar zenginliği aklın alameti

sayarlar. Bu sebeple başkalarına zarar vermekten çekinmezler. Demek ki günümüz şartları münafıklığı kolaylaştırmış...

Müslümanlar evvela münafık olmamaya dikkat etmeli, sonra da kendilerini münafıklardan korumalı. Yalan söyleyerek, sözünde durmayarak, emanete hıyanet ederek Müslümanlar'a zarar verenleri anlatmak gıybet değil, ibadettir, bunların şerrinden Müslümanlar'ı korumak gerekir.

Eğer Müslümanlar kendilerini münafıkların şerrinden korumazsa, aralarındaki birlik ve beraberliği temin etmeleri "İslâm milleti" olarak ayağa kalkmaları mümkün değildir. Tekrar edelim ki münafıklar İslâm birliğine, ittihad-ı İslâm'a, ümmete karşıdır Onlar yıkıcı olduklarından ufak bir hareketle büyük davaları ve dava adamlarını yerle bir ederler. Bu, kendi güçlerinden değil, yıkmamanın kolaylığındandır.

— Münafıkların varlığı ne içindir?

— Dünya zıtlar alemidir, her şey zıddıyla gelişir. Münafıklar olacak ki, Mü'minler daha uyanık olsun, daha dikkatli hareket etsin. Sünnet-i seniyyeye tam ittiba etmedikleri zaman, kafirler, münafıklar, şeytanlar Mü'minlere zarar verir, böylece onlar da yaptıkları hatanın cezasını dünyada çekmiş olurlar. Sebepler aleminde yaşadığımız için, Kaderin şefkat tokatları bazan münafıklar vasıtasıyla da gelir.

— Hulefa-i raşidin devrinde, Sahabenin bir Yahudi'nin fitnesine maruz kalmalarının sebebi nedir?

— Evvela bir Yahudi'nin o fesadı çıkarmadığı açıktır. Pek çok kavimler İslâm'a girmekle, kendi örf ve adetlerini de İslâm'a sokmuşlar, bunlar da İslâm'ın rükünleri gibi zannedilmiş. Sonra fikirler karışmış, ilahi hükümler ikinci, üçüncü plana itilmiş. İşte böyle bir zamanda fitne kopuyor ki, Müslümanlar İslâm'a tabi olmanın lüzumunu daha iyi anlasınlar diye. Bir, iki münafık keşfetmek yeterli değildir, bazan bir bela bin nasihatten iyidir.

— Bir kısım Peygamberler ve evliyalar da hizb-üş şeyta-

na ve ehl-i dalalete mağlup olmuşlar, bunun sebebi nedir?

— Halkın önüne düşenlerin başına böyle haller gelecek ki, bu kimseler her bakımdan Müslümanlara örnek olsun. Eğer peygamberler mucizevî bir hayat yaşasaydı, ümmetleri onları taklit edemezdi. Halbuki onlar da yaralanmış, iyileşmiş, aç kalmış, iyi günler görmüş, böylece her bakımdan ümmetlerine iyi bir örnek olmuşlar.

Velilerin başına hiç bir dert, bela gelmeseydi, imtihan sırrı ortadan kalkardı. Herkes İslâm'ı yaşayarak bütün dertlerden kurtulmaya çalışırdı. Halbuki insan, Allah'a ve O'nun Resulü'ne inanarak İslâmiyet'i öğrenecek, anlayacak ve yaşayacak. Dünya ücret yeri olmadığından, mükafatını ebedi saadete nail olarak alacak.

Dünya bir okuldur, Müslüman beşikten mezara kadar talebe, dolayısıyla her hadise bir imtihandır. Acaba her hadisede Müslüman İslami esaslara ne kadar uyuyor?...

Sonra, Allah'ın Cemal sıfatı olduğu gibi Celal sıfatı da vardır. Bunun için nihayetsiz karışıklıklar içinde bir nizam sürüp gitmektedir. İnsanın tekamülü için halden hale girmek söz konusudur.

Mü'minler herkesin cennete girmesi için çalışır, yani yapıcı kimselerdir. Diğerleri ise yıkıcı olduklarından işleri kolaydır. Bu bakımdan Enbiyalar, Evliyalar, Firavun'lara, münafıklara bazan mağlup olmuşlardır. Fakat neticede yine İslam galiptir. Çünkü İslam da, Müslüman da kıyamete kadar şerefiyle şanıyla devam edecek, münafıklar kubur faresi gibi yaşıyacaktır.

— **Peki neden münafıklık kafirden daha beter, daha zararlıdır?**

Münafık yalancıdır, iki yüzlüdür, hem dost, hem de düşman gibi hareket eder. Sözünde durmaz, emanete hıyanet eder. Halbuki bu sıfatlar pek çok kafirde bulunmaz, bunun için münafık kafirden daha zararlı, daha tehlikelidir. Dolayısı ile onun cezası da o nisbette fazladır.

Münafık meçhul bir düşmandır, hiç ümit edilmedik bir zamanda insanı arkasından vurur. Kafir haricî düşmansa, münafık da

dahilî düşmandır. Haricî düşmana karşı çok zaman tedbir alma imkanı ve zamanı varken dahili düşman olan münafığa tedbir alınmaz. Bununla beraber Bakara Suresi'nin 9'uncu âyetinde de belirtil-diği gibi "Münafıklar, ancak kendilerini aldatırlar."

İslâmiyet'te malın muhafazası farz olduğundan, malını korur-ken ölen şehittir.

Münafık ise menfaati için başkalarının malını gasbeder bu bakımdan başı beladan kurtulmaz. Bu sebeple kapitalist ülkelerde alacak yüzünden işlenmiş pek çok cinayet var ki, bunların toplamı bir katliam manzarası arz eder.

Yahudilerin, masonların, kapitalistlerin hatta komünistlerin yardımlaştığı bir dünyada Müslümana zarar veren münafıkların cezası büyük olmalıdır ve oluyor da. Böylece münafıkların dünyası işe yaramadığı gibi, ahiretleri de cehennemin dibidir.

Son 3 asırdır, münafıkların İslâm'a verdiği zararı hiç kimse vermemiştir. Müslümanlar münafıklardan kendilerini korumadığı müddetçe başarıya ulaşmaları mümkün değildir.

Münafığın yalanlarına inanan, çeşitli şekillerde ona yardımcı olanlar da ondandır.

Şeytandan korunmanın şartları ne ise, münafıktan korunma-nın şartları da odur. Sünnet-i seniyye kalesine giren, olayları gayet dikkatli takip eden ve kötü insanların şerrinden Müslümanları koru-maya çalışan herkes münafığın şerrinden de kurtulur.

Kafirler hakkında Bakara suresinde (6 ve 7) iki aye-tiyle iktifa edilirken; münafıklar hakkında, 8. ila 20. âyete kadar olan 12 ayetle yapılan tahşidata dair bir sualde Be-diüzzaman diyor ki:

Kafirlerin zemmi hakkında yalnız iki ayetle iktifa edil-miştir. Oniki ayetin hülasası ile münafıklar hakkında ya-pılan itnab neye binaendir?

Elcevab: Münafıklar hakkında, itnabı, yani tatvili

icab ettiren bir kaç nükte vardır.

Birincisi: Düşman meçhul olduğu zaman daha zararlı olur. kandırıcı olursa daha habis olur. Aldatıcı olursa, fesadı daha şedid olur. Dahilî olursa, zararı daha azîm olur. Çünkü dahilî düşman, kuveti dağıtır, cesareti azaltır. Haricî düşman ise; bilakis asabiyeti şiddetlendirir, salabeti arttırır. Nifakın cinayeti, İslâm üzerine pek büyüktür. Âlem-i İslâm'ı zelzeleye maruz bırakan nifaktır. bunun içindir ki, Kur'an-ı Azimüşşan ehl-i nifaka fazlaca teşniat ve takbihatta bulunmuştur. (Osmanlıca İşarat-ül İcaz)

Sual: Hizbullah olan ehl-i hidayet, başta Enbiya ve onların başında Fahr-i Âlem Aleyhissalatü Vesselam, o kadar inayet ve rahmet-i İlahiye ve imdad-ı Sübhaniyyeye mazhar oldukları halde, neden çok defa hizb-üş şeytan olan ehl-i dalalete mağlub olmuşlar? Hem Hatem-ül Enbiya'nın Güneş gibi parlak nübüvvet ve risaleti ve iksir-i azam gibi te'sirli i'caz-ı Kur'anî vasıtasıyla irşadı ve cazibe-i umumiye-i kainattan daha cazibedar hakaik-i Kur'aniyenin komşuluğunda ve yakınında olan Medine münaşıklarının dalalette ısrarları ve hidayete girmemeleri ne içindir ve hikmeti nedir?

Elcevab: Bu iki şık müdhiş سوالin halli için, derince bir esas beyan etmek lazım gelir. Şöyle ki:

Şu kâinat Hâlik-i Zülcelalinin hem cemalî, hem celali iki kısım esması bulunduğundan ve o cemalî ve celalî isimler, hükümlerini ayrı ayrı cilvelerle göstermek iktiza ettiklerinden, hâlik-ı Zülcelal kainatta ezdadı birbirine mezcedip birbirine mukabil getirip ve birbirine mütecaviz ve müdafî bir vaziyet verip hikmetli ve menfaatdar bir nevi mübareze suretine getirip, ondan zıdları birbirinin hududuna geçirip, ihtilafat ve tagayyürat meydana getirmekle kaniatı kanun-u tagayyür ve tahavvül ve düstur-u terakki ve tekâmüle tâbi kıldığı için; o şecere-i hilkatın cami bir semeresi olan insan nev'inde o kanun-u mübarezeyi daha acib bir şekle ge-

tirip bütün terakkiyat-ı insaniyeye medar bir mücahede kapısını açıp, Hizbullah'a karşı meydana çıkabilmek için hizb-üş şeytana bazı cihazat vermiş.

İşte bu sır-ı dakik içindir ki, Enbiyalar çok defa ehl-i dalalete karşı mağlub oluyor. Ve gayet zaaf ve acizde olan dalalet ehli, manen gayet kuvvetli olan ehl-i hakka muvakkaten galip oluyorlar ve mukavemet ediyorlar. Bu acib mukavemetin sır-ı hikmeti şudur ki:

Dalâlette ve küfürde hem adem ve terk var ki, pek kolaydır, hareket istemez. Hem tahrib var ki, çok sehildir ve âsândır; az bir hareket yeter. Hem tecavüz var ki, az bir amel ile çoklarına zarar verip, ihafe noktasında ve fir'avniyet cihetinden onlara bir makam kazandırır. Hem akıbeti görmiyen ve hazır zevke mübtela olan insandaki nebatî ve hayvanî kuvvelerin tatmini, telezzüzü, hürriyeti vardır ki, akıl ve kalb gibi letaif-i insaniyeyi insaniyetkârane ve akıbet-endişane olan vazifelerinden vazgeçiriyorlar. Ehl-i hidayet ve başta Ehl-i Nübüvvet ve başta Habib-i Rabb-il Âlemin olan Resul-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselam'ın meslek-i kudsisi, hem vücudî, hem sübutî, hem tamir, hem hareket, hem hududda istikamet, hem akıbeti düşünmek, hem ubudiyet, hem nefs-i emmarenin fir'avniyetini, serbestliğini kırmak gibi sasat-ı mühimme bulunduğundandır ki, Medine-i Münüvvere'de bulunan o zamanın münafıkları, o parlak Güneşe karşı yarasa kuşu gibi gözlerini yumup, o cazibe-i azimeye karşı şeytanî bir kuvve-i dafiaya kapılıp, dalalette kalmışlar.

Soru: 67

—*Düşman meselesini biraz açar mısınız?*

Bizim en büyük düşmanımız zaruret, cehalet ve ihtilafur.

Zarurete maharetle, cehalete ilimle ve ihtilafa ittifakla cevap vereceğiz.

Zarurettten kasıt: Mesela Doğu Anadolu'nun herhangi bir yerinde, kış mevsiminde bir tek odada soba yanabilir. Fakirlik sebebiyle fazla odun, kömür alınamamış, ailenin bütün fertleri bir odaya dolup, yatmak zorundadır. İçlerinden birine su lazım olsa, gusül abdesti alıp namaza yetişmesi imkansız. İşte, İslâm'a uymayan bu hal-lerin bütünü fakirlik sebebiyledir, ondan zaruret doğmuş: Böyle hareket edebiliriz, başka türlüünü yapmamız mümkün değil gibi.

Bu hali ortadan kaldırmanın çaresi maharettir. Yani ya yüksek tahsil yapıp ilim ve fazilet sahibi olmak veya sanat öğrenmek. Zaten bir işi çok iyi bilen, doğru ve çalışkan olan hiç bir zaman fakirlik musibetine düşmez.

Hiç bir düşman, insanın kendi kendine düşman olması kadar kötülük edemez. Sokaklarda gezen aylak çocuklar, gençler geleceğini berbat ediyor. Bunlar tahsil yapmaz, iş öğrenmezse, yarın zor durumlara düşmez mi? Onları zor duruma düşüren şu, bu mu, yoksa bizzat kendileri mi?

Kötü alışkanlıklar en büyük düşman değil mi?

Cehalet, tembellik, beceriksizlik... Kahveler, meyhaneler,

barlar düşman değil mi?

Kötü arkadaş, yalancılık, sözünde durmamak düşman değil mi?

Bugün müslümanlara şu veya bu rejim... Şu veya bu ideoloji... Veya yabancı devletler zarar verebilir. Fakat bunların istihası artıran Müslümanların zayıflığıdır. Demek Müslümanların zayıf olması, Müslümanlar için yeterli düşmandır. Kısacası, düşmanı veya düşmanlığı herkes evvela kendinde aramalı. "Suç bende" diyecek insanlara hem çok ihtiyaç var, hem de böyle diyebilecek insanlar kurtulabilir.

Elbette dış dünyamızda düşmanlar var. Amma biz evvela iç dünyamızdaki düşmanları temizlemeliyiz ki, sonra dış düşmanlara karşı başarılı olalım, Sahabe'de olduğu gibi.

Bediüzzaman diyor ki:

"Adavet etmek istersen, kalbindeki adavete adavet et; onun refine çalış. Hem, en ziyade sana zarar veren nefsi emmarene ve heva-i nefesine adavet et, ıslahına çalış. O muzır nefsin hatırı için mü'minlere adavet etme. Eğer düşmanlık etmek istersen; kâfirler, zındıklar çoktur, onlara adavet et. Evvet nasılki muhabbet sıfatı muhabbete layıktır; öyle de: Adavet hasleti, herşeyden evvel kendisi adavete layıktır. Eğer hasmını mağlub etmek istersen, fenalığına karşılık iyilikle mukabele et. Çünkü eğer fenalıkla mukabele edersen, husumet tezayüd eder. Zahren mağlub bile olsa, kalben kin bağlar, adaveti idame eder. Eğer iyilikle mukabele etsen, nedamet eder; sana dost olur...

(Mektubat, sh. 263)

Soru: 68

—*Cihad nedir, nasıl olmalıdır?*

Her din, her ideoloji ve her rejim kendini korur. Bunlar kendilerini korumak isterken İslamiyetin yok olmasını veya Müslümanların zayıf düşmesini ister. Müslümanlar da kendilerini ve dinlerini korumaya kalkıştı mı, ortaya cihad çıkar.

Cihadı üç şekilde ele alacağız:

1. Harici düşmana karşı silahla savaşmak. Bunun için en azından düşmanlar kadar güçlü olmak lazım. Savaşa hazırlanmak sulhu temin eder.

2. Dinin, imanın esaslarını korumak için, ilimle, ibadetle cehd etmek, gayrete gelmek. Fitneyi kaldırmak, İslamiyeti yaşanan bir din haline getirmek.

3. Her Müslümanın dini ilimlerdeki noksanlarını tamamlaması, haramları terk edip, ibadetlerine dikkat etmesi cihattır.

Bu işleri yaparken cemaat, millet, ümmet meselelerine çok dikkat etmelidir. İslam birliği olmazsa cihatta başarılı olmak mümkün değildir. Eğer bütün Müslümanlar birlik ve beraberlik içine giremiyorsa, yapılabildiği kadar yapılmalı, cemaatler şeklinde hizmetler yürütülmelidir.

Müslümanlar cihadı terkederlerse, düşman işgali altında ka-

lırlar, o zaman dinleri, namusları gittiği gibi, öldürülebilirler. Yani cihada hazır olan herşeyini korur, cihadı terk eden herşeyini kaybeder.

İslâmiyet'e ve Müslümana karşı çıkmayan ecnebiye silah çekilmiyeceği gibi, eğer bunlar vergi verirse, kendileri Müslümanlar tarafından korunur, zımmiler böyledir.

Din düşmanları her zaman mevcut olacağından cihad, İslamiyetle başlamış, kıyamete kadar devam edecektir. Batıl davalar için savaşımlar, vuruşmlar, varken, Müslümanlar neden Hak davası için cihad yapmasın?

Cihada niyetli olan kimsenin hicreti de olacaktır. Herkes İslama en iyi hizmet edecek yerde bulunmalıdır.

Cihad ederken vefat eden şehid olur. Evet şehid olmak için dua etmeli fakat asıl mesele İslamiyete daha çok hizmet etmektir.

Elbette cihadda pek çok zahmet ve meşakkat var. Bunlar Müslümanın dinindeki samimiyetini gösterir. En büyük imtihanlardan biri de cihaddır. Cihada niyet eden, cihadın meşakkatlerine dayanan, samimiyetini göstermiş ve imtihanı kazanmış demektir.

Allah, din düşmanlarını çeşitli afetlerle imha edebilirdi. O zaman imtihan sırrı ortadan kalkardı. Dinsizliğe hizmet edenler kadar, dine hizmet etmek isteyenler de var mı? Cehenneme gitmek isteyenler kadar, cenneti arzulayan var mı?

Cihad yerine göre Mü'minden mal ister, can ister veya ilim, hitabet ister. Kısacası Müslüman dinini, din kardeşini koruyacak ki kendini de korumuş olsun.

Bediüzzaman Hazretleri talebeleriyle hapishanelerde çektikleri musibetleri, mezkûr hikmetle tefsir ederken şöyle diyor:

Birden bu sabah kalbe ihtar edildi ki: Siz bu şiddetli imtihana girmek ve inceden inceye sizi kaç defa "altun mu, bakır mı" diye mehenge vurmak ve her cihette sizi insafsız-

ca tecrübe etmek ve nefislerinizin hisseleri ve desiseleri var mı yok mu üç-dört eleklerle elenmek; halisane, sırf hak ve hakikat namına olan hizmetinize pekçok lüzumu vardır ki; kader-i İlâhi ve inayet-i Rabbaniye müsaade ediyor. Çünkü böyle meydan-ı imtihanda inatçı ve bahaneci insafsız muarızların karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki: Hiç bir hile, hiç bir enaniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevi uhrevî ve şahsî menfaat karışmayarak, tam hâlis, hak ve hakikattan geliyor. Eğer perde altında kalsaydı, çok mânalar verilebilirdi. Daha avam-ı ehl-i iman itimad etmezdi. "Belki bizi kandırırlar" der ve havas kısmı dahi vesvese ederdi. Belki bazı ehl-i makamat gibi kendilerini satmak, itimad kazanmak için böyle yapıyorlar diye daha tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra, en muannid vesveseli dahi teslime mecbur oluyor. Zahmetiniz bir, kârınız bindir inşaallah. (Şualar, sh. 522) Demek, dinî hizmetlerde ihlâs esastır.

Soru: 69

—Emr-i bil maruf, nehy-i anil münker, ne demek?

Dinin emirlerini bildirmek, haramlardan da insanları geri çekmek, manasına gelen bu tabir, Ayetle, Hadisle sabit olduğundan Müslümanlar arasında çok yaygındır.

Herşeyde olduğu gibi, bunu da sırasıyla anlatmaya çalışalım.

1. Her müslüman her bir organını haramlardan geri çekmeli, sonra o organlarını ibadetlerde çalıştırmalı. Yani emr-i bil maruf, nehy-i anil münker'i evvela kendi vücudunda tatbik etmeli. Böylece İslamiyeti fiilen yaşar, tebligatı da lisan-ı hal ile yapar ki en tesirlisi de budur.

2. Her müslüman, "aile hayatında" kavgayı bitirmeli. Münakaşadan, sert hareketlerden kaçınmalı. İslamiyeti ilmi olarak anlatmalı, fiilen yaşamalı. Mesela aile fertlerine namaz anlatılmış, öğretilmiş, bunu yapan şahıs da 5 vakit namazını kılıyorsa, namaz kılmıyanlardan mesul olmaz. Çünkü tebliğ bize, hidayet Allah'a aittir.

Dikkat edilirse "aile reisi"nden bahsetmedim. Öyle bir devirde yaşıyoruz ki ana-baba emri bil marufu yapması gerekirken, İslamiyeti öğrenen çocuk da bu işi yapabilir.

Hal böyle olunca, küçük-büyük gözetilmeli... Hürmet ve muhabbet terk edilmemeli.

Evde kıyametler kopacak:

Ne var?

Emr-i bil maruf yapıyorum...

Herşeyden evvel nezaketli, edepli olmalı.

Yaşlılar susabildikleri kadar susmalı, İslamiyeti de buram buram yaşamalı.

Gençler de İslamiyeti ilim olarak öğrenmeli, hurafelerin dışında dini yakalamaya çalışırken, dini tabirleri de öğrenmeye çalışmalıdır.

İslamiyeti öğrenmiyen yaşamıyan gençleri, batıl dinlerin mensupları istila edebilir.

İslamiyeti öğrenip, yaşamaktan hiçbir zarar gelmeyeceği gibi, İslamiyeti yaşamamak da felaketlerin davetçisidir. Yaşlı tanıdıklara bakarsak, bu gerçeği açıkça görürüz.

3- İş yerinde emr-i bil maruf, nehy-i anil münker başarının ta kendisidir. Malın sağlam olması, yapılan işin zamanında teslim edilmesi, borçların ödenmesi, alacağın takibi... Kısacası, işin gereğini yerine getirmek emr-i bil maruftur. İslama uyan mutlaka başarılı olur...

İslama uymayanların haram kazançları, onların dünya ve ahiretini berbat edebilir: Hastalıklar, kazalar, savaşlar unutulmamalı.

Felaketlerden mü'min de zarar görür amma onların canları şehid, malları sadaka hükmüne geçer.

4- Devlet de yani siyasi hayatta emr-i bil maruf, nehy-i anil münker yine ilimle ve yaşayarak, lisan-ı hal ile olmalı.

İslamî bilmeyen, islamı yaşamayan kimsenin yapacağı bir tebliğ de yoktur. Burda en tehlikeli durum: Dindar olmıyanların iyi, dindar görünenlerin de kötü olmasıdır. Artık orada din ayağa kalkamaz!..

5- Ahirzaman fitnesi çok önemlidir. İslamı bilmeyen, yaşamıyan insanlar çok bozulacak, bu bozuklar, bir millet, bir cemaat, kısacası bir güç meydana getirecek, diğerlerini ezecekler. Kötülerin hakimiyeti başlayacak. Eğer iyiler bir araya gelip, çeşitli şekillerde bir güç oluşturamazsa, halleri perişandır.

İnsanlara zevkler ve menfaatler hükmeder. Bunlar İslam dışında ele alınırsa insanlar canavarlaşır

Zevk ve menfeatini İslâm'a uygun duruma getiremeyen, İslamı yaşamada bütünleşmeyen, ümmet olamaz. Ümmet olmıyan da İslamı ne kadar yaşar?

Din, fertten başlayarak her türlü topluluğa "İslâmî bir hayat" getirir, bunun varacağı en son nokta: İttihad-ı İslamdır.

Zaten İslâm'da bütünleşmeyenleri felaketler bir araya getirir. Nasıl ki demir parçaları ateşe atılır ki eriyip birbirine yapışsın diye... Parçalanan Müslümanlara felaket gelir ki onlar İslama sarılıp bir güç olsunlar.

Neticede: Bugüne kadar yapılan "Emr-i bil maruf, nehy-i anil münker" hareketinde, kendini ihmal eden Müslümanların başkalarını irşad etmeye çalıştığını gördük ki, din için bundan daha tehlikeli si olamaz!..

İslâmiyet evvela nefislerde yaşanacak... İslâmiyet'i yaşayan Müslümanlar ümmetçikler oluşturacak, böylece kurtuluşa erilecek.

Ümmet oluşturmada akraba olmuş, olmamış önemli değil. İslamı yaşıyanlar bir araya gelecek.

İslâmiyet maddi ve manevi sahada yaşanmazsa yine yarım kalır. Manen kardeş olanlar, maddeten de kardeş olamazsa ümmet, millet, ittihad-ı İslam bunun neresinde?

Hadis-i şeriflerde mealen buyuruluyor ki:

"Bir kötülük gizli kaldığı vakit, zararı yalnız sahibine olur; açıktan yapıp, çevre tarafından değiştirilmediği vakit ise, zararı umuma şamil olur."

(Taç Tercümesi, İstanbul 1968, cilt 5, Hadis 686.)

"Hayatımı kudret elinde tutan Zat'a yemin ederim ki, ya ma'rufu emr edecek, münkeri yasaklamaya çalışacaksınız; veya Allah size, tarafından bir azab gönderecektir. Sonra siz O'na dua edeceksiniz, fakat duanız kabul olunmayacaktır." Aynı eser, Hadis 687

"İnsanlar üzerine öyle bir zaman gelecek ki, mü'min o zaman mü'minlere dua edecek de, Allah şöyle buyuracak: "Kendi nefesine dua et, sana icabet edeyim; umuma gelince ben onlara gazablıyım."

(Ramuz-ül Ehadis, İstanbul 1985, sh. 503/2)

Soru: 70

—*Said Nursi: "Otuz seneden beri iki tağut ile mücadelem var, biri insanda, diğeri alemdedir. Biri ene, diğeri tabiattır." diyor, bunları açıklar mısınız?*

Nemrut, Firavun gibi kimseler tağut olduğu gibi, putlar da tağuttur. Demek ki tağut, insanları Allah'a ibadet etmekten geri çekip, kendine ibadet ettiriyor. Bunun için Bediüzzaman ene'yi ve tabiatı ele almıştır.

Şimdi iki genç düşünelim, yanyana gidiyorlar. Birine soruyoruz:

— Nereye gidiyorsun?

— Meyhaneye.

— Niçin?

— Canım içmek istedi.

Bu sefer diğesine soruyoruz:

— Siz nereye gidiyorsunuz?

— Camiye.

— Niçin?

— Allah emretmiş de ondan...

Dikkat edilirse bu iki gençten biri canının istediğini yapıyor, diğeri ise Allah'ın emrine uyuyor.

İslamiyeti hesaba katmaksızın, seve seve canının istediğini yapan kimse, nefsine (enesine) ibadet ediyor demektir.

Eğer canımızın isteklerini helal dairede yerine getirirsek, bu sefer Allah'a ibadet etmiş oluruz ve sevap da kazanırız.

Elbette canının istediğini yapan kimseler, İslami eğitimden uzak bırakılmış, onlara sevabın yolları kapatılıp, günahın yolları açılmış. Kasıtlı olarak İslami eğitime ve öğretime mani olan, ibadeti yasaklayan kimseler de Firavunlar'ın izinden yürüyor sayılır.

Tabiat, naturalizm olarak Fransa'nın milli felsefesi idi. Lozan Andlaşmasıyla Fransa'yı taklit etmeye çalışan Türkiye, Naturalizmi tabiatçılık olarak aldı, Allah isminin yerine tabiatı yerleştirdiği için tağut oldu. Şimdi buna "doğa" da diyorlar.

"Kendi kendine oluş"u kabul etmek tabiatı putlaştırmaktır. Bediüzzaman bunun mümkün olmadığını Tabiat Risalesinde geniş geniş izah etmiştir.

Milli Eğitim "tabiat" kelimesine önem verdiği için pek çok gencin imanı yıkılmıştır. Risale-i Nur Külliyyatı da tahkiki imanı temine çalıştığından, Said Nursi, tabiat tağutuyla mücadele etmek zorunda kalmıştır, bu işten başarıyla da çıkmıştır.

Allah'a imandan evvel küfre tövbe etmek şarttır, bunun da esası tağutlara karşı çıkmaktır. Çünkü "Allah'tan başka mabut yoktur" islâm'ın esasıdır.

Müfessir diyor ki:

İt'n-i Cerir-i Taberî'nin tarifi vechiyle, Allah'a karşı tuğyankâr olup kahr-u cebr ile veya birrıza perestiş edilip ma'bud tutulan gerek insan, gerek şeytan, gerek vesen ve gerek sanem ve sair herhangi bir şey demektir. Bunun tefsirinde Şeytan veya sâhir veya kâhin veya ins ve cinnin mütemerridleri veya Allah'a karşı ma'bud tanınıp razı olan Fir'avn ve Nemrud gibiler veya "esnam" diye müteaddid rivayetlere tesadüf edilir. Ebu Hayyan der ki: "Bunlar birer misal ile beyan olmak gerekir. Çünkü tağut bunların her birinde mahsurdur. ilh..." Bâlâdaki tarif bunların hepsine şamildir. Maamañih Kadı Beyzavi bu hasra "Allah yolundan men'edenler" fıkrasını da ilave etmiştir ki daha eam bir ta'rifî tazammun eder. Çünkü bunu yapanlar, ma'bud tanınmış olmyabilirler. Şu kadar ki, bu da (45:23) âyeti mucibince kendi hevasına uyup kendi kendine ma'bud payesi vermiş addolunabileceği mülahaza olunursa, evvelki ta'rifte dahil olacaktır...(8)

Tağut, Kur'anda bildirildiği ve Kur'an ise, ta kıyamete kadar her asra hitab ettiği ve Kur'anın irşadında her asır için tağutî cereyanlardan çekinmek dersini almak hikmeti bulunduğu nazara alınarak tağuta dair daha umumi bir ta'rifin yapılması gerektir. Şöyle ki: Tağut: "Cemiyetlerin hüsn-ü cereyanını temin eden şear-i diniyeyi tağyir ve sefaheti teşvik ile cemiyeti ifsad edip insanları Allah'a itaatten men'ederek, kendine bağlamak ve itaat ettirmek isteyen azgın ve azgınlar cereyanının başı" diye tarif edilebilir. (9)

8- Hak Dini Kur'an Dili, Hamdi Yazır, İstanbul 1960, sh. 869.

9- Yeni Ansiklopedi, tağut maddesi.

Soru: 71

—*Bid'atlar ve hurafeler nedir, bunların bizimle ilgisi ne olabilir?*

İslâm'da olmadığı halde sonradan (din adına) çıkarılmış adetlere bid'at denir. Bir kısım Müslümanlar kendilerine göre bir yaşama tarzı tutturur, bunun felsefesini de getirip, kendilerine göre bir din kurarlar, bunun adına da İslâmiyet diyebilirler. Hurâfeler de aynı mânâyâ gelir.

Fertten başlayarak bid'atlara (hurâfelere) açıklık getirmeye çalışalım.

Mesela bir şahıs tefsir, hadis, fıkıh bilmiyor, amma akıllı ve bilgili. Kendi fikirlerini islâmiyetmiş gibi anlatması çok tehlikeli.

Günümüzde içki, kumar, zararlı basın-yayın yaygın. Bunları normal görmek ve göstermek İslâm'a aykırı.

Helal kazanca dikkat eden az.

Müslümanı kafirlikle, münafıklıkla itham etmek vazifemiz değil.

Ayet ve hadislere kendine göre mânâ vermek, particilik kaygusuyla başka Müslümanlar'a karşı çıkmak...

Pahalı mezarlar yaptırmak...

İsraf...

Halvet... Bunların hepsi İslâm dışı.

Buradaki halvetten maksat bir kadınla erkeğin kilitli kapılar ardında oturmasıdır.

Fert bu şekilde bid'atlara girince aile islâmî motiflerini kay-

bedip, Avrupa ailelerinden biri olur. Halbuki:

Her evde kütüphane olmalı.

Her evde ders yapılmalı.

Dindar aileler birbiriyle görüşmeli.

Dedikodu ve gıybetten kaçınmalı.

Fert ve aile bid'atlı bir hayatın içine girerse işyerleri ya başarısız olur veya İslâm dışı çalışır.

O zaman şeair-i İslâmiyye yani İslâm'ın zahirî görünüşü ortadan kalkar. Almanya'dan otomobiliyle yola çıkan bir Müslüman Avusturya, Yugoslavya, Bulgaristan hattıyla Türkiye'ye girse, gümrükte Türkiye'ye girdiğini anlar ve yoluna devam eder. Zaman zaman kendi kendine sorar:

— Bulgaristan'da mıyım, Türkiye'de mi?

Çünkü aynı yollar, aynı insanlar, aynı binalar...

Demek İslâm'ın dış görünüşü yok edilmiş...

Fert, aile, işyeri, çarşı-pazar İslâm'a aykırı olursa insan su gibidir konduğu kabın rengini ve şeklini alır. Bunu almakla da kalmaz yaşadığı hayatı müdafaa eder. Böylece bir Müslüman, hem İslâm dışı bir hayat yaşıyor, hem de onu müdafaa ediyor, peki İslâmiyet nerede?

Olmıyan islamiyetin saadeti de olamayınca fert aile, işyeri, millet ve devlet çapında felaketler gelmeye başlar ki İslâmiyetin ne derece gerekli olduğu anlaşılsın.

Sebepleri görüp, sebepleri yaratanı görmemek, insanı naturalizme, materyalizme sürükler. Bunlar bid'attır. Mesela bitkiler topraktan... Amma toprak zerre zerre, nokta nokta Allah'ın askeri olmasa toprak nasıl karpuz yapar, karpuz nasıl çekirdeğinin içine yerleşebilir?

Fotoğrafların, resimlerin, heykellerin yaygınlaşması...

Dershaneler yerine kahvelerin açılması...

Gururun, izzet-i nefsin ön plana çıkması... Hep bid'at.

Değil ki ehl-i bid'at olmak, bid'ata taraftar da olmamalı. Bunun için İslâmiyet'i öğrenmeli, anlamalı ve yaşamalı.

Haramlardan kaçmak, ibadetleri farz, vacip, sünnet sırasıyla yapmak bid'atlardan kurtulmanın çaresidir.

71. soruya da bakılabilir.

Bediüzzaman diyor ki:

İmam-ı Rabbani Müceddid-i Elf-i Sâni (r.a.) diyor ki:
"Ben seyr-i sülûk-u ruhanîde görüyordum ki: **Resul-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselâm'dan mervî olan kelimat, nurludur. Sünnet-i Seniyye şuaı ile parlıyor. Ondan mervî olmayan parlak ve kuvvetli virdleri ve halleri gördüğüm vakit, üstünde o nur yoktu. Bu kısmın en parlağı, evvelkinin en azına mukabil gelmiyordu. Bundan anladım ki: Sünnet-i Seniyye'nin şuaı, bir iksirdir. Hem o Sünnet, nur istiyenlere kâfidir, hâricte nur aramağa ihtiyaç yoktur.**"

(Lem'alar, sh. 56)

**Acaba bid'atları icad etmekle o kafîle-i uzmadan inhi-
raf eden; nereden nur bulabilir, hangi yoldan gidebilir?**
**Resul-i Ekrem Aleyhissalatü Vesselâm, Rehberimiz ferman
etmiş ki: "Bid'atların bütünü dalalettir, dalaletlerin bütü-
nü ateştir... (Müslim)**

**Acaba bu ferman-ı kat'îye karşı ülema-üs su' tabirine
layık bazı bedbahtlar hangi maslahatı buluyorlar, hangi
fetvayı veriyorlar ki; lüzumsuz, zararlı bir surette Şeâir-i
İslamiyyenin bedihiyyatına karşı geliyorlar; tebdili kabil
görüyorlar? (Mektubat, sh. 395).**

Soru: 72

—İsrailiyat ne demektir?

İsrail, yani Musevi kaynaklarından gelen yazılı veya sözlü olaylar, kıssalar vesaireye İsrailiyat denir. Fakat İslama yabancı olan herşey bu kelimenin içinde mütalâa edilmelidir.

Bilindiği gibi İslamiyet Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem ile başlamış, müslüman nüfusu milyonları ve milyarları bulmuştur.

İslama giren bazı şahıslar, kavimler ve milletler kendi kültürlerinden bir kısmını İslama sokmuşlar. Araştırmacı olmayan Müslümanlar da bunları İslamiyet zannetmiş, böylece dine hurafeler de girmiş.

Hurafeleri, bid'atları, dalaletleri İsrailiyatın içinde ele almalıdır.

Edebi sanatlara kabiliyetli olan kimseler, bir kısım Ayet ve Hadisleri anlatabilmek için, kıssalar, fıkralar, hatta hikayeler anlatmış, halk Ayet ve Hadisleri unutmuş, hikayeler veya kıssalar akıllarında kalmış, bunu da zevkle, şevkle anlatmışlar, böylece bazı mahfillerde din çığırından çıkmış.

Hatta bunları yazmışlar da... Bir kısım din düşmanları da

bunları toplayıp, İslamiyeti kötölemek yönüne gitmiştir.

"Herşey zıddını doğurur" prensibince, İsrailiyata kayanlara inat, bir kısım kimseler sadece Kur'an'ı ölçü olarak almış. Halbuki Kur'an'ın ilk tefsiri Hadislerdir, içtihatları da bir kısım Ayet ve hadislerden çıkarılmış hükümlerdir.

Elbette Kur'an ve O'na bağlı olarak Hadisleri ve icthadları esas alıp, yürümek en emin yoldur. Bunun için Arabca, Tefsir, Hadis, Siyer ve benzeri ilimleri iyi bilmeli ki isabetli hareket edilsin. Aksi halde nasıl taa Asr-ı saadette Hariciler, Kur'an'dan çıkardıkları yanlış hükümlerle dalalete gitmişlerse, aynı hal bugün de olabilir.

Hazreti Ali radiyallahu anh'a hitaben İki Cihan Serveri Efendimiz buyurmuştur ki: "Ben Kur'an'ın inzali için savaştım, sen de tevili için savaşacaksın."

Her ibare teville müsait olduğuna göre, Âyetleri de değişik manalarda anlayanlar olacaktır. Hatalı hareket etmemek için Arabca, tefsir, hadis ve benzeri ilimleri bilmek gerekir, bunları bilmeyenler muteber bir İlmihalle amel etmelidir.

İsrailiyat denince akla sadece Yahudiler gelmemeli, günümüzde Yahudileşmiş insanlara da dikkat etmelidir.

Müslümanlar, ilmiyle amel olup, haramlardan kaçan, helalları gücü yettiği kadar yapan alimlere tabi olmalı ki, İsrailiyattan kurtulup, dinin esasına inebilsinler.

Dinde en tehlikeli hal, din adına başka şeylerle meşgul olmaktır. O zaman dinin İlahîlik yönü kaybolur, beşeri hale bürünür ki, artık tesiri kalmaz, böyle kimselerin etrafındaki şahıslar da ondan uzaklaşırken, dinden de uzaklaşmış olurlar. Herkes dinle israiliyatı birbirinden ayıramadığından, İsrailiyatı İslamiyet zannedenler, dalalete gidebilir.

Allah'tan başka mabut olmadığına inandıktan sonra, haramla-

rı terk edip, ibadetleri de farz, vacip, sünnet sırasıyla yapmaya çalışınlar, hem israiliyattan uzak kalmış olur, hem de insanlara tesiri artar.

70. soruya da bakılabilir.

Bediüzzaman diyor ki:

O necib kavm-i Arab, zaman-ı cahiliyette bir ümmet-i ümmiye idi. Vaktaki içlerinden hak tecelli edip istidad-ı hissiyatları uyandı da meydanda yol açan din-i mübini gördüklerinden umum rağbat ve meyilleri, yalnız dinin marifetine inhisar eylediler. Fakat kainata olan nazarları teşrihat-ı hikemiye nazarıyla değil, belki istitraden yalnız istidlal için idi. Onların o hassas zevk-i tabiîlerine ilham eden yalnız onların fitratlarına münasib olan geniş ve ulvi muhitleri; ve safî ve müstaid olan fitrat-ı asliyeleri talim ve terbiye eden yalnız Kur'an idi. Bundan sonra kavm-i Arab sair akvamı bel'ettiği gibi milel-i sairenin malumatları dahi müslüman olmaya başladığından, muharrefe olan İsrailiyat ise Vehb, Kâ'b gibi ülema-i ehl-i kitabın İslamiyetlerinin cihetiyle Arapların hazain-i hayalatına bir mecra ve menfez bularak o esfkâr-ı safiyeye karıştılar. Hem sonra da ihtiram dahi gördüler. Zira ülema-i ehl-i kitabdan İslamiyet'e gelenler, İslamiyet şerefîyle gayet celalet ve tekemmül ettiklerinden, malumat-ı müzahrefe-i sabıkaları makbule ve müselleme gibi oldular.. reddedilmedi. Çünkü İslâmiyet'in usûlüne müsadim olmadığından hikayat gibi riva-yet olunur iken, ehemmiyetsizliği için tenkidsiz dinlenirler idi. Fakat hayfa! Sonra hak olarak kabul edildiler. Çok şühbeh ve şükûkata sebebiyet verdiler.

(Muhakemat, sh. 16)

Soru: 73

—*Kemiyet ve keyfiyet kelimeleri üzerinde durur musunuz?*

Kemiyet bir şeyin çok olması, keyfiyet de o şeyin mahiyetinin (yapısının) güzelliği ve iyiliğidir.

Bugün bir buçuk milyar Müslüman var, yani kemiyet (sayı) bakımından iyiyiz. Müslümanlardan başka bu kadar nüfusu olan bir millet yok.

Fakat İslâmiyeti bilen, sırat-ı müstakimde onu yaşıyan kaç Müslüman gösterilebilir?

Demek bugünkü Müslümanlar kemiyet bakımından iyi, keyfiyet bakımından iyi değil, çektiğimiz çilelerin sebebi de budur.

Talebe ve cemaat hareketlerinde de kemiyet ve keyfiyet her zaman gündeme gelir. Doğrudan doğruya keyfiyeti yakalamak güç olduğundan kemiyete razı olanlar vardır. Bunlar "Keyfiyet bunun içinden çıkacak" diyor. Yani "çayırotunun yetiştiği yerde meyva ağaçları da yetişir" denmektedir.

Amma insan şahsi hayatında kemiyette değil keyfiyette kalmalı, mükemmel Müslüman olmalı. Zira ahırzamanda insanlar, zaman nehrine dökülmüş bir sepet çöp gibi. Onlar şuursuz ve iradesiz olarak giderler ve ömürlerini bitirirler.

Bediüzzaman diyor ki:

Cenab-ı Hakk'ın rızası ihlas ile kazanılır. Kesret-i etba' ile ve fazla muvaffakiyet ile değildir. Çünkü onlar vazife-i İlahiyeye ait olduğu için istenilmez; belki bazan verilir. Evet bazan bir tek kelime sebab-i necat ve medar-ı rıza olur. Kemmiyetin ehemmiyeti o kadar medar-ı nazar olmamalı. Çünkü bazan bir tek adamın irşadı, bin adamın irşadı kadar rıza-i İlahiye medar olur. Ey sevaba hırslı ve a'mal-i uhreviyeye kanaatsız insan! Bazı Peygamberler gelmişler ki, mahdud birkaç kişiden başka ittiba edenler olmadığı halde, yine o peygamberlik vazife-i kudsiyesinin hadsiz ücretini almışlar. Demek hüner, kesret-i etba' ile değildir. Belki hüner, rıza-yı İlahîyi kazanmaktır. Sen neci oluyorsun ki, böyle hırs ile "Herkes beni dinlesin" diye vazifeni unutup, vazife-i İlahiyeye karışyorsun? Kabul ettirmek, senin etrafına halkı toplamak Cenab-ı Hakk'ın vazifesidir. Vazifeni yap, Allah'ın vazifesine karışma.

(Lem'alar 152)

Soru: 74

—*Ahlâk konusunda ne dersiniz?*

"İlim adamı" deyince akla yabancılar geldiği gibi, ahlak deyince de yine yabancıların ahlakı hatırlanır. Milli Eğitimin kitapları da bu doğrultuda hazırlanmıştır.

Konfücius diyor ki: "Bir memleketi yöneltmeye çağrılıysaydım hiç şüphesiz dili gözden geçirmekle işe başlardım. Dil kusurlu olursa kelimeler düşüncüyü iyi anlatamaz. Düşünce iyi anlatılmazsa yapılması gereken şeyler doğru yapılamaz. Ödevler (vazife) gerektiği gibi yapılmazsa, töre ve kültür bozulur. Töre ve kültür bozulursa adalet yanlış yola sapar. Adalet yoldan çıkarsa, şaşkınlık içine düşen halk, ne yapacağını bilmez. İşte bunun içindir ki, hiç birşey dil kadar önemli değildir."⁽¹⁰⁾

Said Nursi de 1000 senelik lisanımıza sahip çıkmıştır. Risale-i Nurlar'ı anlıyan, tefsiri, hadisi, fıkhı da anlar. Böylece tarihimizle, medeniyetimizle irtibat kûrar, İslam ahlakıyla da ahlaklanır.

Aynı kitabın 2. sahifesinde "Ahlak"tan söz ediliyor. Yani

10) Eğitim ve Öğretim İlkeleri, MEB. 1990, s. 29.

Milli Eğitim, ahlaklı kişiler yetiştirmeyi amaç edinmiş.

Konfücius'ün dediği gibi acaba ahlak kelimesi kendine düşen manayı anlatıyor mu?

İçki içmeyen, milli piyango bileti almayan, spör toto oynamayan memurlar mimlenince milletlerin ahlak anlayışını inceledim. Baktım ki bir memlekette ayıp olan bir şey diğerinde ayıp değil, hatta meziyet sayılıyor.

Öyle ise her milletin, hatta her dinin kendine ait bir ahlak anlayışı var. O zaman soruyoruz:

— Milli Eğitimin ahlak anlayışı nedir?

Okullarda içkinin, kumarın, kız arkadaş edinmenin aleyhinde tek kelime söylenmez. Tam tersine düğün, balo, gazino gibi yerlerde "kokusuz içki" tavsiye edilir.

Şehir kulüpleri memurları bekler, beş yıldızlı otellerde kumar makinaları bulunabilir.

"Karma eğitim ilkesi" kız-erkek arkadaşlığını kolaylaştırdığı gibi, flört de adetler arasına girmiştir.

Şikayete sebebiyet vermiyecek şekilde, her türlü günah serbest bırakılıp, İslam ahlakından uzaklaşmış, Avrupa ahlakı da alınmamıştır.

Zira Avrupa okullarında içkinin, kumarın ve fuhuşun zararları anlatılır, amma bunlar serbesttir.

İçki, kumar, fuhuş ve uyuşturucu sebebiyle işini kaybeden, evsiz, yersiz, yurtsuz kalan serserilere devlet de sahip çıkmaz, bunlar ibret için gençlere gösterilir.

İlerlemiş ülkelerde başarılı devlet adamlarından, müdürlerden içki müptelası, kumarbaz veya bar düşkününü bir tek adam gösterilemez.

Avrupa'da sokaktaki adamla yönetici arasında büyük fark vardır. Bu fark da o ülkelerin eğitim anlayışına bağlıdır.

Onlar üretici, biz tüketici yetiştiririz. Bunun için biz de işsizlerin sayısı her geçen gün artmaktadır.

İslamiyet nazarında iman ve amel, nazariyat ve tatbikat bir bütün teşkil eder. Ahlakta da durum aynıdır. Yani ahlak-ı İslamiye fiilen yaşanmalıdır. Bunun en bariz örneği, Peygamberimiz Hz. Muhammed (A.S.M.)'dir.

Bediüzzaman diyor ki:

"Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Hakim'de: (68:4) "Sen büyük bir ahlak üzerindesin" diye ferman eder. Rivayat-ı sahiha ile Hazret-i Aîşe-i Sıddîka (r.a.) gibi sahabe-i güzîn, Hazret-i Peygamber Aleyhissalatü Vesselâmı tarîf ettikleri zaman "Hulukuhu-l-Kur'an" (O, Kur'an ahlakıyla ahlaklanmıştır) diye tarîf ediyorlardı. Yani, "Kur'anın beyan ettiği mehasin-i ahlakın misali, Muhammed Aleyhissalatü Vesselâm'dır. Ve o mehasini en ziyade imtisal eden ve fitraten o mehasin üstünde yaratılan odur. (Lem'alar sh. 59)

Hadsiz salat ve selam ol Peygamberimiz Muhammed Mustafa (A.S.M.) üzerine olsun ki, demiş: Yani; benim insanlara Cenab-ı Hak tarafından bi'setim ve gelmemin ehemmiyetli bir hikmeti, ahlak-ı haseneyi ve güzel hasletleri tekmil etmek ve beşeri ahlaksızlıktan kurtarmaktır." (Hutbe-i Şamiye sh. 18)

Bir rivayette "Kişide iyi hal; libas güzelliği değil, vakar ve ciddiyettir." buyrulur. (Ramuz-u Ehadis, sh. 362)

Bediüzzaman kendisine sorulan suallere şöyle cevap veriyor:

— Herşeyden evvel bize lazım olan nedir?

— Doğruluk.

— Daha...

— Yalan söylememek.

— Sonra.

— Sıdk, sadakat, ihlas, sebat ve tesanüttür.

— Neden?

— Küfrün mahiyeti yalandır, imanın mahiyeti ise sıdktır. Şu bürhan kâfi değil midir ki, hayatımızın beka-sı, imanın ve sıdkın ve tesanüdün devamıyledir.

"Eğer biz ahlâk-ı İslamiyenin ve hakaik-i imaniyenin kemalâtını ef'alimizle izhar etsek, sair dinlerin tâbileri, el-bette cemaatlerle İslamiyete girecekler. Belki Küre-i Ar-zın bazı kıt'aları ve devletleri de İslâmiyete dehalet edecekler." (*Bediüzzaman Said Nursi, İstanbul, 1960, ilk hayâtı*)

Soru: 75

—*Bilginin İslâmîleştirilmesi ne demek?*

"Bilgi" deyince akla insan gelir, insandan başkası, insan gibi bilgi edinemez.

İnsanda bilgi edinen uzuv (organ) da beyindir.

Nasıl ki göz için ıfık, burun için koku, kulak için ses, dil için lezzet yaratılmışsa, beyin için de bilgi yaratılmıştır.

Zaten yaratılan şeyleri biliyoruz, yaratılmamış şeyleri bilmemize imkan yok. Öyle ise beyni yaratan Allah, beynin öğreneceği bilgileri de yaratmıştır. Bu durumda: Bilgi zaten İslâmîdir, fakat bir tarafta müslümanların bilgiye sahip çıkmamaları, öte yanda bir kısım kimselerin insan beynini (eğitim ve öğretim vasıtasıyla) bilginin çöplüğü haline çevirmesi sonucu şimdi soruluyor.

"Bilgiyi İslâmîleştirmek mümkün mü?"

Meseleyi bir başka açıdan ele alırsak ilim, Allah'ın sıfatıdır.

Allah, hem hiçbir mahluka vermediği bir beyni kullarına vermiş, hem de sonsuz ilminden bizlere bir parça lütfetmiş, bunun

için, metafizik gibi bilimlerin bütünü sınırlıdır.

Fizik maddeyi anlatır. "Madde nasıl meydana gelmiştir?" sorusu metadır, yani fiziği aşar.

Kimya, atomdan başlar. "Atomu yaratan çekirdeği ve elektronları tertip ve tanzim eden, bunlara hareket veren kimdir?" sorusu, metakimyayı ortaya kor.

Biyolojinin, coğrafyanın; hatta tarihin meta yönü vardır. Allah sonsuz ilminden bize bir parça vermiş, bilim herşeyi bilmek olmadığı gibi, insan beyni de sınırlı bilgi edinebilir.

Alâk sûresinde "Oku seni yaratan Rabbinin adıyla..." buyuruyor. Zaten Kur'an "kelâmullah" olduğu için Allah adına okunur. Burada önemli olan fizik, kimya, biyoloji, coğrafya, edebiyat gibi bilimlerin de Allah adına okunmasıdır.

Müslümanlar bu sırrı kaybedince, bir kısım insanlar bilimi, tabiat (doğa) adına okutup, materyalizmin (maddeciliğin) bir şubesi olan natüralizmi Müslüman çocuklarına öğretmişler.

Halbuki tabiatı da, tabiat kanunlarını da yaratan Allah'tır. Suyu yaratan kim ise, suyun kaldırma kanununu koyan da yine O'dur. Elektriği yaratan elektrikle ilgili kanunları koymuş, bilim adamları da bulmuştur.

Bir kısım insanlar bilginin (ilmin) yönünü saptırabilir, ilimde dalalete gidebilirler, fakat Kur'an, ilmin doğru hedeflerini gösteriyor.

Öyle ise mü'min, Kur'an'ın nuruyla beyin çöplüğünü aydınlatmalı, hakla bâtıllı birbirinden ayırmalı, bâtıllı hakka tebdil etmeli, Mesela fizikte Lavazye kanunu vardır: "Hiçbir şey yok edilemez, hiçbir şey de yoktan var edilemez." ibaresinin sonuna "Allah müstesna" denirse, bu kanun din dışı yorumlanamaz. Çünkü Allah, yoktan var ettiği gibi, varı da yok etmektedir. Yüz sene evvel hiçbi-

rimiz yoktur, var olduk; yüz sene sonra da hiçbirimiz olmayacağız.

İslâmî eğitimde inkâr olmayacak, İslâm'da haram aranır, materyalizm, natüralizm gibi maddeyi ve tabiatı putlaştırmaktan vazgeçilir. Allah inancına zarar gelmeyecek şekilde eğitim ve öğretim yapılırsa buna İslâmî eğitim denir. Pozitivizm, sadece isbatçılık yönüyle İslâmiyet'te vardır. Allah kendi sıfatlarını ve hakimiyetini anlamak için Kur'an-ı Kerim'de yerlerden, göklerden ve benzeri yaratıklardan bahseder. Amma isbat edilmeyen şeyler de inkâr edilemez. Psikoloji ruhun yaptığı şeyleri anlatır, fakat ruhu anlatamaz, ruhun ne olduğunu bilemezse, bunu inkâr etmesi gerekmez.

Elektriğin de mıknatıslanmanın da mahiyeti halen bilinmiyor, çünkü insana verilen bilgi (ilim) sınırlıdır. Bu sebeple bilmemek inkârı gerektirmez. Herşeyi yaratan, herşeyi bilir. İnsan bir yaratıktır, nasıl yaratılmışsa onun mahiyeti de, bilgisi de o kadardır.

İslâmî öğretim ve eğitimde yaratıkla yaratan ayrı ayrı bilinmeli, yaratıklara ilâhlık verilmemeli, yaratan da inkâr edilmemeli.

Batı'nın ilmi, Doğu'nun ilmi...

Hristiyan ilmi, İslâmî ilim...

Camideki ilim, okuldaki ilim...

Ateist (inkârcı ilim, teist (inançlı) ilim olamaz! İlim bir bütündür, o da Allah'ın sıfatıdır, inkar ve dalâlet (sapıklık) olmadı mı, her ilim, her fen İslâmî'dir.

Allah'ın yarattığı şeyleri öğrenmek ibadettir. Fizik, kimya, biyoloji, coğrafya Allah'ın yarattığı şeyleri anlatmıyor mu?

Kur'an'ı gönderen Allah, kâinatı yaratmış. Bunlar birbirini serh ve izah eder. Kur'an, kainat ve insan beyni bir bütün olarak ele alınmalı. Bunlardan biri aradan çıkarsa diğerleri anlaşılmaz.

Neticede şunu söyleyebiliriz: Allah inkâr edilmezse, yeni ye-

ni ilâhlar icad edilmezse, haram-helal ayırımı yapılırsa, bir eğitim ve öğretim İslâmî'dir.

76'dan 84'e kadar olan sorulara bakınız.

Hadis mealleri

"Sizler cennet bahçelerine uğradığınızda ondan faydalanınız. Ashab: Ya Resulallah cennet bahçeleri nedir? Buyurdu ki: "İlim meclisleridir."

Ya âlim, ya öğrenen, ya da dinleyen veyahut ilim ehlini seven olunuz. Bunun dışında kalırsanız helâk olursunuz."

"Ulemaya ikram ediniz ve onlara hürmet gösteriniz. Miskinleri seviniz, onlarla beraber oturunuz. Zenginlere merhamet ediniz. Onların mallarında da gözünüz olmasın."

"Siz öyle bir zamanda bulunuyorsunuz ki, fukahası çok, hutebası az, isteyen az, vereni çok. Böyle bir zamanda amel, ilimden hayırlıdır. Öyle bir zaman gelecek ki; fukahası az, hatipleri çok, isteyen çok, vereni az. O zamanda ise, ilim amelden hayırlıdır."

"İlim ikidir. Kalbde sabit olan ilim, faydalı olanıdır, eğer ilim sadece dilde olursa, bu, kıyamete kadar Allah'ın kulları aleyhindeki durumlarında hüccet olur."

"İlmi öğreniniz, onunla birlikte sekinet ve vakarı da öğreniniz. İlim öğrendiğiniz zata karşı da saygılı olun."

"İlimden istediğiniz kadar öğrenin, vallahi onunla amel etmedikçe, ilim toplamakla ecir kazanamazsınız."

"İlim talebi her müslümana farzdır. İlmî, ehlini gayrısına veren; cevheri, inciye ve altını domuzların boynuna takan kimsedir."

"Bâtın ilmi Allahu Teâlâ'nın esrarında bir sırdır ve Allah'ın hikmetlerinden bir hükümdür. Allah onu kullarından dilediğinin kalbine bırakır."

"İlmî küçüklüğünde öğrenmenin misali, taş üzerine yazılan nakış gibidir. İhtiyarlığında ilim öğrenmenin misali, su üzerine yazı yazmak gibidir."

"Bir kimse ilim talebi için giderse, melâike ona dua eder, maişeti mübarek kılınır, maişetinde sıkıntı görmez ve kendisi de mübarek kılınır."

"Kendisinden ilim öğrendiklerinize hürmet edin. Kendisine ilim öğrettiklerinize de ikram ve ihtiram edin." Evet, çocuklara ikramlı ve vakarlı davranmak, lisan-ı hal ile hürmet ve vakar dersini göstermek demektir ki; en müessir bir derstir."

"Kim ki İslam'ı ihya etmek niyetiyle ilimden bir bab tahsil ederse, onun derecesiyle peygamberlerin dereceleri arasında yalnız bir derece kalmış olur."

"Bir ilim talebesi, ilmi tahsil ederken eceli gelse, vefat etse; onun derecesi ile enbiya dereceleri arasında bir derece (peygamberlik mertebesi) kalır."

"Bir âlimin yatağına yaslanarak ilmine (kitabına) bir saat bakması, yetmiş saat ibadetten hayırlıdır."

"Ulemânın mürekkebiyle, şühedâ kanı muvazene edilse, muhakkak ki, Allah yolunda ulemânın mürekkebi, şühedânın kanından racih gelecektir." (Y.A., 1991, sh. 796)

Bediüzzaman diyor ki:

Hem Kur'an "öyle bir surette ifade ediyordu ki, o ifade ile şöyle işaret eder ki: "Elbette nev-i beşer, ahir vakitte ulûm ve fünûna dökülecektir. Bütün kuvvetini ilimden alacaktır. Hüküm ve kuvvet ise, ilmin eline geçecektir." Hem Kur'an-ı Mu'ciz-il Beyan, cezalet ve belâgat-ı Kur'aniyeyi mükerreren ileri sürdüğünden remzen anlattırıyor ki: "Ulûm ve fünûnun en parlağı olan belâgat ve cezalet, bütün envaiyle ahir zamanda en mergup bir suret alacaktır. Hatta insanlar, kendi fikirlerini birbirine kabul ettirmek ve hükümlerini birbirine icra ettirmek için, en keskin silâhını, cezalet-i beyandan ve en mukavemet-sûz kuvvetini, belâgat-ı edâdan alacaktır."

Elhasıl: Kur'an'ın ekser âyetleri, herbiri birer hazine-i kemalâtın anahtarı ve birer define-i ilmin mıftahıdır."

(Yirminci Söz)

Soru: 76

—Yani Said Nursi mevcut eğitimin dışında bir eğitimi getiriyor?

Biz eğitim ve öğretime önem vermesek de, bizi eğitenler, bize, pek çok şeyler öğretenler var.

Peki eğitim nedir?

Bu soruya, öğretmen liseleri ders kitabı şöyle cevap veriyor: Eğitim, önceden belirlenmiş amaçlara göre, insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlayan planlı faaliyetlerdir.(1)

Bilindiği gibi eğitim hizmetleri devlete aittir.

Öyle ise her devlet önceden belirlediği amaçlara göre halkı eğitir.

Her devletin amacı birbirinden farklı olacağına göre, her devletin eğitim sistemi de farklıdır.

Müslüman olduğumuza göre evvela Peygamberimizin eğitime bir göz atalım. O, "Allah'tan başka ilah yoktur" diye işe başlamıştı.

Demek başka ilahlar edinenler de varmış: Bunlar put, Nemrut, Firavun gibi insanlar, nefis, kötü alışkanlıklar vesaire...

Bir bakıma İslâmî eğitim bir yandan putları devirirken, öte yandan insanı Allah inancına bağlıyor.

İnsan mutlaka birşeylere inanmak zorundadır, İslâmî eğitim Allah inancını aşlar.

Her insanın itaat edeceği kimseler vardır, bunlar iyi veya kötü olabilir. İslâmî eğitim insanın Allah'a itaat etmesini, bunun da iyi sonuçlarını telkin eder.

İlim tahsil etmek zordur, her zaman da iyi eğitimci bulunmaz. O zaman insanlara menfaati ve zevkleri hükmetmeye başlar. Böylece İslâm'dan ayrılan insan, başka eğitim sistemlerine tabi olabilir.

Bize gelince:

Türk Milli Eğitim Sistemi'ni düzenliyen genel esaslar şöyle sıralanıyor:

"Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine uygun yurttaş yetiştirmek"(2)

Hem Türkiye'nin Avrupa ülkelerinden biri olduğu söylenir, hem de Atatürk inkılap ve ilkelerine uyulması isteniyor. Acaba Avrupa da Atatürkçü mü?

1938'den bu yana Avrupa'da çok büyük değişiklikler oldu. Atatürk İnkılap ve ilkeleri bu değişikliklerin bütününe cevap verecek durumda mı?

Atatürk "muasır medeniyet" yani 20. asır medeniyetine ulaşılmasını istemişti, ulaşabildik mi? İlimde, teknikte ne kadar ilerledik?

Bu milleti ilimde teknikte ilerletemiyen, işsizlerin sayısını ar-

tıran, üretici değil tüketici yetiştiren Milli Eğitim müsbet manada bu millete ne vermiştir.

Görülüyor ki Milli Eğitim Sistemi'nin birinci maddesinde zıt denecek kadar değişik anlayışlar ortaya çıkıyor. Avrupa ülkelerinde, Amerika'da ve Almanya'da böyle bir halle karşılaşmak mümkün değil. İnkılap ve ilkeleri tarihçilere bırakıp Türkiye'yi kalkındırmanın, milli geliri artırmanın, Türkiye'yi büyük devletler arasına katmanın çareleri aranmalı.

Anayasa'da yer alan: Atatürk milliyetçiliği, ahlak, maneviyat, kültür, laiklik, cumhuriyet, demokrasi gibi kelimeler de yeteri kadar tarif edilmemiştir, herkesin anlayışı farklı farklıdır. Eğer 70 senedir 5-10 tane kelimedede ittifak sağlanamadıysa, bu nasıl milli eğitim?

Bediüzzaman 1400 senelik İslâmî eğitimi devam ettirmeye çalışmıştır. Kur'an'a bağlı bilimlerin yanında, okul ders kitaplarının da doğru hedeflerini göstermiş, inkarcılık yerine, Allah'a imanı ve O'na iteati göstermiş ve anlatmıştır.

Risale-i Nurlar, Müslüman halka İslâmiyeti öğretiyor ki gerçek eğitim de budur.

1 ve 2 - Öğretmen Liseleri ders kitapları, Eğitim ve Öğretim İlkeleri, M. Şefik Sezgen ve arkadaşları, 1990 MEB. İstanbul, s. 1 ve 2.

Bediüzzaman diyor ki:

Fünun-u cedîdenin bazı müsbet mesâili, hakaik-i İslâmiyenin zâhirî mânâlarına muhalif ve muarız tevehhüm edilmesiyle, zaman-ı mâzideki istilâsına bir derece sed

çekmiş. Meselâ: Küre-i Arzda emr-i İlâhî ile nezarete memur "Sevr" ve "Hut" namlarında iki ruhanî melâikeyi, dehşetli cismanî bir öküz, bir balık tevehhüm edip, ehl-i fen ve felsefe hakikatı bilmediklerinden İslâmiyete muarız çıkmıştır. Bu misâl gibi yüz misâl var ki, hakikatı bilindikten sonra en muannid feylesof da teslim olmağa mecbur oluyor. (Hatta Risale-i Nur, "Mu'cizat-ı Kur'aniye" de, fennin iliştigi bütün Âyetlerin herbirisinin altında Kur'anın bir lem'a-i i'cazını gösterip, ehl-i fennin medar-ı tenkid zannettikleri Kur'an-ı Kerîmin cümle ve kelimelerinde fennin eli yetişmediği yüksek hakikatları izhar edip, en muannid feylesofu da teslime mecbur ediyor. Meydandadır, istiyen bakabilir.

Hasıl-i kelâm: Biz Kur'an şâkirdleri olan müslümanlar, bürhana tabi oluyoruz. Akıl ve fikir ve kalbimizle hakik-ı imaniyeye giriyoruz. Başka dinlerin bazı efratları gibi, ruhbanları taklid için bürhanı bırakmıyoruz. Onun için akıl ve ilim ve fennin hükmettiği istikbâlde, elbette bürhan-ı aklîye istinad eden ve bütün hükümlerini akla tesbit ettiren Kur'an hükmedecek!..

Hem de İslâmiyet güneşinin inkişafına ve beşeri tenvir etmesine mümânaat eden perdeler açılmaya başlamışlar; o mümânaat edenler çekilmeye başlıyor. Kırk beş sene evvel, o fecrin emareleri görüldü. Yetmiş Birde fecr-i sâdık başladı veya başlayacak. Eğer bu fecr-i kâzib de olsa, otuz-kırk sene sonra fecr-i sâdık çıkacak.

(Bediüzzaman Said Nursi, İstanbul 1960, sh. 89)

Soru: 77

—*Kültür mü yoksa zihniyet değişikliği mi?*

Her milletin kendine ait kültürü vardır. Aynı şeyi kıt'alar için de söyleyebiliriz. İslamiyet ise bunların dışında bir kültür ortaya koyar, fakat kültürler arasında sınır olamayacağından, bunlar az çok birbirine karışır. Böylece bir "Dünya kültürü" ortaya çıkar.

Her zaman zayıf kuvvetliyi taklit eder. 19. asırda şiddetlenen Batılılaşma cereyanı, zayıf Osmanlı'nın güçlü Avrupa'yı taklidinden ibaretti.

Bazan da bir milletin kültürü zorla değiştirilir. Galiba buna tek örnek Türkiye gösterilebilir: İnsanlık tarihinde Türkiye Müslümanları kadar yazısı, dili, dini, öğretim ve eğitimi yasaklanmış ikinci bir devlet yoktur. Böylece İslam kültüründen uzaklaştırılan Müslümanlar, Avrupa kültürü ile karşı karşıya kalmış.

Türkiye'nin kültürü zorla değiştirilirken bu zoru kabul edenler de çok cılız olmalı, yani kendi kültürlerinden uzaklaşmalı ki bir başkasını kabullensin.

Osmanlı'nın duraklama ve gerileme devrine baktığımızda,

Müslümanlar İslamiyet'e el, ayak olmuş, beyin olmamışlar. İslam kültürünün beyinle sıkı sıkıya alakası vardır. Beynini boş bırakanlar ve hafızasını bilginin çöplüğü haline getirenler, yabancı kültüre yer hazırlamış demektir.

Bir tarafta İslam kültüründen ayrılanlar, öte yanda Avrupa kültürünü empoze edenler...

Halen İslam'a el, ayak olan çok, beyin olan az. Bu sebeple, İslam dünyası Hristiyan kültürünün tesirindedir.

Öyle bir eğitim sistemi kurulmuş ki, Müslüman'ın İslamiyet'i öğrenmesi zor.

Tahsili (entel) kimseler İslamiyet'i bilmezse, tahsilsiz olanlar da İslam'a sahip çıkarsa, ilim dini olan İslamiyet'i temsil eden bir millet kalmaz, o zaman İslam kültürü yerinde Batı kültürü bağdaş kurup, oturur. Yani İslamiyet bir bütün olarak ele alınmaz, herkes bir tarafından tutar, hepsi yarım yamalak olur. Yırtık büyük, yamalık küçük, dikiş tutmaz.

Kültür, milletler, devletler arası bir iştir. "Zihniyet değişikliği" ise ferde aittir.

Kültür ne olursa olsun, fert isterse zihniyetini (anlayışını) değiştirir, karanlık geceye bir mum olabilir.

Dünyanın maddi ve manevi haritaları zannedildiği kadar muhkem değildir. Bazan bir kişi bunları değiştirebilir. "O şahıs neden ben olmayayım?" diye, herkes bu soruyu kendine sorabilir.

Bu soruyu kendine soran uykudan (gaфletten) uyanmış demektir. Artık kainat çapında bir davanın adamı olmuştur, herkesten farklıdır, bu fark onu farklı bir hedefe götürür. Bu hedef bazan bir kültürü parçalar, bazan sınırları yırtar.

İslamiyet'in ilerlemeye mani olduğunu söyleyenler, Müslü-

manların haline bakarak böyle bir iddiada bulunuyorlar. Yoksa ilmi ve tekniği haram eden bir tek Ayet ve Hadis gösterilemez.

İlimde teknikte ilerlemeyi emreden İslamiyet, ilimde teknikte ilerleyen başkaları... Bu tezadı anlamak zor.

Beyniyle İslamiyet'e hizmet edemeyen Müslümanlar, bir sürü tezatların içinde maddeten ve manen bocalar.

Evet hisler, zevkler akla galebe çalar. Akıl her duyguya hakim olamaz. Öyle amma bugünkü dünya kültürü de aklın mahsulü değil mi?

Diyeceksiniz ki: "Yalnız akıl mı?"

İslam'ın emrine girmeyen akıl, pozitivist aklın emrine girer.

Şurası hiçbir zaman unutulmamalı ki her başarıda, her üstünlükte bir veya birkaç tane İslami hikmet vardır.

Dinle aklı bütünleştirmeyenlerden hikmet ve meziyetler kaçıp, Avrupa pazarlarında kendilerine müşteri bulurken, Müslümanlar da Avrupa'ya pazar olmuş.

Eğitim, kültür ve zihniyet değişikliği... Bu üç kelimedede soruların bütünü düğümlenmiş.

Ekseri Müslümanlar eğitimden kültürden, zihniyet değişikliğinden öylesine uzak ki, insan gayr-i ihtiyari soruyor: "Neye yakınlar?"

Bediüzzaman diyor ki:

Ey bu vatan gençleri, Frenkleri taklide çalışmayınız. Âyâ, Avrupa'nın size ettikleri hadsiz zulüm ve adavetten sonra hangi akıl ile onların sefahet ve batıl efkarlarına ittiba edip, emniyet ediyorsunuz. Yok, yok, sefihane taklit edenler, ittiba değil belki şuursuz olarak onların safına il-

tihak edip kendi kendinizi ve kardeşlerinizi idam ediyorsunuz. Agah olunuz ki siz ahlaksızcasına ittiba ettikce, hamiyet davasında yalancılık ediyorsunuz. Çünkü şu surette ittibainız, milliyetinize karşı bir istihfaftır ve millete bir istihzadır. (Lem'alar, sh. 120)

Hâsıl-ı kelâm: Biz Kur'an Şakirdleri olan Müslümanlar, bürhana tâbi oluyoruz. Akıl ve fikir ve kalbimizle hakaik-ı îmaniyeye giriyoruz. Başka dinlerin bazı efradları gibi ruhbanları taklid için bürhanı bırakmıyoruz. Onun için akıl ve ilim ve fen hükmettiği istikbalde, elbette bürhan-ı aklîye istinad eden ve bütün hükümlerini akla tesbit ettiren Kur'an hükmedecek.

Hem de İslamiyet güneşinin tutulmasına, inkisafına ve beşeri tenvir etmesine mümânaat eden perdeler açılmağa başlamışlar. O mümânaat edenler çekilmeğe başlıyorlar. Kırkbeş sene evvel o fecrin emâreleri görüldü. Yetmiş bir de fecr-i sâdık başladı veya başlayacak. Eğer bu fecr-i kâzib de olsa otuz kırk sene sonra fecr-i sâdık çıkacak.

(Hutbe-i Şamiye)

Soru: 78

—*Madde nedir?*

Fizik kitapları maddenin atomlardan meydana geldiğini söyler, öyle ise atom nedir?

Maddenin özelliğini taşıyan en küçük parçaya atom denir.

Atomlar mikroskoplarla da görülmez, ilmen bilinir.

Her atomda elektron hareketi bulunduğuna göre, taşlarda, demirlerde muazzam bir hareket vardır ki buna enerji denir.

Hareketin olduğu yerde hayat vardır, zaten enerji de hayatın bir çeşididir.

Varlıkları (yani maddeyi) canlı, cansız diye ikiye ayırmak, iki şekilde mütalaa edilir:

1- Taşlar; bitkiye, hayvana ve insana nazaran cansızdır. Yoksa taştaki elementlerin aynısı insanda da vardır. Yani taşlar ufalanıp kum, sonra toprak olur, topraktan da bitkiler, dolayısı ile hayvanlar, insanlar yaratılır.

2- Taşlardaki elektron hareketleri görülmediği ve avam da bunu ilmen bilmediği için, taş cansız demıştır.

Madde enerjiye, enerji de maddeye dönüştüğüne göre, madde: Enerjinin pekiştirilmiş şeklidir.

Allah'ın hayat sıfatı, maddede enerji; bitkilerde hayvanlarda ve insanda can şeklinde tezahür eder.

Hayat, Allah'ın sıfatı, enerji de hayatın maddedeki hali olunca, madde Allah'ın sıfatlarıyla bütünleşiyor. Zaten her maddede Allah'ın hayat, ilim, sani kudret, rezzak gibi sıfatları tezahür eder. Bunun için her madde Allah'ın sıfatlarına aynadır. Çünkü herşey Allah'ın sıfatlarının tecellisidir.

Her maddede enerji olunca, enerji ve hayatın alametidir. Öyle ise ölen insan cansızdır amma hayatsız değildir. Çünkü Allah'ın hayat sıfatı herşeyi kuşattığından hiçbir şey bunun dışına çıkamaz. Hayatsız varlık olamaz. Ölü de hayattadır, fakat hayatın bir halinden diğer haline geçmiştir, ağaçla çekirdek, tavukla yumurta gibi. Fizikte kütle ve enerjinin birlikte korunması prensibi ($E=mc^2$) de bunu gösterir.

Allah'ın hayat sıfatı herşeyi kuşattığına göre dünyayı ve ahireti de kuşatır. Yani dünya nasıl var ise, ahiret de öyle vardır, dünyayı yaratan kim ise, ahireti yaratan da O'dur.

Cennet ve cehennemin (bunların içindeki insanların) ebediyetine iman eden mü'min, maddenin ebediyetini de kabul etmiştir. Ne var ki Allah'ın ebediyeti kendinden, maddeninki Allah'ın ihsanıyladır.

Maddenin ezeliyeti üzerinde durmıyacağım amma, maddenin enerji, enerjinin hayat, hayat'ın da Allah'ın sıfatı olduğunu belirtmekle yetinelim.

Hemen şunu da söyleyelim ki ezel ve ebed bilinmiyor ve anlaşılmamıştır. Ezel ve ebed, zamanın iki ucu değil, insanın anladığı zaman, ezel ve ebed aleminde çok küçük bir yaratıktır ve izafidir.

Ezel ve ebedi sonsuz içinde ele almalıdır. Matematikte sonsuz tabiri vardır, fakat matematikçiler sonsuzu bilmez ve anlata-mazlar.

Madde'nin üzerinde neden bu kadar ısrarla durdum? Çünkü beyin tembelliğine düçar olan Müslümanlar, maddeyi anlamayınca (onu ihmal edince) materyalizm doğdu. Materyalizm, maddeye istinat ederek, dinleri inkâr ediyordu. Amma dindarlar da maddeyi anlamamış, ihmal etmişlerdi. Her hatanın bir cezası olduğuna göre, Müslümanların maddeyle ilgili hataları, materyalizmin zulmünü getirdi.

Müslümanın kendisi de maddedir. Kendini anlamayan Müslüman neyi anlıyacaktır?

İnsanı anlatan, fizyoloji, anatomi, psikoloji, sosyoloji, ekonomi gibi bilim dalları ecnebilerin eline geçtiğine göre, insan kendi yapısını gavurlardan öğrenecektir, demektir.

Kendi yapısını öğrenemiyen, İslâmiyet'i nasıl öğrenir? Bunun için İslâm dünyasında İngilizce birinci, Arapça ikinci sırada yer almaktadır. İngilizce yazılı pek çok kıymetli eser vardır. Müsteşrikler kadar İslâmiyet'i bilen Müslümanlar'ın sayısı çok azdır.

300 senedir pek çok müslüman maddeyi anlamamıştır. Maddeyle mananın bütünlüğünü kavrayamamıştır. Hafızların Kur'an okuyup, onun manasını bilmemesi gibi.

Felaketler, Müslümanları uyandırmak içindir. Bakalım hangi felaketin kanlı şafağında, İslamiyet'i anlamak için uyanacaklar!

Bediüzzaman diyor ki:

"Bittecrübe, madde asıl değil ki, vücud ona müsahhar kalsın ve tabi olsun. Belki madde, bir mana ile kaimdir. İş-

te o mana, hayattır, ruhtur. Hem bilmüşahede madde, mahdum değil ki, herşey ona irca' edilsin. Belki hâdimdir, bir hakikatın tekemmülüne hizmet eder. O hakikat, hayattır. O hakikatın esası da ruhtur. Bilbedahe madde hâkim değil ki, ona müracaat edilsin, kemalat ondan istenilsin. Belki mahkûmdur; bir esasın hükmüne bakar, onun gösterdiği yollar ile hareket eder. İşte o esas, hayattır, ruhtur, şuurdur.

Hem bizzarure madde lüb değil, esas değil, müstekar değil ki, işler ve kemalat ona takılsın, ona bina edilsin; belki yarılmağa, erimeğe, yırtılmağa müheyya bir kışırdır, bir kabuktur ve köpüktür ve bir surettir. Görülmüyor mu ki: Gözle görülmiyen hurdebinî bir hayvan ne kadar keskin duyguları var ki, arkadaşının sesini işitir, rızkını görür, gayet hassas ve keskin hisleri vardır. Şu hal gösteriyor ki; maddenin küçülüp inceleşmesi nisbetinde âsâr-ı hayat tezayüd ediyor, nur-u ruh teşeddüd ediyor. Güya madde inceleştikçe, bizim maddiyatımızdan uzaklaştıkça ruh âlemine, hayat âlemine, şuur âlemine yaklaşıyor gibi hararet-i ruh, nur-u hayat daha şiddetli tecelli ediyor. İşte hiç mümkün müdür ki: Bu madde perdesinde bu kadar hayat ve şuur ve ruhun tereşsuhatı bulunsun; o perde altında olan âlem-i batın, ziruh ve zışuurlarla dolu olmasın. Hiç mümkün müdür ki: Şu maddiyat ve âlem-i şehadetteki mananın ve ruhun ve hayatın ve hakikatın şu hadsiz tereşsuhatı ve lemaat ve semeratının menabii, yalnız maddeye ve maddenin hareketine irca' edilip izah edilsin. Haşa ve kat'a ve asla! Bu hadsiz tereşsuhat ve lemaat gösteriyor ki; şu âlem-i maddiyat ve şehadet ise, âlem-i melekût ve ervah üstünde serpilmiş tenteneli bir perdedir. (Sözler, sh. 509).

Soru: 79

—*Medeniyeti tarif eder misiniz?*

Şehir hayatına "medeniyet" denir. Çünkü ormanda tek başına yaşayan bir insan her türlü hareketi yapabilir. Yanma bir kişi geldi mi, bu sefer öyle hareket edecek ki, arkadaşı rahatsız olmasın, medeniyet böyle başlar.

Öyle ise "şehir hayatı" denince, 2 kişiyle başlayıp, milyonlara varan insan topluluklarında "fertlerin davranışları" akla gelir. İnsanlar arasındaki davranış biçimine "medeniyet" denir. Bu durumda çeşitli medeniyetler var demektir.

İlk insan, ilk Peygamber'dir, Adem aleyhisselamdır.

İlk insana Suhuf gönderilmeseydi, hayvanlar gibi hareket edilecekti.

Suhuf gelince, âyetleri gönderen Allah'a iman ediyor. O'nun sıfatlarını öğreniyor. O'na itaat ediyor, böylece hayvanlardan ayrılıyor.

Evleniyor, çocukları oluyor, hepsinin nasıl hareket edeceği ayetlerle belirlendiği için, bir nizam altına giriyorlar, böylece ilk medeniyet başlıyor. Öyle ise medeniyet, insanlık tarihi kadar eski-

dir.

İnsanların sayısı arttıkça, dinden ayrılmalar başlıyor.

Dinden ayrılanlar da kendilerine göre bir nizam kuruyorlar, bu da bir başka medeniyet şekli olarak ortaya çıkıyor. Yani camide de, meyhanede de topluluk vardır, her birinin kendine ait bir nizamı, düzeni bulunduğundan, farklı medeniyetlerden söz edilebilir.

Günümüzde İslâm medeniyeti, Avrupa medeniyeti gibi sıralamalar yapılırken Eskimolar'dan, Amerikalılar'dan, Roma'ya, Atina'ya kadar medeniyetin çeşitlerini saymak mümkündür.

İslâm medeniyetini anlamak için ilmen ve hayalen Alak Suresi'nin inzal anına gidelim. İlk ayet nüzul ederken yeryüzünde Müslüman, bir kişi; İslâm toprakları O'nun mübarek ayaklarının bastığı yer kadardı.

Bu bir kişi (yani Peygamberimiz) herkesten farklı konuşmaya ve farklı yaşamaya başlıyor, böylece bir medeniyetten, diğer medeniyete geçiş başlıyor.

Müslüman olanlar da her türlü kötülüğü (haramı) terk edip, her türlü iyiliği (helalı) yaparken yepyeni bir millet doğuyor, bu milletin medeniyeti de kendileriyle beraber büyüyor.

Nasıl ki medeni insanlar birbirine zarar vermeden yaşamak zorunda ise, medeni milletler de birbirine zarar vermeden yaşamalıdır. Fakat Bizans medeniyeti ile İslâm medeniyeti karşı karşıya geliyor. Çünkü İslâm'ın haram ettiklerini Bizans yayıyor. Böylece medeniyetler birbirini yutma yarışına başlıyor. Hiçbir medeniyet kendi aleyhindeki gelişmelere izin vermeyeceğine göre, medeniyetler arasında çatışma çıkıyor.

Burada 2 mühim husus var. Biri insanın yapısı, diğeri İslâmiyet.

İnsan zevkine ve menfaatine bağlıdır. Böylece bencillik (egoizm) doğar. Herkes zevkine tabi olursa, birinin zevki, diğerini üzer ve ağlatabilir. Birinin menfaati, diğerine zarar verir, böylece insanlar medeniyetten vahşete geçer.

İslâmiyet, zevklere ve menfaatlara ölçü getirir, bunlara nizam vermeye çalışır. Şeriat (adalet) sözkonusu olmaya başlar.

Fakat Müslüman da insandır. Eğer Müslüman İslâmiyet'i öğrenmez ve yaşamazsa, zevklerine ve menfaatine tabi olur, dolayısı ile bir medeniyetten diğerine geçer.

Demek ki İslâm medeniyetinin yıkılması çok kolay. Müslümanlar helalden harama kaydıkça İslâm medeniyeti, Müslümanların eliyle yıkılır, geriye vahşet kalır.

Bugün Avrupa medeniyeti fizikî kuvvet ile üstünlük sağlıyor.

Hakk'a inanan Müslümanlar, hakkı, haklıya vermek istiyor, güçleri yetmiyor. Böylece kuvvetli olan, haklı sayılıyor, dolayısı ile altta kalanın canı çıkıyor, buna da "medeniyet" deniyor.

Müslümanlar ne zaman fiziki üstünlüğü elde ederse o zaman hak ölçüleriyle gerçek medeniyeti ortaya koyabilir. Gerçek medeniyet ortaya konmadıkça sahtelerine razı olmak zorunluluğu vardır.

Batı medeniyeti, özgürlüğü esas alırken, kötü alışkanlıkların esiri olan bir sürü köle yetiştirmiştir.

Kötü alışkanlıklar Müslümanlar arasında da yayılınca, Allah'a yeteri kadar kul olamayanlar, kötü alışkanlıkların kölesi olup, bunu da medeniyet sanıyorlar.

Elbette ki, medeniyetlerin arasına duvar çekmek mümkün değil. Bu sebeple medeniyetler arası alışveriş olur. Ecnebler (İslâm'ın malı olan) ilim ve teknikle ilerlerken, Müslümanlar kahve, meyhane, bar gibi gavur adetleriyle batıyorlar. Nasıl ki Japonlar kendi örf

ve adetlerini koruyarak, Avrupa'dan ilim ve teknik aldılarsa; biz de Müslümanlığımızı koruyarak, bize küsüp Avrupa pazarlarında dolaşan ilim, teknik, çalışkanlık, temizlik, beceriklilik ve doğruluk gibi meziyetlerimizi geri alıp, İslâm medeniyetini ortaya koyabilir-dik.

İslâm medeniyetinin 3 unsuru vardır: İlim, teknik ve İslâm ahlakı. Bu 3 unsuru elde ettiğimiz gün süper güç olacağız.

İslâm meziyetleriyle, İslâm düşmanları kalkınırken, pek çok Müslüman islâm ahlakına sahip çıkamıyor.

İslâm ahlakıyla ahlaklanmış şuurlu Müslümanlar var amma bunlar ümmet anlayışından uzak olup, ya tek tek çalışıyorlar veya bir köşeye çekilmişler.

Kötüler ise her işe, müştereken el atıyorlar. Birleşen kötüler bir kuvvet teşkil ederken, tek tek kalan iyiler, onların merhametine sığınıyor.

Kötüden merhamet dilenmek de en kötü duruma düşmektir.

Bediüzzaman diyor ki:

"İnsanın fıtratı medenidir, ebna-i cinsini mülâhazaya mecburdur. Hayat-ı içtimaiye ile hayat-ı şahsiyesi devam edebilir. Mesela: Bir ekmeği yese kaç ellere muhtaç ve ona mukabil o elleri manen öptüğünü ve giydiği libasla kaç fabrikayla alâkadar olduğunu kıyas ediniz. Hayvan gibi bir postla yaşayamadığından ebna-i cinsiyle fıtraten alâkadar olduğundan ve onlara manevi bir fiat vermeğe mecbur bulunduğundan fıtratıyla medeniyetperverdir. Menfaat-ı şahsiyesine hasr-ı nazar eden, insanlıktan çıkar; masum olmayan canı bir hayvan olur. Birşey elinden gelmese hakiki özrü olsa, o müstesna." (Hutbe-i Şamiye, sh. 60)

"İkinci Nükte: Bu medeniyet-i hazıranın harikaları, beşere birer ni'met-i Rabbaniye olmasından, hakiki bir şükür ve menfaat-ı beşerde istimali iktiza ettiği halde, şimdi görüyoruz ki: Ehemmiyetli bir kısım insanı tenbelliğe ve sefahate ve sa'yi ve çalışmayı bırakıp istirahat içinde hevesatı dinlemek meylini verdiği için sa'yin şevkini kırıyor. Ve kanaatsizlik ve iktisadsızlık yoluyla sefahete, israfa, zulme, harama sevk ediyor. (Aynı eser, sh. 147)

Ey uykuda iken kendilerini ayık zannedenler! Umûru diniyede müsamaha veya teşebbühle medenîlere yanaşmayın. Çünkü, aranızdaki dere pek derindir. Doldurup hatt-ı muvasalayı temin edemezsiniz. Ya siz de onlara iltihak edersiniz veya dalalete düşer boğulursunuz.

(Mektubat, sh. 126)

Soru: 80

—Avrupalılaşıma ne demektir, Müslümanlar böyle bir şeye neden ihtiyaç duydu? Sonuç ne oldu?

Yedinci asırda Müslümanlar üstünlüğü ele almaya başladı. Bir yandan mağlup olmaz ordular, İslâmiyet'i dünyanın dört bucağına götürürken, öte yanda (İslâm'ın yüce ahlakı) ecnebilerin bile insanca yaşamasına yardım ediyordu. Bu arada ilim, teknik ve ticaret de Müslümanlar'ın elinde idi. Dolayısı ile herkes İslâm'a hayran, pek çok kimse de Müslümanlar'ı taklit ediyordu. Bir yanda Müslüman olmıyanlar, Müslüman gibi yaşarken, öte yanda pek çok kimse İslâm'ı kabul edip, Müslümanlar'ın artmasına sebep oluyordu. İspanya'dan Türkistan'a, Kafkaslar'dan Filipinler'e kadar böyle idi.

Ne zaman ki 17. asırda İngiltere'de sanayi devrimi başladı, Avrupa'da o zaman gündeme geldi. Hammadde alıp, mamul madde sattılar. Ekonomik bakımdan güçlenince, büyük ordular kurdular. Bu ordularla dünyayı istila edip, sömürge sayısını artırdılar. Mesele çok basitti: Bir gemiyle Afrika sınırına çıkan bir avuç Avrupalı'ya binlerce yerli hücumu geçiyordu. İki topun ateşlenmesi, makinalı tüfeklerin çalışması, o bölgeyi teslim almaya yetiyordu.

Sömürgelere verilen mamül maddeler hem onları efendilerine

hayran ediyor, hem de efendilerinin telkin ettiği hayattan memnundular.

Efendileri de (kölelerce) işe yaramıyan ham maddeyi Avrupa'ya taşıyor, bir kuruşa aldığını bin kuruşa satarak zengin Avrupa'nın doğmasına çalışıyorlardı.

Avrupa'yı bu hale getiren kölelerdir.

Avrupa'yı zengin eden sömürgelerdir.

Eğer Birinci ve İkinci Dünya savaşları olmasaydı, dünya Avrupa'nın kölesiydi.

Avrupa'yı efendi, diğerlerini köle yapan ekonomik üstünlüktür.

Denecek ki:

— Petrol ülkeleri de zengin, onlar neden üstün olamadılar?

Servet ayrı, sermaye ayrıdır. Servet şahsı, sermaye insanları kalkındırır.

Her zengin, servetini çalıştıramaz. Çalıştırılmayan servet başkalarını zengin ve üstün kılar.

Amma bir sermaye birçok insanı ayağa kaldırır, ayağa kalanlar oturanları çiğner.

Şimdi bu tarihi tahlillerden karşımıza bir gerçek çıkıyor. Gelişmiş ve gelişmemiş ülkeler.

Ne yazık ki İslâm ülkelerinin bütünü gelişmemiş...

Gelişmiş ülkeler ikiye ayrılıyor: Süper güçler ve büyük devletler.

Amerika, Japonya, Almanya süper güç iken, Rusya, Çin, Hindistan büyük devletler.

Ayrıca Avrupa Birliği, Hristiyan ittifakı, sık sık gündeme gelen şeyler.

Her ne kadar Müslümanlar bir milletse de ecnebler Müslümanlar'ı ülke ülke, devlet devlet parçalıyor, ırkçılığı yaygınlaştırıyor, partileri birbirine düşman ediyor, cemaatleri hasım durumuna getiriyor, böylece İslâm birliğini bozuyor, İslâm devletini önlüyor, islâm gücünü kırıyor.

Bu durumda Müslümanlaşamıyan Müslümanlar, Avrupalılaşmaya başlıyor.

Avrupa'nın örf ve adetleri, eğlencesi, içki, bar, uyuşturucu gibi kötü tarafları alınıyor. Halbuki Avrupa'nın ilmi ve tekniği alınmalı, ekonomik kalkınmaya hız verilmeli.

Bediüzzaman diyor ki:

Avrupa ikidir: Birisi, İsevilik din-i hakikisinden aldığı feyz ve hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeye nafi sanatları ve adalet ve hakkaniyete hizmet eden fünunları takip eden birinci Avrupa'ya hitap etmiyorum. Belki felsefe-i tabiiyyetinin zulmetiyle, medeniyetin seyyiatını mehasin zannederek, beşeri sefahate ve dalalete sevkeden bozulmuş ikinci Avrupa'ya hitap ediyorum. (Lem'alar, sh. 115)

Elhasıl: Medeniyet-i garbiye-i hazırâ, semavi dinleri tam dinlemediği için, beşeri hem fakir edip ihtiyacatı ziyadeleştirmiş... İktisad ve kanaat esasını bozup israf ve hırs ve tama'ı ziyadeleştirmeye; zulüm ve harama yol açmış. Hem , beşeri vesait-i sefahate teşvik etmekle o biçare muhtaç beşeri tam tenbelliğe atmış. Sa'y ve amelin şevkini kırıyor. Hevesata, sefahate sevk edip ömrünü faidesiz zayi ediyor.

*Hem o muhtaç ve tenbelleşmiş beşeri, hasta etmiş, su'-i istimal ve israfat ile yüz nevi hastalığın sirayetine, in-
tişarına vesile olmuş. Hem üç şiddetli ihtiyaç ve meyl-i se-
fahet ve ölümü her vakit hatıra getiren kesretli hastalıklar
ve dinsizlik cereyanlarının o medeniyetin içlerine yayılma-
sıyla intibaha gelip uyanmış beşerin gözü önünde ölümü
idam-ı ebedî suretinde gösterip, her vakit beşeri tehdid edi-
yor. Bir nevi cehennem azabı veriyor.*

(Hutbe-i Şamiye, sh. 147)

*"Biliniz ki: Bizim muradımız medeniyetin mehasini
ve beşere menfaati bulunan iyilikleridir. Yoksa medeniye-
tin günahları, seyyiatları değil ki; ahmaklar o seyyiatları, o
sefahetleri mehasin zannedip, taklid edip malımızı harab
ettiler. Ve dini rüşvet verip dünyayı da kazanamadılar.*

(Hutbe-i Şamiye, sh. 35)

*"Kesb-i medeniyette Japonlara iktida bize lazımdır ki;
onlar Avrupa'dan mehasin-i medeniyeti almakla beraber,
her kavmin maye-i bekası olan âdât-ı milliyelerini muhafa-
za ettiler. Bizim âdât-ı milliyemiz İslamiyet'te neşv ü nema
bulduğu için iki cihetle sarılmak zaruridir.*

(İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi, sh. 72)

Soru: 81

—Devlet felsefesi veya resmi ideoloji olmalı mıdır?

Atatürkçülük hem devlet felsefesi, hem de resmi ideoloji olarak kabul edilmiştir. Fakat Atatürkçülük tartışmaya açık değildir, böylece akıldan, ilimden uzaklaşıp, dogmatik bir hal almaktadır. Bu sebeple devletin Atatürkçülük anlayışı ile bir kısım zümrelerin (sınıfların), hatta insanların Atatürkçülük anlayışı arasında farklar vardır.

Sosyalistler de, kapitalistler de Atatürkçü geçiniyor. Birbirine zıt ekonomik sistemlerin Atatürkçülük'te müşterek nokta bulmaları ilmen mümkün değildir. Kaldı ki sosyalizm de, kapitalizm de yerlerini yeni sistemlere terk ediyor, peki: Atatürkçülük halen, 1938'deki halini devam ettirecek mi?

Bu iki ekonomik sistemlerin, bunlara dayalı rejimlerin felsefesi materyalizm olduğuna göre, Atatürk de materyalist miydi? Öte yanda kanunla korunan ideoloji veya rejim halka mal olmamış demektir. Devlet "toplum korkusu"ndan kurtulmadıkça halkla bütünleşemez, aydın-halk uyumsuzluğu da bu sebeple büyümektedir.

— Osmanlı'dan sonra Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasını şeriat düzeninden, akıl düzenine geçmek diye tarif edebilir miyiz?

Evvela şeriat, İslâmiyet'tir. İslamiyet de bir dindir. Din sadece insanlara gönderildiğine göre, bunun akılla alakası büyüktür.

Yani insan gibi akıllı olmıyanlara din gönderilmemiş. Öyle ise aklın en mühim vazifesi İslamiyet'i anlamaktır.

Dinle akıl bütünleşince Müslümanlar ilerlemiş, bunlar birbirinden ayrılınca Müslümanlar İslamiyet'i anlamamış, yanlış yaşamış... Dinden uzaklaşan akıl da dalalete (inkara) sapmış.

Evet Osmanlı kurulurken DİNLE AKIL BİR BÜTÜNDÜ. Osmanlı yıkılırken dinle akıl, mekteple medrese, seccadeyle tezgah birbirinden ayrılmıştı.

Türkiye Cumhuriyeti ise Batılılaşma cereyanı ile sadece akla istinat etmiyordu, çünkü Batı, Hıristiyandı, dolayısıyla İslam medeniyetinden Hıristiyan medeniyetine geçiliyordu. Bunun için camiler boşaldıkça kahveler doluyordu.

Demek ki Osmanlı Devleti gerileme devrinde dinle akıllı birbirinden ayırması ne kadar hatalı idiyse, cumhuriyet devrinde de aklın Batı'nın emrine verilmesi de o kadar hatalı olmuş, bugün 70 yaşındaki devlet, anarşinin, enflasyonun, işsizliğin, emperyalizmin elinde sarsılmaktadır.

Bediüzzaman diyor ki:

Şu fakir, garip Nursî ki, Bid'atü'z-zaman lakabıyla müsemâm olmaya layık iken haberi olmadan Bediüzzaman ile meşhur olan biçare; tedennî-i milletten ciğeri yanmış gibi feryad u figan ederek, ah!.. ah!.. ah!.. vâ esefâ der ki: İslâmiyetin mağz ve lübbünü terk ederek kısrına ve zahiri-ne vakf-ı nazar ettik ve aldandık.. Ve su-i fehm ve su-i edeb ile İslâmiyetin hakkını ve müstehak olduğu hürmeti ifa edemedik. Ta, o da bizden nefret ederek evham ve hayalâtın bulutlarıyla sarılıp tesettür eyledi...

Hem de hakkı var. Zira biz İsrailiyyatı usulüne ve

hikâyâtı akaidine ve mecazâtı hakaikına karıştıarak kıymetini takdir edemedik. O da ceza olarak bizi dünyada te'dib için zillet ve sefalet içinde bıraktı. Bizi kurtaracak yine onun merhametidir.

Öyle ise, ey ihvan-ı müslimîn!.. Geliniz, ona tarziyye vereceğiz. El birliğiyle dest-i sadakatı uzatacağız, bâat edeceğiz. O'nun hablü'l-metinine sarılacağız.

Hem de bilâ-perva olarak ilân ederim: Beni geçmiş asırların efkârına karşı mübarezeye heyecan ve şecaate getiren ve yüzer senelerden beri sevkü'l-ceyş ile kuvvet bulan hayâlât ve evhamın müdafaasına beni gayrete getiren itikadım ve yakînimdir ki: Hak neşv ü nema bulacaktır, eğer çendan toprakta gizlense... Ve tarafdar ve mültezimleri muzaffer olacaklardır, eğer çendan zaman ve zeminin merhametsizliğinden az ve zayıf olsalar...

Hem de itikadımdır ki: İstikbale hüküm sürecekle ve her kıt'asında hâkim-i mutlak olacak yalnız hakikat-ı İslâmiyettir. Evet, saâdet saray-ı istikbalde taht-nişin hakaik ve maarif yalnız İslamiyet olacaktır. Onu fethedecek yalnız odur; emareler görünüyorlar... Zira mazi kıt'asında, vahşetâbâd sahralarında hayme-nişin taassup ve taklid; veyahut cehlistan ülkesinde menzil-nişin müzahrefat ve istibdad olanlara, şeriat-ı garrâ'nın galebe-i mutlak ve istilâ-i tâmmına sed ve mâni olan sekiz emir, üç hakikat ile zîr ü zeber olmuşlardır ve oluyorlar. O mâniler ise: Ecnebilerde; taklid ve cehalet ve taassub ve kıssîslerin riyaseti. Ve bizdeki mâni ise; istibdad-ı mütenevvî ve ahlâksızlık ve müşevveşıyyet-i ahval ve atâleti intaç eden ye'sdir ki şems-i İslâmiyetin küsufa yüz tutmasına sebeb olmuşlardır.

Sekizinci ve on birinci mâni ve belâ budur: Biz ile ecnebiler; bazı zevahir-i İslamiyet ve bazı mesail-i fûnun or-

tasında hayal-i batıl (!) ile tevehhüm eylediğimiz müsademet ve münakazattır. Âferin maarifin himmet-i feyyazanesine ve fününun himmet-i merdanesine ki: Meyl-i taharri-i hakikat ve muhabbet-i insaniyet ve meyl-i insaf olan hakai-kı techiz ederek o mânilere gönderip zîr ü zeber etmiş ve ediyor.

Evet, en büyük sebep ki: Bizi dünya rahatından ve ecnebileri âhiret saadetinden mahrum eden... Şems-i İslâmiyyeti münkesif ettiren, su-i tefehhüm ile tevehhüm-ü müsademet ve muhalefettir. Feyâ lil'aceb!... Köle efendisine.. ve hizmetkâr reisine ve veled pederine nasıl düşman ve muarız olabilir? Halbuki İslâmiyet fününun seyyidi ve mürşidi ve ulûm-u hakikiyyenin reis ve pederidir. Fakat vâ esefâ bu su-i tefehhüm ve şu tevehhüm-ü bâtil, şimdiye kadar hükmünü icra ederek vesvesesiyle ye'si ilka edip bab-i medeniyyet ve maarifi ekrad ve emsallerine kapattırdı. Zira bazı zevahir-i diniyeyi fününun bazı mesailine muarız tahayyül ederek ürktüler. Ezcümle: Küreviyyet-i arz ki, fününun en birinci derecesi olan coğrafyanın en birinci basamağıdır. İleride gelecek altı mes'eleye münafi zannettiklerinden bu bedihî mes'elede mükâbere etmekten çekinmediler.

Ey benim şu kitabıma im'ân-ı nazar ile nazar eden zat, mâlûmun olsun! Bu kitapla istediğim hizmet budur: İslâmiyette olan tarik-ı müstakîmi göstermekle ehl-i tefrit olan âdâ-yı dinin teşkilâtını red ve yüzlerine vurmakla beraber; tarik-ı müstakîmin öteki canibini ve sadîk-ı ahmak ünvanına lâyük olan ehl-i ifrat ve zahirperestlerin tevehhümlerini tard ve asılsızlığını göstermek ve asıl rehber-i hakikat ve Âlem-i İslamiyetin ikbal ve istikbaline yol açan ve sırat-ı müstakîmde kemâl-i ümid-i zafer ile çalışan muhakkikîn-i İslâm ve âkıl sıdıklara yardım etmek ve

kuvvet vermektir.

Elhasıl: Maksadım: Ol elmas kılınca saykal vurmaktır.

Eğer sual edersen: Senin bu telâşın ve ulûm-u mütearife hükmüne geçen şeylere bürhan getirmeye ne lüzum vardır? Zira telâhuk-u efkâr ve tecârübün keşfiyyatıyla meydan-ı bedahete gelen mesaile bürhan getirmek, mâlûmu ilâm demektir?...

Cevaben derim: Maattessüf benim ile şu zamanın kıt'asında iştirak eden cümlesi; eğer çendan, sureten onüçüncü asrın nihayetinden onüçüncü asra kadar geçmiş olan asırların fihristesi veyahut enmûzeci veyahut melez bir kavimdirler. Hatta bu zamanın çok bedihiyyatı onlarca mevhumat sayılır. (Muhakemat, sh. 7)

Soru: 82

—*Kapitalizm, sosyalizm adına ne dersiniz?*

Kapital, sermayedir, sermaye hakimiyetine de kapitalizm denir. Sermaye öylesine hakim ki, rejim şeklini almış, ideoloji olmuş ve devletlerin resmi görüşü haline gelmiş...

17'nci asırda sanayi devrimi ile başlayan kapitalizm, zenginlerin veya zengin olmak isteyenlerin işkence aleti haline gelmiş. Boğazı tokluğuna çalışan bir sürü insan, her bakımdan perişanmış.

Sosyalizm, bu tabloya isyandır, çıkış sebebi haklı! Çünkü ezilen, sürünen insanların hakkını korumak lazım.

Mülkiyeti, dolayısı ile mirası reddeden sosyalizm, dinlere de karşı çıktı, maddeyi putlaştırabilmek için ciltler dolusu Materyalizm ansiklopedileri yazıldı.

Sosyalizm, komünizm rejiminin iktisat görüşü olmasına rağmen, kendisi rejim haline geldi, komünizme nazaran daha yumuşak göründü.

Pek çok Hıristiyan sosyalizmi ekonomik bir görüşü olarak ele alıp, dine karşı çıkmazken, İslam dünyasındaki sosyalistler dine karşı çıkmayı, ideolojilerinin bir ünitesi saydı.

Eğer sosyalizm dine karşı çıkmasaydı, İslamiyet'e kapitalizm-

den bazı yönleriyle daha yakın olabilirdi. Fakat din düşmanlığı, onu, İslamiyet'in amansız hasmı haline getirdi. O zaman Müslümanlar, sosyalizmin ekonomik yönüne bakmayıp, din düşmanlığı sebebiyle onu reddettiler.

Bu da Müslümanlar'la kapitalizmin bütünleştiği kanaatini uyandırdı ki yanlıştı.

Vahşi kapitalizmin dişlerini kıran sosyalizmdir. Bununla beraber, kapital bazı ellerde bulunduğu sürece, halkın çoğu işçi olmaktan hatta işsiz kalmaktan kurtulamaz.

— Öyle ise servetle sermaye de birbirinden farklı?..

Servet başka, sermaye daha başkadır.

Servet, piyasaya çıkmamış para veya maldır. Sermaye ise çalışmaktadır.

Servet sahipleri, her zaman sermaye sahiplerine veya yöneticilerine muhtaç olacağından, kapitalizm, hakimiyetini sürdürür.

Bankalar, kapitalizmin habercisidir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi kapitalizm, sadece bir ekonomik görüş değil, rejimdir. Onun olduğu yerde meyhane bar, kulüp, kumarhane vardır. Bu bakımdan kapitalizm, İslamiyet'le tamamen zıt fakat müsamahalı (toleranslı)dır, keçe tampon yapıp, yavaşça, kırmadan çatlatmadan durdurur.

Denebilir ki: Sosyalizm bitti mi?

Asla!

Kapitalizm durdukça, sosyalizm de duracaktır. Kapitalizmin hataları sosyalizmi devam ettirir, benzeri akımları da doğurur.

Şu dünyada hepimiz insanca yaşamak istiyoruz. Yoksulluk ateşten gömlek olunca, sosyalizm veya daha başkaları su yüzüne çıkar. Hatta aç midelerden ihtilaller de doğar.

Şimdi hırsızlık, kumar, gasp, faiz gibi şeylerle insanlar birbirini yemeğe başladı. Yarın bu insanlar devlete yönelebilir. Bunu önlemek için de devlet ya baskısını artıracak veya dağıtımda eşitliğe yaklaşacak...

— İsveç, Norveç, Hollanda ve Almanya gibi ülkelerde işsizlik parası veriliyor, bu hal sosyal devlet modelini ortaya koymaz mı, yani hem kapitalizm, hem de sosyal adalet sağlanıyor, artık sosyalizm sözkonusu olur mu?

İşsizlik parası gayeyi, hedefi yok ediyor. Bir genç para kazanmak için tahsil yapar veya sanat öğrenir. İşsize de para verilirse o zaman niçin tahsil yapsın veya sanat öğrensin? Böylece sosyal adaleti sağlayan ülkelerde tahsilsiz, sanatsız insanların sayısı artıyor. Boş kalan bu insanlar can sıkıntısını gidermek için, içkiden, uyuşturucudan yola çıkıp, yeraltı dünyasına kayıyor.

İslam'da ibadet mefhumu vardır. İbadet, Müslümanın hayatını doldurduğundan o zaten boş kalmaz, boş kalmayınca da canı sıkılmaz.

Helal kazanç temin etmek ibadet olduğundan (belli şartların dışında) mü'min devlete de yük olmaz.

Bediüzzaman diyor ki:

Bu zamanda i'lâ-yı Kelimetullah, maddeten terakkiye mütevakkıf ve medeniyet-i hakikiyeye girmekle i'lâ-yı Kelimetullah edilebilir. İzzet-i İslamiye'nin iman ile kat'î verdiği emri, elbette Âlem-i İslâm'ın şahs-ı mânevîsi o kat'î emri istikbalde tam yerine getireceğine şüphe edilmez.

Evet nasıl ki eski zamanda İslâmiyetin terakkisi, düşmanın taassubunu parçalamak ve inadını kırmak ve tecâvüzatını defetmek, silah ile kılınç ile olmuş. İstikbalde silâh, kılınç yerine hakikî medeniyet ve maddî terakki ve hak ve hakkaniyetin mânevî kılınçları düşmanları mağlub edip dağıtacak.

Biliniz ki:

Bizim muradımız medeniyetin mehasini ve beşere menfaati bulunan iyilikleridir. Yoksa medeniyetin günahları, seyyiatları değil ki: ahmaklar o seyyiatları, o sefahetleri

*mehasin zannedip, taklid edip malımızı harab ettiler. Ve di-
ni rüşvet verip dünyayı da kazanamadılar. Medeniyetin gü-
nahları iyiliklerine galebe edip seyyiatı hasenâtına râcih
gelmekle, beşer iki harb-i umumî ile iki dehşetli tokat yiyip
o günahkâr medeniyeti zir ü zeber edip öyle bir kustı ki,
yer yüzünü kanla bulaştırdı. İnşaallah istikbaldeki
İslâmiyet'in kuvvetiyle medeniyetin mehasini galebe ede-
cek, zemin yüzünü pisliklerden temizleyecek, sulh-u
umumîyi de temin edecek.*

*Evet, Avrupa'nın medeniyeti fazilet ve hüda üstüne te-
sis edilmediğinden, belki heves ve hevâ, rekabet ve tahak-
küm üzerine bina edildiğinden, şimdiye kadar medeniyetin
seyyiatı hasenatına galebe edip ihtilâlcî komitelerle kurt-
laşmış bir ağaç hükmüne girdiği cihetle; Asya medeniyeti-
nin galebesine kuvvetli bir medar, bir delil hükmündedir.
Ve az vakitte galebe edecektir.*

*Acaba istikbale karşı ehl-i îman ve İslâm için böyle
maddî ve mânevî terakkiyata vesile ve kuvvetli, sarsılmaz
esbab varken ve demiryolu gibi istikbal saadetine yol açıldı-
ğı halde, nasıl me'yus olup ye'se düşünüyorsunuz ve âlem-i
İslâm'ın kuvve-i mâneviyesini kırıyorsunuz? Ve yeis ve
ümitsizlikle zannediyorsunuz ki, "dünya herkese ve ecnebi-
lere terakki dünyasıdır fakat yalnız bîçare ehl-i İslâm için
tedenni dünyası oldu!" diye pek yanlış bir hatâyâ düşü-
yorsunuz. (Hutbe-i Şamiye)*

Soru: 83

—Öyle ise bankaya ve faize karşı idi.

Said Nursi, talebelerinin banka kapısından girmesini bile red eder.

Milletin zengin-fakir kamplarına ayrılıp, birbirine düşman olmaması için zekatın verilmesini, faizin de yasaklanmasını ister.

Bankalar kapitalist sistemin nirengi noktaları olduğundan, bundan kaçınılmasını faizsiz ekonominin, dolayısı ile İslam ekonomisinin de, ibadet olduğunu tebliğ eder.

Bediüzzaman diyor ki:

Ayet-i Kur'aniye alem kapısında durup ribaya "yasaktır!" der. "Kavga kapısını kapatmak için riba kapısını kapayınız" diyerek insanlara ferman eder. Şakirtlerine ""Girmeyiniz" emreder. (25. Söz)

Soru: 84

—*Fundamentalizm gibi yabancı kelimelerle, İslami gerçekler anlatılabilir mi?*

Bu gibi kelimeler:

1- Türkiye'nin Avrupa ülkelerinden biri sayılması, halkın da Avrupa'yı taklit etmesinden lisanımıza girmiştir.

2- İslamiyet'e direkt hücum edemiyenler bu gibi kelimelerin arkasına sığınarak endirekt hücumlar yapmaktadır.

Fundamentalizm nedir?

İngilizce'de "esasa dönüş" mânâsına gelmektedir.

Bu kelimenin Hristiyan dünyasındaki yeri önemlidir. Çünkü 250-336 yılları arasında yaşayan Antakyalı Papas Arius fundamentalistti, yani Hazreti İsa'nın, tanrı olmadığını, kul olduğunu, yaratık olduğunu iddia etmiş, fakat bunun aksini söyleyen güçlere mağlup olmuştu.

Demek ki Hristiyanlar da fundamentalistlerle mücadele (oldu olasıya) vardır. Bunun için Protestanlık zor şartlarda doğmuştu.

Katolikler kutsal saydıkları resim ve heykellere önem verirken, haç işaretini her yerde bulundururken, papazlar evlenmez, rahibeler de kiliselerde vazife yaparken, Protestanlar bunlardan ayrılıp, İslâm'a yaklaştıkları bilinen bir gerçektir.

Babüstler ise İslâm'a iyice yaklaşmıştır.

Madem ki asli İncil, ilâhî kelimedir, öyle ise Kur'an'a yaklaşılan, asli İncil'e yaklaşıyor ki işte bu hareket fundamentalizmdir.

Katoliklikten Protestanlığa, ordan Babtistliğe geçmek köke., esasa yaklaşma olduğundan "fundamentalizm" diye isimlendirilmiş, bu hareket de bir sürü savaşımlara sebebiyet verdiğiinden Hıristiyanlar "fundamentalizm" sözünü duyunca titremektedir.

Fundamentalizmin İslâmiyet'le hiçbir ilgisi yok. Çünkü İslâm'da esas olan Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimizin yaşayış tarzıdır. Yani şuurlu Müslümanlar hiçbir zaman kökten, esastan ayrılmamış ki, köke dönüş (fundamentalizm) sözkonusu olsun.

İslâmiyet'in başı ile sonu, kök ile dalları bir bütündür. Dünyanın namaz nasıl kılınıyorduydu, bugün de öyle kılınır. İslâm ahlakı sözkonusu olunca, dünle bugün arasında fark olmaz. Bunun için İslâm'da fundamentalizm hareketi sözkonusu değildir. Kur'an-ı Kerim inzal buyurulduğu gibidir, yani bin beşyüz sene evvel nasıldıysa yine öyledir. Temel kitap budur. Kur'an da herkesin evinde vardır, herkes Kur'an'ı okur az-çok faydalanır.

İslâm'da "reform"da olamaz. Çünkü deform olacak ki reform olsun. Yani İslâm bozulacak ki, onu düzeltmek gündeme gelsin.

Müslümanlardaki bozulma, İslâmiyet'teki bozulmayı akla getirmez. İslâm'da temel kitap Kur'an-ı Kerim'dir, bunun ilk tefsiri Hadis-i şeriflerdir, içtihadlar ise bir kısım Ayet ve Hadislerden çıkarılmış hükümlerdir. Öyle ise mihenk ölçü Kur'an'dır.

Kur'an'da deforme olmadığından, reform da olmaz. Müslümanların düzelmesi ise Kur'an ahlâkıyla ahlâklanmasıyla mümkündür.

Aksiyoncu Müslüman, aktif Müslüman tabirlerine de aklım ermiyor. Müslüman ibadet eder. Yani her sözünü, her hareketini İslâm'a uydurmaya çalışır.

Bu izahlardan anlaşılacağı üzere radikalizm de İslâm'a yakışmaz. Zaten radikalizm ile fundamentalizm eş anlamda kelimelerdir.

Müslümanlar'ın lisan bilmemesinden, Batı kültürü almama-

sından faydalanan bir kısım kasıtlı kimseler, bu gibi yabancı kelimeleri İslâm'ın önüne çekip, bunlara ateş ederken arkadaki İslâmiyet'i vurmaya, yok etmeye gayret ediyorlar. Müslümanlar bu oyuna gelmemeli, İslâmiyet ve ibadet kelimelerinde ısrar etmeli.

Biz müslümanız ve ibadet ederiz, Frenkçe kelimelerin, tabirlerin altına girmeye, onlarla meramımızı anlatmaya hiç gerek yok.

Bediüzzaman diyor ki:

Şeâir-i İslâmiyyeyi tağyir eden ehl-i bid'a, evvelâ ulemâ-üs-sû'dan fetvâ istediler. Sâbıkan, beş vecihle hususî olduğunu gösterdiğimiz fetvayı gösterdiler. Sâniyen: Ehl-i bid'a, ecnebi inkılâbcılarından böyle meş'um bir fikir aldılar ki: Avrupa, Katolik Mezhebini beğenmiyerek başta ihtilâlciler, inkılâbcılar ve feylesoflar olarak -Katolik mezhebine göre ehl-i bid'a ve Mu'tezile telâkki edilen Protestanlık Mezhebini iltizam edip, Fransızların İhtilâl-i Kebîrinden istifade ederek, Katolik Mezhebini kısmen tahrip edip, Protestanlığı ilân ettiler.

İşte, körü körüne taklidciliğe alışan buradaki hamiyet-füruşlar diyorlar ki: "Mâdem Hristiyan dininde böyle bir inkılâb oldu; bidâyette inkılâpçılara mürted denildi, sonra Hristiyan olarak yine kabûl edildi. Öyle ise, İslâmiyette de böyle dinî bir inkılâb olabilir?.."

Elcevap: Bu kıyasın, Birinci İşâretteki kıyastan daha ziyade farkı zahirdir. Çünkü: Din-i İsevîde, yalnız esâsât-ı dîniyye Hazret-i İsâ Aleyhisselâmdan alındı. Hayat-ı içtimaiyyeye ve fûruât-ı şer'iiyyeye dair ekser ahkâmlar, Havariyyun ve sâir rüesâ-yı ruhâniyye tarafından teşkil edildi. Kısım-ı a'zamı, kütüb-ü sâbika-i mukaddeseden alındı. Hazreti İsâ Aleyhisselâm, dünyaca hâkim ve sultan olmadığından ve kavânîn-i umumiyeye-i içtimaiyyeye merci' olmadığından; esâsât-ı dîniyyesi, hariçten bir libas giydirilmiş gibi, Şerîat-ı Hristiyanîye nâmına örfî kanunlar, medeni

düsturlar alınmış, başka bir sûret verilmiş. Bu sûret tebdil edilse, o libas değiştirilse, yine Hazret-i İsâ Aleyhisselâmın esas dîni bâkî kalabilir. Hazret-i İsâ Aleyhisselâmı inkâr ve tekzib çıkmaz. Halbuki: Din ve Şerât-ı İslâmiyyenin sâhibi olan Fahr-i Âlem Aleyhissalâtü Vesselâm iki cihanın sultanı, şark ve garb ve Endülüs ve Hind, birer taht-ı saltanatı olduğundan: Dîn-i İslâmın esâsâtını bizzat kendisi gösterdiği gibi, o dînin teferruatını ve sâir ahkâmını, hattâ en cüz'î âdâbını dahi bizzat O getiriyor, O haber veriyor, O emir veriyor. Demek, fûrûat-ı İslâmiyye, değişmeye kabil bir libas hükmünde değil ki; onlar tebdil edilse, esas-ı dîn bâkî kalabilsin. Belki; esas-ı dîne bir ceseddir, lâakal bir cildidir. Onunla imtizaç ve iltihâm etmiş; kabil-i tefrik değildir. Onları tebdil etmek, doğrudan doğruya sâhib-i şeriatı inkâr ve tekzib etmek çıkar.

(29. Mektup, 7. Kısım, 2. işaret)

Soru: 85

—*Eskiler "Bir lokma, bir hırka" demişler, adeta fakirliği yüceltmişler, sanki dünyayı terk etmişler. Bunların aslı, esası nedir?*

Allah, insan için gerekli olan herşeyi yaratmış, ondan sonra Adem aleyhisselâmı dünya sarayına göndermiş. Demek ki herşey insan içinmiş.

Aradan asırlar geçmiş, insanların anlayışı değişmiş, böylece gayri müslimler Allah'ın nimetlerinden daha fazla faydalanırken, Müslümanlar bu hususta geri kalmış.

İslâmiyette fakirlik övülmemiştir, tam tersine bir hadiste melalen buyuruluyor ki: "Fakirlik küfre yakındır."

Peygamberimizin ve Sahabe'nin hayatından anladığımıza göre Müslümanlar para kazanacak, fakat zengin olmayacak. Yani Müslüman bencillikten (egoizmden) kurtulacak, akrabalarına, komşularına, milletine yardımcı olmaya çalışacaktır.

"Ehl-i dünya" tabiri müslüman olmayanlar veya gafiller için kullanılmalıdır.

Bir Müslümanın işi, ticareti İslama uygunsa bu ehl-i dünya değil, ehl-i diyanettir. Namaz kılan bir Mü'minin yaptığı helal işlerin bütünü ibadettir.

Burada önemli olan husus şudur: Müslüman para, mevki kazanacağını diye dinini öğrenmeyi, ibadeti ihmal etmemeli. Hırs ile

harama kaymamalı. Yaptığı iş ona Allah'ı unutturmamalı.

Dünya sebepler alemidir, çalışan kazanır, Müslüman olup, olmamak farketmez.

Yine dünya zıddar alemidir, fakiri zengini, kuvvetlisi zayıfı bulunacaktır.

"Dünya hayatı" denince aklımıza haram-helal ayırmadan yaşamak gelir.

"Ahiret hayatı" deyince de haramlardan kaçmak, helalları gücü yettiği kadar yapmak anlaşılır. Ahiretteki ebedi saadet dünyada temin edildiğinden iki alem bütünleşir. Zaten dünyanın 3 yüzü vardır: Biri Esma-ül hüsnaya bakar. Diğeri: Dünya, ahiretin tarlasıdır, burda ekilir, ahirette biçilir. Üçüncüsü: Dünyanın haramlara bakan yüzü ki, işte Müslüman bundan kaçmalıdır.

Dünya, bir misafirhanedir: İnsan bir başka alemden gelir, dünya denilen sarayda biraz kalır ve bir başka aleme gider. Elbette misafir, ev sahibine göre hareket etmelidir.

İnsan dünyada Allah'ın askeri olmalı ve O'na itaat etmeli...

"Fani dünya" denince gelip, geçici dünya aklımıza gelmekle beraber, haramlar da akla gelir. Çünkü haramlar, zehirli bal hükmündedir. Evvela tat verir, sonra maddeten ve manen öldürür. Allah, haramda hayır yaratmamıştır. Harama dalanların hayatı da bunu isbat eder.

Harama dalan insan, ahirete ya inanmıyor veya önem vermiyor ki sadece dünyayı tercih etmiş. Eğer helal dairede kalsaydı dünya ve ahiretini tercih ederdi.

İnsanlar, ahiretin varlığına yeteri kadar inansalar, bu kadar rahatlıkla günah işliyemezdi.

— Diyorlar ki dünya Mü'mine cehennem, kafire cennettir...

Mü'min, imanlı demektir, cennete de iman ile girilir. Cennete göre, dünya cehennemdir.

Kafir, mutlaka cehennemde gidecektir, cehennemde göre de dünya cennettir.

Yoksa Allah, dünyayı Mü'mine cehennem, kafire cennet etmiştir, zannetmek, Allah'ın Adil, Rahman ve Rahim sıfatlarına aykırıdır.

Allah, dünyayı hiç kimseye cehennem etmez. Dünyayı cehennem eden tembellik, cehalet, beceriksizlik, zevke ve menfaate düşkünlüktür.

Bunun için "dünyaya küsmek"i haramlardan uzaklaşmak şeklinde ele alıyoruz.

— Bir kısım veliler veya ileri derecede Müslümanlar he-
lallerin da çoğunu terk etmiş.

Allah'ı daha çok hatırlamak, O'nun hakimiyetini her an hissetmek ve gaflete düşmemek için böyle bir yön tercih edebilirler. Çünkü insan için düşüşün de, yükselişin de sınırı yoktur.

Zengin olan, rahat bir hayat yaşayan Müslümanların cihada kabiliyeti kalmaz, düşmanın galip gelir. O zaman herşey düşmanın insafına kalır ki onda da insaf yoktur.

İnsan dünyaya İslamı yaşamak için gelmiştir. İslâmiyet ise dünyayı ve ahireti cennet eder.

Bu sırrı kaçıran Müslüman, ebedi hüsrana düşer.

"El-İthalfatüsseniyye fi'l Ehadis-i Kudsiye" adlı kitaptan toplanan "Kırk Kudsi Hadis" kitabında, zühd ve terk-i dünya hakkında müteaddid kudsi hadis nakledilir. Ezcümle:

"Allah dünyaya şöyle vahyetmiştir: Sana hırsla düşkün olanı mahrum et! Seni önemsemeyip geri çekileni de ara (onu mahrum etme). Sana düşkün olanı kendine hizmetçi edin ve sana düşkün olmayana hizmetçi ol."

(Kırk Kudsi Hadis sh. 22, Türdav, 1975 İstanbul)

Not: Taç Tercümesi, cilt 5, sh. 287. Sahih-i Müslim Tercümesi, sh. 53 Ve, İbn Mace Tercümesi, sh. 37 buralar zühd ve dünyadan sakınma hakkındadır.

Bediüzzaman diyor ki:

Sual: Ehadisde "dünya tel'in edilmiş, "cîfe" ismiyle yadedilmiş. Hem bütün ehl-i velâyet ve ehl-i hakikat, dünyayı tahkir ediyorlar. "Fenadır, pistir" diyorlar. Halbuki sen bütün kemalât-ı İlahiyyeye medar ve hüccet, onu gösteriyorsun ve âşikane ondan bahsediyorsun?

Elcevab: Dünyanın üç yüzü var:

Birinci yüzü: Cenab-ı Hakk'ın esmasına bakar. Onların nukuşunu gösterir. Mânâ-ı harfîyle, onlara âyinedarlık eder. Dünyanın şu yüzü, hadsiz mektubat-ı Samedaniyyedir. Bu yüzü gayet güzeldir. Nefrete değil, aşka lâyıktır.

İkinci yüzü: Ahirete bakar, âhiretin tarlasıdır. Cennet'in mezraasıdır. Rahmetin mezheresidir. Şu yüzü dahi, evvelki yüzü gibi güzeldir. Tahkire değil, muhabbete lâyıktır.

Üçüncü yüzü: İnsanın hevesatına bakan ve gaflet perdesi olan ve ehli dünyanın mel'abe-i hevesatı olan yüzdür. Şu yüz çirkindir. Çünkü fanidir, zâildir, elemlidir, aldatır. İşte hadiste varid olan tahkir ve ehl-i hakikatın ettiği nefret bu yüzdedir.

Şimdi dünyayı tahkir edenler dört sınıftır:

Birincisi: Ehl-i marifettir ki, Cenab-ı Hakk'ın marifetine ve muhabbet ve ibadetine sed çektiği için tahkir eder.

İkincisi: Ehl-i âhirettir ki ya dünyanın zaruri işleri onları amel-i uhrevîden men'ettiği için veyahut şuhud derecesinde iman ile Cennet'in kemalat ve mehasinine nisbeten dünyayı çirkin görür. Evet Hazret-i Yusuf Aleyhisselâm'a güzel bir adam nisbet edilse yine çirkin görüldüğü gibi; dünyanın ne kadar kıymetdar mehasini varsa, Cennet'in mehasinine nisbet edilse, hiç hükmündedir.

Üçüncüsü: Dünyayı tahkir eder. Çünkü eline geçmez.

Şu tahkir, dünyanın nefretinden gelmiyor; muhabbetinden ileri geliyor.

Dördüncüsü: Dünyayı tahkir eder. Zira dünya eline geçiyor, fakat durmuyor, gidiyor. O da kızıyor. Teselli bulmak için tahkir eder. "Pistir" der. Şu tahkir ise, o da dünyanın muhabbetinden ileri geliyor. Halbuki, makbul tahkir odur ki; hubb-u âhiretten ve marifetullah'ın muhabbetinden ileri gelir. Demek makbul tahkir, odur ki; hubb-u âhiretten ve marifetullah'ın muhabbetinden ileri gelir. Demek makbul tahkir, evvelki iki kısımdır. Cenab-ı Hak, bizi onlardan yapsın. Amin. (Sözler, sh. 625)

Soru: 86

—*Said Nursi Osmanlı devrini, Birinci Dünya Savaşı'nı ve Cumhuriyet devrini yaşamış bir kimse, bunları nasıl değerlendiriyor?*

Peygamberimiz Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem Efendimize "Ahirzaman Nebisi" dendiğine göre, 1500 senedir ahir zaman yaşıyor demektir. Elbette milyarlarca sene yaşayan Dünya'nın cenazesi 1500-2000 senede kalkar.

Ahirzaman alametleri günümüzde iyice artmıştır.

Said Nursi 20. asra "Felâket ve helâket asrı" der. Çünkü:

Hürmet ve merhamet azaldığı için aileler küçülmüş, evlenen her çocuk ayrı eve çıkmış, evler (binalar) çoğalmış. Fuhuş sektörü kurulmuş, genelev patronları en büyük vergiyi ödemeye başlamış.

Parayla satılan Müslüman kadınların sayısı artmış.

Müstehcenlik reklam aracı olunca, insanlar nefesine sahip çıkamaz olmuş. /

Materyalizmle para putlaştırılmış.

Maddeten kuvvetli olan gayrimüslimler, müslümanlara hükmetmiş.

Haramlar sel' gibi akmış, çöp kabilinden insanlar bu sele kapılmış.

Günahlar, haramlar basireti kör etmiş, Müslümanlar, İslami-

yet'i buzlu cam ardından seyretmiş.

Sanki her yanı toz-duman (Duhan) kaplamış, göz gözü görmez olmuş.

Kanun, nizam dinlemeyen anarşistler, devirmekten hoşlanan devrimciler türemiş.

İşte buna "deccaliyet" denmiş.

O deccaliyet devrinde Hak'ka inanan bir kısım Müslümanlar, birbirinin hakkını yemiş. İyilik, doğruluk örnekleri Avrupa'dan verilmiş.

O "müthiş zaman" da müstehcen basın-yayın milyonlarca askeri bulunan düşman ordusu gibi hergün dine imana saldırmış.

İbadetten uzaklaşmak, helalden kaçıp, haram işlemek için baskı yapılmış.

Çaresiz kalan Müslümanların imdadına AIDS yetişti ki fuhuş yavaşlasın diye, fakat ona da bir kılıf uydurdular, enjeksiyon veya kan nakli sebebiyle de bu hastalık geçebilirmiş, dolayısıyla fuhşun felaketini gizlemek istediler.

Bazı kimseler bu hastalığa Dabbet-ül arz dediyse de, olsa olsa bu hastalık onun bir cüz'ü olur, o hastalık geldiğinde (seve seve) haram işleyenlerin cesetleri caddeleri dolduracak.

Anarşi de yecüc-mecüc'ün bir cüz'ü olsa gerek. Allah'a isyan edenler, herşeye isyan edenlerin kurbanı olacak.

İşin en kötü tarafı, bunca günaha giren, bunca haram işleyenler de Müslüman!

İnsanın insana düşman olmasını bırakın, Müslüman'ın Müslüman'a düşman olması, bazı kimselere ölümü mumla arattırmış.

Evlat harama dalmış...

Ümitler yolda kalmış...

Ak saçlı ihtiyarlar

Sefil, perişan olmuş.

İşsizlik, fakirlik, hırsızlık, rüşvet, gasp...

Said Nursi haykırıyor:

— Sünnet-i seniyye kalesine gir kurtul!

Kalenin yolları çoktan kesilmiş!

Anladığımız kadarı ile Müslümanlar batan geminin yolcuları!

Hal bu! Çare yok mu?

Kışta baharı yaratan Allah, içtimaî, iktisadî, politik kış mevsimini bahara çevirebilir.

Sadi Nursi kışta gelmişti, şimdi bahar.

Bugünkü gençler 300 senelik kışın baharını ve 300 senelik gecenin sabahını yaşıyor. Hasat mevsimine ulaşıp, ilim ve ibadet meyveleri verirler mi, vermezler mi kim bilir? Amma yine Said Nursi haykırıyor:

— Ümitvar olunurz, istikbalde en gür seda İslâm'ın sedası olacaktır!..

Bediüzzaman diyor ki:

— *Bana ızdırab veren, yalnız İslâmın mâruz kaldığı tehlikelerdir. Eskiden tehlikeler hariçten gelirdi; onun için mukavemet kolaydı. Şimdi tehlike içeriden geliyor. Kurt, gövdenin içine girdi. Şimdi, mukavemet güçleşti. Korkarım ki cemiyetin bünyesi buna dayanamaz.. çünkü düşmanı sezmez. Can damarını koparan, kanını içen en büyük hasmını dost zanneder. Cemiyetin basiret gözü böyle körleşirse, iman kalesi tehlikededir. İşte benim ızdırabım, yegâne ızdırabım budur. Yoksa şahsımın mâruz kaldığı zahmet ve meşakkatleri düşünmeğe bile vaktim yoktur. Keşke bunun bin misli meşakkate mâruz kalsam da iman kalesinin istikbali selâmette olsa! (Tarihçe-i Hayat, Tahliller)*

Soru: 87

—İttihad-ı İslâm nedir, gerçekleşebilir mi?

İttihad-ı İslâm: İslâm birliği demektir. Çünkü bir ayette meâlen "Mü'minler kardeşler" buyrulurken, Hadiste "Mü'minler bir vücudun azaları gibidir" buyurulmuştur. Kur'an-ı Kerim Müslümanlardan "Millet-i İbrahim" diye bahseder, yani Müslümanların bütünü tek millet olarak değerlendirir. Bu açıdan bakınca yeryüzünde iki millet vardır: Müslüman olanlar, olmıyanlar.

Sahabe, din kardeşliğini, karın kardeşliğinden üstün tutmuş.

— Yani din kardeşimizle meşgul olup, akrabalarımızla meşgul olmiyacak mıyız?

Öyle değil: Asr-ı Saadette Müslüman olanla, müşrik olan çok açık bir şekilde belliydi, bunların yeri, yurdu ayrı ayrıydı. Bu sebeple Sahabe, müşrik olan oğluna karşı çıkıyor, onunla savaşıyordu.

Şimdi İslâmı bilmemekten tutunuz, insanların bir çöp gibi haram denizinde yüzmesine kadar, işler karışmış. Biz de fakih olmadığımıza göre hüküm veremeyiz.

Amma İttihad-ı İslâmın (İslâm birliğinin) sınırını çok geniş tutmamız gerek. Mesela 1983'de Lübnan'da bir Hıristiyan milis, rastladığı gence soruyor:

— Adın ne?

— Abdürrezzak, deyince, tabancasını çekip, vuruyor.

Şimdi bir Hristiyan veya Yahudi milis, bir şahsı sırf ismi yüzünden vuruyorsa, biz de ona İSMİ sebebiyle sahip çıkacağız. Çıkamazsak, İslam düşmanlarının işini kolaylaştırmış oluruz.

— İslam birliğine ırkçılık mani değil mi?

Hiç bir Müslüman ırkını inkar etmiyecek, fakat her ırkın vazifesi İslâmiyet'i öğrenmek ve yaşamaktır.

Tarih şahittir ki müslümanlar ne zaman İslamiyetten uzaklaşmışsa, o zaman ırkçılığa kaymışlardır. Çünkü ırkçılıkta ilim, ibadet yok. Dolayısıyla ırkçılık haramdır.

— ırkçılıkla milliyetçilik aynı şey midir?

Hayır, milliyetçilikle ümmet aynı şeydir. Kur'an da: "Milleti İbrahim" dediğine göre, biz İslam milletindeniz, dolayısıyla milliyetçilik deyince, İslam milliyetçiliği akla gelir.

— Cemaatleşmenin de İslam Birliğine mani olduğu söyleniyor ne dersiniz?

Cemaatler, İslam üniversitesinin fakülteleri hükmündedir, eğitim ve öğretimin kolaylığı için cemaatler olmalı. Zaten cami varsa cemaat de olacaktır, cemaat varsa imam olacak, bu imam sadece camide değil, her yerde imam olarak kabul edilirse, o zaman müslümanlar başsız kalmaz.

— Hem cemaat cemaat bölünmüşüz, hem de İslam birliğini kuracağız, bu nasıl olur?

Cemaatlerin hepsi sünnet-i seniyyeye uyuyorsa, o zaman ilimde ve ibadette bütünleşmişler demektir. Zaten bütünlüğümüz ilimde ve ibadette olabilir, yoksa cehalette, ahlaksızlıkta bütünleşmek söz konusu değildir.

— Asgari müştereklerde birleşelim deniyor, asgari müşterekler nelerdir?

İslamda asgari müşterekler olmaz, azami müşterekler vardır: Rabbimiz bir, Kitabımız bir, Peygamberimiz bir ve kıblemiz bir.

Bu birler bizi, birlik ve beraberliğe götürmelidir.

— İslâm birliğinden ülke sınırlarının kalkması falan mı anlaşılıyor?

"Olabilir"den yola çıkmak zorundayız. Sınırlar kalksın, bir buçuk milyar Müslüman, tek ülke, tek devlet olsun, bunlar hayale bile sığmaz. Sınırlar, ülkeler, devletler aynen kalacak, bunlar arasında evvela ekonomik ilişkiler artırılabilecek. İslami ülkelerinde gidiş, gelişler kolaylaştırılacak. Böylece kültür birliğine doğru gidilerek, bunları siyasi birlik takip edecek. Askeri anlaşmalar, müşterek savunmalar en son düşünülmelidir.

Esir Müslümanların, savaşan Müslümanların, muhacir Müslümanların derdine derman götürebilmek için, ekonomik ve kültürel üstünlük şart.

— Mezhep farklılıkları İslam birliğine mani olmaz mı?

Amerika ve Rusya modellerini unutmamak lazım. Bu iki dev ülke pek çok ırktan, pek çok din ve mezhepten meydana gelmiştir. Eğer Müslümanlar ırk, mezhep bahaneleriyle bölünüp, birbirine düşman olurlarsa, o zaman Amerika ve Rusya gibi ülkelerin oyuncacı durumuna düşerler. Şimdi Müslümanlar ezilmemenin, çiğnenmemenin yollarını aramalı. Kendi aralarındaki problemleri ilimle, ibadetle çözmeli.

Hac, İslam birliğini talim ettiren mühim bir ibadettir. Dünyanın her yerinden Müslümanlar geliyor, tek millet oluyor, beraber ibadet ediyor, beraber yaşıyor. Fakat 300 senedir hem Hac farızasını yerine getiriyoruz, hem de parçalanmaya devam ediyoruz. Çünkü ilimde, teknikte, dolayısı ile ekonomide çok geriyiz. Hacca giden Müslümanlar, İslam düşmanı ülkelerin malını alarak, onları zengin etme sevdasındadır. Halbuki hac, Müslümanların yıllık kongresidir. Burada toplanan Müslümanlar, Müslümanların dertlerine derman arıyacaklar ve derman da bulacaklar ki, İslam birliği söz konusu olsun.

Hacca giden Müslümanların kongre faaliyeti gösterememesinin sebebi yeteri kadar kültürlü olmamaları ve lisan bilmemeleridir.

— Bir kısım Ayetler şurayı emrediyor, bu şuranın yapısı nasıl olabilir, hükmü nerelere ulaşabilir?

İstişare fertten başlar. Bir insanın, işi iyi bilene danışması istişaredir, bu istişareyi teşkil eden şahıslar topluluğuna da şura denir. Aile hayatında ve iş hayatında şura toplanacağı gibi, ülke çapında, İslam dünyası çapında da şura toplanabilir.

Ülke çapında şura toplamak mümkün amma, alınan kararları uygulayabilecek mi? Vazife, selahiyet dengesi kurulabilecek mi?

İslam dünyasında şura kurmak daha kolay: Nasıl ki Avrupa asemblası (meclisi) var, İslam asemblası de kurulabilir. Fakat Hıristiyan dünyası, süper güçler buna izin verecek mi? İzin almadan kurabilmek ve faturayı pahalı ödememek için, güçlü olmak gerek. Bugünün gücü de ilimden, teknikten kaynaklanıyor.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz: İslami hareketlerin varacağı en son nokta: İttihad-ı İslam'dır. İslam birliği olmadan, hiç birşey olmaz. İslam birliğini hedef almayan her türlü sosyal ve ekonomik faaliyet yetersizdir, bulunduğu yerde boğulmaya mahkumdur.

Müslümanlar ya ezile ezile, ezilmemenin yolunu öğrenecekler veya İslamiyeti öğrenip, yaşayarak İslam birliğini kuracaklar.

Bediüzzaman diyor ki:

"Hey'et-i içtimaiye-i İslamiye, büyük bir ordudur, ka-bail ve tavaife inkısam edilmiş. Fakat binbir bir birler adedince cihet-i vahdetleri var. Hâlikları bir, Rezzakları bir, peygamberleri bir, kibleleri bir, kitabları bir, vatanları bir, bir, bir, bir... binler kadar bir, bir. İşte bu kadar bir, birler; uhuvveti muhabbeti ve vahdeti iktiza ediyorlar.

(Mektubat, sh. 322)

Evet "azametli bahtsız bir kıt'anın, şanlı tali'siz bir devletin, değerli sahihsiz bir kavmin reçetesi: İttihad-ı İslamdır. (Mektubat, sh. 430).

Soru: 88

—*Said Nursi zamanında sağcılık, solculuk çok yaygındı, Nurcular'a sağcı diyebilir miyiz?*

Sağcılık, solculuk Avrupa'nın içimize attığı oyundur.

Müslüman sağcı, solcu olamaz, o sadece Müslümandır.

Kur'an-ı Kerimde geçen ashab-ı yemin, ashab-ı şimal yani kitabı sağından veya solundan verilenler tabiri, ahirete aittir.

Bediüzzaman diyor ki:

İnşaallah, Maarif ve Adliye vekilleri gibi sair erkanlar da bu ehemmiyetli hakikatı tam anlıyacaklar. Sağ-sol tabiri yerine, hak ve hakikat ve Kur'an ve iman kuvvetine dayanıp bu vatani küfr-ü mutlakdan, anarşilikten ve zındıklardan ve onların dehşetli tahribatlarından kurtarmaya çalışacaklarını Rahmet-i İlahiye'den bütün ruh-u canımızla niyaz ve rica ediyoruz.

(Emirdağ Lahikası, İstanbul 1959, cilt 2, sh. 60)

Soru: 89

—*Alevilik hakkındaki görüşleriniz nelerdir, bu hususta Risale-i Nur ne diyor?*

Aleviler "Biz müslümanız" dediğine göre, onlar da Kur'an'a tâbi olmalılar. Zaten yeryüzünde kitapsız, mabetsiz bir millet yok. Dolayısı ile müslüman olan Alevilerin kitabı Kur'an, mabedi camidir. O zaman problem kalmaz.

Alevi, Hazreti Ali (r.) taraftarı demektir. Öyle ise Aleviler, Hazreti Ali gibi namaz kılıp, oruç tutmalı, Kur'an'la meşgul olmalı.

Sünniler bunu yapıyor, Hazreti Ali gibi Kur'an'la, Sünnetle meşgul olup, O'nun gibi ibadet ediyorlar, tabii dindar olanlar...

Lozan Andlaşması'ndan sonra dini öğretim ve eğitim yasaklanınca, İslâmiyet'i bilmemekle bir kısım Alevilerle bir kısım Sünniler aynı seviyeye geldiler, bilgisizlikte ittifak ettiler. Bunun sonucu hurafeler müslümanları istilâ etti, böylece ayrıntı tohumları yeşermeye başladı.

Politik çalışmalar ise, bir kısım Alevileri başka yönlerle kanallize etti.

Türkiye'de oynanmak istenen oyun şudur: Alevilerle, Sünnileri karşı karşıya getirip, Türkiye'yi bitirmektir.

Bediüzzaman Said Nursi İttihad-ı İslamcı olduğu için Alevi, Şii gibi ehl-i kible olanları "İslam milleti'nin içinde saymıştır. Osmanlı devletinde de durum aynı idi. Ecnebi elçilikleri Karaköy-Sarıyer arasına yerleştirirken, İran konsolosluğunu Bab-ı Ali'ye almış, "sen müslümansın" demiştir.

İran'daki Şiiler camiyle ve Kur'an'la meşgul oluyorsa, gönül ister ki Türkiye Alevileri de aynı şeyi yapsınlar.

Nasıl ki Hristiyan, Hazreti İsa'yı sevmekte ifrata gitmişlerse, Aleviler de Hazreti Ali'yi sevmek te ifrata gitmişler.

Halbuki camilerde Hazreti Ali radiyallahu anh yazılı levhalar vardır. Yani "Allah, Hazreti Ali'den razı olsun." Ayrıca her cuma namazında hatip, Hazreti Ali'ye de dua eder. Bizler de Hazreti Ali'yi, Âl-i beyti severiz ve onlara dua ederiz. Hatta pek çok şuurlu ehl-i sünnet, Hazreti Ali'yi imam bilir.

Hazreti Ali'yi sevdiğini iddia eden Aleviler, Hazreti Ali (r.a.) ile Sünniler kadar meşgul olmaz, onlar sadece Hazreti Ali'ye dua okumazlar.

Diyorlar ki:

— Hazreti Peygamber Efendimizden sonra hilafet Hazreti Ali'nin hakkı iken, diğerleri aldı.

Yani Hazreti Ali büyük bir haksızlığa uğramış, kendisine zulmedilmiş, o da (haşa) iki yüzlülük yaparak, bunlara hem razı olmuş, hem de kendisinden evvelki üç halifeye hizmet etmiş...

Hazreti Ali'yi böyle bir halden tenzih ederiz. O her zaman hakikatı söyler ve yapılması gerekeni yapardı. Madem ki kendinden evvelki halifelere istiyerek şeyhülislamlık yapmış öyle ise hilafetin onun elinden zorla alınması" gibi bir şey yok ve o, kendinden evvel gelen halifelere, bi'at de etmiştir.

Türkiye'de din düşmanı çevrelerin, partilerin, basının Alevilerle meşguliyeti açıktır. Alevileri İslamiyete karşı çıkarıp, Müslü-

manları kendi içinde parçalamak isteyenler vardır. Dış güçler de aynı yolu takip etmektedir.

Halbuki gerek Alevilerin, gerek Şiiilerin ve gerekse Sünnilerin kurtuluşu "İslam Birliği"ne bağlıdır. Bizi bölmek isteyenlerin, bizi yutmak istediği de unutulmamalıdır. Asırlar boyu beraber yaşamış Aleviler'le Sünniler'in politik oyunlarla birbirine düşman edilmesi, her iki tarafın da sonu olabilir. Hepimiz bir gemide yaşadığımızı unutmamamız gerek. Bu gemi batarsa, hepimiz batacağız.

Bediüzzaman diyor ki:

Ey ehl-i hak olan Ehl-i Sünnet ve Cemaat! Ve ey Âl-i Beyt'in muhabbetini meslek ittihaz eden Aleviler! Çabuk bu manasız ve hakikatsız, haksız, zararlı olan nizamı aranızdan kaldırınız. Yoksa, şimdiki kuvvetli bir surette hükmeyleyen zındıka cereyanı, birinizi diğeri aleyhinde âlet edip ezmesinde istimal edecek. Bunu mağlub ettikten sonra, o âleti de kıracak. Siz ehl-i tevhid olduğunuzdan uhuvveti ve ittihadı emreden yüzer esaslı rabıta-i kudsiye mabeyninizde varken, iftirakı iktiza eden cüz'î mes'eleleri bırakmak elzemdir. (Lem'alar, sh. 22-26).

Soru: 90

—*Ebcet, cifir ve hurufilik hakkında bilgi verir misin?*

Ebcet: Arap harflerine verilen rakamlardır. Mesela Elif 1, Be 2, cim 3 gibi. Öyle ise Ebcet tarihi, Arap alfabesi kadar eskidir. Her kavme bir Peygamber gönderildiğine göre, her lisan bir peygamberle geldiğine göre, Ebcet'in tarihi de bir Peygambere dayanabilir.

Cifir ise: Bazı Ayet ve Hadislerin manasına uygun tarih çıkarma ilmidir. Bir kısım müfessirler bu yolu seçmiştir.

Burada en çok dikkat edilecek husus şudur: Arap harfleriyle yazılmış, her cümlelerin bir sayı değeri vardır. Dolayısı ile her Ayet, her hadis, bir rakama da sahiptir. Şimdi Âyete bakıp: "Şu tarihte, şöyle bir olay olacaktır" demek, hatalı olabilir. Ancak müfessir seviyesinde olanlar cifir meselesine göz atıp "Beni ilgilendiren bir husus var mı?" diyebilir.

Ebcet ve Cifirle olan meşguliyet, Hurifilik diye bâtıl bir mezhebin doğmasına sebebiyet vermiştir.

Huruf, harfin çoğuludur. Hurifi ise sıfat olup, harflerin sıralanmasına, bunlara değer verilmesine inanmaktır. Bu Arapça keli-

menin sonunda Türkçe bir takı getirip, Hurufilik yapmışız, böylece bir batıl mezhebe isim vermişiz.

Ebced ve Cifir'le uğraşan herkes hurufi olamaz. Kaldı ki tarih düşürme sanatı edebiyatta bir çeşnidir ve bol bol kullanılmıştır.

Said Nursi bir kısım Ayet ve Hadislere cifir yönünden bakmış ve söyledikleri doğru çıkmıştır. Bu gibi çalışmalar talebelerini manen takviye etmiş, onların hocalarına itimatları artmıştır. Amma "Said Nursi cifir'i kullandı, biz de kullanalım" demek, onunengin ilmine vakıf olmadan bir kısım sonuçlara ulaşmaya çalışmaktır ki çok yanlıştır.

Not: Geniş bilgi için: Abdülkadir Badıllı'nın yazdığı, Envar Neşriyat'tan "Risale-i Nur'un Kudsi Kaynakları" isimli kitaba bakınız..

Soru: 91

—*Bîtaraf ne demek ve müslüman tarafsız olur mu?*

İnsan pek çok olayda tarafsız olabilir. İdeolojilerde, rejimlerde taraf tutmıyabilir, fakat İslamiyette bir rejim veya ideoloji mukayese veya mücadele planına getirilirse "İslamdan taraf" islamdan yana olmak mecburiyeti vardır. Çünkü İslamdan yana olmıyan, İslama karşıdır.

Amma öğrenmek niyetiyle sorular sorabilir:

— Gerçekten melekler var mı?

Bu soruyu cahile değil de alime sorarsa niyeti iyidir, gayesi öğrenmektir, mesul olmaz.

Ayet ve Hadis mealleri tenkit edilebilir. Müslümanın da tenkit edilecek yönleri bulunabilir. Fakat Ayet, Hadis ve bizatihi İslâmiyet tenkit edilmez.

Bediüzzaman diyor ki:

"En müdhiş maraz ve musibetimiz, cerbeze ve gurura istinad eden tenkiddir. Tenkidi eğer insaf işletirse, hakikati rendeçler. Eğer gurur istihdam etse tahrib eder, parçalar. O müdhişin en müdhişidir ki, akaid-i imaniyeye ve mesail-i diniyeye girse. Zira iman hem tasdik, hem iz'an, hem iltizam, hem teslim, hem manevî imtisaldır. Şu tenkid; imtisali, iltizamı iz'anı kırar. Tasdikte de bîtaraf kalır. Şu zamanı tereddüd ve evhamda, iz'an ve iltizamı tenmiye ve takviye eden nurani sıcak kalblerden çıkan müsbet esfârı ve müşevvik beyanatı, hüsn-ü zan ile temaşa etmek gerektir. "Bîtarafane muhakeme" dedikleri şey, muvakkat bir dinsizliktir. Yeniden mühtedi ve müşteri olan yapar.

(Hutbe-i Şamiye, sh. 140)

Soru: 92

—*Peki "Belâgat" kelimesini açar mısınız?*

Radyo icat edildiğinde herkes hayrete ve dehşete düşmüş:

— Bu cihaz nasıl konuşuyor? diye.

Hiç düşünmüyor ki: "Ben nasıl konuşuyorum?"

İneğin de ağzı, dili var, neden konuşamıyor?

Teybler, televizyonlar, telefonlar insanın icadıdır. Allah, insanı ne kadar mükemmel yaratmış ki, insan, neler, neler yapıyor...

Belâgat, insanın meramını anlatmasıyla ilgilidir. Bebekler her derdini ağlamakla anlatır. İnsanın beyni geliştikçe, yazar, konuşur, jest ve mimikleriyle belâgatın her türlüşünü elde eder.

Herkes konuşur hatip olmak başka!

Herkes yazar fakat yazar olmak daha başka.

Belâgatı 3 şekilde ele alıyoruz:

1. Güzel konuşmak.
2. Güzel yazmak.
3. İnandığı gibi yaşamak.

İnsanın mesleği, işi ne olursa olsun, belâgatın çeşitlerine sahip olmalıdır. Sadece edebi eser yazarken değil, matematik kitabı yazarken dahi belâgata dikkat etmeli.

Bir yazının edebi olabilmesi için, o şey, en az kelimeyle, en

açık şekilde anlatılmalı.

İyi bir makaleden bir kelime çıkarılamaz, bir kelime de ilave edilemez.

Bir şiir, bir hikaye, bir roman böyle yazılabileceği gibi bir tarih, bir fizik de böyle yazılmalı.

İdeolojilerin cirit attığı devrimizde herkes fikirlerini birbirine kabul ettirmek için belagat yolunu seçer. Bu hususta sosyalist, kapitalist, Müslüman fark etmez.

Her yerde güzel konuşmak iyidir amma "Muhataba göre konuşmak" da belagat içinde mütalaa edilir.

Erişilmez belagat Kur'an'da ve Peygamberimizde toplanmıştır.

Kur'an, her asırda, her Mü'mine hitap edip, onu kurtardığı gibi, Peygamberimiz de inandığı gibi yaşıyarak belagat-ı eda'yı ortaya koymuştur.

Eğer Müslüman, İslamiyeti anlatmak istiyorsa, konuşması, yazması mükemmele doğru giderken, inandığı gibi yaşıyarak Lisan-ı haliyle de davasını anlatacak.

Belagattan habersiz olan insanlar, ancak kendi seviyesindekiyle sohbet ederler, o sözler de çakıl taşları gibi kıymetsizdir.

Bediüzzaman diyor ki:

Kur'an-ı muciz-il beyan, cezalet ve belagat-ı Kur'aniyeyi mükerreren ileri sürdüğünden remzen anlattırıyor: Ulum ve fününün en parlağı olan belagat ve cezalet bütün envaiyle ahirzamanda en mergup bir suret alacaktır. Hatta insanlar, kendi fikirlerini birbirine kabul ettirmek ve hükümlerini birbirine icra ettirmek için en keskin silahını cezalet-i beyandan ve en mukavemetsûz kuvvetini belagat-ı edadan alacaktır. (20. Söz)

Not: Burdaki mukavemetsûz kelimesi mukavemet edilmez manasınadır.

Soru: 93

—*Vel'asr Sûresi'nde Allah sabretmeye çok önem veriyor, Bediüzzaman, Risale-i Nurlarda bu konuya nasıl bakıyor?*

Sabır ilmen biliyorduk, yaşayınca önemini bir kat daha anladık.

Sabır birkaç yönde ele alınır:

1- Haramlardan kaçmakta sabır.

Allah insana yemek, içmek, eğlenmek, şehvet, şöhret gibi haller vermiş ki, bunlar insanı harama zorlar.

Bu haller bizi harama iterken, kurulan âlem de bizi harama çekmektedir. Bu durumda kendine sahip çıkan az olur.

Amma zaman gösterdi ki cennet ucuz değil, cehennem de lüzumsuz değil. Kaldı ki cehenneme gitmek isteyenler, cennete gitmek isteyenlerden çok gayretlidir.

Haramlara dalanların perişan olduğunu, haramlardan kaçanların da dünyalarını cennet ettiklerini gördük. Allah, haramda hayır yaratmamıştır.

2- İbadetlerde sabır.

İnsanın her sözü, her hareketi İslâm'a uygun olursa buna "külli ibadet" denir.

Farzları yapan, kebirelerden kaçan kurtulur.

İbadetler farz, vacip sünnet sırasıyla yapılmalıdır. Haramlar

da, farzlar da çok azdır, sünnetler fazladır. Sünnetlerin bütününi ileri derecedeki İslâm âlimleri yapabilir. Biz sünnetlerin bütününi beğeneceğiz, gücümüz yettiği kadarını yapacağız.

Sünnetleri terk etmiyoruz, gücümüz yettiği kadarını yapıyoruz.

Helal daire keyfe kafidir, harama girmeye gerek yok.

3- Musibete sabır.

Bundan kasıt felaket anında sabırlı olmaktır, sonradan sabretmek bu cümleden değildir.

Sabır, felaketi ikiye çıkarmaz. Mesela çocuk ölmüş, anası çıldırırsa felaket ikileşti. "Ne yapalım kader böyle imiş" deyip sabretse felaket tek kalır, her felaket de bütünüyle felaket değil, kıştan sonra baharın, geceden sonra sabahın gelmesi gibi pek çok felaket hayırlara gebedir.

Her felaket, ikaz-ı ilahidir. Bunun için felaketzede başım kaldırıp: "Bununla kader benden ne istiyor?" demeli.

4- İsteklerini azaltmakta sabır:

İnsanlardan, hatta Allah'tan isteklerimizi azaltmalıyız, gide gide Rıza-ı İlahi'den başka bir şey istememeliyiz.

İnsanlardan bir şey isteyen, onlardan yardım bekleyen değil, isteklere cevap veren, başkalarına yardım eden durumuna gelmeliyiz.

5- Susabildiğimiz kadar susmalıyız, İslamiyet'i dille anlatmaktan çok, halle anlatmalıyız. Bediüzzaman diyor ki: "Eğer biz İslamiyet'i e'falimizle izhar etsek ecnebiler de fevç fevç islâma girecektir."

Sabırda şu hususlara da dikkat etmeli:

6- Hüsn-ü zan esastır fakat hiç kimseden kemalat bekleyemeyiz.

7- İslâmiyet'i yaşadığımız için bizi kınıyanlara kulak asmamalıyız.

8- Tenkide karşı sabırlı olmalı.

9- İlmî beşikten mezara kadar tahsil etmeli.

Demek ki sabır, saadetimizin esası. Bunun için Vel'asr Suresi ilahî yeminle mühürlü.

Bedüzzaman diyor ki:

Cenab-ı Hakk'ın insana verdiği sabır kuvvetini evham yolunda dağıtmazsa, her musibete karşı kâfi gelebilir. Fakat vehmin tahakkümüyle ve insanın gafletiyle ve fani hayatı baki tevehhüm etmesiyle sabır kuvvetini mazi ve müstakbele dağıtıp, hal-i hazırdaki musibete karşı sabrı kâfi gelmez, şekvaya başlar. Adeta -haşa- Cenab-ı Hakk'ı insanlara şekva eder.

Hem çok haksız bir surette de divanecesine şekva edip sabırsızlık gösterir. Çünkü geçmiş herbir gün, musibet ise, zahmeti gitmiş rahatı kalmış; elemi gitmiş zevalindeki lezzet kalmış; sıkıntısı geçmiş, sevabı kalmış. Bundan şekva değil, belki mütelezzizane şükretmek lazım gelir. Onlara küsmek değil bilakis muhabbet etmek gerektir. Onun o geçmiş fani ömrü, musibet vasıtasıyla baki ve mes'ud bir nevi ömür hükmüne geçer. Onlardaki âlâmı, vehim ile düşünüp bir kısım sabrını onlara karşı dağıtmak, divaneliktir. Ama gelecek günler ise, madem daha gelmemişler; içlerinde çekeceği hastalık veya musibeti şimdiden düşünüp sabırsızlık göstermek, şekva etmek ahmaklıktır. Yarın, öbür gün aç olacağım, susuz olacağım diye bugün mütemadiyen su içmek, ekmek yemek, ne kadar ahmakçasına bir divaneliktir; öyle de, gelecek günlerdeki şimdi adem olan musibet ve hastalıkları düşünüp, şimdiden onlardan müteallim olmak, sabırsızlık göstermek, hiçbir mecburiyeti olmadan kendi kendine zulmetmek öyle bir belahettir ki; hakkında şefkat ve merhamet liyakatını selbediyor.

(Lem'alar, sh. 10)

Soru: 94

—Hepimiz az-çok vesveseliyiz, bundan zarar da görüyoruz, bu derdin dermanı nedir?

İnsan bir umman, bir alem! Tıp dahil her ilim insanı anlamaya ve anlatmaya çalışmış, bilinenler, bilinmeyenlerin yanında bir damla. Biz de aynı yolda yürüelim:

Vesvese lügatta hışırtı, fısıltı manalarına geldiği gibi, ona nefsin kulağıyla dinlenen gizli sözler de diyebiliriz. Bunu birkaç yönden ele alacağız:

1- Günahların sel gibi aktığı, cehaletin arttığı bu devirde İslamiyet'in sahibi olan Allah, güzel rüyalarla, vecdle, şevkle bir kısım kullarını ilme ve ibadete sevk etmektedir.

Bu hal 3 ayla 3 yıl arasında devam eder ve kesilir. Artık güzel rüyalar görülmez, derslerden zevk alınmaz ve ibadet vecd ile yapılamaz.

Bu duruma gelen mü'min "Allah benden rahmetini kesti diye vesveseye düşer ve tehlikeli durumlara girebilir.

Allah Rahman ve Rahim'dir, hiç kimseden rahmetini kesmez. Zaten bir Hadis-i şerifte de mealen buyuruluyor ki: "Allah'ın rahmeti her yere yağın müsavi yağmur gibidir" taş olmıyan istifade

eder.

Rüyaların, vecd ve şevkin kesilmesinin sebebi şudur: Allah o kuluna kerem edip, dinde istihdam etti. Mü'min artık İslâm'ı tanıdı, dinini, imanını öğrendi, bundan sonra şevkle, vecdle değil, ilimle, imanla ilerlemeli. Çanı çekmediği halde yine namaz kılmalı. Namazın mana ve ehemmiyetini anlıyan bunu yapar.

2- Namaz gibi ibadetlerde mü'minin aklına kötü şeyler, kötü tasvirler, hatta sövüp, sayma gelebilir. "Eyvah çok bozulmuşum" diye namazı, ibadeti terk edebilir. Şeytanın istediği de budur.

Halbuki fiiliyata çıkmayan hayali şeylerden insan mesul değildir. Hayalen adam öldürsek cezası var mı?

Hayale hakim olmak nefsin ileri kademelerinde mümkündür.

Sonra biz kötü hayallerden memnun değiliz. Öyle ise o vesveseler şeytana aittir. Önem vermezsek küçülür, önem verirsek büyür, hatta bizi de yutabilir.

Namaz kılmak için temiz olmak, abdestli bulunmak şart. Ama bağırsaktaki necaset dışarı çıkmadıkça namaz bozulmazsa, hayaldeki kötü şeyler de tatbikata çıkmadıkça birşey olmaz.

Bu gibi vesveseler şeytan işidir, önem vermeyince kaybolur.

3- Trafik kazalarından, kanserden, ölümden, evin yanmasından, iflastan vesvese edilebilir.

Bunun için Allah'ın hakimiyeti iyi anlaşılmalı, kainat nizamı içinde, İslâm nizamına tabi olduğumuz bilinmeli "hiçbir şey başıboş" değildir, deyip, rahat etmeli.

4, Dini, imanî meselelerde vesvese. Bunu da ilim yener. Müslüman ya okuyarak veya dinliyerek yahut düşünerek ilmini artırmalı ve İslâm âlimlerini sevmeli, bu 4 halin dışında kalan helak olur.

İnsanın kendi kendini idare etmesi çok önemlidir. Dışımızdaki fırtınalardan, iniş ve yokuşlardan daha fazlası içimizde olabilir,

ilim insanı bekler ve korur.

İyilerle beraber olursak dış dünyamız düzelir. Dış dünya güzelleşince iç dünyamızdaki yokuşlar, inişler, keskin virajlar, fırtınalar da güzel bir şekilde dönüşür, şahsi dertler yerine dinimizin dertlerini kendimize dert edinir ve kurtuluruz.

Bediüzzaman diyor ki:

Eğer desen: "Bu derece mü'minlere muzır ve müz'ic olan vesvese, ne hikmete binaen bize bela olmuş?"

Elcevab: İfrata varmamak, hem galebe çalmamak şartıyla, asl-ı vesvese teyakkuza sebebdir, taharriye dâidir, ciddiyete vesiledir. Lâkaydlığı atar, tehâvünü def'eder.

Onun için Hakîm-i Mutlak, şu dar-ı imtihanda, şu meydan-ı müسابakada, bize bir kamçı-yı teşvik olarak, vesveseyi şeytanın eline vermiş. Beşerin başına vuruyor. Şayet ziyade incitse, Hâkim-i Rahim'e şekva etmeli, Euzü bilahimineşşeytanirracim demeli. (Sözler: 274-278).

Soru: 95

—*Bugünkü Risale-i Nur talebelerinin durumu nasıl?*

Evet, Peygamberlerden sonra ümmetlerin, şeyhlerden sonra müridlerin durumunda az çok değişiklik olduğu İslam tarihinde sabittir.

Said Nursi'den sonra Risale-i Nurlar kaldı. Yani Risale-i Nur talebeleri için esas ve ölçü olan bu eserlerdi.

Amma her eser "te'vil" olayından kendini kurtaramadığı için, Risale-i Nurlar da bazılarınca tevil edildi, çeşitli şekillerde yorumlandı, çeşitli şekilde anlaşıldı. Böylece "İttihad-ı İslam"ı esas alan Said Nursi'nin talebelerinde gruplaşmalar başladı.

Meseleyi beşeriyet tarihinde ele alırsak, ihtilafların sebebi üçtür: Para, makam ve kadın.

Risale-i Nur talebelerinde kadın problemi olmadı, amma paranın ve makamın tesiri inkâr edilemez.

Bölünmelerin bütünü de paraya ve mevkiye bağlanamaz. Daha iyi hizmet etmek isteyenler, bölünmenin rahmet yönünü de gösterdiler.

Eğer Risale-i Nur Talebeleri tek grup olarak kalsalardı, pek çok kabiliyetli kardeşimiz: "Ağabeyler ve kardeşler bu hizmeti yürütüyor" der kendileri kenarda kalırdı. Bölünme ile kabiliyetli kar-

deşler omuzlarına mesuliyet aldı, onu da hakkıyla yürüttüler. Böylece hizmet bazı kimselerin elinde, onların meşrebinde ve inhisarında kalmadı, umuma mal oldu.

Zaten gayede ittifak etmeli, o da rıza-yı ilahi'dir. Dünyada ise ittiḥad-ı İslamdır. Teferruatta ittifak etmek hem mümkün değil, hem de inkişafı önler.

58-96-97 ve 98'inci sorulara bakınız.

Şu hususlar üzerinde de düşünmemiz gerekir:

Said Nursi 1925 yılıyla, 1960 arasında, tek başına, hiç birşeyi olmaksızın (sürgün ve hapis hayatı içinde) çok şeyler yapabilirken... 1960'dan sonra has talebeleri müstesna pek çok talebesinin, pek çok imkanlar içinde fazla birşey yapamamaları ele alınmalı, doktora tezi gibi işlenmeliydi.

Risale-i Nurların hedef ve gayesi iyi tesbit edilmeliydi. Bunlardan biri tahkik-i imanı temin.

— Acaba tahkik-i imanı elde ettim mi, etmedim mi?

Amentünün altı esasını isbatlı biliyorsam, şüpḥe ettiğim herhangi bir Ayet ve Hadis kalmamışsa... Yanlış anlaşılan Ayet ve Hadisleri doğru anlamışsam... Ve haramlardan kaçıp, helalları (farz, vacip, sünnet sırasıyla) yapıyorsam, tahkik-i imanı elde etmişim sayılır.

Tahkik-i imanın alameti ibadettir. Bir de Said Nursi gibi müceddidler yol, yordam gösterip metod verir:

1- Risale-i Nur talebeleri İslâm sarayının harcı olmalı, taşları, tuğlaları birbirine bağlanmalı. Yani sünnet-i seniyyeye uyan her cemaate sahip çıkmalı. Çünkü İMAN her müslümanın malı, tahkik-i imanı herkese ulaştırmaya çalışmalı.

2- İki millet vardır: Müslüman olanlar, olmayanlar. Risale-i nur talebeleri Müslümanların hepsine sahip çıkıp, İttiḥad-ı İslamı gerçekleştirmeli.

3- Parti taassubuyla muhalefet etmek "Mü'minler kardeşdir"

Ayetine, "Mü'minler bir vücudun organları gibidir" Hadisine ters düştüğünden Risale-i Nur hizmetleri particilikle yürütülmemeli.

4- Bu felaket ve helaket sırasında Müslümanlar nasıl hareket etmeli (İslâm'ı nasıl anlayıp, yaşamalı) ki kurtulsun? Yani meşrep ve meslek iyi tayin edilmeli.

5- "İslamın tealisi maddeten kalkınmakla mümkündür" diyen Said Nursi'nin talebeleri Yirminci Söz'ün İkinci Makamı'nı ve Hutbe-i Şamiyeyi ne kadar tatbik etmişler, maddeten kalkınanlar, hizmet dairesinde ne kadar kalabilmiş?

6- Said Nursi hakkında paneller sempozyumlar, düzenlenip, vazifesini hakkıyla yapmış o insan anlatılacağına, Risale-i Nur talebeleri anlatılsa otokritik yapılsa, herhalde daha faydalı olur.

7- İslamiyet bir hayat tarzı, bir yaşama biçimidir. Türkiye'de halen kapitalist zihniyet hakim ise, halen yabancı ideolojiler cirit atıyorsa ve müslümanlar maddeten ve manen mahkumsa 1960'dan bu yana fazla yol aldığımız söylenemez.

8- Bol bol binalar yapıp, bu binalara (medreselere) vakıf yerleştirememek Risale-i Nur hizmetine ne kadar faydalıdır?

Gerçi "Hizmet-i Kur'an'iyedeki kardeşleri tenkit etmemek lazım amma, kardeşimizin omuzundaki akrebi düşürmek de hizmet değil mi?

Risale-i Nur talebeleri medrese hizmeti ile vatandaşın İslami ilmini artırmakta, onların ibadet azmini kuvvetlendirmektedir. Bugün İslami bir hareket varsa, bunda Risale-i Nur talebelerinin payı büyüktür.

Bediüzzaman diyor ki:

Aziz, Sıddık Kardeşlerim;

(Bu mektup gayet ehemmiyetlidir.)

Bu günlerde, Kur'an-ı Hakîmin nazarında, imandan sonra en ziyade esas tutulan takva ve amel-i salih esasları-

nı düşündüm. Takva, menhiyatdan ve günahlardan ictinab etmek: ve amel-i salih, emir dairesinde hareket ve hayrat kazanmaktır. Her zaman def-i şer, celb-i nef'a racih olmakla beraber bu tahribat ve sefahet ve cazibedar ve hevesat zamanında bu takva olan, def-i mefasid ve terk-i kebair üss-ül-esas olup, büyük bir rüchaniyet kesbetmiş.

Bu zamanda tahribat ve menfi cereyan dehşetlendiği için takva, bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzlarını yapan, kebireleri işlemiyen, kurtulur. Böyle kebair-i azîme içinde amel-i salihin ihlâsla muvaffakiyeti pek azdır.

Hem, az bir amel-i salih, bu ağır şerait içinde çok hük-mündedir.

İmam-ı Gazalî (r.a.) gibi zatlar beyan ediyorlar. Sâir nevafile ihfası çok sevablı olduğu halde; şeaire temas eden, hususan böyle bid'atlar zamanında ittiba-ı sünnetin şerafetini gösteren ve böyle büyük kebâir içinde haramların terkindeki takvayı izhar etmek değil riya, belki ifhasından pek çok derece daha sevablı ve hâlisdir.

İkinci nokta: Riyaya, insanları sevkeden esbabın:

Birincisi: Za'f-ı îmândır. Allahı düşünmiyen, esbaba perestiş eder; halklara hodfuruşlukla riyakârâne vaziyet alır. Risale-i Nur Şâkirdleri, Risale-i Nurdan aldıkları kuvvetli îman-ı tahkiki dersiyle esbaba ve nâsa ubudiyet noktasında bir kıymet, bir ehemmiyet vermiyor ki, ubudiyetlerinde; onlara gösterişle riya etsinler;

İkinci Sebeb: Hırs ve tama; za'f-ı fakr noktasında teveccüh-ü nâsı celbine medar riyâkârâne vaziyet almaya sevk ediyor. Risale-i Nurun Şâkirdleri, iktisad ve kanaat ve tevekkül ve kısmetine rıza gibi, Risale-i Nurun dersinden aldıkları izzet-i imaniye, İnşaallah onları riyadan ve dünya menfaatleri için hodfuruşluktan meneder.

Üçüncü sebeb: Hırs-ı şöhret, hubb-u cah, makam sahibi olmak, emsaline tefevvuk etmek gibi hisler, insanlara

iyi görünmek, tasannukârâne (haddinden fazla kendine ehemmiyet verdirmek) ve tekellüfkârâne (lâyık olmadığı yüksek makamlarda görünmek) tarzını takınmak ile riya eder. Risale-i Nur Şâkirdleri, eneyi, nahnüye tebdil ettikleri, yani enaniyeti bırakıp, Risale-i Nur dairesinin şahs-ı manevisinin hesabına çalışması, ben yerine biz demeleri; ve ehl-i tarikatın fena -fışşeyh, fena-fir resul ve nefsi emmareyi öldürmek gibi riyadan kurtaran vasıtaların bu zamanda birisi de fenaf-il-ihvan, yani şahsiyetini kardeşlerin şahs-ı maneviyesi içinde eritip öyle davrandığı için, İnşallah, ehl-i hakikatın riyadan kurtulmaları gibi, bu sır ile onlar da kurtulurlar.

Üçüncü nokta: Vazife-i diniye itibariyle nâsa hüsn-ü kabul ettirmek, o makamın iktiza ettiği yüksek tavırlar ve vaziyetler, hodfüruşluk ve riya sayılmaz... ve sayılmamalı. Meğer o adam, o vazifeyi, kendi enaniyetine tâbi edip istimâl eder.

Evet, bir imam, imamet vazifesinde tesbihatları izhar eder, ismâ eder; hiç bir cihette riya olamaz. Fakat vazife haricinde o teşbihatları âşikâre halklara işittirmeye riya girebildiği için, gizlisi daha sevaplıdır.

Risale-i Nurun hakiki Şâkirdleri, neşriyat-ı diniyelerinde ve ittiba-ı sünnetteki ibadetlerinde ve ictinab-ı kebâirdeki takvalarında, Kur'an hesabına vazifedar sayılırlar. İnşallah riya olmaz. Meğer ki, Risale-i Nura, başka bir maksad-ı dünyeviye için girmiş ola. Daha yazılacaktı, fakat bir tevakkuf hali kesti.

(Kastamonu Lahikası, 1958, sh. 138)

Soru: 96

—İslamiyet 1400 senedir devam ediyor fakat asırdan asıra, devletten devlete, muhitten muhite hizmet şekli değişmiş. Bediüzzaman nasıl bir hizmet şekli getirdi?

Soruda da belirtildiği gibi şartlara göre hizmet şekli geliştiriliyor, bunu yaparken de İslamın özünden ayrılmamak şart.

Lozan Andlaşması ile yani 1923'den sonra Türkiye'de İslami eğitim ve öğretim yasaklanmış, yazımız, dilimiz değiştirilmiş, günahlar tamamen serbest bırakılmış ve teşvik edilmiş. Devletle halk karşı karşıya gelmiş... Halk müslüman olduğu halde, idare şekli de cumhuriyet yani halk idaresi olmasına rağmen, halkın İslamiyetten uzaklaşması istenmiş, çalışmalar bu yönde kanalize edilmiş. Devlet büyük bir örgüt olduğundan, halk örgütlü olmadığından, devlet halkı istediği yöne çekmiş ve bunda da başarılı olmuş.

İşte Said Nursi bu şartlar içinde İslama hizmet etmek istiyor. Evvela İslamiyeti bütün gücüyle kendi şahsında yaşamaya çalışıyor. Her an öldürüleceğini hesaba katarak şehitliğin bütün şartlarını hazırlıyor. Zaten İslama hizmet ederken vefat eden şehit olur. Sonra hiç kimseden hiç bir türlü yardım almadan hayatını devam ettirmenin hazırlıkları içinde. Kendisine hiç yardım eden olmasa, talebe, arkadaş ve dost bulunmasa, yine İslami hayatına devam etmekte kararlı. Böylece Said Nursi, hizmet şeklini gerçekleştirirken evvela kendini en iyi müslüman yapabilme çabalarına girişiyor ve bunda da başarılı oluyor. Öyle bir müslüman ki 1926'da ne ise, 1960'da yine o, istikametini asla değiştirmemiş, zulümlere, hapisliklere, sürgünlere, su-i kastlara, yalnızlığa aldırıyor, yılmıyor, her zaman

kendini huzur-u İlahi'de bilip, sadece ve sadece İslamı yaşamaya çalışıyor... Böylece ortaya bir örnek koyuyor: Risale-i Nur talebeleri en yakınları tarafından itilebilir, dünya onlara küsebilir, haklarında çeşitli soruşturmalar açılabilir, mevkilerini ve makamlarını kaybedilebilir de... Bu hallerde dönüp Üstad'larına bakmalılar O, nasıl her ahval ve şeraid altında İslamı yaşamışsa, kendileri de öyle yapacaklar. Artık bu şekilde hareket edenleri durdurma imkanı yoktur, hizmet devam eder. Bu davaya hizmet edenler, Allah'ın rızasından başka hiç bir şeye talip olmadıkları ölçüde başarılı olup, yollarına devam edebilirler. İstekleri, arzuları çeşitlendikçe hizmet de yavaşlar, hatta yolundan çıkabilir de.

Hizmet dediğimiz şey aslında VAZİFE'dir. "Ben İslama hizmet edeceğim" diyen şahıs: "Ben bir müslümanım neler yapmam lazım?" deyip yapacağı işleri, yaşama tarzını tayin etmelidir. "Allah'a asker olmak, yani her asker kumandanına nasıl itaat ederse, Allah'a öyle itaat etmek..." Allah'a köle olmak: Köle efendisine nasıl itaat ederse, Allah'a öyle itaat etmek... Zaten gerçek hürriyet, İslamiyete köle olmaktır. Helal daire keyfe kafidir, harama girmeye hiç gerek yok. Harama girenler kötü alışkanlıkların prangasında esirdir.

İla-yı kelimetullah'ı "Allah'ın ismini yüceltmek" şeklinde tercüme ederlerse de burda asıl olan müslümanın evvela kendi şahsında İslâmiyet'i yaşaması, sonra da başkalarının yaşamasını temine çalışmasıdır. Yani hamiyet... "Kimin himmeti millet ise o tek başına bir millettir. Milletimiz ise müslümanlardır, müslümanlara, İslamiyete hizmet etmek hamiyettir.

Tarih şahittir ki biz ne zaman İslamı yaşamışsak ilerlemiş ve üstün olmuşuz, ne zaman da İslamı yaşamamışsak gerilemiş, düşmanın ayağının altına düşmüşüz. Demek İslamı yaşamada ferdi üstünlüğün yanında, millet ve devlet üstünlüğü de vardır.

Tebliğ iki türlüdür: Dil ile ve hal ile yapılanıdır. Bediüzzaman hal ile yapılan tebliğin daha tesirli olduğunu muhtelif yerler de zikreder. Bunun için başımdan geçen bir olayı anlatayım: 1959'da Amerika'da iken, bir arkadaş, Amerikalı öğretmene İslamiyeti an-

latmak istedi. Amerikalı:

— Bir dakika, dedi. Eğer "Ben müslüman değilim amma sana İslamiyeti anlatayım" dersen dinlerim. Yok "Ben müslümanım, İslamiyeti anlatayım diyorsan, dinlemem, cevabını verdi.

O zaman tekrar sordular:

— Burda yüz tane Türk öğrenci var, bunları nasıl buldunuz?

— Domuz eti yemeyen hristiyanlardır, dedi.

Gerçekten de Amerikalı'ya İslamiyeti anlatmak isteyen arkadaş, İslâm'ı yaşamıyordu, amma müslüman. Gönü İslamiyetle, hareketleri şurda burda. Hatta içki içen müslümanların Amerikalı ay-yaşlara: "Eğer müslüman olsaydın içki içmezdin, İslamiyet içkiyi haram etmiştir" gibilerden nasihatta bulunduklarına şahit olmuşumdur.

Demek ki İslamiyeti yaşyarak tebliğde bulunmak en tesirli yoldur: "Eğer biz efalimizle İslamiyeti izhar etsek, sair dinlerin mensupları fevc fevc islama girecektir."

Aile ve iş hayatımızda da İslamiyeti yaşyarak anlatmak çok önemlidir ve bir sürü münakaşaları da önler.

Bediüzzaman, talebelerini afakla meşgul olmaktan geri çeker, enfüsî daireyle meşgul olmalarını isterdi. "Ecnebilerin santraç oyunları sizi meşgul etmesin" derdi. İnsanlara dikkat edersek, kendi dışındakilerle çok meşgul olup, kendisiyle yeteri kadar meşgul olmamaktadırlar.

Meşhur bir şeyh varmış, insanlar akın akın onu ziyarete gidermiş. Bir gün buyurmuş ki: "Hep bana geliyorsunuz, bir gün de kendinize gelseniz ya."

Bediüzzaman da ziyaretçi kabul etmezdi, hizmet için gelenlere kapısı açıktı. "Beni ziyarete geleceğinize Risale-i Nurları okuyun" derdi.

Risale-i Nurları iki kısımda ele almak mümkün: Biri meslek ve meşrebe dair olanlar, diğeri isc ilmi bir kısım gerçekleri ifade eden-

ler. Mesela Yirminci ve Yirmi birinci Lem'a İhlas Risalesidir, bunda hata yapanların geniş bilgisi kendilerine faydalı olmayabilir. Şükür, Uhuvvet, İktisat gibi risaleler de böyledir. Lahikalar da meşrep ve mesleği belirler.

Üstad, sağlığında teksir edilmiş mektuplar gönderir ki bunlar "Lahikalar" adı altında muhtelif kitaplarda toplandı. Bir kısım kardeşlere yazdığı özel mektuplar da Lahikalar içinde yer aldı.

Bu mektuplar, hem irtibatı sağlıyordu, hem de, meslek ve meşrebimizin tarzına açıklık kazandırıyordu. Bunlar olayların içindeki talebelere birer dersti, talebelerin hadiselerle bakışını, hadiseler karşısındaki tavrını ayarlıyordu, değerlerinden hiç birşey kaybetmediler, bugün de okunur, yine yol, yordam tayin eder.

Bediüzzaman en çok hücumlara uğramış bir İslam alimidir. Bu hücumların hiç biri Risale-i Nur Talebelerine tesir etmedi, çünkü hepsi iftiraydı. Bu iftiralar, bu din düşmanlıkları, Risale-i Nur Talebelerinin imanını ve mücadele azmini kuvvetlendirdi.

Üstad'ın vefatından sonra da iftiralar devam edince Ağabeyler, "Kur'an Şakirtlerinin Hizmet Rehberi" diye bir kitap hazırlayıp, yayınladılar. Mukaddime hariç, gerisi Risale-i Nurlardan derlemedir. Bu kitap çok önemlidir, konumuz da budur zaten.

"Kur'an şakirtleri" tabiri de dikkatimizi çekmektedir: Bediüzzaman Kur'an'ı esas alıp, dolayısı ile Hadislerden çok istifade ederek eserlerini yazmıştır. Demek ki Risale-i nur cereyanındaki esas: Kur'an'a hizmet etmektir. Bunun için de sünnet-i seniyyeye ittiba esastır.

Her Risale-i Nur Talebesi, Üstadına benzemeye çalışmalıdır. Onun gibi yemeli, onun gibi giyinmeli, onun gibi konuşmalı, kısacası onun gibi yaşamalıdır. Denecek ki: "Şimdi şalvar, cübbe giyip, başımıza puşu mu saralım? Bir kaşık çorbayla iktifa edip, eşyamızın bütünü bir yatak, bir seccade, bir ibrikten ibaret mi olsun?"

Ufka yürüyen adam, hiç bir zaman ona ulaşamaz amma, ufka doğru da yürümüş olur. Bediüzzaman'ın ibadeti, Bediüzzaman'ın ilmi, zorluklar karşısındaki dayanma gücü, sabrı, hesaba katılmalı,

bu yönde mesafeler alınmalıdır. Bediüzzaman mükemmel müslümandı, talebeleri de mükemmel müslüman olmak zorundadır. O zaman talebe, hocasını temsil eder.

"Talebesine bak hocasını anla" derler, talebenin hatası hocaya mal edilir. İnsan bazan "hizmetteki kardeşlerinin hukukuna, bazan Kur'anın hizmetine, bazan da hakaik-i imaniyenin kudsiyetine hürmetsizlik edebilir, tecavüz de vaki olabilir, çok çok dikkat etmelidir. Hizmet edeceğim derken, tecavüz olmasın.

Bediüzzaman diyor ki:

Azîz, Sıddık Kardeşlerim:

Birden ruhuma gelmiş bir endişeyi beyan ediyorum.

Ehl-i dalâlet, Risale-i Nurun elmas kılınçlarına mukabele edemedikleri için, şâkirdleri içinde, derd-i maişet cihetinden... ve bahar mevsimi gafletinden istifade ederek; -meşrebler veya hissiyatları muhalefetinden -zayıf damarları bulup, şakirdler içindeki tesanüdü sarsmak istediklerini hissettim; ve anladım. Sakın! çok dikkat ediniz... içinize bir mübayenet düşmesin. İnsan, hatadan hali olamaz; fakat tevbe kapısı açıktır. Nefis ve şeytan, sizi, kardeşinize karşı itiraza ve haklı olarak tenkide sevkettiği vakit; deyiniz ki: "Biz, değil böyle cüz'i hukukumuzu; belki hayatımızı ve haysiyetimizi ve dünyevi saadetimizi Risale-i Nurun en kuvvetli rabıtası olan tesanüde feda etmeye mükellefiz. O bize kazandırdığı netice itibariyle dünyaya, enaniyete ait herşeyi feda etmek vazifemizdir." deyip, nefsinizi susturunuz!... Medar-ı niza bir mes'ele varsa, meşveret ediniz?.. Çok sıkı tutmayınız... Herkes bir meşrebde olmaz. Müsamaha ile birbirine bakmak şimdi elzemdir.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ederiz.

(Kastamonu Lahikası, 1958, sh. 181)

Evet kardeşlerim; bu zamanda öyle dehşetli cereyanlar ve hayatı ve cihanı sarsacak hadiseler içinde hadsiz bir metanet ve itidal-i dem ve nihayetsiz bir fedakârlık taşımak gerektir.

Âyetinin sırr-ı işarisiyle, âhireti bildikleri ve iman ettikleri halde dünyayı âhirete severek tercih etmek ve kırılacak şîşeyi bâki bir elmasa bilerek rıza ve sevinçle tercih etmek; ve âkibeti görmiyen kör hissiyatın hükmiyle, hazır bir dirhem zehirli lizzeti, ileride bir batman sâfi lezzete tercih etmek, bu zamanın dehşetli bir marazı, bir musibetidir. O musibet sırriyle, hakiki mü'minler dahi bazan ehl-i dalâlete tarafdar olmak gibi dehşetli hatada bulunuyorlar. Cenab-ı Hak, ehl-i imanı ve Risale-i Nur Şâkirdlerini bu musibetlerin şerrinden muhafaza eylesin, âmin. (Aynı eser, sh. 149)

Risale-i nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerine siper edilemez. Çünkü, ehemmiyetli bir ibadet-i tefekkürîye olduğu cihetle, dünyevî maksadlar onunla kasden istenilmez; istenilse, ihlâs kırılır; o ehemmiyetli ibadet şekli değişir. Yani, çocuklar gibi, döğüştükleri vakit Kur'anı başına siper eder. Başına gelen zarar Kur'an'a geldiği gibi; Risale-i Nur, böyle muannid hasımlara karşı siper istimal edilmemeli. Evet, Risale-i Nura ilişenler tokatlar yerler; yüzer vukuat şahiddir. Fakat Risale-i Nur, tokatlarda istimal edilmez.. ve niyet ve kasd ile tokatlar gelmez. Çünkü; sırr-ı ihlâs ve sırr-ı ubudiyete münafidir. Bizler, bizlere zulmedenleri, bizi himaye eden ve Risale-i Nurda istihdam eden Rabbimize havale ediyoruz.

Evet, dünyaya ait harika neticeler bazı evrad-ı mühimme gibi, Risale-i Nura çokça terettüb ediyor. Fakat onlar istenilmez, belki veriliyor illet olamaz, bir faide olabilir. Eğer istemekle olsa, illet olur, ihlâsı kırar; o ibadeti kısmen ibtal eder. Çabuk bu hadiseyi teskin ediniz.. yoksa müna-fıklar istifade edecekler; belki onların parmağı var.

(Aynı eser, sh. 205)

Soru: 97

—*Said Nursi'nin özel hayatından söz edebilir misiniz?*

Sünnet-i seniyye'ye uymakta azami gayret gösterirdi. O, hep İslamı yaşadı. Onun hayatına bakan "Bu başka bir adam" demek zorunda kalır ve hemen ilave ederdi: "İyi bir müslüman."

Çok güzel bir hayat yaşadı, onu yakinen tanıyan herkes, onun hayatına hayran olurdu, yeter ki zerre kadar iz'anı ve şuuru olsun.

Din düşmanları onun aleyhinde çok şeyler söylediler, yazdılar çizdiler. Bunların hiç biri Said Nursi'yi tanıyanları yollarından caydırmadı. Tam tersine iftiralara şahit olanlar, müfterilere düşman olurken, Said Nursi'ye dostluklarını artırdı, hapislik pahasına da olsa, Risaleler'den ayrılmadılar.

İslâmiyet'in ne büyük insanlar yetiştirdiğini, ona bakanlar anlardı. O, müslümanların cesareti ve gayreti oldu.

— Nasıl yaşadığını misallerle açıklayabilir misiniz?

Yatsı namazından sonra yatar, fazla uyumazmış. Üç saat kadar uyuduktan sonra kalkar, teheccüt namazı kılar, Kur'an, tesbihat, cevşen gibi zikriyle meşgul olur, sabah namazından sonra da bu hali devam edermiş, kuşluğa kadar. Duha namazını kılıp, kahvaltısını yaparmış. Ondan sonra Risale-i Nurların telif ve tashihi ile meşgul olurmuş.

Eğer yağda yumurta pişirtcekse, evvela tavaya biraz su koydurup, bu suyun içinde yağı eritirmiş. Yağın yanmasına asla izin vermezmiş.

(Yanmış yağ ülsere sebebiyet vermektedir.)

Temizliğe çok dikkat eder, yumurtayı yıkatmadan kırdırmaz, karpuzu yıkatmadan kestirmezmiş.

Çok az yer, çok az uyurmuş.

Hiç kimseden bedava yiyecek vesaire almaz, talebesinden çorba gelse, malzemesinin parasını verirmiş.

Hediye kabul etmezmiş.

Giydiği şeyler hem eski, hem de ucuz şeylermiş. Fakat bunları haftada bir defa yıkattırırmiş. Temizliğe azami dikkat edermiş.

Pek çok devletin İslamiyeti ortadan kaldırmak için seferber olduğunu Bediüzzaman da biliyordu, bunlarla mücadeleyle girişmişti. Siyasi ve silahlı mücadeleye tevessül etmedi, geriye kaldı ilim ve ibadet. Bunun için yaşama şartlarını asgariye indirmiş, en zor şartlar altında yaşamak için her türlü tedbirini almıştı. Zaten talebelerine de: "Öyle bir hayat yaşayın ki, hapishanede evi aramıyasınız" derdi. Elbette bunu evvela kendi nefesine tatbik ederdi ve etti. Yine buyurdu ki: "İslama hizmet edene ya dünya küsmeli, veya o dünyaya küsmeli."

Beni en çok hayrete düşüren "Haps-i münferit" dediği hücre hapsinde aylarca kalabilmesi... Hiç kimseyle görüşmeden, konuşmadan, hiç birşeyle meşgul olmadan aylarca beklemek...

Hapisten çıkıyor nezarette...

Nezaretten çıkıyor, göz hapsinde...

Hayatı böyle geçmiş, yalnız, kimsesiz ve hiç birşeyi yok. Bunlar yetmiyormuş gibi bazan Çam Dağına çıkar, bir ağacın üzerinde haftalarca kalırmış. Şimdi düşününüz çamlık bir dağ... Bunun gecesi, gündüzü var. Yemek yok, çay yok, sohbet yok, yatak yok. Bu hallere dayanması, acaip bir şekilde sabretmesi onu davasında muvaffak kılmıştır.

Elbette bu hallerin bütününe zahiri sebeplere bağlamak mümkün değil. Dini uğruna herşeyden vaz geçen bu kuluna bizim anla-

madığımız şekilde Allah sahip çıkmıştır.

Onu 19 defa zehirlediler. Rahmetli Mehmet Çalışkan Ağabeyden dinlemiştim, zehirlediklerinde 6 gün kendinde değilmiş. Hiç birşey yemeden içmeden, ilaç almadan 5 gün geçiyor ve ondan sonra yavaş yavaş kendine geliyor. Kendi isteği olmadan ilaç verilmemesini yakınlarına tavsiye ettiğinden, ona doktor getirmeleri veya hastahaneye götürmeleri mümkün değil.

Bu kadar yalnız bir adam, bu kadar düşmanı güçlü olan bir insan, hiç şaşmadan yolunda yürüyor, asla taviz vermiyor.

Gerçekten güzel bir hayat yaşadı, onu tanıyanlar ona hayran oldu, ona imrendi. Yalnız o zaman değil, halen onun hayatına imrenen çok.

Şunu açıkça itiraf etmeliyim ki Said Nursi'yi vefatından evvel iyi anlıyamamışız, vefat ettikten sonra onu daha iyi anlamak mümkün oldu, şimdi dönüp geriye baktığımızda o devlerle nasıl mücadele ettiğine şaşmamak mümkün değil. Sonra başarılı bir metod uyguladı, başarılı da oldu. Yani başlattığı harekette mağlup olmadı, hem de çok çok başarılı oldu. Öyle bir başarı ki din düşmanlarının bütün plan ve programları suya düştü, iman hizmeti dün yürüdü, halen yürüyor. Bunun için Bediüzzamanı tanıyanlar, ona dua ediyor.

Tarih diyor ki:

Emirdağ'daki hayatı şöyle hülâsa olunabilir:

Daimî tarassut altındadır. Mahkemeden beraet kazanması ve eserlerinin iade edilmesine rağmen serbest bırakılmış değildir. Eskisinden daha ziyade kontrol ve mütemadiyen pencere ve kapısından nezarete mâruzdur. Denizli hapsinin bir aylık sıkıntısını bazan bir günde Emirdağ'da çekiyordu. Üstada yapılan bed muameleler ve tavır, Emirdağ ahalisince yakından bilinmektedir. Denizli Mahkemesinin beraeti üzerine, mahkeme eliyle Nurların intişarına ve Sa-

id Nursi'nin hizmet-i imaniyesine sed çekemeyen gizli din-sizlik komiteleri, bu defa başka yollardan idarî makamları evhamlandırıp aleyhine geçiriyor, hattâ imhasına bile çalışıyorlardı. Bu plan kat'î idi.

Bir bekçi, kapısı önünden ayrılmazdı. Üstad ile görüşebilmek pek müşküldü. Emirdağ'da ilk defa Üstadla yakından alakadar olan Çalışkanlar hanedanı, kasabalarına nefyedilen bu alim ve fâzıl ihtiyar zata yakından dostluk göstermişler, hizmetine koşmuşlar, sırf lillah için olan bu irtibatlarını sû-i tefsir edenlerin yalan ve tezviratına aldır-mayarak alâkalarını gevşetmemişler, samimi bağlılık ve hizmetlerine devam etmişlerdi. Çalışkanlarla beraber, Emirdağ'da birçok sadık mü'minler Nur'a talebe olmuşlar, Üstadın hizmet-i Nuriyesine iştirak etmişler, Nur Risalele-rini okuyup yazmağa ve etrafa neşre başlamışlardı.

Üstadın Emirdağ'da ikametinden sonra, Risale-i Nur'un dersleriyle halkın mühim bir kısmının, ilim, imân, ahlâk ve fazilet bakımından terakki ettiği herkesçe malûm olduğu gibi resmî zatların ikrariyle de sabittir.

(N.Ş. 1979, sh. 338)

Tarih diyor ki:

Hapiste ve nezarette bulunduğu zamanlardaki durumu zaten belli. Serbest bırakıldığında da durumu şöyle idi:

Üstad Emirdağ'da daimî tarassut altında bulunuyordu. Açık havalarda gezmeğe çıkardı. Üstadın bahar ve yaz mevsimlerinde mutlaka kırlara çıkmak adeti idi. Yalnız başına gider, birkaç saat kalır, sonra evine dönerdi. Kırlara çıktığı zaman, umumiyetle arkasından takip ettirilirdi. Bazen bekçiler, bazen jandarmalar takip ederdi. Hatta bir defa

arkasından kurşun attırılmış, fakat isabet etmemiştir.

Bir gün, bir resmî memur arkasından koşarak, "Dışarı çıkmak yasak! Başına bere koyamazsın, sarık saramazsan!" diye mütehakkimâne ve mütecavizâne ifadeler kullanmış, Üstad da geriye dönmüştür. Bu tarz muameleler çoktur. (N.Ş. İstanbul, 1979, sh. 339)

Bediüzzaman diyor ki:

Âdil kadere de derim ki, ben senin bu şefkatli tokatlarına müstehak idim. Yoksa herkes gibi gayet meşru ve zararsız olan bir yol tutarak şahsımı düşünseydim, maddî mânevî füyuzat hislerimi feda etmeseydim, îman hizmetinde bu büyük mânevî kuvveti kaybedecektim. Ben maddî ve manevî her şeyimi feda ettim, her musibete katlandım. Her işkenceye sabr ettim. Bu sayede hakikat-ı imaniye her tarafa yayıldı. Bu sayede nur mekteb-i irfanının yüzbinlerce, belki de milyonlarca telebeleri yetişti.

Artık bu yolda, hizmet-i imaniyede onlar devam edeceklerdir. Ve benim maddî ve mânevî her şeyden feragat mesleğimden ayrılmayacaklardır. Yalnız ve yalnız Allah rızası için çalışacaklardır. (Emirdağ Lahikası, cilt 2, sh. 80).

Gayretli kardeşlerim, hamiyetli arkadaşlarım ve dünya denilen diyar-ı gurbette medar-ı tesellilerim.

Madem Cenab-ı Hak, sizleri, fikrime ihsan ettiği mânâlara hissedar etmiştir; elbette hissiyatıma da hissedar olmak hakkınızdır. Sizleri ziyade müteessir etmemek için, gurbetimdeki firkatimin ziyade elim kısmını tayyedip, bir kısmını sizlere hikaye edeceğim. Şöyle ki:

Şu iki üç aydır pek yalnız kaldım. Bazen onbeş yirmi günde bir defa misafir yanımda bulunur. Sair vakitlerde

yalnızım. Hem yirmi güne yakındır, dağcılar yakınımda yok, dağıldılar...

İşte gece vakti, şu garibane dağlarda sessiz sedasız, yalnız, ağaçların hazinane hemhemeleri içinde, kendimi birbiri içinde beş muhtelif renkli gurbetlerde gördüm.

Birincisi: İhtiyarlık sırriyle, hemen ekseriyet-i mutla-ka ile, akran ve ahabım ve akaribimden yalnız ve garib kaldım. Onlar beni bırakıp Âlem-i Berzaha gittiklerinden neşet eden hazin bir gurbeti hissettim. İşte şu gurbet içinde ayrı diğer bir daire-i gurbet açıldı. O da geçen bahar gibi alâkadar olduğum ekser mevcudat beni bırakıp gittiklerinden hasıl olan fırkatli bir gurbeti hissettim. Ve şu gurbet içinde bir daire-i gurbet daha açıldı ki; vatanımdan ve akaribimden ayrı düşüp, yalnız kaldığımdan tevellüd eden fırkatli bir gurbeti hissettim. Ve şu gurbet içinde, gecenin ve dağların garibane vaziyeti bana rikkatli bir gurbeti daha hissettirdi. Ve şu gurbetten dahi şu fâni misafirhaneden ebedül-âbâd tarafına harekete âmade olan ruhumu, fevkalâde bir gurbette gördüm. Birden "FESÜBHANAL-LAH" dedim; bu gurbetlere karanlıklara nasıl dayanılır düşündüm. Kalbim feryad ile dedi:

Yâ Rab! Garibem, bîkesem, zaîfem, nâtuvânem, alîlem, âcizem, ihtiyarem,

Bî-ihtiyarem, el'aman-gûyem, afüv-cûyem, meded-hâhem zidergâhet İlâhi!

Birden; nur-u iman, feyz-i Kur'an, lütf-u Rahman imdadıma yetiştiler. O beş karanlıklı gurbetleri, beş nurani ünsiyet dairelerine çevirdiler. Lisanım, "Allah, en güzel ve-kildir" ibaresini söyledi. Kalbim, Âyetini okudu. Aklım dahi ızdırabından ve dehşetinden feryad eden nefsim hitaben dedi:

Bırak biçare feryadı, belâdan kıl tevekkül. Zîra feryad; belâ-ender, hata-ender belâdır bi..

Belâ vereni buldunsa eğer; safa-ender, vefa-ender, atâ-ender belâdır bil.

Madem öyle; bırak şekvayı şükret, çün belâbil, dema keyfinden güler hep gül mül.

Ger bulmazsan; bütün dünya cefa-ender, fena-ender, heba-ender belâdır bil.

Cihan dolu belâ başında varken, ne bağırırsın küçücük bir belâdan.

Gel tevekkül kıl. Tevekkül ile belâ yüzünde gül, tâ o da gülsün; o güldükçe küçülür eder tebeddül.

Hem üstadlarımdan Mevlânâ Celâleddinin nefsine dediği gibi dedim.

O vakit nefsim dahi: "Evet evet... acz ve tevekkül ile, fakr ve iltica ile nur kapısı açılır, zulmetler dağılır. Elhamdülillahi alâ nuril-îman vel-İslâm" dedi. Meşhur Hikem-i Atâiyyenin şu fıkrası ki yani: "Cenab-ı Hakkı bulan, neyi kaybeder? Ve Onu kaybeden, neyi kazanır?"

Yâni: "Onu bulan herşeyi bulur, onu bulmayan hiçbir şey bulmaz, bulsa da başına belâ bulur." Ne derece âlî bir hakikat olduğunu gördüm ve Hadîsinin sırrını anladım şükrettim.

İşte kardeşlerim, karanlıklı bu gurbetler, çendan nur-u imanla nurlandılar; fakat yine bende bir derece hükmülerini icra ettiler ve şöyle bir düşüncayı verdiler: "Madem ben garibim ve gurbetteyim ve gurbete gideceğim, acaba şu misafirhanedeki vazifem bitmiş midir? Tâ ki sizleri ve Sözleri tevkil etsem ve bütün bütün alâkamı kessem..." fikri hatırıma geldi. Onun için sizden sormuştum ki:

"Acaba yazılan Sözlér kâfi midir? Noksanı var mı? Yani: Vazifem bitmiş midir? Tâ ki rahat-ı kalble, kendimi nurlu, zevkli, hakikî bir gurbete atıp, dünyayı unutup, Mevlânâ Celâleddinin dediğı gibi:

"Ulvî bir gurbeti arayabilir miyim?" diye sizi o sualler ile tasdi' etmiştim. El Baki, hüvel Baki Said Nursî.

(Tarihçe-i Hayat, 6. Mektup, sh. 163)

Azîz, Sıddık Kardeşlerim;

Ben, pek kat'i bir surette ve bine yakın tecrübelerim neticesinde kat'i kanaatım gelmiş ve ekser günlerde hissediyorum ki; Risale-i Nurun hizmetinde bulunduğum günde, o hizmetin derecesine göre kalbimde, bedenimde, dimağında, maişetimde bir inkişaf, inbisat, ferahlık, bereket görüyorum. Hem orada iken, hem burada çok kardeşlerimden aynı haleti hissettim ve ediyorum. Ve çokları itiraf ediyor ki, "Biz de hissediyoruz" derler. Hatta, size geçen sene yazdığım gibi, benim, pek az gıda ile yaşadığımın sırrı, o bereket imiş.

Hem, İmam-ı Şafî'nden (r.a.) rivayet var ki: "Halis talebe-i ulûmun rızıkına, ben kefalet edebilirim" demiş. "Çünkü rızıklarında vüs'at ve bereket olur." Madem hakikat budur ve madem hâlis talebe-i ulûm ünvanına Risale-i Nur Şakirdleri bu zamanda tam liyakat göstermişler; elbette şimdiki açlık ve kahta mukabil Risale-i Nur hizmetini bırakmak ve zaruret-i maişet özriyle, maişet peşine koşmak yerine en iyi çare, şükür ve kanaat ve Risale-i Nur Talebeliğine tam sarılmaktır.

Evet, her tarafta, bu derd-i maişet herkesi sarsıyor. Ehl-i dalâlet, bundan istifade eder. Ehl-i diyanet de, kendini mazur bilir, "Zarurettir... ne yapalım." der. Demek ki,

Risale-i Nur Şakirdleri, bu açlık ve zaruret musibetine karşı, yine Nurla mukabele etmeli. Her şakirdin vâzifesi, yalnız kendi imanını kurtarmak değil; belki başkasının imanlarını da muhafaza etmeye mükelleftir. O da, hizmete ciddi devam ile olur.

Size yazmışdık ki, muarızlara adavetle mukabele etmeyiniz. Mümkün olduğu kadar, ehl-i takva, ehl-i ilme karşı dostane vaziyet alınız. Fakat bu noktaya dikkat ediniz ki, Risale-i Nurun zararına ve şakirdlerinin salâbet ve metanetlerine ilişecek bir tarzda daireniz içine sokmayınız, Öyleler, niyet-i halisa ile girmezse, belki fütur verirler. Eğer enaniyetli ve hodefuruş ise, Risale-i Nur şakirtlerinin metanetini kırarlar, nazarlarını Risale-i Nur'un haricine çekip, dağıtırlar. Şimdi çok dikkat ve metanet lazımdır.

(Kastamonu Lahikası, Ankara 1958, sh. 152)

Evet, dünya ilim ve irfan sahasına Türkiye'den bir güneş doğmuştur. Bu yeni doğan güneş, bin üçyüz yıl evvel âlem-i beşeriyete doğmuş olan güneşin bir in'ikâsıdır ve o manevî güneşin her asırda parlayan lem'alarından birisidir ve beklenen son mu'cize-i manevîsidir! Yalnız maneviyat sahasında değil, zahiren ve maddeten dahi tesirini göstermiştir.

Evet; Risale-i Nur, bütün dünya milletlerinin hayatlarını muhafaza ve müdâfaa için sarıldıkları ve güvendikleri atom ve emsâli bomba ve silahlarının fevkinde muazzam bir tesire sahibdir! Bunun böyle olduğunu, bir parça ilim ve basiret nazarıyla Nur Risalelerine bakanlar ve Risale-i Nur müellifi Bediüzzaman Said Nursi'nin otuz seneden beri Anadolu'daki hizmet-i imaniyelerine dikkat edenler görür, anlar ve tasdik ederler. Hakikata nüfuz eden zatlar için Risale-i Nurun tulûundan bu güne kadar geçen zaman içerisindeki yapılan hizmetin neticeleri, nihayet derecede

muhteşem ve muazzamdır, milyarlar takdir ve tebrike lâyıktır!

Evet; Risale-i Nur, iman-ı tahkikiyi bu vatanda neşretmekle imanı kuvvetlendirip, bu memleketteki dinsizlik ve imansızlık, dalâlet ve sefahete karşı mukabele ve müsbet bir tarzda mücadele ederek bunları mağlub etmiştir. Büyük ve küllî ve umumî mücahede-i diniyesinde muzaffer olmuştur. Taife-i mücahidîn olan Nur Talebeleri; a'zamî sadakat ve ittihaddan neş'et eden azîm, manevî, makbûl bir sır ile rahmet-i İlahiyyenin celbine ve teveccühüne vesile olmuştur. Bu ihlâslı taife-i mücahidin; küçük bir çekirdek gibi dar bir dairede iken, o çekirdekte âlemi istilâ edecek bir şecere-i Tûbanın mahiyeti bulunduğu misillü, On dördüncü Asr-ı Muhammedîde (Aleyhissalâtü Vesselâm) Kur'andan çıkan Risale-i Nurun Anadolu'da tulû ve intişar etmesiyle, neticede neşvü nema ederek Âlem-i İslâm ve insaniyete kadar genişlemiş ve daha da genişliyecektir!

(Tarihçe-i Hayat, İstanbul 1960, sh. 148)

Biliniz, kardeşlerim ve ders arkadaşlarım! Benim hatâmı gördüğünüz vakit serbestçe bana söylemeniz mesrûr olacağım. Hattâ başıma vursanız, Allah razı olsun diyeceğim. Hakkın hatırını muhafaza için, başka hatırlara bakılmaz. Nefs-i emmarenin enaniyeti hesabına, hakkın hatırı olan bilmediğimiz bir hakikati müdafaa değil, "Alerre's vel'ayn" kabul ederim.

(Tarihçe-i Hayat, İstanbul, 1960, sh. 196)

Soru: 98

—İhlâs nedir, neden bu kadar önem veriliyor?

Yirminci ve Yirmi birinci Lem'alar, ihlas hakkında olduğu gibi, Risale-i nurların pek çok yerinde aynı konuyla alakalı izahlar ve ikazlar vardır.

İhlas'ın lügat manası: Samimi, rıyasız sevgi, doğruluk ve bağlılık.

İstılah manası ise: İbadetleri, Allah emrettiği için yapmak. Yani Allah'a asker olmak. Zaten kumandana iteat ettiğimiz kadar Allah'a da itaat etsek kurtuluruz.

Bu durumda kainat bir kışla, Allah, kumandan-ı azam ve bütün yaratıklar O'nun askeri.

Dikkat edilirse, herşey Allah'a iteat etmektedir. Sadece kafir sözüyle ve hareketiyle isyan içindedir. Onun da bütün organları yine Allah'a itaat eder.

Kafirin kalbini, böbreğini çalıştıran kim? Kanını damarlarında dolaştıran kim? Toprak gibi her şeyden sebzeleri ve meyvaları yaratıp, kafiye de nızık olarak ikram eden kim?

Evet, her şey bir nizam içindedir, herşey Allah'a itaat etmektedir.

Her şey bir nizam içinde iken, insanın nizamsız kalması olmaz.

İnsanın nizamı da, herşeye nizam veren Allah'ın gönderdiği İslâmiyettir.

Müslüman Allah'ın nizamına uyarsa, bunu "Allah emretmiş tir" diye yaparsa, ihlaslı amel etmiş olur.

Abdest almanın temizlik gibi bir kısım faydaları vardır, fakat ihlaslı Müslüman Allah emrettiği için abdest alır.

Öyle ise ibadetler, amir için, müdür için, müşteri için olmalı. Allah emrettiği için olmalı.

İbadetlerden kasıt, Allah'ın rızasını kazanmaktır. Bunun dışında dünyevi hatta uhrevi faydalar da umulmaz. Bu bakımdan cenneti değil de, sadece Allah'ın rızasını gaye edinen bir kısım İslam büyükleri görülmüştür. Bunların cenneti istemediği zannedilmiştir. Halbuki Allah'ın rızasını kazanan bir mü'min de imanlı olduğundan er-geç cennete gidecektir.

Allah'ın rızasını kazanmak için İslamiyeti öğrenen ve ibadet eden kimse, dış tesirlerin altında kalıp, tahsilini ve ibadetini yarıda kesmez, beşikten mezara kadar ilim tahsil etmeyi ve ibadette devamlı olmayı kafasına koymuştur.

Nice kimseler vardır ki işlerinin düzelmesi için İslamiyetle meşgul olur, işleri de düzelmeyince İslami çalışmalarını bırakır.

Bazıları devleti, milleti kurtarmaya çalışır, bakar ki olmuyor, herşeyden vaz geçer, kendini salıp, koyverir.

Amma ihlaslı kimse, sadece ve sadece Allah'ın rızasına taliptir, her an ölebileceğini, ahirette hayatının hesabını vereceğini düşünerek, her ibadeti SON diye yapar ve mükemmel yapar, böylece ibadetinde devamlılık olur.

İbadeti namaz, oruç gibi bir kaç farzdan ibaret görmemek la-

zım. Evvela haramlar terk edilmeli, sonra İslamiyet öğretilmeli ve farz, vacip, sünnet sırasıyla ibadetler yapılmalı. Hayatın her anı İslama uydurularak, külli ibadete geçilmeli.

Organlarımızı yaratıp çalıştıran Allah, bizim ne söylediğimizi, ne yaptığımızı bilmez mi? Öyle ise kendimizi Allah'ın huzurunda bilmeliyiz. Madem ki Allah ne söylediğimizi, ne yaptığımızı biliyor, öyle ise çok çok dikkatli hareket etmeliyiz ki, işte buna ihlaslı amel denir.

Bediüzzaman diyor ki:

Ey âhiret kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'aniyede arkadaşlarım! Bilirsiniz ve biliniz: Bu dünyada, hususen uhrevî hizmetlerde en mühim bir esas, en büyük bir kuvvet, en makbul bir şefaathî, en metin bir nokta-i istinad, en kısa bir tarîk-ı hakikat, en makbul bir duâ-yı mânevî, en karametli bir vesile-i makasîd, en yüksek bir haslet en sâfi bir ubûdiyet: İhlâs'dır. Madem ihlâsda mezkûr hassalar gibi çok nurlar var ve çok kuvvetler var.. ve mâdem bu müdhiş zamanda ve dehşetli düşmanlar mukabilinde ve şiddetli tazyikat karşısında ve savletli bid'alar, dalâletler içerisinde bizler gayet az ve zaif ve fakir ve kuvvetsiz olduğumuz halde, gayet ağır ve büyük ve umumî ve kudsî bir vazife-i îmanîye ve hizmet-i Kur'aniye omuzumuza ihsan-ı İlâhî tarafından konulmuş; elbette herkesten ziyade bütün kuvvetimizle ihlâsı kazanmaya mecbur ve mükellefiz. Ve ihlâsın sırrını kendimizde yerleştirmek için gayet derecede muhtacız. Yoksa, hem şimdiye kadar kazandığımız hizmet-i kudsiye kısmen zâyî olur, devam etmez; hem şiddetli mes'ul oluruz. (21. Lem'a)

Soru: 99

—Yeni Dünya nizamından bahsedilmeye başlandı, bu nedir ve müslümanların bu düzende yeri ne olabilir?

1989'da Rus ve Amerikan Devlet Başkanları Malta Adası'nda bir araya geldiler. Müslümanların potansiyel gücünden söz ettiler. Çünkü dünya petrollerinin yüzde yetmişi müslümanların elinde, eğer bir gün müslümanlar petrol satmazsa, hristiyanların elindeki motorlar demir yığını gibi kalacak ve Hristiyanlar savaşız teslim olacak.

Hristiyanların yüzde altmışı yaşlı iken, müslümanların yüzde altmışı gençtir.

Hristiyan gençlerin yüzde altmışı içki, kumar ve fuhuş gibi bataklıklara saplanırken, müslüman gençlerin yüzde altmışı camilere dönüyor.

İşte bu potansiyel güç bir gün harekete geçerse dünyanın hakimisi olur.

Bu gerçekleri dile getirdikten sonra, Rus Amerikan düşmanlığına son verilmesini kararlaştırdılar. Böylece 1946'dan beri dünyayı idare eden iki süper güçten biri, dünyanın jandarması olmaktan vazgeçti, dolayısı ile bütün işler Amerika'nın eline geçti.

O günden sonra Amerika körfez krizini icad edip, Irak'a vurdu. Bosna-Hersek'in ve Azerbaycan'ın bağımsızlıklarını ilan etme-

lerini istedi, onlar da bu isteğe uydu fakat başları belâya girdi, Amerika seyirci kaldı.

Somali'deki aç insanlara yardım için çıkartma yaptı, sonra anlaşıldı ki, burada büyük petrol yatakları varmış.

Irak olaylarını bahane edip, Arap emirliklerinde ve Suudi Arabistan'da üsler kurdu, Ortadoğu petrollerini kontrolleri altına aldı. Artık Müslümanlar istedikleri kadar petrol satıp, paralarını da alıp istedikleri gibi harcayabilirler, fakat "Petrol satmıyoruz" diyezmezler.

Dünya bankası Amerikalılar'ın elinde olduğu gibi, Birleşmiş Milletler'de de Amerika'nın tesiri büyüktür. Dünya ekonomisine Dolar yön vermektedir.

Pek çok İslâm ülkesi, Amerika'dan yardım almaktadır.

Dünyanın her yerinde dövülen, öldürülen, sürünen müslümanlardır.

Yeni dünya nizamını Hristiyanlar kurmuş, Amerika bunun başkanıdır, bu düzende müslümanlara düşen vazife gözyaşı dökmehtir.

Amerika, Ortadoğu petrollerine hakim olunca Japonya ve Almanya fazla ileri gidemez. Avrupa da eski gücünü kaybetti.

Şimdi Rusya, Bağımsız Devletler Topluluğu ile yeni hedeflere yönelmekte... Çin ve Hindistan da ayağa kalkmaya çalışmaktadır.

Öyle ise yeni dünya nizamını bozacak güçler şunlardır: Müslümanlar, Almanya, Çin, Hindistan ve Rusya'dır. Bu güçler harekete geçtiği gün, Amerika yuvasına çekilecektir.

Amerika kıtasında, Amerika Birleşik Devletleri'nin durumu çok sağlamdır. Kuzeyindeki Kanada, güneyindeki Meksika ile gayet iyi geçim içindedir. Bu iki ülkeden ona zarar gelmez. Güney Amerika ülkeleri de Amerika Birleşik Devletleri'ne zarar veremez.

Öyle ise Büyük Okyanus ile Atlas Okyanusu arasındaki Amerika'ya, Amerika Birleşik Devletleri hakim durumdadır, başka kıt'alardan gidecek kuvvet de ona birşey yapamaz.

Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere gibi yuvasına çekilirse, ekonomisi bozulur, böylece dünyanın jandarması olmaktan iyice vaz geçer.

Şu anda dünyaya hükmeden ekonomidir. Müslümanlar PA-ZAR olmaktan kurtuluşa gelişmiş ülkelerin bahtına kar yağar.

Müslümanlar ilimde, teknikte ilerlerse, 47 İslam ülkesi kendi iç tüketimiyle uzun müddet ekonomilerini ayakta tutabilirler.

İslâm ülkelerinin nehirlerine yeteri kadar baraj yapılmamış, dağları açılıp, madenleri işletilmemiş, ovaları yeteri kadar ziraatın emrine verilmemiştir.

İslâm ülkelerinin maddi ve manevi gücü çoktur, bunları kullandığı takdirde, dünyaya hükmedebilir.

Batının zulmü, müslümanları uyandırdı ve uyandıracak.

Ahırzaman âlâmetlerinden olan; Deccal ve Deccal'ın mahiyeti, İsa Aleyhisselâm'ın onu öldürmesi ve Deccal'ın yalancı cennet ve cehennemine dair bir kaç mes'ele:

Bedüzzaman diyor ki:

Rivayetler, Deccal'ın dehşetli fitnesi İslamlarda olacağını gösterir ki, bütün ümmet istiaze etmiş. (Gaybı Allah'tan başkası bilemez" Bunun bir te'vili şudur ki: İslâmların Deccalı ayırdır. Hatta bir kısım ehl-i tahkik İmam-ı Ali'nin (r.a.) dediği gibi demişler ki: Onların Deccal'ı Süfyan'dır. İslamlar içinde çıkacak, aldatmakla iş görecektir. Kafirlerin Büyük Deccal'ı ayırdır. Yoksa Büyük

Deccal'ın cebr ve ceberut-u mutlakına karşı itaat etmiyen şehid olur ve istemiyerek itaat eden kafir olmaz, belki günahkâr da olmaz. (Şualar, sh. 585)

"Ahirzamanda Hazreti İsa Aleyhisselâm Deccal'ı öldürdükten sonra, insanlar ekseriyetle din-i hakka girerler. Halbuki rivayetlerde gelmiştir ki: "Yeryüzünde Allah Allah diyenler bulundukça kıyamet kopmaz." Böyle umumiyetle imana geldikten sonra nasıl umumiyetle küfre giderler?

Elcevab: Hadis-i Sahihde rivayet edilen: "Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ın geleceğini ve Şeriat-ı İslamiye ile amel edeceğini, Deccal'ı öldüreceğini" imanı zaif olanlar istib'ad ediyorlar. Onun hakikatı izah edilse, hiç istib'ad yeri kalmaz. Şöyle ki:

O hadisin ve Süfyan ve Mehdi hakkındaki hadislerin ifade ettikleri mana budur ki: Ahirzamanda dinsizliğin iki cereyanı kuvvet bulacak.

Birisi: Nifak perdesi altında risalet-i Ahmediyeyi (A.S.M.) inkâr edecek Süfyan namında müdhiş bir şahıs, ehl-i nifakın başına geçecek, Şeriat-ı İslamiyenin tahribine çalışacaktır. Ona karşı Âl-i Beyt-i Nebvî'nin silsile-i nuranîsine bağlanan, ehl-i velayet ve ehl-i kemalin başına geçecek Âl-i Beyt'ten Muhammed Mehdi isminde bir zat-ı nuranî o Süfyan'ın şahs-ı manevîsi olan cereyan-ı müna-fikaneyi öldürüp dağıtacaktır.

İkinci cereyan ise: Tabiiyyun, maddiyyun felsefesinden tevelliüd eden bir cereyan-ı Nemrudane, gittikçe âhirzamanda felsefe-i maddiye vasıtasıyla intişar ederek kuvvet bulup, uluhiyeti inkâr edecek bir dereceye gelir.

Nasıl bir padişahı tanımayan ve ordudaki zâbitan ve efrad onun askerleri olduğunu kabul etmiyen vahşi bir adam, herkese, her askere bir nevi padişahlık ve bir gûna

hâkimiyet verir. Öyle de: Allah'ı inkâr eden o cereyan efradları, birer küçük Nemrud hükümünde nefislerine birer rububiyet verir. Ve onların başına geçen en büyükleri, ispiirtizma ve manyetizmanın hadisatı nev'inden müdhîş harikalara mazhar olan Deccal ise daha ileri gidip, cebbarane surî hükümetini bir nevi rububiyet tasavvur edip uluhiyeti-ni ilan eder. Bir sineğe mağlub olan ve bir sineğin kanadını bile icad edemeyen âciz bir insanın uluhiyet dava etmesi, ne derece ahmakçasına bir maskaralık olduğu malûmdur.

İşte böyle bir sırada, o cereyan pek kuvvetli görüldüğü bir zamanda, Hz. İsa (A.S.)'ın şahsiyet-i maneviyesinden ibaret olan hakiki İsevîlik dini zuhur edecek, yani rahmet-i İlahiyenin semasından nüzul edecek; hal-i hazır Hıristiyanlık dini o hakikata karşı tasaffi edecek, hurafattan ve tahrifattan sıyrılacak, hakaik-i İslamiye ile birleşecek; manen Hıristiyanlık bir nevi İslamiyete inkılab edecektir... Ve Kur'ana iktida ederek, o İsevîlik şahs-ı manevîsi tabî' ve İslamiyet metbu' makamında kalacak. Din-i Hak, bu iltihak neticesinde azîm bir kuvvet bulacaktır.

Dinsizlik cereyanına karşı ayrı ayrı iken mağlub olan İsevîlik ve İslamiyet; ittihad neticesinde, dinsizlik cereyanına galebe edip dağıtacak istidadında iken, âlem-i semavatta cism-i beşerisiyle bulunan şahs-ı İsa Aleyhisselâm, o din-i hak cereyanının başına geçeceğini, bir Muhbir-i Sadık, bir Kadir-i Külli Şey'in va'dine istinad ederek haber vermiştir. Madem haber vermiş, haktır. Madem Kadir-i Külli Şey va'detmiş, elbette yapacaktır.

Evet her vakit semavattan melaikeleri yere gönderen ve bazı vakitte insan suretine vaz'eden -Hazret-i Cibril'in "Dihye" suretine girmesi gibi- ve ruhanileri âlem-i ervah-tan gönderip beşer suretine temessül ettiren, hatta ölmüş evliyaların çoklarının ervahlarını cesed-i misaliyle dünya-

ya gönderen bir Hakîm-i Zülcelal, Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ı, İsa dinine ait en mühim bir hüsn-ü hatimesi için, değil sema-i dünyada cesediyle bulunan ve hayatta olan Hazret-i İsa, belki âlem-i ahiretin en uzak köşesine gitseydi ve hakikaten ölseydi, yine şöyle bir netice-i azîme için ona yeniden cesed giydirip dünyaya göndermek, o Hakîm'in hikmetinden uzak değil. Belki onun hikmeti öyle iktiza ettiği için va'detmiş ve va'dettiği için elbette gönderecek...

Hazret-i İsa Aleyhisselâm geldiği vakit, herkes onun hakiki İsa olduğunu bilmek lazım değildir. Onu mukarreb ve havassı, nur-u iman ile onu tanır. Yoksa bedahet derecesinde herkes onu tanımayacaktır.

Sual: Rivayetlerde gelmiş ki: "Deccal'ın bir yalancı cenneti var, kendine tabi olanları ona atar. Hem yalancı bir cehennemi var, tabi' olmayanları ona atar. Hatta o kendi merkebinin de bir kulağını Cennet gibi, bir kulağını da Cehennem gibi yapmış. Azamet-i bedeniyesi bu kadardır, şu kadardır." diye tarifât var?

Elcevab: Deccal'ın şahs-ı surfsi insan gibidir. Mağrur, fir'avunlaşmış, Allah'ı unutmuş olduğundan; surf, cebbarane olan hâkimiyetine, uluhiyet namını vermiş bir şeytan-ı ahmaktır ve bir insan-ı dessastır. Pakat şahs-ı manevîsi olan dinsizlik cereyan-ı azîmi, pek cesimdir. Rivayetlerde Deccal'a ait tavsifat-ı müdhişe ona işaret eder. Bir vakit Japonya'nın başkumandanının resmi, bir ayağı Bahr-i Muhit'te, diğer ayağı on günlük mesâfedeki Port Artür Kal'asında tasvir edilmiş. O küçük Japon Kumandanının bu suretle tasviriyle, ordusunun şahs-ı manevîsi gösterilmiş.

Amma Deccal'ın yalancı cenneti ise, medeniyetin cazibedar lehviyatı ve fantaziyeleridir. Merkebi ise, şimendi-

fer gibi bir vasıtaadır ki bir başında ateş ocağı bulunur, kendine tabi' olmıyanları bazan ateşe atar. O merkebin bir kulağı, yani diğer başı cennet gibi tefriş edilmiş, tabi' olanları oraya oturtur. Zaten sefih ve gaddar medeniyetin mühim bir merkebi olan şimendifer ehl-i sefahet ve dünya için yalancı bir cennet getirir. Biçare ehl-i diyanet ve ehl-i İslam için medeniyet elinde cehennem zebanisi gibi tehlike getirir, esaret ve sefalet altına atar.

İşte İsevîliğin din-i hakikisi, zuhur ile ve İslamiyet'e inkılab etmesiyle çendan âlemde ekseriyet-i mutlakaya nurunu neşreder. Fakat yine kıyamet kopmasına yakın tekrar bir dinsizlik cereyanı baş gösterir, galebe eder. Ve "Elhük-mü-lil-ekser" kaidesince, yeryüzünde "Allah Allah" diyecek kalmayacak, yani ehemmiyetli bir cemaat, Küre-i Arz'da mühim bir mevkie sahib olacak bir surette "Allah Allah" denilmiyecek demektir. Yoksa ekaliyyette kalan veyahut mağlub düşen ehl-i hak, kıyamete kadar baki kalacak; yalnız, kıyametin kopacağı anında, kıyametin dehşetlerini görmemek için, bir eser-i rahmet olarak, ehl-i imanın ruhları daha evvel kabzedilecek, kıyamet kafirlerin başına kopacaktır. (Mektubat, sh. 56-58).

Amma güneşin mağribden tuluu ise, bedahet derecesinde bir alamet-i kıyamettir. Ve bedaheti için, aklın ihtiyarı ile bağlı olan tevbe kapısını kapayan bir hadise-i semaviye olduğundan tefsiri ve manası zahirdir, te'vile ihtiyacı yoktur. Yalnız bu kadar var ki: Allahu a'lem, o tuluun sebeb-i zahirisi:

Küre-i Arz kafasının aklı hükmünde olan Kur'an onun başından çıkmasıyla zemin divane olup, izn-i İlahî ile başını başka seyyareye çarpmasıyla hareketinden geri dönüp, garbdan şarka olan seyahatını, irade-i Rabbanî ile şarktan garba tebdil etmekle Güneş garbdan tulua başlar.

Evet arzı şems ile, ferşi arş ile kuvvetli bağlayan Hablul-lah-il-metin olan Kur'anın kuvve-i cazibesi kopsa; küre-i arzın ipi çözülür, başıboş serseri olup aksiyle ve intizamsız hareketinden güneş garbdan çıkar. Hem müsademe neticesinde emr-i İlahî ile Kıyamet kopar diye bir te'vili vardır.

(Şualar, sh. 591)

Diğer bir rivayet de mealen şöyledir:

"Ümmetim on beş şeyi yaptığı vakit bela başlarına iner, buyurdu:

— Ey Allah'ın Resulü! Bunlar nedir? denildi. Peygamber (A.S.M.):

1- Devlet malı yalnız bir kısım insanlara (makam sahiblerine) verilip, ötekilerin mahrum bırakıldığı;

2- Emanetin kendisine bırakılan kişi tarafından ganimet sayıldığı;

3- Zekâtın ödenmesi gereken bir zarar telakki edildiği;

4- Kocanın her hususta karısının emrinde bulunduğu;

5- Kişinin anasına isyan ettiği (aile yapısında manevi bağların koptuğu);

6- Kişinin (enaniyetine çok hoş gelen aşırı tarafgir) dostunu, (hakka bağlı olanlara tercih edip) çok iltifatkâr karşıladığı;

7- Babasına cefa ettiği (aile müessesesinin manevi nizamı bozulduğu);

8- Mescidlerde yüksek sesle konuşulduğu (Bu ihbar-ı Nebevîde; siyasî tarafgirlik, cemaati taassub ve halkın hissiyatına hitaben heyecanlandırıp cemaatin teveccühünü toplamak ve kendine bağlamak gibi ihlase müinafi olan hissi temayüllerle yapılan heyecanlı vaazların zuhur edeceği-

ne de işaret vardır);

9- Bir kavmin (milletin) en alçağı, o halkın ilk adamı (reisi) olduğu;

10- Bu kişinin, şerrinden korkulduğu için ikram edildiği (tarafgirlik gösterildiği);

11- İçkinin bol bol içildiği;

12- İpek elbiselerin giyildiği (aşırı lüks hayata girildiği);

13- Şarkıcı kadınların

14- Çalgı âletlerinin yaygın hale geldiği;

15- Ve bu ümmetin sonundakilerin, ilkte bulunanları (geçmiş muhterem ecdadı) lânetlediği vakit, bu onbeş şey gerçekleşmiş demektir. İşte bu saydıklarım meydana geldiği vakit, kızıl rüzgarı veya hasfı ya da mesh'i.

Bu hadiste onbeş kıyamet alâmetinin bildirilmesi, ahirzaman fitnesine karşı ümmeti ikaz etmek içindir. Bu sebeble her müslüman kişi, böyle hadislerden gereken ibret dersini almalı, yalnız malumat kazanmak niyetiyle bakmamalıdır. Bildirildiği gibi ahirzaman fitnesinin dehşetli hususiyetlerini görüp, gereken tedbirleri de almalıdır.

Soru: 100

—Yarınlar ne olabilir?

Risale-i Nur Talebelerini, cemaatleri, dindarları, Türkiye'yi, İslâm ülkelerini ve dünya devletlerini, tek tek ele alarak bu soruya cevap vermeye çalışalım.

1- Risale-i Nur Talebelerinden ilme ve ibadete önem verenler hizmeti yürütürken, diğerleri kültürlü bir vatandaş olarak kalabilir.

Tahkik-i iman dersleri kıyamete kadar devam ederken, Mehdiyet'in ikinci ve üçüncü devreleri de zuhur edebilir.

Risale-i Nurlar üzerinde ihtisas yapanların sayısı artar.

Elbetteki bu güzel gelişmelerin yanında hatâlı hareket edenler, muarızlar da çoğalabilir.

2- Cemaatler, ilimde ve ibadette bütünleşir, diğerleri elenip, gider.

İslâmî gelişmeler cemaatleri birbirine daha çok yakınlaştırır.

Her cemaatte iyi de, kötü de bulunacağından, çok dikkatli olmalıdır ki, hatalı hareket edenler, yanlış konuşanlar cemaatleri kötü duruma düşürmesin, bunların yüzünden de cemaatler itham edilsin.

3- Dindarları tehdit eden, onları birbirine düşüren en büyük

unsur particiliktir.

Kapitalizmin hataları, onların da hatalı hareket etmelerine sebep olabilir.

Şekilci müslümanlar, şuurlu müslümanlara gölge düşürebilir.

İslam iktisadını yaşamadan bu derlerden kurtulmanın çaresi yoktur.

4- Çarşafıyla mini eteklinin yanyana gezmesi, Türkiye'nin halini tasvir etmektedir. Türkiye'nin bu tezlardan kurtulması zordur.

Bugün haramların hakim olduğı Türkiye'de bir gün helallar hakim olsa da, haramlar ortadan tam kaldırılamaz, belki onlar mevzileştirilir.

Her geçen gün dindarların sayısı artacak, bunlar söz sahibi de olacak.

Türkiye maddeten ve manen güçlenecek.

Torunlarımızın torunları bu nimetin kıymetini bilmeyip, tekrar harama dönerek, büyük bir felaketin gelmesine zemin hazırlayabilir. Türkiye'de zıtlaşan insanlar gelecekte tarihimize son verecek. Yoksa, her hangi bir devletin Türkiye'yi ortadan kaldırması mümkün değildir.

5- İslam ülkeleri, dünyanın sayılı devletleri arasında yer alıp, dünya ekonomisinde ve politikasında varlıklarını hissettirecekler. Hatta dünya politikasına yön verecekler.

İslam ülkelerini tehdit eden artık ecnebi devletler değil, haramlardır.

Haramlardan kurtuldukça büyüyecekler, haramlara daldıkça çürüyecekler.

Yarınların dünya haritasını çizmede İslam ülkelerinin de kalemi bulunacaktır.

6- Dünya devletlerinde Almanya, Rusya, Çin ve Hindistan önemli yer işgal edebilir. Müslüman ülkeler bu devletlere karşı kendilerini korumak zorunda. Zaten diğer devletler bunlara piyon olacak.

Müslümanlar da ilimde, teknikte ilerliyecek, zenginlik artacak, hakim duruma gelecekler.

Bu hal ne kadar devam eder bilinmez. Tekrar bozulma başlarsa, dünya yaratılış gayesini kaybeder ve başını bir gezegene vurabilir.

Bediüzzaman diyor ki:

Medeniyetten istifam, sizi düşündürecek. Evet böyle istibdad ve sefahete ve zilletle memzuç medeniyete, bedeviyeti tercih ediyorum. Bu medeniyet, eşhası fakir ve sefih ve ah-laksız eder. Fakat hakiki medeniyet nev'-i insanın terakki ve tekemmülüne ve mahiyet-i nev'iyesinin kuvveden fülle çıkmasına hizmet ettiğinden, bu nokta-i nazardan medeniyeti istemek, insaniyeti istemektir.

(İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi, sh. 48)

Şu medeniyet-i sefihe, küre-i arzı bir tek şehir hükmüne getirip ahalisi birbiriyle tanışmakla, her sabah ve akşam gazetelerle günahları ve malayaniyatı birbirine nakledip öğretmek ederler. İşte bu sefih medeniyet sebebiyle, gaflet perdesi o kadar kalınlaşmış ve onun süs ve fantaziyele-riyle hicab o kadar kesafet peyda etmiş ki, adeta yırtılmaz bir hale gelmiş. Çok büyük bir himmetin sarfı lâzımdır da yırtılsın.

Hem dahi o medeniyet-i habise, beşerin ruhuna dünyaya bakan hadsiz menfez ve ihtiyaç deliklerini açmıştır. Cenab-ı Hakk'ın hususi lütfuna mazhar olmuş olanlardan başka, bu delikleri kapamak gayet çetin ve müşkül olmuş-

tur. (Mesnevi-i Nuriye, sh. 246)

Bunu da inkâr etmem. Medeniyette vardır mehasin-i kesîre... Lakin, onlar ne Nasraniyet malı, ne Avrupa icadı, ne şu asrın san'atı, belki umum malıdır. Telâhuk-u esfârdan, semavi şerayi'den, hem hâcat-ı fitrîden, hususen şer'-i Ahmedî, İslamî inkılabdan neş'et eden bir maldır. Kimse temellük etmez. (Sözler, sh. 714)

Hristiyanlığın malı olmıyan mehasin-i medeniyeti ona mal etmek ve İslâmiyet'in düşmanı olan tedenniyi ona dost göstermek, feleğin ters dönmesine delildir. (Hutbe-i Şamiye, sh. 120).

Evet Avrupa'nın medeniyeti fazilet ve hüda üstüne tesis edilmediğinden, belki heves ve heva, rekabet ve tahakküm üzerine bina edildiğinden, şimdiye kadar medeniyetin seyyiatı hasenatına galebe edip, ihtilalci komitelerle kurtlaşmış bir ağaç hükmüne girdiği cihetle; Asya medeniyetinin galebesine kuvvetli bir medar, bir delil hükmündedir. Ve az vakitte galebe edecektir." (Hutbe-i Şamiye, sh. 35)

Sual: Diyorlar ki: ehl-i velayet ve ashab-ı kemalat, dünyayı terketmişler. Hatta Hadiste var ki: "Dünya muhabbeti bütün hataların başıdır." Halbuki sahabeler dünyaya pek çok girmişler. Terk-i dünya değil, belki bir kısım sahabe, o zamanın ehl-i medeniyetinden daha ileri gitmişler. Nasıl oluyor ki, böyle sahabelerin en ednasına, en büyük bir veli kadar kıymeti var, diyorsunuz?

Elcevab: Otuzikinci Söz'ün İkinci ve Üçüncü Mevkıflarında gayet kat'i isbat edilmiştir ki: Dünyanın âhirete bakan yüzüyle, Esmâ-i İlahiyeye mukabil olan yüzünü sevmek; sebab-i noksanîyet değil, belki medar-ı kemaldır ve o iki yüzde ne kadar ileri gitse, daha ziyade ibadet ve marifetullahta ileri gider. Sahabelerin dünyası ise, işte o iki yüz-

dedir. Dünyayı ahiret mezarası görüp, ekip biçmişler. Mevcudatı, Esmâ-i İlahiyenin ayinesi görüp, müştakane temaşa edip bakmışlar. Fena-i dünya ise, fani yüzüdür ki, insanın hevesatına bakar. (Sözler, sh. 484)

Eğer biz ahlâk-ı İslamiyenin ve hakaik-ı îmaniyenin kemâlâtını ef'alimizle izhar etsek, sair dinlerin tâbileri elbette cemaatler halinde İslâmiyete girecekler; belki Küre-i Arz'ın bazı kıt'aları ve devletleri de İslâmiyete dehâlet edecekler.

Hen nev'-i beşer, hususan medeniyet fenlerinin ikazatıyla uyanmış, intibaha gelmiş, insaniyetin mahiyetini anlamış. Elbette ve elbette dinsiz, başıboş, yaşamazlar ve olamazlar. En dinsizi de, dine iltica etmeğe mecburdur. Çünkü acz-i beşerî ile beraber hadsiz musibetler ve onu inciten hâricî ve dâhilî düşmanlara karşı istinad noktası; ve fakrıyla beraber hadsiz ihtiyacâta mübtelâ ve ebede kadar uzanmış arzularına meded ve yardım edecek istimdad noktası, yalnız ve yalnız Sâni'-i Âlemi tanımak ve îman etmek ve âhirete inanmak ve tasdik etmekten başka, uyanmış beşerin çâresi yok!.. (Hutbe-i Şamiye)

Yalnız ehemmiyetli bir endişe ve bir teselli kalbime geliyor ki bu geniş boğuşmaların neticesinde, eski harb-i umumiden (Birinci Dünya Savaşı'ndan) çıkan zarardan daha büyük bir zarar, medeniyetin istinadı, menbaı olan Avrupa'da deccalane bir vahşet doğurmasıdır. Bu endişeyi, teselliye medar, alem-i İslam'ın tam intibahıyla ve yeni dünyanın (Amerika'nın), Hıristiyanlığın hakiki dinini düstur-u hareket ittihaz etmesiyle ve alem-i İslamla ittifak etmesi ve İncil, Kur'an'a ittihad edip tabi olması, o gelecek iki cereyana (deccaliyet ve süfyanîyet ceryanlarına) karşı semavi bir muavenetle dayanıp inşaallah galebe eder.

(Emirdağ Lahikası, İstanbul 1959, cilt 1, sh. 57-58)

OKUMAK BAŞKADIR

İNSAN HAKLARI BEYANNAMESİ

Prof. Ahmet Akgündüz

Doç.Dr. Ahmet Akgündüz

İSLÂM'DA İNSAN HAKLARI BEYÂNNÂMESİ

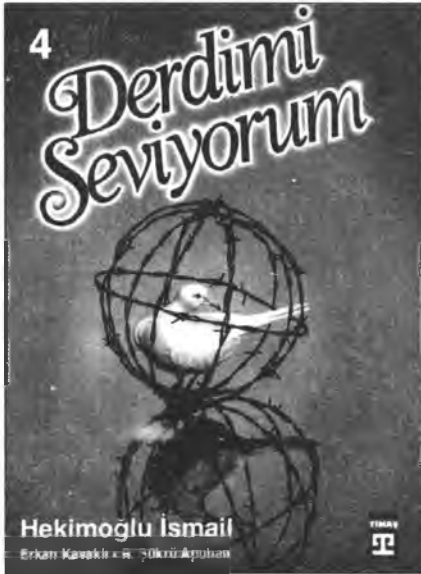
İnsan hakları konusunda en büyük adım İslam dini ile atılmıştır. 20. yüzyılda göstermelik bazı maddelerle insan hakları beyannamesi yayınlayan Batı zihniyetinden 14 asır önce yeşeren bu büyük medeniyetin getirdiği hakları herkesin bilmesi gerekiyor. Elinizin altında bulunması gereken bir eser..

Bir Tutkudur Timaş Kitapları

Hekimoğlu İsmail

DERDİMİ SEVİYORUM-4

"Derdinizi sevmekle işe başlayın!"

Dertler sizi yıldırmasın!

Dertlerin insanın karşısına dağ gibi dikildiği zamanlarda, derdini sevmekle işe başlayanların tevekkül ve huzur dolu gönüllerinden yansıyan parıltıları okurken, zihninizde değişik bir tat kalacak. Özgün tarzı, sohnbet havası içinde samimiyet kokan üslubu ile çok tutulan bu eserler, kısa zamanda pekçok baskı yaptı ve dört cilde ulaştı.

KİM CUMHURİYETÇİ?

Burhan BOZGEYİK

Yakın Tarih

Yakın tarihimize damgasını vurmuş iki önemli şahsiyetin cumhuriyet anlayışlarını ve uygulamadaki yanlışlıkları en doğru ve eksiksiz bir şekilde bu kitapta bulacaksınız.

Resmi ideoloji tarafından cumhuriyet düşmanı olarak lanse edilen Bediüzzaman Said Nursi'yi bu kitapta daha iyi tanıyacaksınız.

Bir tutkudur Timaş kitapları..

OKUMAK BAŞKADIR

DÂVAM

Rahmi Erdem

Attığı adım olay olan, Ömrünü sürgünlerde tamamlayan bir devrin büyük âlim Bediüzzaman Said Nursi ve talebelerinin başından geçen birbirinden ilginç hatıralar.. Dâva uğrunda katlanılan eziyetler, medrese-i yusufiye ve daha neler neler.. Zevkle okuyacaksınız.

Timaş Bir Okuldur

OKUMAK BAŞKADIR

Ben Bir
Müslümanım
**NEYE NASIL
İNANIRIM?**
Hekimoğlu İsmail

Dinimizin esaslarını, dinimizin emrettiği şekilde bilmek ve inanmak zorundayız. Bir müslümanın bilmek ve inanmak zorunda olduğu esasların işlendiği bu eseri severek okuyacaksınız.

Timaş Bir Okuldur

OKUMAK BAŞKADIR

ÖLÜM YOKLUK MUDUR?

Hekimoğlu İsmail

Ölüm, vahye tabi olmayan aklın en büyük sorunu olagelmıştır binlerce yıl.. Maddeci zihniyetin tutarsızlıklarından biri de ölüm konusunda göze çarpmaktadır. İşte size ölüm konusunda hacmi küçük, muhtevası çok büyük bir eser.. Sade bir dil, akıcı bir üslup, her seviyeden insanın anlayabileceği bir kitap..

Timaş Bir Okuldur

OKUMAK BAŞKADIR

SONSUZA YÜRÜYÜŞ

Hekimoğlu İsmail

Hekimoğlu İsmail, ezelden gelip
ebede uzanan bir yolculuğa çıkmış
bulunan insanoğlunun dünya
üzerindeki hayatını ele alıyor ve
birlikte yaratılıp kıyamete kadar
birlikte yaşayacak olan kadın-erkek
konusu üzerinde önemli tesbitlerde
bulunuyor..
Okumaya değer..

Timeş bir okuldur

KUR'AN'I KERİM FİHRİSTİ

Dr. Abdülvehhab Öztürk

KUR'AN'I KERİM LUGATI

Mahmut Çanga

Kur'an-ı Kerim'de yer alan ayet-i kerimelerin ve ayetlerde geçen kelimelerin konularına göre alfabetik tasnifi büyük bir kolaylık sağlıyor. Öğretim görevlileri, öğrenciler, araştırmacılar ve Kur'an-ı Kerim'i daha iyi anlamak isteyen herkes için mükemmel bir kaynak..

Kur'an-ı Kerim'de geçen tüm ayetlerin, kelime kelime Türkçe karşılığını bulabileceğiniz bu Lugat, hayatımıza yön veren Yüce Kitab'ımızı daha iyi anlamak için mutlaka elimizin altında bulunması gereken bir kaynak..

Tarihi ve özkaynakları ile arasındaki bağları koparılmış bir milletin ayakta kalabilmesi için yeniden, kendine hayat veren o kâğıtlarla buluşabilmesi gerekiyordu.

İşte, böylesine kritik bir devrede tarih sahnesinde görünen Ustad Bediüzzaman'ı doğru değerlendirebilmek için bugünkü Risâle-i Nur talebelerine bakmak önemli ipuçları verirse de, yeterli olmayacaktır. Bediüzzaman'ı tam olarak anlayabilmek onun düşüncelerine ve mücadelesine tarihi perspektiften bakmayı zorunlu hale getirmektedir.

Nurculuk nedir veya ne değildir? Bu isim nereden çıkmış yalıtut nasıl bir ihtiyaçtan doğmuştur? Bir ilim ve fikir hazinesi gibi elden ele dolaşırken, aynı zamanda bir meşreb ve meslek de belirleyen Risale-i Nur külliyyatının hayatımızdaki yeri nedir?

Bu tür soruların cevaplarını bulabileceğimiz bazı eserler mevcut olmasına rağmen, bugün ülkemizde giderek farklı bir ilgi odağı olmaya başlayan Bediüzzaman ve meşrebi hakkında insanların kafalarında oldukça yeni bazı sorular bulunduğu da bir gerçek.

İşte, çok değişik kesimlerden insanların farklı noktalarda ortaya koyacakları değişik sorularına cevap veren bir el kitabı niteliğindeki bu eserin en büyük özelliği, güncel sorulara pratik cevaplar ihtiyacı olması ve karşılıklı dialog havasında hazırlanmış olmasıdır.

Konuya çok farklı bir açıdan yaklaşıldığına inandığımız bu eseri ilaîyle okuyacağınıza inanıyoruz.

ISBN 957-362-128-0

9 789753 621281